

Dikkatle okunacak bir yazı

Taha Kıvanç 1995.04.10

"Gazetecide bulunması gereken ilk özellik nedir?" diye soranlara "Geniş bir dost çevresi" cevabını veririm hep.

Kendimi de bu yönden oldukça şanslı bulurum. Ancak, geçen gün (7 Nisan) 'Beklenen Vakit' gazetesinde okuduğum Hüseyin Üzmez'in yazısı beni bile şaşırttı. Dikkatten kaçmasını istemediğim için, bugüne kadar bir başkasının yazısını olduğu gibi buraya aktarmak gibi bir âdetim bulunmadığı halde, 'Dostlar Meclisi' başlıklı yazıyı gazeteciliğe meraklı olduklarını bildiğim Kulis okurlarının ilgisine sunuyorum. T.K.

Dostlar meclisi

Ankara'da bizim büroda zaman zaman toplanırız. Yeğenim İsmail Gündüz çok güzel çiğ köfte yapar. Dostlar toplanır, sohbet muhabbet ederiz. Herkes fikrini rahatça savunur. Anlaşırız, ya da anlayamayız. Ama sonunda mutlaka kucaklaşarak ayrılırız. 27 Mart akşamı yine öyle oldu. Bu sefer Adalet Bakanlığı'ndan, Yargıtay'dan Yüksek Hakim dostlarımızı çağıracaktık. Ben biraz direndim. İstanbul DGM'si, İBDA örgütünün "propagandasını" yaptığım gerekçesiyle hakkımda soruşturma başlatmıştı. Beş yıla kadar ağır hapisle mahkumiyetim isteniyordu. Bizce, "propaganda" ile gençleri "uyarma" C. Savcıları tarafından birbirine karıştırılmıştı. O örgüt hakkında daha önceki yazılarımda "Hareket ve eylemlerini tasvip etmiyorum" diye kaç defa açıkça yazmıştım. Hiç öyle propaganda mı olur?.. Soruşturma sonunda "takipsizlik kararı" alacağıma yürekten inanıyorum. Aksi de olsa üzülmem... Demek ki takdir böyleymiş diye kaderime razı olurum amma o zaman da adalet güme gitmiş olur. Yaşar Kemal dostum, ya da Sayın Aziz Nesin kadar da mı yokum? Onlar pervaya etmiyorlar da ben mi edeceğim? Hakkımı elbette sonuna kadar en gür sesle savunacağım. Ancak bir şeye üzülüyorum. Hapishanelerde artık ata sözü haline gelmiş bir tekerleme vardır. (Düşmeyenleri tenzih ederek aktarıyorum.) "Buraya düşmeyen eşşektir; iki defa düşen eşşeoğlueşşektir" derler. Her türlü bölücülüğe, yıkıcılığa karşıyım. Gönülüm herkese açık bir insanım. Dâvâm birlik ve Tevhid'dir. Bu yaştan sonra "Eşşeoğlu eşşek mi olacağız?" İşte bu ağırıma gidiyor. İsmail Gündüz'e, "Yapma dedim, belki yanlış anlaşılır. Dostlar zannederler ki kendilerinden adalet dışı yardım istiyorum." Konuyu açmamak kaydıyla misafirleri çağırdık.

Adalet Bakanlığı'ndan Bekir Yılmaz, Yargıtay'dan Hamdi Doğan Ağabeylerimiz geldiler. İkisi de Malatya'nın has evlatlarıdır. Sayın Mehmet Moğultay Bakanlar Kurulu'ndaymış. Çıkınca bizi aradı. "Partinin Merkez Yürütme Kurulu var"mış. Oraya katılacağını, onun için bu seferlik gelemeyeceğini, ama bir dahaki sefere mutlaka aramızda bulunacağını söyledi. Sayın Moğultay'la tâ fakülteden arkadaşız. Aramızda temel fikir ayrılıkları var. Buna rağmen dostluğumuz en küçük bir yara almadan devam ediyor. Uygur, efendi ve kibar bir insan... Çok da vefalı... Kendisine teşekkür ettim.

İşçi liderleri, sendikacılar, işadamları, ilim sahipleri... Birçok dost geldi. Anayasa Mahkemesi Başkanı Sayın Yekta Güngör Özden'i de çağırdık. Sağolsun evinde misafir olmasına rağmen hiç ikilemedi. 19.30'da geleceğini söyledi ve tam saatinde geldi. Aramızda Hacı Nâbi İmer ve Abdulhamid Dörtmiş gibi Nur talebesi arkadaşlar da vardı. Onlara daha önce, "Müslümanlar adına ne sorarsanız Sayın Yekta Güngör Özden'e sorun" demiştim. Çünkü ben O'nun lehinde yazdım mı çok tepki alıyorum. Aleme düşman lazım ya... Kimse Sayın Özden'in Müslüman olduğuna inanmak istemiyor. Onlar da dediğim gibi yaptılar. İslam'ın kucaklayıcı, Cihanşumül ve sıcak potasında bir anda eriyip kaynaştılar. Sayın Özden medyadan şikayetçiydi. "Söylemediklerimi yazıyorlar. Tekzip gönderiyorum, yayınlamıyorlar. Ben ne yapayım?" diyordu. Ben de "Dı gel de şu gazetecileri vurma..." gibi yeri geldikçe espriler yapıyor, ciddi havayı dağıtıyordum. Sayın Özden devam ediyordu: "Ben eskiden Cuma namazlarını hiç kaçırmazdım. Şimdi iki senedir gitmiyorum. Birisi kalkar bir terbiyesizlik yapar, gazeteler

bunu alırlar ele, çıkarlar yola..." diyordu. Ben yine espri yaptım. "İşte Papaza kızıp pehriz bozmak" diye buna derler. Yine hep birlikte gülüştük. Yekta Bey 1952'de yazdığı bir şiiri okudu. "Bravo dedim; Peygamber için ancak bu kadar güzel bir şiir yazılabilir." Halbuki şiir Atatürk için yazılmıştı. Bilerek anlamazlıktan geliyordum. Her zaman söylerim, Sayın Özden samimi bir Atatürkçü'dür. O'nun dindar olduğuna da yürekten inanır. Bir ara çoğu Hacı, Hoca, Müftü ve Müderris olan ailesinden bahsetti. Rahmetli Babası bir gün rakı sofrasından kalkmış, birkaç dakika kaybolmuş. Sofra arkadaşlarından biri bakmış ki içerde namaz kılıyor. Sayın Özden "Müslüman böyle samimi olmalıdır" demek istiyordu. Ben kendime göre bir yorum yaptım: "Rahmetlinin Müslümanlığı Muhammed'den, rakıcılığı da Atatürk'ten geliyormuş" dedim. Tabii ki "Rakıcı" derken sarhoşluğu kastetmiyordum. Sarhoş adam namaz kılabilir mi?... Yine hep birlikte gülüştük. Sonunda bir teklifte bulundum. "Sayın Başkanım dedim, gelin siz Atatürk'ü sahtekarların elinden kurtarın; biz de Cennet ve Cehennemi bazı inhisarcıların elinden almaya çalışalım. Herhalde o zaman daha güzel anlarız..." Malûm "Sizin dininiz size, benim dinim bana..." Yekta Bey "Ben sahte Atatürkçülerden de, sahte dincilerden de nefret ederim" diyor ve devam ediyordu: "Ben her zaman 'Dinimiz... Kur'anımız... Allahımız...' diyorum. Siz niye 'Atatürkümüz' demiyorsunuz?.." Ben hemen suçu bizim Abdulhamid'e yıktım. "Adamın adı bile gerici..." dedim. Yine gülüştük. Sayın başkan herkesle tek tek tokalaşarak, kimileriyle de kucaklaşarak ayrıldı. Çok güzel bir gece, çok güzel bir sohbet olmuştu. Bütün dostlar son derece memnundu.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Boşuna aramayın

Taha Kivanç 1997.12.29

Ülkemizin önde gelen dört gazetesini Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in bir gün önce düzenlediği basın toplantısını nasıl değerlendirdiklerini mukayese etmek amacıyla yan yana koydum dün...

Gördüğüm manzara mesleğimiz adına hiç de iç açıcı değildi: Cumhurbaşkanının geçen yılı değerlendiren, önümüzdeki yıldan beklentilerini dile getiren sözleri, 'çok satanlar' kategorisine giren üç gazetemiz tarafından önemsenmemişti; o sözlerde sadece Zaman manşet olma değeri bulmuştu...

Amerika'ya ayak basar basmaz, Bill Clinton'un, 88 dakika süren uzun bir basın toplantısı yapıp dünyadaki gelişmelerle ilgili görüşlerini açıkladığını öğrenmiştim. Clinton, o toplantıda, Türkiye ile ilgili önemli sözler de sarf etmişti. Hiç telâşa kapılmadım; merakımın ertesi gün giderileceğini biliyordum çünkü. Nitekim, New York Times, başkanın basın toplantısını en ince ayrıntılarına kadar sayfalarına taşıdı.

New York Times türü gazetelere 'newspaper of reference' (referans gazetesi) deniliyor. Gazeteciler tarihin müsvettesini yazıyorlar ya, ileride bugünleri kaleme alacaklar için mutlaka başvurulması gereken birer kaynak 'referans gazeteleri'... Ancak, bizde, geleceğin tarihçilerinin güvenilir kaynak olarak kullanabilecekleri gazete yok gibi bir şey; en önemli haberler ipe sapa gelmez, bir güne bile dayanıklı olmayan olaylara feda ediliyor...

"Neden cumhurbaşkanının konuşmasını küçücük verdiniz?" sorusuna, eskiden olsa, "Yerimiz yok" cevabı verilirdi ve doğru da olurdu. Gerçekten, gazeteler, o zamanlar, haberle dolup taşar, 'resmi açıklamalar' o yüzden güme giderdi. Dünkü gazetelere bir de siz bakın; her biri gazetenin bazen yarım, çoğu kere tam sayfasını kaplayan uzun yazılarla dolu olduklarını göreceksiniz. Siyasi gidişi, ekonomik kararları etkileyecek haber getirenleri bırakıp haber kadrolarını iyice tırpanladıkları için, gazetelerde artık doyurucu haber de bulunmuyor... Sayfalar, neredeyse bütünüyle, 'ünlü' köşe yazarlarına ayrılmakta...

Cumhurbaşkanı Demirel'in sözlerini birinci sayfasının en altından değerlendiren Hürriyet ve Sabah ile Milliyet aynı gün manşetlerine hangi haberleri taşımışlardı peki?

Süleyman Bey'in sözlerini birinci sayfadan sadece sekiz satırla duyuran Hürriyet, üç gün sonra da verilebilecek bir masabaşı haberi manşetine taşımıştı. "97 buluşlar yılı" diyordu gazetenin manşeti ve bir yılda bir çağ atlandığını ileri sürüyordu. İnsanlık Mars'ı fethetmiş, hayvan kopyalanmış, kafa nakli sınırına gelinmişti; yaşlanmayı durduracak, ışınlanmayı mümkün kılacak araştırmalar da sürüyordu. Hürriyet, bu başlığın altında 'spot' olarak verdiği ayrıntıları, aynı yerde bir de çerçeve içinde sunmuştu. Anlaşılan, aynı unsurları iki defa tekrarlayarak haberin etkisini artırmayı düşünmüştü gazeteyi hazırlayanlar...

Sabah, Cumhurbaşkanı Demirel'in 'önemli mesajlar' verdiğini fark etmiş, ama yine de manşete bir 'aşk hikâyesi' yerleştirmişti. Nişanlı bir genç askerde mayına basınca bir bacağı ile bir gözünü kaybetmiş, ancak sevgisinden hiç bir şey eksilmeyen nişanlısı evlilikten vazgeçmemişti. Zafer Mutlu'nun basın dünyası değerlendirmesine göre "Yine bir zafer haftası" yaşamış olan Sabah, haftayı bu 'haber zaferi' ile kapatmaktaydı.

Milliyet manşetine Süleyman Demirel'i çekmişti çekmesine, ama 2,5 saatlik basın toplantısında söylediklerinden seçtiği sözleriyle değil, yazarı Yavuz Donat'ın Cumhurbaşkanının kasasında sakladığını bildirdiği (ama uzun basın toplantısında nedense ipucunu vermediği) reform paketi haberiyle... Milliyet'in birinci sayfasını hazırlayanlar, basın toplantısında başkanlık sistemi arzusunu vurgulamayan, sistem değişikliğine açık kapı bırakmayan cumhurbaşkanını yalanlamak niyetiyle bunu yapmış olamazlardı elbette; ama sonuç bir tür yalanlamaydı yine de...

Acaba, dünyadaki örneklerden kopuk tamamen 'bize özgü' gazetecilik anlayışı, okurlar tarafından beğenildiği için mi basınıımızca sürdürülüyor?

Bu soruya, basınıımızın kerameti kendinden menkul bilgeleri her seferinde "Evet, halkımız böyle istiyor" cevabını veriyorlar. Her birinin değeri 'trilyonlar' ile ifade edildiği için de, onların bu cevaplarını duyanlar, "Demek ki doğrusu bu" diye başlarını sallıyorlar... Esas bu konuyu dile getirmesi beklenecek gazete patronları da, kritik zamanlarda iyi hizmet verdikleri için, basınıımızın kerameti kendinden menkul bilgelerine ses çıkartmıyorlar...

Oysa rakamlar ortada: Nüfusu henüz 20 milyonu bulmadığı, okuma yazma oranının yüzde 20'lerde seyrettiği 1950'lerde, Türkiye'de, doğru dürüst dağıtılamadığı halde, 3 milyon civarında gazete satılıyordu; okuma yazma oranı yüzde 90'a, nüfusu 60 milyona ulaşmış bugünkü Türkiye'de ise satılan gazete sayısı yine 3 milyon... Okurlarına ödedikleri paranın üç misli değerinde çanak çömlek armağan etmelerine rağmen gazeteleri alan yok... Geçtiğimiz haftayı, Sabah 500, Hürriyet 400, Milliyet de 300 binin altındaki satış rakamlarıyla kapattılar...

Bizler için adam gibi gazeteleri yabancılar çıkartmaya başlarsa hiç şaşırmayacağım...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Devlet bazen affeder de...

Taha Kivanç 1997.12.30

Özellikle istihbarat konularına ilgi duyan kulağı kesik bir dost, "O sırada hükümette bulunan tanidiklarına sor bakalım, Sabancı suikastı sanığı Mustafa Duyar'ı Türkiye'ye kim getirmiş?" diye kulağıma fısıldadığında şöyle bir irkildiğimi hatırlıyorum.

Dediğini yapıp o dönemin sorumluluğunu taşıyan bir eski bakana, "Kim getirdi?" diye sordum. Bakan o günleri gözünün önünden geçirdi, ama önemli bir isim aklına gelmedi.

Kulağı kesik dostum, Mustafa Duyar'ı Suriye'den Türkiye'ye getiren grubun başında 'Yeşil' lâkaplı istihbarat elemanının bulunduğunu duymuş... Bu yılın başlarında henüz bütün yaptıklarıyla deşifre olmamış olsa da, cebinde diplomatik pasaport olduğu halde, Yeşil'in devlet adına Şam'a gitmesi ihtimalini aklım almadığı için işin peşini bıraktım.

Keşke bırakmasaymışım. DGM'nin, "Pişman olduğunu söylüyor; Mustafa Duyar da ilgili yasadan yararlanıp affedilsin" diye İçişleri Bakanlığı'na başvurması, konuyu bütün garabetiyle yeniden gündeme getirdi çünkü. Devletin güvenliğini titizlikle koruyan Devlet Güvenlik Mahkemesi, 'Pişmanlık Yasası'nın yürürlükten kalktığını bilmez değil elbette; ama Mustafa Duyar'ı artık geçerli olmayan bir yasayla kurtarmak istemesi ilginç... Özdemir Sabancı, Haluk Görgün ve Nilgün Hasefe'yi bizzat öldürdüğünü sesi titremeden itiraf eden Mustafa Duyar, anlaşılan o ki, dışarıya çıkacak...

Dostumun kulağıma fısıldadığı, "Mustafa Duyar'ı Suriye'den getiren ekibin başı Yeşil'di" bilgisini daha önce de duyduğum neden sonra aklıma geldi. Arşivi karıştırınca gerçek ortaya çıktı. 19 Şubat 1997 tarihli Hürriyet'te, Yüksekova çetesi ile ilgili bir haberde, o çeteyi ortaya çıkartan jandarma astsubay Hüseyin Oğuz'un "MİT muhbiri olarak çalışır" dediği Yeşil hakkında şu sözleri de sarfettiği bildiriliyor: "Suriye istihbaratı ile de çalışır. Hatta Sabancı'nın katili Mustafa Duyar'ın Suriye'de yakalanmasını da Yeşil sağladı"

Hüseyin Oğuz bu sözleri Susurluk Komisyonu'na verdiği ifadede söylemiş. Komisyonun hacimli raporunu bu sözler ne kadarıyla yer aldı merakıyla yeniden gözden geçirdim; şaşıracaksınız: Komisyon, nedense, JİTEM'ci Asts. Oğuz'un, Yeşil ile Sabancı suikastını bir biçimde irtibatlayan sözlerine önem vermemiş. Oysa, Hüseyin Oğuz, "Ortaya çıkartılan çeteler birbiriyle ilişkilidir" demiş açıkça...

Aynı günlü Hürriyet'te, Enis Berberoğlu, Sabancı suikastında kullanılan Beretta marka tabancanın Susurluk irtibatını açığa vurduğunu yazıyor... Meğer, şimdi Devlet Bakanlığı koltuğunda oturan Eyüp Aşık, o günlerde kendisinin Sabancı suikastçısı olduğunu ileri süren birinden bir telefon almış... Adam, "Sabancı cinayetinin de arkasında Susurluk'ta açığa çıkan çete var" demiş Eyüp Aşık'a... Enis Berberoğlu sonrasını şöyle özetliyor: "Sözlerine olayda kullandıkları Beretta marka tabancayı kanıt göstermiş... Cinayetten sonra namlusu değiştirilen tabancanın Sedat Bucak'ın otomobilinden çıkan silah olduğunu ileri sürmüştü..." (Hürriyet, 19 Şubat 1997)

MİT Raporu'nda astsubay Oğuz'un Yeşil ile Sabancı suikastını irtibatlayan sözleri yok, ama MİT Müsteşarı Sönmez Köksal'ın komisyona verdiği ifadesinde, Mustafa Duyar'ın kendileri tarafından sorgulandığına dair verdiği bilgi var. 9 Ocak 1997 tarihinde komisyon önüne çıkan MİT Müsteşarı Köksal, "Kontrespionaj konusunda MİT'in sorgulama yetkisinin bulunduğunu, Özdemir Sabancı cinayeti sanığı Mustafa Duyar'ın da kontrespionaj kapsamında sorgulandığını" söylemiş... Benim bu ifadede anlamadığım nokta, ideolojik bir cinayet olduğu bilinen bir olayın sanığının neden 'kontrespiyonaj' (yani karşı-casusluk) kapsamında sorgulandığı... Mustafa Duyar, suikastın başından itibaren bilinen kimliğiyle 'DHKP-C militanı'değil de, bir başka ülkenin casusu mu yani?

İşin en garip tarafı, Sabancı suikastının üzerinden tam bir yıl geçtikten sonra, Mustafa Duyar'ın, gazete haberlerine göre, "Türkiye'nin Şam Büyükelçiliği'ne kendiliğinden başvurarak" teslim olmasıdır. Duyar'ın bu pek

anlaşılmayan girişimine anlam kazandırmak için ileri sürdüğü gerekçe, "Örgütün kendisini kullandıktan sonra paçavra gibi bir kenara attığıdır". Şu âlicenaplığa bakın: Örgütün 'paçavra gibi' bir kenara attığı militanı, devlet, affa hazırlanıyor...

Kardeşini ve mesa i arkadaşlarını öldüren suikastçıyı devletin affetmeye hazırlanması Sakıp Sabancı'yı haklı olarak rahatsız etti. Bu doğal. Ama benim asıl merak ettiğim, bir zamanlar Susurluk Skandalı ile pek yakından ilgilenen ANAP Genel Başkan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Eyüp Aşık'ın olan-bitene ne tepki verdiği...

Merakımın sebebi, Eyüp Bey'in, 15 Ocak 1997 tarihli gazetelerde yer bulan şu sözlerinden kaynaklanıyor: "Bu sol örgütler Türkiye'ye komünizmin gelmesi için mi çalışıyor? Bu ideoloji bittiğine göre, bu örgütlerin amacı nedir? Nereden beslenir, kimden emir alırlar?" Aslında cevabı biliyor Eyüp Aşık: "Herkesi sağcı adama vurduramazsınız. PKK'lıyı, Asala militanını vurdurabilirsiniz; ama Sabancı'yı, Cem Ersever'i sağcı adama vurduramazsınız. İşte sol örgütler bu noktada kullanılıyor. Bunların hepsini çete idare ediyor. Bunlar çetenin tetikçisi."

Eyüp Aşık, Sabancı Suikastı tetikçisi Mustafa Duyar'ın Susurluk'la açığa çıkan çetenin tetikçisi olduğu kanaatındaydı o sıralar. Yürürlükte olmayan bir yasaya dayanarak Duyar'ın affedilmek istenmesi, bu iddiaları acaba güçlendiriyor mu, yoksa zayıflatıyor mu?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Pek yeni yıl yazısı gibi değil, ama...

Taha Kivanç 1997.12.31

Refahyol döneminde çok sık kullanılan rant, rantiye ve rantiyeci sözcükleri tarihe karışmışa benziyor. Epeydir, RP sözcükleri dahil kimsenin ağzından bu sözcüklerin kullanıldığını duymadım. Oysa, nereye baksam, kimi dinlesem, ne okusam, karşıma çıkan bilgiler bana o sözcükleri hatırlatıyor...

Basın locasından izlediğim Meclis'teki bütçe müzakereleri sırasında, CHP lideri Deniz Baykal, meydana gelmesinde partisinin de büyük payı bulunan bozuk ekonomik tabloyu bütün çıplaklığıyla sergiledi. "Çıplaklığıyla" demem lâfın gelişi değil; Türkiye'nin ekonomisi, yakından bakıldığında anadan üryan bir görüntü veriyor gerçekten...

CHP lideri Baykal'ın sözlerine biz de yakından bakalım: "Türkiye 1997 yılının temmuz ayından beri geçen altı aylık sürede ondan önceki bir yılda borçlandığı kadar borçlanmıştır. Türkiye'nin iç borç stoku 6 katrilyon 250 trilyondur; bunun 2 katrilyonu (toplaman yaklaşık üçte biri) altı ayda yapılmıştır, bu hükümet yapmıştır. (..) Daha iki gün önce yüzde 137 ile borçlanma yapılmıştır."

Baykal iç ve dış borç ilişkisini de çarpıcı biçimde gözler önüne seriyor: "Türkiye 83 milyar dolar dış borcu olan bir ülke, iç borcumuz da 32-33 milyar dolar civarında. Yani iç borcumuz dış borcumuzun üçte birine yakın. 83 milyar dolarlık dış borcu bir yıl çevirebilmek için 1998 yılında 570 trilyon faiz ödeyeceğiz. Buna karşılık, onun üçte biri kadar olan iç borçları bir yıl çevirebilmek için ödeyeceğimiz faiz 5 katrilyon 530 trilyon. Yani dış borcun üçte biri kadar olan iç borcun faizi dış borç faizinin tam 10 katı..."

Buradan çıkan sonucu Deniz Baykal vurgulamamış, ama biz yazalım: Türkiye'de milli gelirin neredeyse tamamını devleti yüksek faizle borçlandıran rantçılar yiyor... Siz, ben çalışıyor ve milli geliri oluşturuyoruz; o milli gelir bütünüyle faiz olarak rantçılara gidiyor... Bankalara ek olarak sayıları taş çatlasa onbin kişiyi geçmeyen bir kesim ülkenin bütün üretimini müsrif devletten faiz olarak alıp afiyetle yiyor...

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in yıl sonu basın toplantısında, bir araştırmanın sonucu ustaca metnin arasına sokuşturulmuştu. Cumhurbaşkanı, milli gelir dağılımıyla ilgili o araştırmayı dikkatlere sunarak, ekonomideki kötüye gidişe işaret etmekteydi: "1994 yılında yapılan araştırmalara göre, Türkiye'de alt yüzde 20 gayri safi milli hasılanın (GSMH) yüzde 4,9'unu; üst yüzde 20 ise yüzde 55'ini almaktadır. Ayrıca bölgelerarası ve bölgeler içi gelir dağılımı da iç açıcı değildir..."

1994'ten bu yana uygulanan yüksek faizci borçlanma politikaları yüzünden, gelir dağılımındaki çarpıklığın daha rahatsız verici hale geldiğini, alt ile üst arasındaki gelir farklılığı pergelinin bugün daha da açıldığını tahmin etmek güç değil.

Süleyman Bey, basın toplantısında, "Gelir dağılımı bütün dünyanın sorunudur" dediği için, merak edip başka ülkelerde durumun nasıl olduğunu öğrenmeye çalıştım. İlk aklıma gelen, kapitalizmin bütün kurallarıyla işlediği ABD'nin durumuna bakmak oldu. Bir araştırma, ABD'deki durum hakkında fikir veriyor: "1996'da, Amerikan hanelerinin en zenginlerini oluşturan yüzde 20, toplam milli gelirin yüzde 49'unu kazanıyor. Bu, Bill Clinton işbaşına geldiğinden beri yüzde 2'lik bir artışın gerçekleşmesi demek..."

Bu bilgileri sağlayan araştırmacı Ed Rubinstein (National Review dergisi, 22 Aralık 1997), en fakir yüzde 20'nin 1980 yılında yaklaşık 8500 dolar olan fert başına düşen gelirin 1996'ya kadar hiç artmadığını, buna karşılık en üstteki yüzde 20'yi oluşturan zenginlerin 1980'de 87 bin dolar olan gelirin 1996'da 115 bin dolar civarına çıktığını yazıyor... 1980'de, en zengin yüzde 20 ile en fakir yüzde 20 arasında 10,3 kat fark varken, bu fark bugün 13,4 kata çıkmış... Amerika için bunu "Alarm zillerinin çalması" olarak vasıflandıran ekonomist Rubinstein, yazısında, "Gelir dağılımı eşitsizliği ABD'de öteki sanayileşmiş ülkelerden çok daha keskin" hükmüne varıyor...

Sanayileşmiş ülkelerde, sistem gereği, fakirle zengin arasında gelir farklılığına o kadar da kötü gözle bakılmıyor; netice itibarıyla, ABD'de, en fakir dilim bile ayda 750 dolar kazanabiliyor... Oysa, Türkiye'nin de içinde bulunduğu sanayileşmemiş, kalkınma yolundaki ülkelerde, milli gelirin neredeyse bütünü, hiç çalışmayan, üretmeyen, sadece finans oyunları, Ali'nin külahını Veli'ye Veli'ninkini Ali'ye giydirmekle gün geçiren tiplerce paylaşılması, toplum için intihar anlamına geliyor...

Son ABD ziyaretimde, doktorasını yeni tamamlayan buradaki bir üniversiteyle irtibatlı bir genç, "Mecburi hizmetim var, dönmem gerekiyor. Burada hem okudum hem de bir şirkette çalışarak ayda 2500 dolar kazandım; öğrendiğime göre, döndüğümde yardımcı doçent olarak alacağım para 500 dolar civarındaymış..." diye yakınıyordu bana. Onun durumundaki pek çok genç mecburi hizmeti yakıp 'beyin göçü'ne nefer yazılıyor...

Bir ülkenin dışarıdan aldığı borç içeride topladığının üç katı, ama dış borcun sadece üçte biri olan iç borca ödediği faiz dış borç için ödediği faizin on katı olursa, o ülkede rahat, huzur, istikrar olur mu?

Ciddi bir iktisatçıya rastlarsam soracağım: Bizdeki gibi bozuk bir ekonomide demokrasiyi yaşatmak mümkün mü? Acaba bugünlerde yaşadıklarımızın temelinde ekonomik bozukluk ve bozukluğun devamında çıkarı bulunan çevrelerin 'çelik elli idare' arzuları yatıyor olmasın?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dijital vatandaşlık

Taha Kivanç 1998.01.01

Önce bir not: Hatırlayacaksınız, salı günü Kulis, Sabancı Suikastı ile ilgiliydi. Cinayeti işlediğini soğukkanlılıkla itiraf eden Mustafa Duyar'ın, yargılandığı DGM tarafından, çoktandır yürürlükte olmayan 'pişmanlık yasası' uygulanarak affedileceği haberine bir başka açıdan yaklaşıyor, Duyar'ın, Yeşil üzerinden malum çete ile irtibatlı olduğu bilgisini bir kaç kaynaktan aktarıyordum.

Dün kendini 'ciddi' diye tanıtan gazetede, bir arkadaşın, iddiaları kendi sütununa taşıdığını gördüm. Astsubay Hüseyin Oğuz'un, Devlet Bakanı Eyüp Aşık'ın sözleri kullanılıyordu yazıda. O bilgileri benden aldığını belirtme ihtiyacı duymamıştı yazar arkadaşımız. Hürriyet'ten Enis Berberoğlu'na atfen verdiğim sözlerin ilk kaynağını da belirtmemişti tabii. Kendisi bir araştırma yapmış ve iddiaları öz çabasıyla arşivden çıkartmış tavrına bürünmüştü.

Bu arkadaş, sütununda, başka meslekdaşlarıyla ve gazetelerle (bu arada Zaman'la) ilgili ahkâm kesmese, şu yakınlarda bir özel kanalda basını hizaya getirmek için bir program yapmasa, hiç sesimi çıkartmazdım. Görüş ve bulgularının başkaları tarafından -çoğu kere atıfta bulunulmadan- çalınmasına alışkın biriyim çünkü; maşaallah, bir çok 'yazar' ve nice 'gazete', bu köşede yazılanları miri malı sanıp, yazdıklarını kendi sütunlarına ve sayfalarına taşıyıp duruyorlar. Ancak, "Medyanın Molla Kâsım'ı" kisvesine bürünebilen bu arkadaş, yaptığı ayıp olduğunu, başkasının ürettiğini destursuz apartana dünyanın hiç bir yerinde iyi gözle bakılmadığını hatırlatmadan edemeyeceğim. T.K.)

«««

Dünkü Sabah'ta, TÜBİTAK ile Ulaştırma Bakanlığı tarafından yaptırılan bir anketin sonuçları yayımlandı. "İmkânınız olsa elektronik araçlardan hangisine sahip olmak isterdiniz?" sorusu yöneltilenlerden şu ilginç cevaplar alınmış: Bilgisayar yüzde 58, görüntülü telefon 46.6, cep telefonu 44.7, İnternete erişim 34, çağrı cihazı 5.2... Anket yapılan 2794 kişinin yüzde 70'i de, "İletişim araçlarıyla tartışmalara ve oylamalara katılmak isterim" cevabını vermiş...

Bizim insanımızın teknolojiye ne kadar açık, imkânlarından yararlanmaya ne kadar meraklı olduğunu ispat eden bir anket bu. Ancak, benim ilgimi çekmesinin esas sebebi, yine dün elimden geçen bir yabancı dergide karşılaştığım 'dijital vatandaşlık' başlıklı bir yazıda gördüğüm benzeri bir anket oldu. Derginin o çalışması, insanların teknolojiden yararlanmasıyla demokrasiye bağlılıklarının doğru orantılı olduğunu gösteriyor.

Anketi düzenleyen 'Wired' teknoloji çağının dergisi. Aynı adla biri ABD'de diğeri İngiltere'de olmak üzere iki dergi çıkıyordu; İngiltere'deki yeterince okur bulamadığı için üç ay önce kepenklerini indirmek zorunda kaldı. ABD'deki ise, her geçen gün ilgi halkasını genişleterek (1997 yılını 400 bin satış ortalamasıyla kapattı) yayını beş yıldır başarıyla sürüyor.

Dergi, teknolojinin küçültüp 'global köy'e dönüştürdüğü dünyamızda, insanların, 'yeni bir siyaset' arayışına gireceğini ve demokrasinin yeni gelişmelere uyarlanacağını ileri sürüyor. Cevabı aranan iki soru şu: "Güçlenen teknolojiyle daha sivilleşen bir toplum oluşturabilir miyiz? İnsanların hak ve özgürlüklerini bu yolla daha

artırabilir miyiz?" Derginin tezini sınamak için, ABD'nin güçlü şirketlerinden Merrill Lynch'in bir yan kuruluşu harekete geçmiş... Anket, o girişimin sonucu işte.

"Teknolojiyle içli dışlı olanlar", haftada en az üç kez elektronik mektup gönderen, evindeki masaüstü bilgisayarına ek olarak dizüstü bilgisayarı da bulunan, cep telefonu kullanan, çağrı cihazı olan kişiler; bunlar deneklerin yüzde 2'sini teşkil ediyor. İkinci kategori, haftada üç kez elektronik mektup gönderen, ama dört yerine üç cihaza sahip kişiler; derginin 'teknoloji kullanan' dediği bu kategori deneklerin yüzde 7'sini oluşturuyor. 'Teknolojiyi yarı yarıya kullanan' ise cihazlara yatkın, ama fazla düşkün olmayanlar; ellerinde o cihazlardan en az bir en çok dört tane bulunan bu kişiler deneklerin yüzde 62'si... Geri kalan yüzde 29 ise teknolojik cihaz kullanmayanlar...

Deneklere 'dijital vatandaşlık' damarlarını ölçmek üzere, bazı sorular sorulmuş. "Demokrasiye güveniyor musunuz?" sorusuna "Güveniyorum" cevabı verenler (yüzde olarak): İçli dışlı olanlar 59; kullananlar 57, yarı yarıya 50, kullanmayanlar 42. "Serbest piyasaya ne kadar güveniyorsunuz?" sorusuna "Güveniyorum" cevabı verenler: İçli dışlı 95, kullanan 90, yarı yarıya 74, kullanmayan 69. "Çocuklarınız sizin yaşınıza ulaştıklarında hayat kaliteleri daha iyi mi, kötü mü olacak?" sorusuna "Benden ilerde olacak" cevabını verenler: İçli dışlı olanlar 66, kullananlar 66, yarı yarıya 59, kullanmayan 53.

İlk bakışta garip gelecek bir kaç soru daha var. Şunu sormuş sözgelimi anket yapanlar: "Genelde, değişimi siz mi kontrol ediyorsunuz, yoksa değişim mi sizi kontrol ediyor?" Bu soruya "Ben ediyorum" cevabı verenler: İçli dışlılar 69, kullananlar 68, yarı yarıya 56, kullanmayan 40... "Değişim beni kontrol ediyor" diyenler: İçli dışlılar 21, kullananlar 19, yarı yarıya 28, kullanmayanlar 40... Bir ilginç sına da, deneklerin bazı ünlüleri tanıyıp tanımadıkları konusunda yapılmış. Teknolojiye âşına olanlardan sadece yüzde 20'si, kullanmayanların ise yüzde 11'i ABD anayasa mahkemesi başkanının adını doğru bilebilmiş...

Dijital vatandaşlar anayasa mahkemesiyle ilgili değiller, ya da oradaki anayasa mahkemesinin Yekta Bey gibi bir başkanı yok anlaşılan...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kitaplar arasında

Taha Kivanç 1998.01.02

Geçenlerde, Yalçın Doğan, "Kitap tanıtmakla iyi yapıyorsun, ama hep İslami kesimin yayınlarına öncelik veriyorsun" dedi. Oysa, okurlardan, tam tersi sebeple sitem dolu mektuplar aldığım da oldu.

1997 yılı içinde burada tanıtımını yaptığım kitaplara bir kez daha göz attım; bütünüyle haklı olmasa bile Yalçın Doğan'ın takılmasını yerinde buldum. Kendi okumamdaki çeşitliliği bu sütuna tam yansıtamamışım.

Aslında, sütun sahibi insanların, hele bir de kendilerini sürekli izleyen vefalı okurları varsa, beğendikleri ve yararlandıkları kitapları tanıtımları gerektiğine inanıyorum ben. Kitaplar çıkıyor, doğru dürüst reklâmı yapılamadığı için esas okurlarının eline ulaşmadan bir köşeye atılıyor. Zaten işlerini bir kaç milyarlık ciroyla

döndüren yayıncılar gazetelerin talep ettiği reklâm ücretlerini nasıl ödesinler? Bu durum da, sütun sahibi, etkileme gücü bulunan insanlara ayrı bir görev yüklüyor.

Geçenlerde de yazdım, bir daha tekrarlamakta yarar görüyorum: ABD'nin en ünlü televizyon programcılarından biri olan zenci bayan Oprah Winfrey, son bir kaç aydır bir uygulama başlattı: Dikkatini çeken kitapları seyircilerine tanıtıyor... Oprah'ın tanıttığı kitapların satışlarında bir kaç yüzbin adetlik artışlar meydana geldiği için kitap piyasasında ciddi bir canlanma oldu. Bizde de, uğradığı trafik kazasının etkilerinden bir an önce kurtulup yeniden seyircileri karşısına çıkması için dua ettiğimiz Kanal-7'nin haber koordinatörü Ahmet Hakan Coşkun, Haber Saati programının devamı sayılabilecek 'Arka-Plan'a, şâirleri, hikâyecileri, araştırmacıları çıkartarak eserlerinin yaygınlık kazanmasına katkıda bulunuyor.

Yıllar önce, uzun sayılacak bir ikâmetten sonra ülkeye dönerken, Amerika'dan yanımda getirdiklerim arasında dev bir kitap da vardı. Görenlerin şaşıracağına eminim. 10 bin sayfanın üzerindeki o kitap, aslında, o yıla kadar Amerika'da çıkmış ve halen piyasada bulunabilen bütün eserlerin kataloğuydu ve 'Books in Print' adını taşıyordu. O kitaba arasına hâlâ başvurma ihtiyacı duyarım.

"Amerika'daki Books in Print'in benzerini bizim ülkemizde de bir gün yapacaklar" deselerdi asla inanmazdım. Bizde kitaba ne kadar değer veriliyor ki, kitapların katalogu için zahmete katlanılsın. Ancak, ayda bir piyasadaki kitaplarla ilgili bir katalog çıkartan Türdav (İsteme adresi: Alayköşkü Cad. 10, 34410 Çağaloğlu- İstanbul; Tel. ve faks: 212-5116162; 5137494) 'Books in Print'in Türkiye uyarlamasını binlerce sayfalık iki cilt halinde yayımladı. Her alanda yazılmış hemen hemen bütün eserler hakkında bilgileri kısa özetleriyle birlikte içinde barındıran 'Türkiye Kitap Kataloğu' adlı bu yayının araştırmacılar yanında kitap dostları için de müthiş bir kaynak teşkil edeceğine inanıyorum.

Şimdi sözünü edeceğim eseri piyasada bulup bulamayacağınızı bilemiyorum; çünkü içinde yayıncısı ile ilgili hiç bir bilgiye rastlamadım. Ancak, gönlüm, siyaset adamı kişiliğini ekonomiden musikiye uzanan ilgileriyle zengin tutan Yılmaz Karakoyunlu'nun son çalışmasının güme gitmesinden yana değil. Yılmaz Bey, son yıllarda, liberalizm, muhafazakârlık ve İslâm gibi Türkiye için hayati önem taşıyan konularda kafa yoruyor sürekli.

'Liberalizmin Türkiye Promönadı' tam da bu konuların tarihi perspektif içinde tartışıldığı kapsamlı bir eser. Karakoyunlu, saflarında yer aldığı ve yöneticilerinden olduğu ANAP'ın penceresinden yaklaşıyor konuya, daha ufuklu bir aydın yaklaşımı onunki. Kitapta ileri sürdüğü tezler içerisinde tartışmaya açık olanları fazlaca, ancak onun yapmak istediği de neredeyse 'tabu' olarak algılanan bir konuda tartışma kapısını aralamak. Özellikle RP çizgisine yakın duranların, son iki yıl içinde yaşananları daha iyi kavrayabilmek için, Yılmaz Karakoyunlu'nun tezlerini gözden geçirmelerinde yarar görüyorum.

Aslında kimya alanında çalışan bir firma olan Henkel, Batı'da çıkıp bizler için de önem taşıyan bazı temel eserleri dilimize kazandırıyor. Son yayını olan 'Karmakarışıklık- Düzen ve Kaosun Eşiğinde Beliren Bilim' geleceği etkileyecek bir araştırmacının romanı âdeti. Kitabın bilim alanıyla ilgilenen bir gazeteci olan yazarı M. Mitchell Waldrop, ABD'nin Santa Fe kentinde 1980'lerin başında kurulmuş bir araştırma enstitüsünde çerçevesi çizilen yepyeni bir bilim anlayışını aktarıyor. Enstitünün kâinatın bir tür kendiliğinden (siz buna ilâhi yasalar gereği diyebilirsiniz) dinamiğine ve bu yapının ekonomi, iş ve siyaset hayatı üzerindeki etkilerine yönelik çalışmaları, Newton'dan sonra oluşan lineer ve indirgemeci bilim anlayışına bir alternatif teşkil ediyor. Yazarın gazeteci kimliği kendisi de karmaşık olan kitabı ilgiyle okutuyor. Tabii eseri dilimize kazandıran Zülfü Dicleli'nin çeviri ustalığına da hakkını vermek şart.

Doç. Dr. Erol Göka, bir süre çevre üzerine kafa yorduktan sonra akademik ilgi alanı olan psikiyatride yoğunlaşmaya başladı. Bir yıl önce 'Psikiyatri ve Düşünce Dünyası Arasında Geçişler' kitabını çıkartan Vadi

Yayınları (Meşrutiyet Cad. Bayındır II Sokak 60/5 Kızılay- Ankara; Tel.: 312- 4356489; Faks: 312- 4256345), şimdi de Erol Göka'nın 'Varoluşun Psikiyatrisi' çalışmasıyla karşımızda.

Psikiyatri, tıp konularında uzman olanlar için bile gizemli bir alandır; ancak tıbbın felsefeyle bütünleşmesini sağlayan alan da odur. Nitekim, insanın kendini ele vermeyen boyutunu anlamaya çalışan kişiler için başvuru kaynağı, tarih boyunca, bu alanla uğraşanlar olmuştur. Erol Göka, kendi uzmanlık alanı olan psikiyatride tartışılan konuları, ilmi jargonu mümkün olduğunca azda tutarak, okurların dikkatine sunuyor.

Galiba bu yazıda Yalçın Doğan'ın uyardığı dengeyi koruyabildik.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Oramiral Erkaya'ya görev

Taha Kıvanç 1998.01.06

Önce "Koç Holding'de yönetici oldu" diye geldi haber, aradan çok geçmeden 'büyükelçi' sıfatıyla Başbakan Mesut Yılmaz'a 'danışman' olduğu. Öyle anlaşıyor ki, devlet, Deniz Kuvvetleri'nin kısa süre önce emekliye ayrılan komutanı Oramiral Güven Erkaya'dan sivil hayatta da yararlanmayı sürdürecektir.

Ben şahsen askerlerin emeklilik sonrası hayatta uyum sorunları çektiği yolundaki 'bilimsel' olma iddialı araştırmalara kuşkuyla bakarım. Askerler de emeklilik dönemlerinde hayatlarını pekâlâ daha az disiplinli bir düzlemde götürebilir, özel sektöre veya devlete hizmet verebilirler. Zaten, bir çok komutan, emekli olur olmaz, özel sektörde kendisine iş buluyor.

Güven Erkaya'nın koltuğunu vaktiyle işgal etmiş bir başka oramiral, Orhan Karabulut, çok uzun yıllardır Doğan Holding bünyesinde danışmanlık yapıyor meselâ. Aynı bünyede ve başka holdinglerde başka emekli paşalar da var. Geçen şubata ayında, Washington'daki 'Türk -Amerikan Asamblesi' toplantısını izlerken, adı duyulmuş- duyulmamış pek çok emekli askerin, yerli yabancı şirketler adına aynı toplantıya katıldıklarını görüp iftihar etmiştim.

MİT müsteşarlığı, Jandarma genel komutanlığı gibi görevlerden sonra kısa süre önce emekli olan Org. Teoman Koman da, çok uzun yıllardan beri tanıştığı anlaşılan işadamı politikacı Cavit Çağlar'ın dâvetini kıramayıp İnterbank'ta yönetim kurulu başkanı olmayı kabul etti. Öyle sanıyorum ki, Koman Paşa, İnterbank'ın, Bankalar Kanunu 64. maddesinin kapsamından kurtulması için gecesini gündüzüne katıyordu.

Güven Erkaya'nın Koç Holding'e gidecekken devleti tercih etmesi takdire şayan. Kendinden önce özel sektörü tercih etmiş diğer paşalar gibi milyarlık bordrolara imza atmak varken, bir eski asker olarak, devletin emeklilik maaşı üstüne vereceği mütevazı danışmanlık ücretine kanaat edecek Güven Amiral.

Baştan beri de ilgi alanımdaydı, ama "Koç Holding yerine devleti tercih etti" müjdesini aldığımdan beri Güven Erkaya ile ilgili haberleri daha bir dikkatle izlemeye başladım. Medya, her zaman olduğu gibi, birbiriyle pek bağdaşmayan haberlere konu etti bu atamayı. Sıradan okuyucunun kafası bu haberler karşısında muhakkak karışmıştır.

Kimine göre, Güven Erkaya ağır bir hastalıktan muzdarip; dünyada mevcut sağlık hizmetlerinin en üstününü sağlayabilmek için devlet bu görevi verdi kendisine. Bunu söyleyenler, emekli kuvvet komutanının, büyükelçi pâyesiyle dünyanın her ülkesine serbestçe girip çıkabileceğini, hâlâ memur statüsünde olduğu için hastane masraflarının devlet tarafından ödeneceğini bildiriyorlar. İlk bakışta mâkul gibi gelen bir gerekçe. Oysa, bir eski kuvvet komutanı, elinde diplomatik pasaport olmasa da istediği her ülkeye gider ve tedavi masrafını devlet öder. Bu gerekçe bana epey sudan geliyor.

Bir başka görüşe göre ise, Boğazlar ile ilgili bir uluslararası toplantı söz konusu ve Türkiye o toplantıda sıkıştırılacak; işte Güven Paşa, o toplantıda işlerin istenildiği gibi gitmesine nezaret edecekmiş. Başbakan Mesut Yılmaz, "Paşam bu işin başına geçin, ülkemizin hakkını yedirmeyin" deyince hizmetten kaçamamış. Öyle bir toplantıya katılan insanın anlaşmaları devlet adına imzalayacak bir konumda bulunması gerekir diye de diplomat statüsü verilmiş kendisine. İlk gerekçenin tam tersi, ama yine de ilk bakışta mâkul gibi geliyor insana. Ancak, üzerinde biraz düşününce, Güven Erkaya'nın deniz hukuku uzmanı bir bilimadamı olmadığı akla geliyor ve bu gerekçe de sırtıyor.

Peki de, Güven Erkaya, dolgun maaş veren özel sektörü elinin tersiyle itecek bir âlicenaplığı gösterip neden başbakanlık danışmanlığına gelmeyi tercih etmiş olabilir?

Günlerden beri başbakanlık çevrelerinde dolaşıp bu soruya cevap arıyorum. Görüştüklerimin kimi, konuyu küçümseyip, "Başbakanlık bünyesinde çeşitli görevlerde çalıştırılan muvazzaf-emekli çok sayıda asker var, Güven Erkaya'nın durumunun bir özelliği olduğunu sanmam" diyor, kimi de daha çok siyasi mülâhazalara bağlıyor atamayı. Biri, "Mesut Yılmaz, yanında, güçlü bir asker görmek istemiş olabilir" bile dedi bana. Ben bu tür açıklamalarla tatmin olmadım.

Başbakanlığı yakından gözleyen biri, mantığıma ters gelmeyen bambaşka bir gerekçeyle çıktı karşıma. Gerekçe günün mânâ ve ehemmiyetine uygun olduğu gibi, Güven Erkaya'nın bilinen kişiliğiyle de tam anlamıyla çakışıyor. Bu dost, Güven Oramiral'in, yeni faaliyete geçen Başbakanlık Takip Kurulu'nu yönlendirmekle görevlendirildiği iddiasında.

'İrtica' ile mücadele amacını taşıdığı bilinen Batı Çalışma Grubu'nu, Güven Erkaya, Deniz Kuvvetleri komutanı iken kendisi kurmuştu. Mesut Yılmaz'ın bir ara "Faaliyetleri durdu" dediği, ama ordu kaynaklarının "Ne münasebet, eskisinden daha yoğun çalışıyor" sözleriyle varlığının sürdüğünü açıkladığı Batı Çalışma Grubu, Anasol için ciddi bir sorun. Bu sorunu aşmak için, Başbakan Yılmaz'ın bulduğu formül gereği danışman olmuş Erkaya. Başbakanlık müsteşarı Yaşar Yazıcıoğlu (ona da büyükelçi sıfatı verileceği söyleniyor) başkanlığında bazı bakanlıkların müsteşarlarından oluşan ve görevi MGK kararlarının uygulanma durumunu izlemek olan 'Başbakanlık Takip Grubu', bu görevini büyükelçi Güven Erkaya'ya bağlı olarak yürütecekmış.

Bu görev Güven Erkaya'ya uyuyor işte.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Anayasa Mahkemesi'ne yeni üye

Taha Kivanç 1998.01.07

Anayasa Mahkemesi normalleşme yolunda ilk adımı attı ve Yekta Güngör Özden'in yerine mahkemenin mahabetini hukukçu kişiliğiyle temsil edeceği umulan Ahmet Necdet Sezer'i başkan seçti. Umarım, Anayasa Mahkemesi'ndeki normalleşme arayışına Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel de katılır ve eksik olan üyelik için en uygun seçimi yapar...

Bu noktanın altını çizmemin belli bir sebebi var: Ankara, epey bir süredir, Anayasa Mahkemesi'ne Cumhurbaşkanı Demirel tarafından atanacak kişiyi konuşuyor. Daha doğrusu, bir kişi, yaklaşık bir aydır, yani daha koltuk bile boşalmadan, "Anayasa Mahkemesi'nin yeni üyesi" sıfatıyla tebrikleri kabul ediyor...

Çoğumuz bürokraside işlerin plansız, programsız, eski deyimle sellemehüsselâm gittiğini düşünürüz; zihinlerimiz öyle düşünmeye alışmıştır. Ya da, seçim, atama gibi kavramları kitaplarda okuduğumuz biçimde yorumlarız; zihinlerimiz öyle yorumlamaya alışmıştır. Oysa, Yekta Bey'den boşalan Anayasa Mahkemesi üyeliğine gelecek kişi bayağı planlı, programlı olarak ve seçimi yapıp atamayı gerçekleştirecek makam yerine bir başka odağın devreye girmesiyle seçileceğe benziyor...

Zihinleri okuyan makine henüz keşfedilmediğine göre, Cumhurbaşkanı'nın o göreve kimi atayacağını yılbaşı basın toplantısına katıldığımdaya uzaktan bakışarak çıkarmış olamam. Ama, ben de, Ankara'daki bir çok kişi gibi, Süleyman Bey'in o göreve getireceği kişinin adını biliyorum: Bülent Serim... Bülent Bey, yerini doldurmak üzere selefi tarafından özel olarak seçildi, Cumhurbaşkanı Demirel'e takdim edildi ve prosedürü tamamlamak üzere önataması yapıldı bile...

Bülent Serim yakın zamana kadar Anayasa Mahkemesi'nde genel sekreterlik makamında bulunuyordu. O makamdan, anayasada "Cumhurbaşkanı, avukatlar ve üst düzey bürokratlar arasından doğrudan atar" diye belirlenen kadroyu temsilen Anayasa Mahkemesi'ne üye seçilmiş Yekta Güngör Özden'in boşaltacağı koltuğa atanması mümkün değildi Bülent Serim'in... Bu amaçla, Bülent Bey, 'üst düzey bürokrat' haline getirilmek üzere bir önatamayla turizm bakanlığı müsteşar yardımcısı yapıldı. Hayatında bir gün bile turizm konularıyla uğraşmamış birini bakanlığının üst düzey yöneticisi haline getirirken hiç zorlanmadı turizm bakanı İbrahim Gürdal; hemşehrisi de olan Cumhurbaşkanı Demirel'in bir arzusunu yerine getirdiği için mutlu bile oldu.

Anayasa Mahkemesi'ne üyelik konusu ikidir 'hülle' sistemiyle hallediliyor. Daha önce mahkemede raportör olarak çalışmış Fulya Kantarcıoğlu önce Yargıtay'a üye seçilmiş ve oradan da Anayasa Mahkemesi üyeliğine atanması söz konusu olmuştu. Ancak boşalan kontenjan Yargıtay'a ait değil de yine 'avukat ve üst düzey bürokrat' kontenjanı olduğu için, Seyfi Oktay döneminde önce adalet bakanlığına müsteşar yardımcısı olarak atanmış, ardından, tıpkı Bülent Serim için düşünüldüğü gibi, Anayasa Mahkemesi üyeliğine getirilmişti. Eskiler "Yol olur" derler ya, 'hülle' bu iş için yol oldu...

Bülent Serim'le bir alıp veremediğim yok, kendisini tanımam bile; ancak atanmasına ciddi biçimde itirazım var. Çünkü, eğer boşalan koltuk onunla doldurulacak olursa, anayasa yapıcıların, yüksek mahkemenin oluşum tarzı için düşündüğü denge iyice bozulacak.

Anayasa Mahkemesi üyeleri arasında belli bir denge gözetildiği belli. 11 asıl üyeden ikisi Yargıtay, ikisi Danıştay, birer üyesi Askeri Yargıtay, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi ve Sayıştay'dan gösterilen adaylardan seçiliyor. Geri kalan dört üyeden birini yüksek öğretim kurumlarından, üçünü de üst düzey bürokratlar ve avukatlar arasından atıyor Cumhurbaşkanı. Böylece, değişik deneyimlere sahip bir heyetin varacağı kararın daha sağlıklı olacağı düşünülmekte... Oysa, Bülent Serim'in atanmasıyla, mahkemenin 11 üyesi arasında bir tane bile avukat kalmayacak...

Yekta Güngör Özden Anayasa Mahkemesi üyeliğine avukatlık yaptığı sırada seçilmişti. Şimdi ondan boşalan koltuğa seçilecek kişinin de, deneyim sahibi bir avukat olmasını istemesi gerekirdi Yekta Bey'in; oysa, herhalde

sadakat duyguları mantığına hâkim gelmiş olmalı ki, mahkemede meslekdaşlarını temsilden yoksun bırakacak bir tercihi Cumhurbaşkanı Demirel'e kabul ettirmişe benziyor...

"Kabul ettirmişe benziyor" dememin sebebini yukarıda açıklamıştım: Bülent Serim, âni bir kararnameyle turizm bakanlığı müsteşar yardımcısı olarak atandığı gündenberi Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçilmiş gibi tebriklerden başını alamıyor. Herhalde bu ilgi boşuna değil.

Oysa, boşalan koltuğa yine bir 'zoraki bürokrat' üye olarak atanırsa, anayasanın lâfzına ve ruhuna aykırı bir iş yapılmış olacağını her şeyden önce hukukçular bilir. O koltuk bir avukatla doldurulmalı.

O göreve seçildiğinde, Yekta Bey, Ankara barosu başkanıydı; aranırsa baro başkanları veya serbest avukatlar arasında bu işe çok lâyük insanlar bulunabilir. "Aday yok" diyeceklerle benim itiraz edemeyecekleri bir teklifim var: İstanbul barosunun ilkeli olduğu her halinden anlaşılan başkanı Yücel Sayman o koltuğu hakkıyla doldurabilir meselâ. Böyle bir seçime kimse de itiraz edemez.

Cumhurbaşkanı Demirel'den normalleşmeye katkıda bulunacak, tartışılmayacak bir atama yapmasını beklemek hakkımız.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Devletin âli menfaatleri...

Taha Kivanç 1998.01.08

Bu yazının özetini Susurluk Raporu aylar önce anlatmış: "Bütün dünyada yankılar uyandıran uluslararası rüşvet ve yolsuzlukların önemli bir örneği olan Lockheed olayı ülkemizi de yakından ilgilendirmiştir. Bu konuda Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde 1976 yılında Meclis Araştırma Komisyonu kurulmuştur.

15 ay çalışma neticesinde 524 sayı ile 278 sayfalık bir rapor hazırlanmıştır. Bu rapor bugün tartıştığımız gerçekleri yıllar önce görmemizi sağlayabilirdi. O nedenle Lockheed raporunun yeniden gün ışığına getirilmesi uygun olacaktır."

Dikkatinizi çekerim: Susurluk komisyonu, çok sayıda tanığı dinleyip sayısız belgeyi inceledikten sonra, yıllar önce yaşanmış 'Lockheed Skandalı'nın bu olaylarla ilgisi olduğu kanaatine varmış... Esasen, iz şaşırtmak için değil de gerçekleri ortaya çıkartmak amacıyla Susurluk konusunun peşine düşen hemen herkes Lockheed Skandalı'na değinmeden edemiyor. Mehmet Altan kimbilir kaç kez, "Lockheed'in üzerindeki perdeyi aralayamayan Türkiye Susurluk'u da çözemez" diye yazdı.

Lockheed, dünyanın en büyük savunma müteahhidi olan Amerikan şirketinin adı. Bir çok model uçağı kendisi ürettiği gibi bazı modellerin patentini başka ülkelere de bırakıyor. Sözelimi Türkiye, F-16 uçaklarını Lockheed lisansı ile üreten 12 ülkeden biri. Lockheed, bir dizi başka uçak da üretiyor. Türk ordusunda kullanılan F-104G, TF-104G, TF-104S tipi Starfighter, T-33 ShootingFighter savaş uçakları ile C-130 Hercules tipi kargo uçaklarını üreten de Lockheed...

Lockheed uyanık bir şirket. Bugün (1998) şirketin başkanı olan Bruce L. Jackson'un iki şapkası var: Biri Lockheed'in, diğeri de 'NATO'yu Genişletme Komitesi'nin başkanlığı... Jackson, gece giydiği komite başkanı şapkasıyla NATO'yu daha kalabalık bir örgüt haline getirme lobisini yürütüyor; gündüz giydiği Lockheed şapkasıyla da, genişleme içine girecek ülkelere "NATO üyesi olunca Batı standartlarına uygun silâhlar gerekeceği için" şirketinin ürettiği uçakları pazarlıyor. Sadece jet savaş uçakları için yeni pazar 10 milyar doların çok üzerinde; bu sebeple, rakipleri haklı olarak Lockheed'e diş biliyorlar.

Lockheed Skandalı patladığında, dağıtılan rüşvetin çapı ve rüşvet alanların kişilikleri bütün dünyayı sarsan bir etki yapmıştı. ABD'li şirketin 1971-1975 yılları arasında dağıttığı rüşvetin yekünü tam 24 milyon dolardı. Gerçi, Meclis'in yenilenirken yapılan koltuk masa alımlarının devlete 38 milyon dolarlık bir fatura çıkardığı günümüz Türkiye'si ile mukayese edilince o rakam çerez gibi duruyor, ama skandal patladığında, çapı yüzünden, dünya kamuoyunun dudağı uçuklamıştı.

Lockheed'i rüşvet dağıtmaya sevk eden anlaşılır bir durumdu. Şirket sivil havacılık için ürettiği L-1011 TriStar uçaklarının motorlarını üreten Rolls-Royce fabrikasının iflâsıyla sıkıntıya girmişti. Jet itmeli J-5 nakliye uçağının üretim giderlerinin öngörülemez yüksekliği, Vietnam Savaşı bitince iç talebin daralması da büyük birer darbe olmuştur Lockheed için... Şirket yok olan iç talebi telâfi etmek üzere uluslararası müşteri avına çıktığında, iştah kabartmak için, dünyanın her tarafındaki sultan, kral, prens, başbakan, general gibi sıfatlar taşıyan insanlara rüşvet dağıttı. Skandal patladığında, 'dünya devleti' diye de anılan Bilderberg hareketini başlatan Hollanda Kraliçesi'nin eşi Prens Bernard'ın da Lockheed'ten kesesini dolduranlar arasında bulunduğu anlaşıldı.

Lockheed Skandalı'na Amerikan Kongresi el koydu ve şirketin hangi ülkelerde rüşvet dağıttığını açıkladı. Adı açıklanan ülkeler arasında Türkiye de vardı. Kamuoyu ayağa kalkınca Meclis de harekete geçti ve bir araştırma komisyonu konuyu araştırdı. Nâfile. Skandala adı karışıp da dosyayı sona ulaştırmadan kapatan tek ülke oldu Türkiye... Lockheed firmasının araştırmacılara açık belgelerinden bile yararlanılmadı. Sonuç, aradan geçen 20 küsur yıldan sonra, bir başka Meclis komisyonunun raporunda, "Lockheed dosyası yeniden açılmalıdır" temennisinin yansıttığı gibi "Sıfıra sıfır elde var sıfır" oldu.

Sebepler ne? Diğer ülkeler, rüşvet alan yöneticileri, asker-sivil bürokratları cezalandırdıkları halde, yolsuzluk dosyasını açan Türkiye neden soruşturmayı sonuca ulaştıramadı? Bu sorunun akla yatan bir tek cevabı var: "Devletin âli menfaatleri öyle gerektirdiği için..." Sanırım, rüşvete adı bulaşanlar, "Biz bu parayı, devlet adına giriştiğimiz ve kaynağını başka yerden bulamayacağımız örtülü operasyonlarda kullandık" dediler ve Meclis üzerinde uygulanan baskıyla dosya kapatıldı.

Susurluk Komisyonu bence de haklı. Daha sonraki yıllarda uyuşturucu ve silâh kaçakçılığı gelirleriyle sürdürülen çeşitli gizli faaliyetler, o gelirlerle beslenen devlet içinde yuvalanmış çeteler, 1980 öncesinde, büyük bir ihtimalle, uluslararası ihalelerden kaldırılan 'başlar' ile ayakta tutuluyordu. Tabii, o gelirlerin bir bölümü, birebir ilişkiye giren yönetici ve bürokratları zenginleştirmeye de yarıyordu.

Lockheed Skandalı, işin içinde başka bir iş olduğu için, kimseyi üzmeden kapatıldı. Sadece, dönemin hava kuvvetleri komutanı, kendisine karşı güven eksikliği hissine kapıldığı için, görevinden ayrıldı. Başka ülkelere başbakanlar, prensler ve generalleri cezaevine düşüren skandal yüzünden bizde bir tek kişinin bile burnu kanamadı.

Ben, bu olayı iyi bildiğim için, karineler Mustafa Kalemli'nin sorumluluğuna işaret etse bile, 'devletin âli menfaatleri' gerekçesinin bu olayda da kullanılarak sonucun tatlıya bağlanacağına eminim. Kalemli'nin kulağı bükülmüş olmalı ki, o da işi zamana yayarak unutturmaya çalışıyor...

Üzülmesin, bu da geçer...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Tutkulu bağımlılık'

Taha Kıvanç 1998.02.02

Ben bile önemini anlamamış, herhalde yazarın kişiliği ve konusu ilgimi çektiği için satın aldığım halde kitabı bir kenara koyup varlığını bütünüyle unutmuşum.

Bayramda yeniden elime aldığımda kitabın sayfalarında karşıma çıkan bilgi hazinesi karşısında çarpıldım. George Ball'ün 'The Passionate Attachment' (tutkulu bağımlılık) kitabı, yazarının aklından geçmemiş olsa bile, epey bir süredir Türkiye'de yaşadıklarımıza da ışık tutuyor...

George Ball, Amerika'da 'bilge' olarak tanınan ve her dönemde fikir ve deneyimlerinden mutlaka yararlanan kişilerden... Koca Amerika'da, onun konumundaki kişilerin sayısı bir elin parmaklarını ya aşar ya aşmaz... George Ball, John F. Kennedy ile Lyndon Johnson dönemlerinde dışişleri bakanlığı müsteşarlığı yaptı, sonraki başkanların -özellikle- Ortadoğu politikalarını doğrudan veya dolaylı biçimde etkiledi.

Amerika'nın İsrail ile ilişkilerini teşrih masasına yatıran 'The Passionate Attachment' kitabı, daha adından başlayarak, bu ikili ilişkiyi eleştirel bir yaklaşımla ele alıyor. Ball, Amerika'nın 10.000 km ötedeki İsrail'e 'tutkulu bir bağımlılık' duyduğu kanaatinde; gözü körelten bu tür bir tutkulu bağımlılığı sağlıksız bulduğunu da gizlemiyor. Yazarın "Bu tür bir ilişki Amerika'nın aleyhine, dünyanın aleyhine, hatta İsrail'in de aleyhine" hükmünü okuyunca, sanki kendi yazdığım bir metinle karşı karşıya olduğum hissine kapıldım.

Yazarın 'İsrail karşıtı' ya da Amerikan yönetimine yakın insanlar arasında pek bulunmayan türden bir Yeni Dünya Düzeni düşmanı sanılmasını engellemek için hemen uyarayım: George Ball, 'dünya devleti' diye de anılan Bilderberg Grubu'nun önde gelen isimlerinden; yıllık toplantılarına aksatmadan katıldığı biliniyor... Hatta, iki yıl önceki toplantıya katılmak üzere geldiği Atina'da Astir Otel'in lobisinde, öteki Bilderbergçiler ile sohbet ederken, Ball'ün, "Ross Perot'yu da toplantıya çağırdım, ama bana hakaret etti" dediği gazetecilerin kulağına kadar ulaşmıştı... Zaten, 1992 sonunda yayımladığı kitaptaki tezi ve sonunda vardığı hüküm, onun 'İsrail dostu' olarak bilinen kimliği sebebiyle daha da değerli...

Amerikalı devlet adamının kitabına göz gezdirdiğim gün, bir gazetenin manşetinde, "Batı Çalışma Grubu Türkiye için öncelikli tehdidin hâlâ irtica olduğu görüşünde" haberi yer alıyordu. Habere göre, BÇG, tehdidin azalmadığını, bu sebeple 28 Şubat'ta yapılan MGK toplantısında karar altına alınan 18 maddelik paketin bütünüünün uygulanması gerektiğini hükümete bildirmiş... Mesut Yılmaz'ın kendi tabanına mesaj olması için Başbakanlık'ta oluşturduğu ve kendisine başdanışman atadığı emekli oramiral Güven Erkaya'nın denetimine verdiği Sivil Takip Grubu'nun çalışmalarını yetersiz buluyormuş BÇG...

Bu noktada, George Ball'ün şu tespitini nakletmekte yarar görüyorum: "İsrail, karşılığında hiç bir yararı dokunmadığı halde Amerika'nın kaynaklarını tükettiği için de tartışılıyor. ABD'nin müttefiki olduğunu iddia ediyor İsrail, ama bir dost gibi davranmıyor. Geçmişte, İsrail, komünizmin Ortadoğu'da yayılmasının önünde bir sed oluşturduğunu iddia ederdi; Sovyet imparatorluğunun çöküşünden sonra o iddia önemsizleşti. İsrail şu sıralarda yeni bir ortak düşman arayışında. İsraililer bir ortak düşman icat ettiler ve göreceksiniz, gelecekte o

düşmandan daha sık söz edildiğini duyacağız. İsrail tarafından uydurulan o ortak düşman 'İslâm fundamentalizmi', ya da 'irtica'dır..."

George Ball, İsrail'le ülkesinin ilişkilerinin yanlış bir zemine oturduğu ana tezini işleyen kitabını 1992 sonunda piyasaya çıkardı. Kitap, zamanlama açısından önemli olduğu halde beklenen gürültüyü koparmadı. Sağda solda doğru dürüst tanıtım yazıları, eleştiriler bile çıkmadı; çıkan az sayıdaki eleştirinin büyük bir bölümü de olumsuzdu.

Kıdemli devlet adamı da eserinin derin bir suskunluk ve anlaşılmaz bir husumetle karşılaşmasının anlamını kavrayamamış olmalı ki, kendisiyle yapılan bir mülâkatta şunları söylüyor: "Saygın yayın organlarında çıkan tanıtım yazıları anlaşılmaz biçimde tekdüze ve kötüydü. Umduğum türden tepki alamadım; tezim üzerine bir tartışma bile başlamadı. Kamuoyunu ilgilendirdiğini hiç sanmadığım kişisel zaafımlarım üzerinde duruldu, beni yıpratmaya çalıştılar. Tartışma çıkmasın diye kitabın unutulmaya terk edilmesini beklediler..."

Kitabın adı da ABD-İsrail ilişkilerinin ABD açısından yanlış bir zemine oturduğunu çağrıştıracak biçimde tarihi bir olaydan ilham alınarak seçilmiş... 200 yıl kadar önce, George Washington'un veda konuşmasında kullanılmış 'tutkulu bağımlılık' deyimini ilk kez... Washington, Fransa ile gereğinden fazla yakınlaşmanın zararlarına değinirken kullanmış o deyimini... "Bir başka ülkeye duyulan tutkulu bağımlılık, aslı astarı olmadığı halde iki ülke arasında sanki ortak çıkar bulunuyormuş hissini uyandırır; o ülke ötekilere tercih edilmeye başlanınca diğerlerinin kıskançlık duyguları depreşir" demiş Washington...

Öyle sanıyorum ki, Türkiye de, George Washington'un uyardığı sıkıntıya doğrudan dâcâr durumda. Kendi öncelikleri yerine başka ülkelerin önceliklerini tercih ediyor. Dost ve düşman kavramını bile başkalarının çıkarlarına göre belirliyor. Öyle olmasaydı, 28 Şubat'ın 'mevhum düşman' kavramının, aradan geçen bir yılda boşa çıktığı görmezden gelinip hatada ısrar edilir miydi?

Keşke bu kitabı daha önce okumuş olsaydım.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Önemli bir kazanım

Taha Kivanç 1998.02.03

Mesleğin eskileri 'fikri takip' denilen iz sürüp bir işi sonuca kadar götürmeye çok önem verirler. Şimdi her şey bir sabun köpüğü gibi, kabarıyor ve kendiliğinden yok oluyor...

Oysa, sözgelimi, Gazeteciler Cemiyeti başkanı Nail Güreli gibi kıdemli meslekdaşlar, tek başına kalma pahasına, önemli konuları sürekli sıcak tutmayı görev biliyorlar...

Önceki akşam, televizyon haberlerinde, ölümünün yıldönümü vesilesiyle Abdi İpekçi'nin mezarı başında yapılan törendeki konuşmasını izledim Nail Güreli'nin; "Abdi'yi çetelerin öldürdüğünü artık biliyoruz" diyordu. 1 Şubat 1979 tarihinde öldürüldüğüne göre İpekçi'yi kaybedeli tam 19 yıl olmuş; doğru teşhis hiç değilse şimdi

konabiliyor... Sadece kâtilin adını zikredip cinayet motifini ve cinayetin bugün için taşıdığı anlamı göz ardı eden yaklaşımlar yavaş yavaş değişmeye başladı...

Gazeteciler Cemiyeti başkanı geçen yıl da aynı törende benzer sözler sarf etmiş... Ondan önceki yılların törenlerinde yapılan konuşmalardan çok farklı olan tavrını ilk kez geçen yıl sergilemiş başkan ve İpekçi suikastının üstünün yıllarca örtüldüğünü vurgulayarak "Bunca aydının, topluma mal olmuş bunca kişinin, devleti kuşatan, içine sızan, ele geçirmeye çalışan çetelerce öldürüldüğü artık bellidir" demiş...

Elbette fazla bir anlam taşıyor; ama bir çoklarının ancak şimdilerde farkettileri bu gerçeği biz, Cumhurbaşkanı Cossiga'yı demir parmaklıklar arkasına götürecek 'Gladio Skandalı'nın İtalya'da patladığını duyduğumuz 1990 yılı başında yakalamış ve 'çeteler' konusunu işleyen ilk yazımızı o sırada yazmışız. Konuya böyle yaklaşıldığında, Abdi İpekçi'nin neden öldürüldüğünün de öğrenilebileceğini belirtmişiz o yazımızda... Kulak veren olsaymış, 1990 başından beri siyasi cinayetlere kurban verdiğimiz Prof. Muammer Aksoy'dan Uğur Mumcu'ya bir dizi aydınla ilgili daha müteyakkız olunabilecekmiş...

Abdi İpekçi'yi televizyonların hâlâ ilgiyle izlenen dizisi Komiser Columbo türü bir cinayette kaybetmiştik. Columbo'da öyledir, daha filmin başından cinayeti kimin işlediği bilinir; polise düşen motifi keşfedip kâtili yakalamaktır. Abdi İpekçi'yi öldüren Mehmet Ali Ağca şu anda İtalya'daki Rebibbia Cezaevi'nde yatıyor; ama cinayeti kimlerle işlediği ve neden işlediği hâlâ meçhul...

Papa'yı ve İpekçi'yi vurduğu sırada Ağca'nın yanında olduğuna inanılan Oral Çelik, Meclis Susurluk Komisyonu önünde verdiği ifadede ilginç şeyler söylemişti. Şu sözler onun: "Biz devletin adamı olarak kullanıldık. Devlet bize sadece 10 bin dolar verdi. Bazı taahhütleri vardı onları yerine getirmedi, borcunu ödemedi. Onun için devlete kırgınım..."

Oral Çelik'in bir şeyler söylemeye çalıştığı belli; ama ne söylemeye çalışıyordu acaba? 'Durum' programına çıkardığı İtalyan savcı, Güneri Cıvaoglu'na, Papa Suikastı'na karışanların, kendi aralarında konuşurlarken ve mahkemedeki ifadelerinde, "Türkiye'deki önemli bir güç adına hareket ettikleri" iddiasında bulunduklarını anlatmıştı. Güneri Bey, "Nedir acaba o güç?" diye sormadan edememişti...

'O güç' konusunda bir ipucu, vaktiyle devletin istihbarat örgütünde önemli görevler üstlenmiş birinin sözlerinde yatıyordu aslında. Bir derginin "O günlerde MİT İstanbul takip şubesi müdürü olan M.G." rümuзуyla andığı bir kişi, kendisiyle konuşan muhabire, Abdi İpekçi cinayeti konusunda 'aynen' şunları söylemişti: "Çalışmalarım sonucunda olayı aydınlattım. Hem de her şeyi... Ama öyle bir manzarayla karşılaştım ki, bir değil, 50 Abdi İpekçi'nin öleceğini bilsem, yine de söylemem, üstüne gitmem..."

Aynı görevli daha sonra açık adıyla Metin Günyol olarak Susurluk Komisyonu önüne de çıktı. İfadesinde söyledikleri Meclis'in raporunda şöyle özetlenmekte: "Abdi İpekçi öldürüldüğünde ve Ağca hapisten kaçırıldığında teşkilâtın kendisini görevlendirdiğini ve Ağca ile ilk röportajı da kendisinin yaptığını, fâili meçhul olayı çözmek için çok çaba sarf ettiklerini, Uğur Mumcu yazılarında Mayorka'ya gidişinin Ağca tahkikatyyla ilgili olduğunu iddia etse de kendisinin servisten ayrılıp Mayorka'da Otoban diye bir şirketin genel müdürlüğünü yaptığını, bu tür konuları gündeme taşıyan medyanın kendisiyle görüşme yapmamlarına rağmen aleyhinde çok şeyler söylendiğini..."

Abdi İpekçi cinayetiyle ilgili bir önemli tanıklık da Çetin Altan'dan gelmişti. Şöyle anlatıyordu ünlü yazar: "Abdi vurulduktan bir süre sonra gazeteye uğradım. O sırada gazeteye yazılar da yazan emekli amiral Seza Orkunt'la rastlaştık. 'Paşam bizim Abdi'yi niye vurdular' dedim. O da bana 'Abdi askerlerin geniş arazilerde bazı sivillere kontrgerilla eğitimi verdiğini öğrenmiş. Sonra da Ankara'ya gidip CIA şefiyle bunu konuşmuş. Ardından da vuruldu... Halbuki Genelkurmay'ın haberi olmadan böyle talimlerin yaptırılmayacağını bilmesi lâzımdı' dedi.

Abdi'nin davranışına şaşırılmış gözükiüyordu. Abdi'nin böyle bir tarafı da vardı, rahmetli bir şey öğrendiğinde önce yazmak yerine, düzeltilsin diye gidip ilgililerle konuşurdu..."

En doğru tavır olayları 'fikri takip' ilkesine vurarak izleyen Nail Güreli'nin şu sözlerinde yatıyor: "İpekçi'yi öldürtenler iyice belli olmuştur. Yalnız onu öldürtenler değil, Uğur Mumcu'yu, Çetin Emeç'i, Muammer Aksoy'u, Cavit Tütengil'i, Turan Dursun'u ve daha nicelerini öldürtenler bellidir. Solda ve sağda bunca gazetecinin, bunca aydınının, topluma mal olmuş bunca kişinin, devleti kuşatan, devletin içine sızan, devleti ele geçirmeye çalışan çeteler tarafından öldürüldüğü artık bellidir."

Bu noktaya gelinebilmesini önemli bir kazanım olarak görüyorum ben.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yine, yeni, yeniden...

Taha Kıvanç 2011.02.22

Dışarıdan bakanlara zor gibi görünse de bir başkasının gölgesinde yaşamak bayağı kolay bir iş. Hem var, hem de yok olmak...

Yokmuş muamelesi görürken isminin ortalıkta dolaşması... Gölgenin esas karartıdan daha yaygın tanınırlığa kavuşması... Sözün edilir ve hatta tartışılırken hesabın başkasına çıkartılması...

Kolay bir iş benim burada yaptığım...

Önceleri başkasının gölgesinde yaşamak büyük de bir rahatlık veriyordu, daha en başlardan itibaren kimin gölgesi olduğumu saklama ihtiyacı duymadığım halde... Ayağa basmam gerektiğinde, küçük-büyük ayrımı yapmadan kuvvetlice basıyordum. Bulunduğum yerden izlenim yazdığımda, can acıtmada fazla zorlanmıyordum. Bir filmde mi bahis açacağım, bir kitap mı tanıtacağım, aldığım zevk ve lezzeti mi paylaşacağım; "Ne derler" tereddüdü yaşamıyordum.

Zamanla durum değişti. Yine ayaklara basıyorum, ama bastığım ayakların büyük olmasına dikkat ediyorum artık. Canını acıttıklarımın bunu çoktan ve fazlasıyla hak ettiğine inanmazsam üzerlerine on tonluk güllerden göndermiyorum; zaten güllerimin gücü de arttı, hak edenlerin üzerine yüz tonluklardan yağıdırıyorum. Film, kitap, lezzet tanıtımlarında artık belli bir düzey gözettiğim de doğru.

Benim Babiâli'deki varlığım önceleri bir zorunluluktu, aynı gazetede aynı gün çıkacak iki farklı yazının tek bir imzaya bağlanması bayağı tuhaf kaçacağı için icat edilmişti 'Taha Kıvanç'; şimdilerde, böyle bir ihtiyaç da kalmadığı halde, kendi ayakları üzerinde duran bir varlığa dönüştü işte görüyorsunuz.

Çok eskilerde benzer bir kaderi yaşamış Server Bedi için "Peyami Safa Bey onun evinde oturur" derlerdi, benim öyle bir övüncüm bile yok. İsmim hâlâ fısıltıyla söyleniyor, en cesur okurum "Ben Taha Kıvanç"ı daha fazla severim" derken, muhatabı karşısında, sanki onu rencide edecekmiş hissine kapıldığını çok belli ediyor.

Her fırsatta hakkımda kullanılan 'komplocu' sıfatını da unutmayalım tabii...

Prof. Muammer Aksoy'la (31 Ocak 1990) başlayıp Çetin Emeç (7 Mart 1990), Doç. Bahriye Üçok (6 Ekim 1990), Uğur Mumcu (24 Ocak 1993), Prof. Ahmet Taner Kışlalı (21 Ekim 1999), Doç. Necip Hablemitoğlu (19 Aralık 2002) ile devamlılık arzeden siyasi suikastlar döneminden kalma bir sıfat o benim için...

Bir de kitleleri ayağa kaldırıp sokağa döken toplumsal olaylardan...

Suikastlar ve toplumsal olaylardan sonra herkes 'olağan şüpheliler' sayılan kişiler ve kesimleri suçlarken, tek başıma kalmayı göze alarak, sürekli hep aynı adresi parmağımla işaret ettiğim için kendini 'merkez' sayan medyada köşeleri tutanlar tarafından 'komplocu' olmakla suçlanıp durdum.

O tiplerin bazıları 'Ergenekon davası' adıyla geçmişin yanlış eylemlerinin hesabının görüldüğü şimdilerde, "Gerçek kâtiler bulunsun" türü lâflar etmeye başladı, devlet içinde yuvalanmış çetelerden bahsedebiliyorlar günümüz şartlarında; yine de bana 'komplocu' demeyi bütünüyle bırakmış değil o tipler...

Tek tesellim şu soruda gizli: "Israrla gerçek suçluyu göstermekten geri durmadığım için acaba kaç muhtemel siyasi cinayet niyet planında kaldı, eylem haline sokulamadı?"

Sanıldığı veya bazılarınca yakıştırıldığı gibi 'bana özel' kaynaklarım veya devletin birimleriyle içli dışlılığım hiç ama hiç olmadı. Öyle bir arayışa ömrü billâh girmedim. Kendiliğinden masamın üzerine düşen belgelere itibar etmediğim gibi, sizlerle paylaşacağım düşünülerek kulak hizamda ifade edilmiş bilgileri de çoğu kez kendime saklamayı yeğledim. Elbette bütün okuduklarım, dinlediklerim, işittiklerim, gördüklerim, gözlemlediklerim yorumlarımı etkiledi; ayaklarım yere sağlam basıyorsa, bunu, çevrem genişliğine ve dostlarımla gönülleri kadar beyinlerini de bana cömertçe açmalarına borçluyum.

'Dostlarım' önemli benim. Dostlarım ve okurlarım...

Geriye dönüp bakıyorum da, 2011'in gazeteniz Zaman'ın 25. yaşını idrak ettiği yıl olduğunu görüyorum. Çeyrek yüzyıl. Bu aynı zamanda benim Taha Kıvanç olarak ömrüm anlamına da geliyor. Zaman'ın başından itibaren yoktu Taha Kıvanç, fakat bu kimlikle ortaya çıkana kadar fikir planında ve deneme mahiyetinde en başından beri hep var oldu. İlk günlerin okurları vefasını hiç esirgemedi; Türkiye'nin en kalabalık ve aktif kitlesini oluşturan Zaman'ın şimdiki okurları da Taha Kıvanç'ı sevsin isterim.

Haftada üç gün (salı, cuma ve pazar günleri) burada birlikte olacağız. Günün ve yarının olayları üzerine birlikte zihin cimnastiği yapacak, olayları birlikte değerlendireceğiz. 'Gölge' gibi olduğum iddialarına bakmayın, cismimi nerede bulacağınızı biliyorsunuz.

Yeniden "Ya Allah, bismillâh" diyorum.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kurt tilkiyi yedi (mi?)

Taha Kıvanç 2011.02.25

Biliyorum, Arap dünyasında hareketler başladığından beri hepinizin aklında aynı soru var: "Bütün bunlar kendi kendine mi oluyor, yoksa bir yerlerin planı, hatta katkısı mı söz konusu?" Aklınızdan bu sorunun geçtiğini nereye gitsem bana yöneltmenizden de biliyorum.

Zihni farklı çalışan bir dostum, şimdilerde Kahire'deki Amerikan Üniversitesi'nin başında bulunan Prof. Lisa Anderson'dan 30 yıl önce aldığım 'Libya siyasi düzeni' dersinde edindiğim bilgilere yıllar içinde yakından gözleme fırsatıyla eklediklerimi benden dinledikten sonra, "Bin Ali ve Mübarek'i bilemem, ama Kaddafi gibi ayakta kalma maharetini sanat haline dönüştürmüş biri kendi oyununu oynuyor gibi" deyiverdi.

Kastettiği şu: Bin Ali'nin direnemediğini, Mübarek'in direndiği halde koltuğunda kalamadığını gördü Kaddafi; "Ne yapabilirim?" diye düşününce, aklına, 'erken doğum yaptırma' fikri geldi. Yani millet ayaklanmadan kendisi sınırlı bir bölgede hareketlilik meydana getirip ayaklananların tepesine bindi. Çok kan dökülmesi, herkese ibret-i âlem olsun diye...

Önceleri bana da makul gelen bu tez olayların gelişmesiyle sakatlanıverdi. Tunus ve Mısır'da kontrollü giden süreç, Libya'da zıvanadan çıktı çünkü. Ülkenin dört bir yanı farklı yöne gidiyor; her bir bölgede ayrı yönetimler kuruluyor. Kaddafi Ailesi dar bir bölgeye kısıldı kaldı.

Geçen akşam, bölgeyi ve özellikle Libya'yı avucunun içi gibi bilen bir işadamlı ile birlikteydim; "Kaddafi'nin ayakta kalma güdüsünün mükemmelliği konusunda dostun doğru düşünüyor, ama sonrası yanlış" dedi bana.

Anlattıklarını soluksuz dinledim.

Kaddafi ve ailesinin fertleri için böyle gitmeyebileceğini çok önceden hesap etmiş... "Oğullarından Seyfülislâm bugünküne benzer günler düşünülerek bir 'Batılı' gibi yetiştirildi; hep o çevrelerden insanlarla bir arada bulunması teşvik edildi."

Doğru, daha geçen ay Davos'ta liberal ve demokrat mesajlar veriyordu, şimdilerde Libya halkını "Oluk oluk kan akıtırız" diye tehdit eden Seyfülislâm...

İşadamlının kendisinden 'Seyf' diye söz ettiği Kaddafi'nin 'Batılı' tarzda yetiştirilmiş oğlu ülkenin bütününe kendisini sevdirecek mesajlar vermeyi ve insani yardımlarla ismini duyurmayı da ihmal etmemiş. O güvenle de, babasına, "Libya'nın başına geçeceksem, bu, senin oğlun olduğum için değil, halk sevdiği ve oyunu verdiği için olmalı" diyormuş...

Seyfülislâm, işi, ayaklanmalar Libya'da da başlarsa kitlelerin önüne geçmeyi düşünmeye kadar vardırırmış... Kitlelerin önüne babasına tavır koyan bir ayaklanma lideri olarak çıkmayı düşünüyormuş Seyfülislâm...

Bir süre sonra, kendisinin de içinde yer aldığı bir planı anlattığını fark ettim işadamlının; Libya'daki neredeyse bütün siyasal aktörlerle dirsek teması olduğunu, özellikle Seyfülislâm'la şimdi dahi telefonla görüştüğünü belli ettiği için...

"Amerikalılar bu projeyi çok beğenmiş ve benimsemişlerdi" dedi işadamlı, "Seyfülislâm'ı da; ancak nedense ayaklanma başlayınca sırtlarını dönuverdiler." Kaddafi gelişmelerden sonra "Gördün mü, ben bunlara güven olmaz demiştim" demiş Seyfülislâm'a; liberal ve demokrat tavırla ülkenin başına gelmeyi hesap ettiği halde, o da, "Oluk oluk kan akıtırız" demecini vermiş...

Olağanüstü ilginç bir hikâye... İçinde 'Karanlıklar Prensi' lâkaplı Richard Perle'ün de adı geçtiği ve Kaddafi gibi 'tilki' lâkaplı birine bile faka bastırıldığını gözlere soktuğu için daha da ilginçleşiyor. Bu planı onaylayanlar, "Ha Muammer, ha Seyfülislâm, koltukta bir Kaddafi oturacak, olmaz" deyip senaryonun son sahnesini onlardan saklamış olabilirler...

Niyetleri ne? "Ülkeyi bölük pörçük hale getirip, Libya'dan birkaç ülke çıkarmak" cevabını verdi işadamlı. Kaddafi'nin 42 yıl önce gerçekleştirdiği darbeden sonra ülkeyi terk eden ailelerin şimdilerde Dubai ve Mısır'da

yaşayan çocuklarının son zamanlarda olağanüstü faal hale geldiklerini tespit etmiş. "Bu işlerin arkasında öyle biri var" dedi.

Kaddafi'nin kayınbiraderi istihbaratın başındaymış otuz yıldır, ayaklanma öncesi onu da kendi saflarına geçirmişler... Son yıllardaki 'açıklık' politikası sayesinde ülkeye giren yardım kuruluşlarının arkasında da aynı insanlar varmış; ülkenin her tarafıyla birebir ilişkiler kurmuşlar...

Amerikalılar kendi adamlarını çok önceden Libya dışına çıkarmışlar...

"Seyf" dedi işadamı, "Şaşkınlıklar içerisinde kaldı, ne yapacağını bilemedi. Babasına isyan eder görüntüsüyle ipleri ele geçirecekti, ama ayaklananlar onu görmek dahi istemediler; babasına sığınmak zorunda kalınca sertleşmekten başka yol bulunmuyordu önünde..."

İşadamı "Ya Tunus? Mısır?" soruma, "Onları da sonra konuşuruz" dedi.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Suretimi değiştirebilirsiniz, ama ruhumu asla...

Taha Kıvanç 2011.02.27

Herkes yaşlanırken ben gençleştim. Daha doğrusu, Zaman'daki arkadaşlar bir güzellik yapıp yazımın üstüne ilıştırılan suretimi bayağı gençleştiriverdiler. Sağolsunlar.

Sütun yaşıım zaten 25. Kulis ilk açıldığında üzerinde herhangi bir suret bulunmuyordu; yazarların fotoğraflarını köşelere illeştirme âdeti çıktığında durumum gerçek bir soruna dönüştü. Herkes fotoğrafıyla yer alırken ben ne olacaktım? Sorunu yine kendim çözdüm: O haftanın 'Economist' dergisinde çıkan bir reklâmda kullanılan elle çizilmiş görüntüyü "Bu benim" diye sunarak...

Milliyet'ten Mehveş Evin yeni görüntümdeki değişikliği fark edip **değİNince** bu gelişme birdenbire 'medya sorunu' haline dönüşüverdi. Mehveş Hanım, "Karakalem çizimi fotoşoptan geçirilerek gençleşmiş. Çizgileri silinmiş, ifade yumuşatılmış. Siyah ceketini bile doktor önlüğü misali aklanmış" diye duyurdu gelişmeyi okurlarına...

Buraya kadar bir sorun yok, hatta gönül okşayıcı bir 'Hoşgeldin' yazısı bile sayılabilir. Ancak ertesi gün aynı gazetenin bir başka yazarı işi 'suret' noktasında bırakmayıp farklı bir yöne çekiverdi. Meğer benimle ilgili dilekleri varmış arkadaşın...

İsterseniz o dilekleri birlikte **okuyalım**: "Dilerim; bu değişiklik sadece klişeyle sınırlı kalmaz.. Dilerim; Taha Kıvanç'ın ruhuna da karakterine de üslubuna da yansır.. Dilerim; iki aylık ara iyi gelmiştir.. Güç bizde sarhoşluğundan ayrılmıştır.. Dilerim artık; kafanızı kestiler farkında değİlsiniz.. Vücudunu sallarsan kafan önüne düşecek tarzı yazılar yazmaz.. Kimsenin kafasının kesilmesini istemez.. Dilerim; o defteri kapatmıştır..."

Hay Allah...

Elimde öyle bir 'güç' olsa onu hiç tereddütsüz dileklerinin yerine gelmesi için kullanırdım; ancak bendeki biraz farklı bir güç, bir çok işe yarasa da başkalarının dileklerini yerine getirme noktasında işe pek yaramıyor. Bu

yüzden de, korkarım, dilekleri yerine gelemeyecek...

Karakterim ve ruhumu değiştirmem herhalde mümkün olmayacak... 27 Mayıs (1960) sonrası oluşmuş ve etkisini hâlâ hissettiren medya düzenine hep birlikte "Elveda" deyinceye kadar kalemimin yumuşaması mümkün değil...

Yumuşaklara da yer var medya dünyasında, fakat süs için de olsa, fazla hesaba gelmez tarzda yazılar yazan biri de bulunsun.

Hak yemek istemem: Başlangıçta hayli تنها olan bu alanda artık yalnız değilim. Çeşitli gazetelerde bugünkü medya düzenini yetersiz bulan, yanlışlara değinmeden duramayan pek çok yazar var artık. Ben "Kafanız çoktan kesildi, sizler farkında değilsiniz" fıkrasını tekrarlamaktan vazgeçsem ne çıkar, daha ilerisini yazanlar hiç de az değil...

"Kafa kesme de nereden çıktı?" diye soracaklara fıkrayı anlatayım: Eski Çin'de siyasi suç işleyenleri önce iyice bir eğlendirir, sabaha karşı da kellelerini keserek idam ederlermiş... Yine öyle olmuş, idamlıkları doyasıya eğlendirmişler gece boyu... Hokkabazlar, jonklörler, komikler, kılıçlarıyla yere düşen ipeği kesen ustalar... Sabah olmuş, güneş doğmuş, idamlıklar hâlâ hayatta... İçlerinden biri, "Hani bizi idam edecektiniz?" diye sorunca "Kafanı salla bakayım" cevabını almış... Meğer keskin kılıçlılar fark ettirmeden idamlıkların kellesini de kesmemiş mi?

Sallanan kafalar teker teker yere düşüvermiş...

Kimbilir ne zaman Kulis'te anlatmıştım bu fıkrayı, Milliyet'te yazan arkadaş unutmamış, "Aman ha..." diye hatırlatıyor...

Korkutmak istemem, ama bir gelişmeyi duyurmak isterim: 'Değişimden yana' kalemler her yerde seslerini yükseltiyorlar; grup gazetelerinde bile...

Şimdi aktaracağım satırlar Cüneyt Özdemir'e ait ve Radikal gazetesinde çıktı. Okuyalım: "Değişimi göremeyen, zamanın ruhunu anlamayanlar hâlâ bir nehrin kenarına oturup bir dahaki seçimlerde, olmazsa sonraki seçimlerde yeni bir partinin gelip iktidarı ele alacağının ve kendi koltuklarındaki krallıklarına yeniden kavuşacaklarının hayalini kuruyor. Kimileri aba altından 'bu günlerin hesabı sorulacak' mesajını gönderiyor."

Bürokraside, Emniyet'te, yargıda, orduda sorumluluğunu müdrik yeni bir kuşağın görevleri devralmaya başladığına ve bu insanların hiçbir partinin gönüllüsü olmadığına da işaret ediyor Radikal yazarı.

Ruhumu ve karakterimi değiştirmem için dilek tutan Milliyet yazarı ve benzerlerine ciddi bir uyarısı da var genç Radikal yazarının. Onu da okuyalım: "Zamanın ruhunu ve dünyanın değiştiğini anlayamayanlar gibi nehrin kenarına oturup, tersten akacağı günleri beklerseniz, daha çok beklersiniz. Zira amiral gemisinde her gün yarım sayfa da yazsanız artık marjinalsinizdir. Kendi kendinizi tasfiye etmişsinizdir de haberiniz yoktur. Askeri ve sivil diktatörlüklerin yıkıldığı bu nehirde bu su artık hiç durmaz... Bu suyun önünde hiç kimse tutunamaz."

Ne diyebilirim? Talihinize küsün...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Erbakan ve otomobil maceramız

Taha Kıvanç 2011.03.01

Başbakan Tayyip Erdoğan bir süre önce ülkemizin öndegelen işadamlarına hitap ederken, "Hani bizim yerli otomobilimiz?" diye sordu ve "Sizlerden tamamen kendi mühendislik çabalarımızın ürünü bir otomobil üretmenizi bekliyorum." ricasında bulundu.

Yıl 2011. Türkiye'de her marka otomobil var, ama bir teki bile kendi markamız değil...

Önceki gün kaybettiğimiz Prof. Necmettin Erbakan'ın henüz genç bir bilim adamıyken tavsiyeleri dinlenseydi, bu alandaki utanılası eksikliğimiz çoktan ortadan kalkmış olurdu. Hem de tam 50 yıl önce...

Sabancı Üniversitesi'nden Prof. Cemil Koçak 27 Mayıs (1960) darbesi sonrasında kurulan Bakanlar Kurulu'nun tutanaklarını yayımladı. Yapı Kredi Yayınları (YKY) arasında çıkan iki ciltlik kitapta pek çok ilginç ayrıntı yer alıyor da, benim ilgimi en fazla Necmettin Erbakan'ın davet edildiği oturumda konuşulanlar çekmişti. Okuduklarımı Kulis'e yansıtmıştım da...

Türkiye'de sadece geçen yıl 1 milyona yakın (930 bin) motorlu araç trafiğe katıldı; toplam araç sayısı 15 milyonun üzerinde... Oysa 1961 yılında bu rakam 84 bindi ve bunlardan yalnızca 38 bini otomobildi. Eğer Erbakan'ın dedikleri istikametinde bir sanayi politikası izlenmiş olsaydı, benzer durumdaki Japonya, Kore ve Brezilya gibi kendi markasını üreten ülkelere de biz olabilirdik...

Erbakan 4 Mart 1961 tarihli Bakanlar Kurulu (BK) toplantısına katılmış. O zaman İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) motorlar kürsüsünde doçent... Toplantıya iki Milli Birlik Komitesi üyesi de meraktan girmiş: Sıtkı Ulay ile Sami Küçük... O sırada 30'lu yaşlarını sürdüren genç Erbakan, karşısındakilere, önce ülke sanayiinin genel durumuna dair görüşlerini anlatmış, sonra da otomobil üretimi projesini aktarmış...

O yıllarda Türkiye'ye otomobil ithali yasak, trafikteki araçlar bedelsiz ithalat yoluyla sokulanlar... Ancak gümrük kapılarının daha fazla kapalı tutulamayacağını askerler de görüyor. Dövizin kıt olduğu ortamda yabancı markalar yerine yerli üretimin mi daha makul olabileceği üzerinde kafa yoruluyor.

BK toplantısı sabah 9.45'te başlıyor ve iki saat sürüyor. Görüşmenin metni kitabın 2. cildinde 20 sayfalık bir yer işgal ediyor (949-969).

Sunumunda, Erbakan, 'araştırma-geliştirme' alanına önem verilmesini, ithalâttan sanayi için fon ayrılmasını, ülkede üretilen makinelerin ithalâtının kısıtlanmasını, üniversite-sanayi işbirliğini ve tavsiyelerinin yasalarla takviye edilmesini savunuyor.

Bakanlara tavsiyesi şu: "Bizim memleketimizde önce demir-çelik sanayii kurulmalı, ondan sonra makine tezgâhları kurulmalı ve sonra da imalât yapacak fabrikalar tesis edilmelidir."

Tezini savunurken ABD ve İsrail dahil başka ülkelere örnekler de verdiği görülüyor Erbakan'ın... O sırada Türkiye ile aynı milli gelire sahip Brezilya'nın kendi otomobilini üretmeye başladığını birkaç kez tekrarlıyor. (Brezilya bugün kendi uçağını da üretiyor. TK) Brezilya 1960'larda yılda 120 bin otomobil üretmektedir ve Cumhurbaşkanı Kubıçık bir mühendisi bu işle görevlendirmiş, o da daha ilk yıl 30 bin otomobil üretmeyi başarmıştır...

O zaman söylediklerini bugün okurken hiç yabancılık çekmiyoruz: "Bugün Türkiye'de 300 bin sanat okulu mezunu, mühendis, teknisyen ve sanatkâr vardır; bunların yüzde 5'i sanayi sahasında, yüzde 95'i başka sahalarda çalışmakta, çeşitli yerlerde kâtiplik, biletçilik yapmaktadır." diyor meselâ...

'Devletin önderliğinde yapılmasını' arzuladığı proje aslında basit: "İlk senelerde otomobil imalatında kullanılacak malzemenin yarısını Türk malı olarak imal etmek mümkündür. Otomobil için yeni bir yatırım yapılmasına da lüzum yoktur; bu hususta lüzumlu fabrikalar mevcuttur. Bunlar bugün yüzde 10 kapasite ile çalışmaktadırlar. (..) Böyle bir imalat belki montaj fabrikalarından da istifade edildiği taktirde ufak yatırımlarla tahakkuk ettirilebilir."

Soru-cevap faslına geçildiğinde herkes eteğindeki taşı döküyor. Kemal Kurdaş "Biz geri kalmış bir memleketiz, yapamayız" itirazını "Zaten Brezilya bir deli tarafından idare ediliyor" noktasına kadar vardırırmış... Mehmet Baydur gibi "Çimento ve şeker fabrikaları kurduk da ne oldu? Bunlar bugün yük, memlekete hayır değil, felâket getiriyor" diyen de çıkmış...

Kitaptan 'Devrim' otomobiliyle ilgili ilk toplantının Erbakan'ın katıldığı BK'dan sadece üç ay sonra yapıldığını öğreniyoruz... Yolcu ederken kendisini 15 gün sonra yeniden çağıracaklarını söylemiş bakanlar; ama aynı konuda başka toplantılar da yaptıkları, o toplantılarda Erbakan'ın adı da geçtiği halde kendisini bir daha çağırmamışlar... Erbakan 85 yaşında vefat etti, biz hâlâ kendi otomobilimizi yapamıyoruz...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İllâ öpmeniz gerekmiyor, ama...

Taha Kivanç 2011.03.06

Yazacaklarımdan kimsenin alınmasını istemem; sonuçta hayat serüvenim içerisinde karşılaştığım ve meslekî merakla okuduklarımdan edindiğim kanaatimi sizlerle paylaşacağım.

Kanaatim şudur: Politikacılar gazetecilerden hoşlanmaz. Muhalifine kızar ve nefret eder, her seferinde bir punduna getirip kendi çizgisinde bir şeyler yazanlara da saygı duymaz politikacı... En çok kızdıkları ise, kendisini hep öveceğini düşündüklerinden aldığı eleştiri veya yergilerdir...

Bu kanaate bugünlere bakarak vardığımı sanabilirsiniz, sanmayın; İttihat ve Terakki döneminde, Cumhuriyet'in tek partili yıllarında ve çok partiye geçildikten sonra da geçerliydi tespitim; bizzat gözlemlediğim Evren, Özal, Demirel, Yılmaz, Çiller dönemlerinde de...

Rahmetli Turgut Özal sözgelimi... Olağanüstü önemli bir konuda görüşlerini kamuoyuyla paylaşmaya hazırlanıyordu. İzmir Ticaret Odası'nın düzenlediği bir toplantıda konuşacaktı. Başbaşıydık ve birdenbire, "Sizleri de çağıracağım bu toplantıya" deyiverdi.

Aramızda şöyle bir mükâleme geçtiğini dün gibi hatırlıyorum: Ben: "Sizler ile kimleri kast ediyorsunuz, yine hep bildik isimleri mi?" TÖ: "Yok canım, geniş bir basın davetlisi olacak." Ben: O sırada da sıkı muhalefet yapan şimdi emekli bir başyazarın adını vererek, "Onu da çağıracak mısınız?" TÖ, büyük bir kızgınlıkla: "Ben ağzımla kuş tutsam onun tavrı değişmez; niye çağırayım?"

Toplantı için İzmir'e gittiğimde çağrılılar arasında Turgut Bey'in "Çağırmam" dediği meslektaşın da bulunduğunu görüp mutlu olmuştum.

Demirel ve Yılmaz uzun yıllar benim ismimin üzerine kalın çizgi çizmişti.

İttihat Terakki'den gelen alışkanlıklar devam ediyor. Şimdinin politikacıları da, kendinden öncekiler gibi, fazla sevecen olmayan bir biçimde davranıyorlar medya mensuplarına...

Yargının gözaltı kararlarına tepkiler bile hükümete yöneliyorsa, sebebi, tamamen budur...

Bazen "Bizde basın yasaları Batı ülkelerinden daha ileri" diyorlar ya, aslında bu doğru; AK Parti hükümetinin ilk yılında çıkan Basın Kanunu, ileri demokrasiler örnek alınarak, meslek kuruluşları ile medya mensuplarının geniş katılımıyla hazırlanmıştı ve gerçekten önceki yasalardan hayli ileridir. Bugün gazetecilere Adliye'yi ikinci adres haline getiren, Türk Ceza Kanunu'ndaki (TCK) yargılamaya dönük yayınlarla ilgili düzenlemelerdir.

TCK'daki iki madde yeniden kaleme alınsa, açılmış binlerce dava ve kesinleşmiş onlarca mahkumiyet ortadan kalkar.

Terörle Mücadele Kanunu (TMK) 'yayın yoluyla propaganda' yasağını çok geniş tuttuğu için cezaevinde yatanlar da var; onlar için de bir formül bulunsa, Türkiye, bir çırpıda en geniş basın özgürlüğüne sahip ülke durumuna gelebilir.

Oysa bugün uluslararası kuruluşların listesinde basın özgürlüğü alanında 138. sırada bulunuyor ülkemiz; dışarıdan Türkiye'ye yönelik en ağır eleştiriler gazetecilere reva görülen muameleyle ilgili...

Daha kötüsü ise şu: Basın özgürlüğü konusunda böylesine bulanık bir hava ülkenin imajını zedelediği gibi, birileri de bu bulanık havayı 'gazetecilik' ile hiç ilgisi olmayan 'etki ajanlığı' amaçlı faaliyetleri için tepe tepe kullanıyor.

Bir tek 'gazeteci' mağdur edildiğinde, 'gazeteci kılığındaki' tiplere de 'mağdur gazeteci' gözüyle bakmaya başlıyor insanlar... Dışarı da arada bir fark göremiyor.

Son dalgada gözaltına alınanlar arasında 'gazeteci' kimliği baskın olanlar var.

"Gazetecinin ayrıcalığı mı var?" diye soranlar çıkıyor. Bu sorunun cevabı, sevseniz de üzülseniz de, "Evet, öyle" olmak zorunda. 'Gazeteci' olmak mesleğini ciddiye alanlara bir tür 'dokunulmazlık' sağlıyor. Sağlıyor, çünkü meslek öyle bir ayrıcalığı gerektiriyor. Yazdıkları hakaret içermiyor, iftira etmiyorsa, gazeteci, doğru bildiklerini yazar. Bunu yapmayana 'gazeteci' denilmez zaten...

Yazılanların bazıları hükümetin aleyhine bazıları lehine ise, bunları yazan gazetecilerin 'doğru' saydıkları farklı olduğu içindir. Doğruları yanlış, yanlışları doğru göstermeye çalışanların hakından gelecek başka gazeteciler her zaman bulunur.

Önceki günü Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'le Kahire'de her düzeyden Mısırlıların ülkemize duydukları ilgi ve hayranlığı dinleyerek geçirdim. "Biz de sizin gibi olmak istiyoruz" diyorlardı da başka bir şey demiyorlardı.

Ülkeye döndüğünde karşılaştığı 'basın özgürlüğü' eksenli tartışmalara bakıp, Cumhurbaşkanı Gül, "Bize imrenen Mısırlılar bu tartışmaları kimbilir nasıl dehşete kapılarak izliyordur" diye endişelenmiş ise, hiç şaşırmam.

Kimse gazetecileri sevmek zorunda değil; ancak "Gazeteciye koy sepete" anlayışının yaygınlaşması asla kabul edilemez. 150 yıldır 'gazeteci' makûlesi yaşıyor ülkemizde ve 150 yıldır politikacılar bizlere ters bakıyor. AK Parti pek çok alanda gelenekleri sarsmıştı, bir bu alan eskisinden kötü...

Yazık ediyorlar. Bize de kendilerine de...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Polisiye romanlar ve dizilere dair bir yazı

Taha Kivanç 2011.03.08

Polisiye roman düşkünü olduğum için midir, kargaşadan hukuki sonuçlar çıkarma çabasındaki dizileri kaçırmamaya çalışmam mı ruh halimde etkilidir, bilemem. Bildiğim şu: "Katil kim?" sorusuna cevap vermek için romanda son sayfaya gelmeyi, dizide ve filmde son kareyi görmeyi beklerim...

"Keşke devam etseydi" diye düşündüren bir TV dizisi 'Whole Truth' (Bütün Gerçek); nedense tutmadığı için yayını ABD'de kısa sürede durduruldu. Oysa hem tipler, hem de konuları işleyişiyle benzeri dizilerden kolayca ayrılması bakımından ilginç bir diziydi. Şimdilerde Digitürk'ün bir kanalında gösterimde.

Son izlediğim bölümünde, cinayete azmettirmek ve kiralık kâtille birini öldürtmekle suçlanan bir yargıç, onun suçlu olduğuna inanan bir savcı ile ünlü yargıcın kendisini savunsun diye seçtiği avukat arasında geçenler işleniyordu. Avukat sanığı iyi savundu, savcı suçu ispatlayamadı, zanlı beraat etti.

Bitti mi? Bitmedi. Dizinin son karesinde beraat eden yargıcın aslında kendisine atfedilen suçu işlediğini öğreniyoruz.

"Son kareyi beklemek lâzım" sözüne her zaman inanmışımdır.

Polisiye romanlar, hukuk sorunlarıyla ilgili filmler ve diziler 'suçlu' dünyasıyla sıradan insanlar arasında bir köprü hizmeti görürler. Büyük suçlara karşı içimde en ufak bir eğilim yoktur; hayatımda kâtil, soyguncu türünden tanıdıklarım da olmadı. Ancak okuduklarım ve izlediklerimden, o dünyanın insanların zihin yapılarına girmeyi becerebildiğimi sanıyorum.

Zeki suçlular yakalanabileceklerini önceden hesap ederek kendilerine kaçış kapısı bırakmayı severler. Polisin ve savcının kafasını karıştıracak, kanıtların kirlenmesine yol açacak, yargıçların (ve Amerika örneğinde jürinin) kuşkularını derinleştirecek tarzda davranır, etrafa yanlış izler bırakırlar.

Hangi diziydi şimdi unuttum, ancak siyasi yönü ağır basan bir çete, üyeleri yakalandığında suçlarını gözlerden saklamanın yolunu, kendileriyle hiç ilgisi bulunmayan başkalarını 'çete üyesi' gibi göstermekte bulmuştu. Adamlar ve kadınların haberi olmadan evlerine girilip ancak aradığında polisin bulabileceği yerlere ilişkiye kanıt teşkil edebilecek izler bırakarak...

Polis gerçek çetecileri derdest ettiğinde, zulalarından, saygın bazı kişilerin de suç ortağı olabileceğini akla düşüren belgeler çıkıyordu o dizide...

Avukatlar, bu sayede, polisin olmayan bir çete oluşumu icat ettiği, savcının kamuoyunun yakından tanıdığı masum insanları suçladığı savunmasıyla suçluları kanunun elinden alabilmişti.

Polisiye roman meraklıları 'mükemmel cinayet' diye bir kavramdan haberdardırlar; yanıltıcı kanıtlar ve akla uygun gelen bilgi kırıntılarıyla gerçeğin üzerinin örtülebildiği, zanlı yerine başkasının suçlu olduğuna işaret eden, gerçek suçlunun serbest kalabildiği türdür 'mükemmel cinayet'...

En iyi örneklerinden biri başrolünü Anthony Hopkins'in oynadığı 'Fracture' (Cinayet Gecesi) filmidir. Eşini tabancayla ağır yaralayıp bitkisel hayata mahkum eden birinin, "Suçu ben işledim" diye itiraf da ettiği halde, mahkemeden nasıl kurtulduğunu içiniz burkula burkula izlersiniz. Her şeyi öyle planlamıştır ki zanlı, olayı soruşturan polis memuru ile davayı açan savcı süreçten büyük zararlar çıkar; biri intihar etmek zorunda kalır, diğeri her şeyini kaybeder.

Dizilerde ve filmlerde mahkemede beraat etseler bile suç işleyenleri bilebiliyoruz; yazarlar romanlarda hakiki kâtili mutlaka belli ediyor. Oysa gerçek hayatta böyle bir şans yok. Akıllı câniler, suçlular, aldıkları tedbirlerle cürümlerinden yırtabiliyor ve kimse onların aslında suç işlediğini bilmeyebiliyor.

Yakın zamanda yaşanan bazı olaylar bana sanki bilinçli bir suçu saptırma çabasıymış gibi görünüyor. "Suçlu olduğumu gözlerden saklamak ve suçuma iştirak edenleri kanunun elinden kurtarmak istesem ne yapardım?" diye kendime sorduğumda verdiğim cevap "Bu işlerle ilgisi olduğunu kamuoyunun kolay kabul edemeyeceği kişilere de suçun yayılmasını sağlamaya çalışırdım" oluyor çünkü.

Bir-iki ilgisiz kişiden hareketle kamuoyunun kafası karışır ve ben de yakayı sıyrabilirdim...

Suçlanan kişilerde öyle bir akıl olmadığı itirazını yapabilecekler için de bir senaryom var: Devletin içinden birileri de sürece kendi bilgilerini dahil etmiş olabilir pekâlâ...

Neyse... Geçmişte ülkemizin öndegelen aydınları birbiri ardına siyasi suikastlara kurban giderken, ben yine okuduğum polisiye romanlar ve yargı dünyasına ışık tutan diziler ile filmlerden hareketle "Bu işin içinde başka bir iş var" uyarısında bulunan yazılar attırıyordum. Öylesine, hiçbir iddiası olmayan...

Şimdi yazdığımı da öyle yazılardan biri yerine koyun, fazla ciddiye almayın.

Konu üzerinde ileride nasıl olsa tekrar konuşuruz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tereddütlerdeyim

Taha Kıvanç 2011.03.11

Henüz "Bizde yüz yüze ve eşit şartlarda yapılan düello geleneği yoktur, rakiplere pusu kurulur" vecizesini duymadığım günlerde bile arkadan vurma kalleşliğinden hoşlanmamışımdır. Tezgâh kurayım, belden aşağı çakayım, arkasından dümen çevireyim... Bunlar benim defterimde yazmaz.

Kalleşlik en nefret ettiğim insani zaafıdır.

Başka bir vesileyle de yazmıştım: İzlediğim

filmde hazmı güç bir kalleşlik olayıyla

karşılaşmışsam, o anda insiyaki olarak gözlerim kapanır benim; evde televizyon karşındaysam kanal değiştirim.

Midemi ayağa kaldırır ihanetler, arkadan vurmalar, güveni boşa çıkarmalar... Askerî darbelere karşı olmam için onlarca sebep var kuşkusuz, ancak onların başında 'sadakat yemini' etmiş devlet görevlilerinin en beklenmeyen

anda yeminlerini çiğnemeleri ve hizmet için yetiştirildikleri halka eziyet çektirmeleri gelir...

Çalıştığım kurumda, dost çevremde "Acaba kazık yer miyim?" endişesiyle elim arkamda dolaşamam; en az evimdeki güveni ararım bulunduğum her yerde. Güvensizlik ağır basınca... Çekip giderim.

Şu sıralarda gündemi meşgul eden olayları midem hiç kaldırmıyor. Bütün bu karanlık işlerin 'gazetecilik' kisvesi ardında yapılıyor olması ise iğrenme hissimi daha da yoğunlaştırıyor.

Dostlarımdan biri, savcıların üzerine gittiği odak henüz yeni yeni palazlanırken, "Yahu" demişti bana, "Bunlar galiba sırf senin için bu kadar zahmete katlanıyorlar..." Daha en baştan beni kalemlerine dolamışlardı çünkü. Hakkımda her gün bir haber yapıyor, benimle uzaktan bile ilgisi olmayan bir portre çiziyorlardı.

Kalleşliği 'gazetecilik' diye sunan odağın merkezindeki kişi, henüz emekleme çağındayken, o dönemde çalıştığı dergide, hayatımda bir kez bile görmediğim, ismini hiç işitmediğim kişilerle beni ilintilendiren haberler yapmıştı; neredeyse 20 yıl kadar önce... Son zamanlardaysa paracı, iltimas peşinde koşan, ilişkilerinde özensiz biri gibi gösterme gayretindeydi. Olduğumun tam aksine...

Olmaz ya hani, babam "Al burada otur" diye hediye etse kabul etmeyeceğim 'yalı' hayatını bana yakıştırması, kapı gibi diplomasına sahip olduğum Harvard Üniversitesi'nde aldığım master eğitimini 'birkaç haftalık kurs' olarak yansıtmaması, TRT'de yaptığımız programın normalin altındaki ücretini büyüterek aylık gelirim Güler Sabancı'nın kazancına yaklaştırmaması... Tesadüfen karşılaştığım evli ve çoluk çocuk sahibi bir kadın meslektaşla ilgili, -başta onu ama sonuçta ikimizi de- zora düşürme amaçlı belden aşağı bir habere konu edilmem...

"Efendim, gazetecilik yapıyorlar" diyen çıkıyor ya, bir de bana sorsunlar: Bizim meslekte 'hedef' aldıkları kişinin başına dert açacağı umuduyla sağa sola şikâyet dilekçesi vermek var mıdır? Odak bunu da yapan bir odaktır işte...

Sadece görünenden ibaret değil bu odak, değişik gazetelerde köşeleri de etkisi altında tuttuğu biliniyor... "Olur mu canım, ne alâka?" diyeceğiniz, aklınızın ucundan bile geçmeyecek tiplerle al takke ver külâh durumundalar...

Çarpıcı bir örnek şudur: Ergenekon'da dalga sayısı henüz '1' iken, bunların kankası olan bir yazar, benim için, "O isimleri yazıyor, savcılar gözaltına alıyor" diye bir yazı yazdı. Yazının içinde, benim gazetenin koridorlarında "Bunlar da tutuklanacak" diye bazı isimleri telâffuz ettiğim bilgi olarak sunuluyordu.

Kimsenin ismini telâffuz etmemiştim 'gazetenin koridorlarında', o bilgileri edinmemi sağlayacak türden ilişkilerim bulunmadığı için... Ancak yine de 'gazete koridorlarında' yakıştırmaları dikkatimi çekmişti. Etrafa sorunca inanılmaz bir gerçeğe karşı karşıya gelme şaşkınlığı yaşamıştım; şimdilik hiç değilse bu kadarını biliniz...

Teşvikiye'deki bir kafede haftalık 'kankalar toplantısı' yaptıklarını da o vesileyle öğrenmiştim.

Filmlerde bel altı vurma sahnelerinde gözlerini kapatan, ihaneti midesi kaldırmayan benim ne hale geldiğimi tahmin edebilirsiniz.

Arkadan vurma, pusu kurma, kalleşlik için, 'çeteleşmek' gerekir zaten; bir ara medyada en güçlü çete ihtiraslarının partilerin içini karıştırmaya kadar vardığı şimdi anlaşılan o odaktı. İtibarsızlaştırma ve gözden düşürme için hedef seçtikleri kişi, kurum ve örgütleri hep birlikte yıpratma kampanyasına tâbi tutuyor, kendilerini güvende hissetmesinler diye, hemen yakınlarındaki birilerine 'ima yoluyla mahkum ettirme' girişimine de başvuruyorlardı.

'Gazetecilik' ha, güldürmeyin beni...

Bilmeyenlere buradan duyurayım: Şu sırada manşetlere tırmanan türden ilişkiler, tezgâh kurmalar, mandepsiye bastırma teşebbüsleri, mahremiyete tecavüz vak'aları 'gazetecilik' mesleğiyle bağdaşmaz. Asla bağdaşmaz. Yapılan 'gazetecilik' değildir; Gazeteciler Cemiyeti'nden ödüllü olsa bile...

Ne zaman "Yaptığınız işten, mesleğinizden memnun musunuz?" sorusuna muhatap edilsem hep "Hem de çok" cevabını verdiğim bilinir.

Şimdilerde tereddütlerdeyim...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bugün pazar gülmeniz için yazdım

Taha Kivanç 2011.03.13

Kendisini 'merkez' sanan medya hepimiz için büyük nimet; mecburiyetten okuyorum oralarda yazılanları, en kasvetli zamanımda bile güle güle ölecek gibi oluyorum bazılarını okurken... Cem Yılmaz yılda bir hazırlanıp çıkıyor meddahlığını da sevenlerin karşısına; 'merkez' sanılanlar içerisinde günlük meddahlık yapanlar gırla...

Geçenlerde biri, televizyondaki medya programlarından birine çıkıp izleyicileri hayli güldürmüştü...

"Hiçbir başarıları yok" demiş 'merkez-dışı medya' içerisinde yer alan gazeteciler için; "10, 15, 20 yıllık gazeteciler, ama hiçbirinin gazetecilik adına insanların dikkatini çekecek, 'Helâl olsun' dedirtecek hiçbir başarıları yok" diye eklemiş...

Bu arkadaşın Ankara temsilciliği günlerinde kaydettiği 'başarıları', o günlerde yanında çalışan kadrodan Zeki Saral 'Biz Bir Aileyiz' adını verdiği kitabında bolca sergiliyor. Yanında çalışanları o zaman da 'başarıları' ile güldürmüştü...

Televizyon ekranında anlattıklarına herkes gülmüştür. Nedeni gayet basit: Aynı programda, hem de "Bunların hiçbir başarıları yok" cümlesinin hem öncesi hem de sonrasında, bu gülünç tespitiyle taban tabana zıt görüşler açıklamış çünkü...

"Her ne dedilerse aynen gerçekleşti" demiş sözgelimi... "Adamlar ne yazdılsa o oldu; aylar öncesinden yazıyorlar aynen oluyor" diye eklemiş... Merkez-dışı medyada çalışan gazetecilerin 'başarısız' olduğuna dair iddiası bundan sonra geliyor. İddiayı yine 'övgü dolu' şu cümleler takip ediyor: "Birdenbire son bir kaç yıldır ne dedilerse çıktı. Nasıl oluyorsa, her ne yazıyorlarsa aynen oluyor."

'Başarısız' ilân ettiği meslektaşları için "Bunlar ne dedilerse doğru çıktı" övgüsünde bulunduğu farkında olmadığı o kadar belli ki...

Gerçek de onun dediği gibi: Son on yıl içerisinde en başarılı gazetecilik olayları 'merkez-dışı' saydıkları medya tarafından kaydedildi. Neredeyse bütün skandalların üzerine ısrarla giden ve gözlerden saklanmak istenenleri birer birer ortaya çıkaran, yanlışlar işlenmesini engelleyen, doğru yapılan işlere katkıda bulunanlar 'merkez-dışı' yakıştırmalarını sineye çeken meslektaşlar...

28 Şubat (1997) sözgelimi... 'Merkez medya' denilen gazete ve televizyonlarda yazıp konuşanlara kalsaydı hâlâ devam ediyor olacaktı; Org. Hüseyin Kıvrıkoğlu biraz da onlara güvenerek dillendirmişti "28 Şubat bin yıl sürecek" iddiasını...

'Andıç' ile gazetecilerin ve sivil toplum liderlerinin üzerlerinin çizildiğini Türkiye hangi medyadan öğrendi? Org. Çevik Bir kendisinin cumhurbaşkanlığı hevesini açıklamak üzere 28 Şubatçı medya mensuplarının karşısına çıkmıştı; onun hevesini kursağında bırakan hangi medyanın yazar ve yorumcuları olmuştu?

Milletin helâl oylarına ipotek koyarak birbiri ardına yarım iktidarlar çıkarma becerisini gösteren 'merkez medya' nasıl karaya oturdu? Frankfurt'ta yapılan zirveyi deşifre eden, Tirilye Lokantası'nda askerin yönlendirdiği 'İkinci Anayol Hükümeti' projesini berhava eden, 'makul çoğunluk' sloganıyla helâl oyları yeniden ipotek altına alma girişimlerini birbiri ardına boşa çıkartan 'merkez-dışı medya' kayalığına...

1 Mart (2003) tezkeresine giden yolda 'merkez medya' Bush goygoyculuğu yapıp askerlerimizi mehter marşı eşliğinde sonu artık iyice görünen maceraya sürüklemeye çabasındaydı; 'merkez-dışı medya' o balonu iğneleyiverdi. O günlerin Amerikancı darbe girişimlerinin hemen hepsine merkez medya içinde yuvalanan işbirlikçiler çanak tutarken, 'merkez-dışı medya'nın kalemleri onların iplerini pazara çıkarmakla meşguldü.

Ergenekon örgütüyle ilgili ilk haber ve yorumlar nerede çıktı? Balyoz ile başlayıp Eldiven, Sarıkız, Yakamoz, Ayışığı, Kafes gibi darbe girişimlerinin haberlerine yer vermemek için direnirken 'sözde merkez medya', onların dışında kalan gazeteciler millet-karşıtı bütün planları berhava etmek için kolları sıvamışlardı.

Buradan kimbilir kaç kez "Geçmiş olsun" dileklerimi ilettim 27 Mayıs (1960) sonrasında oluşmuş medya düzenini 'merkez medya' adıyla günümüzde sürdürenlere...

Milletin tercihini 2002 ve 2007'de iktidara yansıtmamak için canla başla çalıştılar, ama istedikleri olmadı... Geçmiş olsun.

Askerlere 27 Nisan (2007) 'e-muhtırası' yayınlattılar, ardından CHP'nin Anayasa Mahkemesi önüne 367 ucubesini dava olarak götürmesini sağladılar, Abdullah Gül cumhurbaşkanı olamasın diye... Geçmiş olsun.

AK Parti için kapatma davası açıldığında sevinçleri kursaklarında kaldı... Geçmiş olsun.

Anayasa değişikliklerine de, referandumda 'Evet' oylarının öne geçmesine de karşı çıktılar... Yine geçmiş olsun...

Şimdi de CHP'nin yeni genel başkanından yüzde 40'ın üzerinde oy getirecek bir Bülent Ecevit çıkarmak için göbek çatlatıyorlar; ne çare, 'merkez-dışı' saydıkları medyanın gündeme taşıdığı konular sayesinde planları çatırdamaya başladı.

Demek 'merkez-dışı' sayılan medyadaki gazeteciler 'başarısız' imiş ha!

Sizler de gülün diye yazdım bu yazıyı.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kankalar Meclisi'nin büyük ayıbı

Medya dünyasından bir dostum, "Ben söylesem olmaz, yanlış anlarlar, şu sorumu lütfen ortaya sorar mısın?" ricasında bulundu.

Sorusu şu: "Pazar günü protesto yürüyüşüne katılanlar hep 'Nedimler, Ahmetler' demeyi tercih ettiler; oysa yürüyüşü düzenleyenler arasında Soner Yalçın ile 'kanka' ilişkisi içinde bulunanlar çoktu. Neden 'Oda-TV' ve çalışanlarına arka çıkan sloganlar atmadılar?"

Soruyu fazlasıyla 'safça' bulduğumu anlayınca, dostum bir dizi hatırlatmada bulundu. Bu vesileyle kendisinin de her hafta daha da kalabalıklaşması beklenerek başlatılmış 'Kankalar Meclisi' yemeklerine katılanlardan olduğunu anladım.

Önce hakkında saldırgan haberler çıkmış odağın internet sitesinde; "Kim bunlar, benden ne isterler?" sorusunu yöneltmek üzere aradığı arkadaşı, "İyi çocuklardır aslında, yemeklerine gelsene" davetinde bulunmuş...

"Gittiğimde bunun bir taktik olduğunu anladım" dedi dostum. Meğer bu yolla 'kanka' devşiriyormuş odak... "Senin çok yakından tanıdığın bir yazar önce aile fertleriyle birlikte en aşağılık dedikodu haberleriyle yıpratılmak istendi; ardından yemeğe çağrıldı, kanki yapıldı; sonra odağın elemanlarına evinde davetler vermeye başladı..."

Aynı yöntem bir büyük gazetenin yazarıyla onun yakını olan bir kadın yazara da başarıyla uygulanmış...

"Bu yönteme boyun eğmeyen iki yazar var, Mehmet Barlas ile Reha Muhtar; sorarsan anlatırlar..." dedi dostum...

Kendisinin katıldığı yemeği yakından gözleyen biri varmış, hemen yanı başlarındaki masada kamp kurup onların gelmesini bekleyen... Gözleri ve kulakları hep üzerlerinde olduğu için 'kankalar' hiç rahat edememişler... "Bir anda yıldırım hızıyla masadan kalkıldı" dedi o dost.

Meğer masaya musallat olan gözler ve kulaklar Yeni Harman dergisinden Gürkan Haydar Kılıçarslan'a aitmiş... Gerçekten sırf o toplantıya tanık olmak ve konuşmalara kulak vermek için gitmiş o mekâna. Sonra da yazmış zaten gördüklerini: "Serdar Turgut'un, Soner Yalçın'ın, Ali Saydam'ın sırtları dönük. Ama aynadan yüzlerini görebiliyorum. Konuşmalarını duyacak kadar yakıным. Karşılarında Oray Eğin, Ayşenur Arslan ve sima olarak tanıdığım halde o an ismen çıkartamadığım dört bayan daha var. Muhabbet koyulaşmış. Serdar Turgut'u biraz durgun görüyorum. Şarap içiyor. Oray Eğin masada ne var ne yok götürüyor ve herkesten daha çok konuşuyor, gülüyor, New York'tan bahsedip duruyor. (..) Bu arada yeni televizyon programından bahsediyorlar. Ahmet Hakan'ın Uğur Dündar'ın dalağını sökmekle meşgul olduğunu söylüyor Oray Eğin. Anlaşıyor ki, az sonra Ahmet Hakan da gelecek. (..) Hıncal Uluç Hazretleri Salomanje'ye teşrif ediyorlar. Bir tek ben ayağa kalkmıyorum. (..) Hıncal Uluç arada bir kahkahasını atıyor. Zaman zaman duruluyor. Bana doğru bakıyor. Kesiklerime karşılık veriyor. Herhalde o da 'Bu işte bir terslik var' diyor. (..) Uğur Dündar'ın da geleceği söyleniyor."

O günkü toplantıya gelmiş mi, Kılıçarslan mekânı erken terk ettiği için bilmiyorum, ancak başka tanıklıklardan toplantılara Uğur Dündar ile Melih Aşık'ın sürekli katıldığı anlaşılıyor.

Serdar Turgut pek ısınamamış ortama, terk etmiş... Bunu da 'Kankalar Meclisi' müdavimlerinden Hıncal Uluç yazdığı için biliyorum. Okuyalım: "Bir ara Serdar Turgut vardı.. Çetenin cuma günü Salomanje'de birlikte yediği yemeklerde, entelektüel konuşmalar beklermiş.. Millet havadan sudan konuşunca sıkılmış, 'Vakit kaybı' demiş, çekilmiş.."

Hıncal Uluç odak tarafından hakkında ağza alınmayacak küfürlerle muhatap edilen gazetesinden bir yazarın kendisini savunmasını yadırgamış; yazısını "Bu defa Sevilay'ı da çağıracağım.. Çete'yi içerden görmesinde yarar var!.." diye bağlıyor...

27 Mayıs (1960) sonrasında ihtilâlciler tarafından çıkartılan 'Öncü' gazetesi kadrosunda da yer aldığı için Sabah yazarı bu işleri iyi bilir. Oluşuma 'çete' diyen de o.

Aynı yazıdan sizlere aktaracağım bir başka ilginç bilgi ise şu: "Bir iki kez görünüp son zamanlarda kaybolan bir iki yazar daha vardı.. Yenilerden.."

Yazılara dikkatimi çeken dostum, "Herhalde onlardan biri benim; ama ismi ortalıkta pek dolaşmayan muhafazakâr bir gazetenin yazarı da yer alıyordu eğreti oturduğum sofrada, 'Yenilerden' diyerek onu da kast ediyor olabilir" dedi.

Dostumun gönderdiği yazılar demetinde karşıma çıkan isimlere baktım, son protesto gösterisinde ön saflarda yürüyen bazıları 'Kankalar Meclisi'ni onurlandıranlar...

Zaten dostum da bunun için serzenişte bulunuyordu 'Kankalar Meclisi'ne sürekli katıldıkları halde, o meclisin 1 numaralı üyesinin ismini yürüyüşte ağızlarına almayanlara...

Ayıp etmişler gerçekten...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kankalık böyle bir şey

Taha Kıvanç 2011.03.17

"Yazını beğenerek okudular" dedi dostum, "Özellikle geçmişte 'kankalık' ilişkisi kurdukları pek çoklarının, pazar günkü yürüyüşte, 'Nedimler ve Ahmetler' deyip Silivri'deki Soner Yalçın ile diğer Oda-TV mensuplarını anmamaları onlara pek dokunmuş..."

Eh, dostlukların son günü, ne yapalım... Geçmişî hatırlattığım için bana bile kızdılar.

Dostumun verdiği bilgiye göre Kankalar Meclisi'nden iki kişiye takdirleri devam ediyormuş grubun; iki Akşam yazarına: Oray Eğin ile Tuğçe Tatari'ye... Sürprizi sona sakladı dostum: "Bir de Enis Berberoğlu gözlerinde büyümüş; herkes kendilerinden kaçarken Soner Yalçın'ın Hürriyet'teki sayfasını pazar günleri boş bırakmadığı için..."

Biri şunu da söylemiş: "İklim Bayraktar'ın aramıza kabulü, her cuma toplantısına katılan, evinde sürpriz partiler düzenlediğimiz birinin referansıya olmuştu; 'İklim mi, o da kim?' anlamına gelen tavrı hepimizi şaşırttı..."

Ben de Ayşenur Arslan'ın CNN-Türk ekranlarından sergilediği tavra çok şaşırdım. Yazımda kendisi gibilerin 'Kankalar Meclisi' içerisinde yer alma sürecini dostumun ağzından naklederken, orada seve seve değil biraz da zorunluluktan bulunduklarını açıkça belirtmiştim halbuki...

Önce internet sitesinde bir haber çıkıyor veya kankalardan birinin gazete köşesinde aşağılayıcı bir yazı... Haber veya yazıyla aşağılanan kişi "Neden?" diye sormaya başladığında çevreden biri(leri), "Aslında bunlar iyi

çocuklar, istersen tanıştırayım" diye kapı aralıyor... Kabul edip etmemen sana kalmış... Ediyorsan, yolun grubun ortak medya projesine kadar çıkıyor.

Bana bu bilgileri veren dostum katılanlardandı; üzerlerine gelindiği ve kendilerine kapı açık tutulduğu halde reddeden iki yazarın ismini de o kulağıma fısıldadı.

Olsa olsa kurban sayılır Ayşenur Arslan...

İsterseniz sistemin nasıl çalıştığını dostumun bana yolladığı dosyadaki yazılardan uygulamalı biçimde sunayım.

CNN-Türk'te 'Medya Mahallesi' programını yapan Ayşenur Arslan önce Akşam gazetesinde çıkan bir yazı ile hedef alınıyor. Kankalar Meclisi'nin önemli isimlerinden birine ait bir yazıyla. Yazıda kendisini etrafa 'medya pavyonundaki son bakire' diye tanıtan birine değiniliyor, diğer iki yazarla birlikte...

Her üç yazarı ilk diline dolayan da 'Siz Kimi Kandırıyorsunuz?' kitabıyla Soner Yalçın değil miymiş?

Önce kitapla, ardından gazete yazısıyla, daha sonra da odağın internet sitesinde konuyu ele alan haberler ile, Ayşenur Arslan'a, babası üzerinden bir 'misyon' biçiliyor...

Etrafına "Ne oluyor?" diye sormaya başladığında, ona da, "Ablacığım, aslında iyi çocuk bunlar" diye birileri kapı açmış olmalı...

Benzer türden bir yaklaşım Ahmet Hakan'ın da başına gelmiş benziyor. Yine aynı yöntem uygulanarak...

Akşam'daki köşede bermutad Hürriyet yazarını ağır biçimde eleştiren yazılar çıkıyor birbiri ardına... Bir yazı Kulis'in standartları altında kalan kişisel takılmalarla dolu. "Artık yeter ama, gerçekten yazık" diye biten yazının bütününde herkesin o güne kadar tanıdığından farklı bir Ahmet Hakan portresi çiziliyor. "Onun için her şey kişisel, hep kişisel..." deniyor bir yerde. Köşesini ünlüler dünyasına girmek için kullandığı iddiası iliştiliyor yazıya.

Ne zaman oluyor bu? 2 Şubat 2007 tarihinde... Hemen arkasından, internet siteleri, Akşam'daki yazıyı haberleştiriyor.

Karşısındaki için böylesine yoğun tiksinti hisleri taşıyan biri ondan uzak durur değil mi? Ya da, hakkındaki olur olmaz iddiaları yazı konusu yapan birinin semtine bile uğramaz herhalde o saldırıya hedef yapılan... Hayır, öyle olmuyor. Tam tersine, kısa süre sonra ikili can ciğer kuzu sarması haline geliyorlar... Yalnız kendileri 'kanka' olmakla kalmıyor, iki tarafın yakınları 'Kankalar Meclisi'nde yerlerini alıyorlar.

Yakınlığa odağın internet sitesinde çıkan bir haber tanıklık etsin. Okuyalım: "Olayın gerçeği şudur: Uzun tatilden dönen Oray Eğin, dün gece Akşam Gazetesi üst düzey yöneticileri ile Tuğçe Tatarı ve Yiğit Karaahmet gibi Akşam yazarlarıyla Ahmet Hakan'a 'geçmiş olsun' ziyaretinde bulundu. Sohbet sürerken eve Ertuğrul Özkök geldi. Ahmet Hakan ile cumartesi günü gidecekleri Umre ziyaretinin bazı ayrıntılarını konuştular. 'İhram nereden alınacak' gibi. ?Bu arada geçmiş olsun ziyaretine Hıncal Uluç da gelecekti. Ancak zaman geçti, usta gazeteci bir türlü gelmedi. Merak edip telefon açanlara ise 'Size sürprizim var, konuklarım Ankara'dan geliyor, onları getireceğim' diye yanıt verdi."

Merak edersiniz diye kaydediyorum: Hayli bekletmiş, ama sonunda Hıncal Uluç iki 'sürpriz' isimle çıkagelmiş...

Kankalık herhalde böyle bir şey.

Arşiv unutmuyor

Taha Kivanç 2011.03.20

Çetecilik ilginç bir ruh haliyle birlikte insana yerleşiyor olmalı; adam hem başkalarını yok etmek üzerine çete kuruyor, hem de deşifre olduğunda aldırmazlığa vurup yok etmek için çete kurduklarını suçlayabiliyor...Bunun farkına yeni varmadım.

Suçüstü yaptığım bir çete oluşumunun bütün unsurlarının üzerime gelmesi gerçeği ile bayağı eski günlerde karşılaşmıştım. Eski çetenin bir üyesi aynı suçlamayı şimdilerde hatırlattı da zihnim birdenbire 1993 yılının o kış günlerine gidiverdi.

Herbiri basının değişik köşelerinden salvolu ateşlerle saldıran çete mensupları karşısında mitralyoz ateşine maruz kalmış bir garibana dönmüştüm.

Saldırının sebebi 'Basında çete olur mu?' başlıklı Kulis'ti. Yazımda, o günlerde kısa süre önce kaybettiğimiz Uğur Mumcu'nun da aralarında yer aldığı beş yazarın, Ankara'nın siyasiler ve basın mensuplarının uğrak yeri olmasıyla ünlü RV Restoran'ında buluşup birlikte hareket etmeye karar verdiklerini duyuruyordum.

Yazarlar "Basın bitmek ve bitirilmek üzere; giderek yozlaşıyor çünkü" görüşünden hareketle birbirlerine destek olmaya karar vermişlerdi.

Karar vermek... Birlikte hareket etmek... Bunlar 'çete' yapılanmasında kullanılabilecek kavramlar... Ancak dahasını da yazmıştım: Bu beş yazar İttihatçılar gibi silâh üzerine yemin de etmişlerdi...

Ardından kopan gürültüyü tahmin bile edemezsiniz. Hepsi, hiç vakit kaybetmeden, "Böyle bir şey yok; yalan yazıyor" diye üzerime geldiler. İçlerinden biri, benim de oraya sıkça gittiğimi bildiği için, olayı restoran çalışanlarından birinin kulağıma fısıldamış olacağından hareketle, "Kaynağı bunu işletmiş" diye alay etmeye bile kalktı.

Hemen cevap vermek yerine beklemeyi tercih ettim ve gerçeği sonunda buraya taşıyiverdim: Hayır, olayı bana garsonlardan biri anlatmamıştı, kulaktan dolma bir habere dayanmıyordu yazım; içlerinden biri kendisi anlatmıştı olayı...

Çeteleşerek ayakta kalma çabasına girenlerin birbirlerinin yazdıklarını veya birbirleriyle ilgili yazılanları okuma zahmetine katlanmadığını biliyordum da, bu kanaatim o günlerde bu tartışma vesilesiyle bir kez daha pekişti.

Gerçek şuydu: İçlerinden birini 'dinciler eliyle işlendiği' iddialı bir cinayette kaybetmiş olmanın verdiği can acısıyla, 'Suikasttan bir ay önce yediğimiz yemekte bunları konuşmuştuk' diye anlatmıştı çeteleşme maceralarını Emin Çölaşan... Bana değil, kendisiyle aynı gazetede çalışan Celalettin Çetin'e... O da Hürriyet'te yazmıştı bu olayı.

Okuyalım isterseniz: "En son görüşmemiz bir ay önce oldu. RV'de (Ankara'daki ünlü restoran) yemek yedik. Bizimle beraber Melih Aşık, Teoman Erel ve Bekir Coşkun vardı. Türk basınında sağlam kalmış, yozlaşmamış beş köşe yazarı bir araya geldik. Türkiye'de giderek hırsızlıkların, yolsuzlukların, holdinglerin, yobazların oluşturduğu bir cephe ortaya çıkmıştı. Bu nedenle biz de artık bu beş gazeteci sık sık bir araya gelerek, Türkiye nereye gidiyor ve neler oluyor konuşalım istedik. Akşam 8'den 01'e kadar kaldık orada. Ve şu yargıya vardık:

Türkiye'de basın bitmek üzere, ya da bitirilmek üzere. Giderek yozlaşıyor çünkü. Uğur'a tabancan var mı dedik, var dedi. Artık birbirimize destek olmaya karar verdik." (12 Şubat 1993, Hürriyet).

Siz bu anlatımdan ne çıkardınız, özellikle de 'tabanca' ile ilgili bölümden? Uğur Mumcu'nun uğradığı suikastın çalışmalarına dair bir ay önce o yemekte verdiği bilgilerle bir biçimde ilgisi olduğunu da düşünürüm.

Beş yazardan biri olan Melih Aşık 'Kankalar Meclisi' yazım üzerine bana olan hiddetini eski yazımı da hatırlatarak yeniden sergiledi. Şu cümle o yazısından: "Yıllar önce beş arkadaşla yediğimiz bir yemeği 'Silâh üzerine yemin ettiler, çete kurdular' yalanına dönüştüren (..) bu huyundan vazgeçmiyor."

Doğru, huylu huyundan hiç vazgeçmiyor. Sadece 'çete' oluşumlarında yaş ve kalite düzeyi değişiyor, o kadar... Birlikte hareket ettikleri arkadaşlarının yazıp söylediklerini eskiden de takip etmezlerdi, şimdi de bizleri okuyor, ama kendi çizgilerinde yazanları okumuyorlar...

Okusalardı, bundan önceki iki Kulis'te bir dostumdan aktardığım bilgilerin hepsinin 'kankalar' tarafından yazıldığını fark ederdi. Her hafta belli bir mekânda biraraya geldiklerini, katılanların isimleriyle birlikte, kendi sütunlarında yazdı 'kankalar'; onların yazdıklarında eksik bıraktıklarını da odağın internet sitesi tamamlıyordu.

Her hafta bir yerde toplanıp "Türkiye'de medya bitmek üzere, buna karşı savaşalım" ekseninde strateji belirliyor, hepsi bir ağızdan köşelerinde benzer salvolarla aynı kişilere saldırıyor, bendeniz, onların bu yaptıklarını yine kendi yazdıklarıyla yüzlerine vuruyorum... Hakaretlerin bini bir para...

Madem yaptıklarından şimdi utanıyorsun, çık, açıkça söyle...

Lüzum yok, yazılanların arşivi var nasıl olsa...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Son yemek

Taha Kivanç 2011.03.22

Gazetelerin Ankara temsilcileri şimdi de birbirleriyle samimiler, biliyorum; benim son dönemine yetiştiğim eski temsilciler ise 'yakından öte' bir ilişki içerisindeydiler.

Çoğu aynı dönemde gazeteciliğe başlamış, bir bölümü Basın Yayın Yüksek Okulu ilk açıldığında aynı sınıflarda okumuş, meslek hayatlarında yolları sürekli kesişmiş kişilerdi...

Onların yakınlığını hep takdirle izlemişimdir.

Konuyu açmamın sebebi, geçtiğimiz hafta kaybettiğimiz Orhan Tokatlı'nın bana hatırlattıkları... Milliyet'in efsanevi Ankara temsilcisiydi Tokatlı. Yeleli bir aslan gibiydi, heybetliydi. Az konuşur, her mekânda baş köşeyi o işgal ederdi. Hep görev başında hayatının son bulacağını düşünmüşümdür, 100 yaşında bile temsilci koltuğunda oturacağından emin olarak...

Haftada birkaç gün de gazetesine Ankara notları geçerdi Orhan Bey. Kolay okunsa bile anlaşılması zor bir üslubu vardı; anlattıklarından çok saklamak isteyip de dayanamadığı için satır aralarına gizlediği bilgileri merak ederek okurdum yazılarını...

Üslubuna örnek olsun diye Özal'lı yılları anlattığı 'Kırmızı Arabalar' adlı kitabının girişinden hemen iki paragrafı aktarayım: "Demokrasinin 'olmazsa olmaz' kuralı olan 'saydamlık'tan nefret edilen, 'ülke çıkarı' denilerek 'zararlı' sayılan sistemlerde, 'sanal' da denilen 'hayali gerçekçilik' teklifiğini koruyor. / 'Tek gerçek' yukardakilerin beyanı ve buyrukları olarak ortaya çıkıyor. Oysa hiç bir hal ve durumda 'gerçek tek değil', madalyonun bir de öteki yüzü var."

Tokatlı'nın baş köşede oturduğu ve sonuna kadar sessizliğini koruduğu yemeklerde ben de bulundum, Ankara temsilcisi olarak... Gecenin hayli ilerlemiş bir vakti, artık kalkılması gerektiğinde, gür sesiyle "Ahzab Sûresi'nin 53. âyetinin gereğini yerine getirelim beyler" diye bağırıp ayaklanırdı. Hz. Peygamber'in evine izinsiz yemeğe gidilmemesi ve yemekten sonra hemen dağılınması bir yerinde öğütlenen âyeti...

İlginç bir adamdı rahmetli.

Ankara gazetecilerinin en ünlüsü Uğur Mumcu da yeniden Cumhuriyet'e geçene kadar bir yıl kadar Milliyet'te yazmıştı. Cumhuriyet'e geçtiğinde karşılaştığı tablodan fazla mutlu olmadığı, dönmenin yollarını aradığı iştiliyordu. Tam o sıralarda suikasta uğraması yüzünden bu konudaki gerçeği hiç bir zaman öğrenemeyeceğiz.

Önemli olan şurası: Suikasta uğramadan 'bir ay kadar önce', Uğur Mumcu ve dört gazeteci dostu, akşam saat 20.00'dan 01.00'a kadar, bir lokantada sohbet etmişlerdi. Biri İstanbul'dan, diğer dördü Ankara'dan beş gazeteci olarak...

Celalettin Çetin'e içlerinden birinin anlatımından gecenin sonuna doğru bir 'tabanca' muhabbeti açıldığını biliyoruz. Anlatan, "Uğur'a 'tabancan var mı?' diye sorduk, var dedi" diyor... Ben bunu hemen sonrasındaki 'karar aldık' fiilini göz önünde tutarak, 'silâh üzerine yemin etme' ile açıkladım bugüne kadar...

Suikasttan yaklaşık 20 gün sonra 12 Şubat 1993 tarihli Hürriyet'te çıktı röportaj... Konu henüz zihinlerinde tazeyken...

Garip olan şu: Lokantada buluştuklarını, bir cephe oluşturma kararı aldıklarını gizlemeseler de, yemeğin katılımcıları, olayın 'silâh üzerine yemin etme' kısmına sürekli itiraz edip durdular; hatta -son yazımı yazmama sebep olacak tarzda- hiç gereği yokken konuyu yeniden açma pahasına...

Acaba bana "Oraya değil, başka yere bak" mesajını mı vermeye çalışıyorlar?

Son yemek, ne yalan söyleyeyim, esas bu yönüyle ilgimi çekiyor benim... Bir an için 'silâh üzerine yemin' önyargımı bir tarafa bırakayım ve son yemeğe başka bir açıdan yaklaşayım diyorum.

Yemekte ne konuştuklarını kısmen biliyoruz: "Türkiye'de basın bitmek ya da bitirilmek üzere; giderek yozlaşıyor çünkü... Birbirimize destek olalım..." Bilmediğimiz, bu noktaya gelene kadar neler konuştukları... Uğur Mumcu'nun o gece neler anlattığı... Anlattıklarının bir ay sonra Türkiye'yi karıştıracak suikast ile bir irtibatı bulunup bulunmadığı...

Anlattıklarından ürkmüş ve onun namına endişe duymuş olabilir diğer konuklar ve o sebeple "Uğur, tabancan var mı?" sorusunu kendisine yöneltmiş olabilirler... İçlerinden biri sonradan boşboğazlık edip dinlediklerini münasebetsiz bir yerde ağzından kaçırmış da olabilir.

Unutmayalım: Beş gazeteciden bazıları, suikasttan çok uzun olmayan bir süre önce, dönemin MİT Müsteşarı Korg. Teoman Koman'ın Bulvar Palas'taki gazetecilerle buluşmasında da vardılar. Hani, Koman'ın, bir süre önce suikasta uğramış Bahriye Üçok'tan söz açılmışken, "Yakında yeni siyasi suikastlar da olabilir" açıklamasını yaptığı buluşma...

Mumcu, "Aramızdan biri de uğrayabilir mi suikasta?" diye sormuştu o gece...

Son yemekte neler konuşulduğunu müthiş merak ediyorum.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bu roman asla yazılmayacak

Taha Kivanç 2011.03.25

"Demek 20 yıldır bir romanı bitiremedin?" diye takıldı dostum; "Konu sıkıntısı mı çekiyorsun, yoksa yazdıklarını okunur kılmak için entrikalar uydurmakta mı zorlanıyorsun?" merakını da ekleyerek...

Dostuma göre Kulis'te işlediğim konuların herbiri Server Bedi'nin Cingöz Recai serisinden çıkan polisiye maceraları andırıyormuş...

Server Bedi, ünlü yazar Peyami Safa'nın takma adıydı. Siyasî ve kültürel yazıları kadar romanlarıyla da ünlüydü Peyami Bey. Annesi Server Bedia Hanım'dan ödünç almıştı takma adını. 1924-1928 yılları arasında herbiri 16 ile 300 sayfa arasında değişen çok sayıda 'Kibar Serseri Cingöz Recai' macerası yayımlamıştı. O maceralardan bazıları sonraki yıllarda beyazperdeye de yansıtıldı. Beşir Ayvazoğlu, ünlü yazarı her yönüyle incelediği 'Peyami' monografisinde, Cingöz tipi için, Fransız yazar Maurice Leblanc'ın Arsen Lupin tipinden esinlenildiğini vurguluyor.

"Neden 'son yemek' konusunu romanlaştırmıyorsun meselâ?" diye sordu dostum. Beş gazeteciyi Ankara'daki bir lokantada buluşturup aralarında geçen konuşmanın içlerinden birinin çok geçmeden suikasta uğramasına yol açtığını işleyecekmişim romanımda. "Şöyle bir senaryo düşün" dedi. "Sonradan suikasta uğrayacak yazar her zaman netameli konuları kurcalamasıyla bayağı ünlü olsun. Hep birilerinin ayağına basan biri; dolayısıyla da suikastın üzerine yıkılacağı çok sayıda çevre bulunsun..."

Eee...

O gece, beşli buluşmada, yazarın ilgilendiğini daha önce hiç işitmedikleri bir konuyu kurcalamaya başladığını ilk kez öğrenmiş olsunlar meselâ... Terör örgütünün devletle kesişen yolu olarak mı romanıma geçiririm, yoksa devlet adına güç kullanmaya alışmış birilerinin yeni canlar almaya hazırlandığı bilgisi olarak mı, ya da fazlaca gürültü koparacak bir başka konu mu veya hepsi birden mi, artık onu ben bilirmişim...

Kendisine yardımcı olmak için "Dinledikleri şeyler diğer dört yazarı öyle bir dehşete düşürür ki, o sebeple 'Tabanca var mı?' diye sorarlar... Ardından, içlerinden biri, hem o dehşetengiz konuyu, hem de üzerinde tabanca taşıdığını başka bir yerde ağzından geçirir..." dememle birlikte dostum güldü.

Lokantada buluşan yazar grubundan birinin bombalı bir suikasta uğramasının sebebini böyle açıklamamı istiyor bana yazdırmaya çabaladığı romanda dostum. "Romanda 'tabanca mı, bomba mı?' tartışmasını anlatacağın bölüm bile en az 15-20 sayfa sürer ve heyecanla okunur" da dedi.

Fazla ilgilenmediğimi anlayınca aklımı çelmek için başka teklifler sağanağına maruz bıraktı beni: "Tamam, tamam, daha güncel bir konuyu işle o zaman; hatta 2,5 ay sonra yapılacak seçime kadar kaleme alabilir ve piyasaya çıkmasını sağlarsan, gündeme bomba gibi de düşer..."

Seçime bir yıl kala iktidarda bulunmayan partilerden birinin seçmene yeniden cazip hale getirilmesi için hazırlanan bir projeyi işlemeliymişim romanımda. Bazı konularda sert tutumlu genel başkanı koltuğundan edeceği gibi, iktidar partisinin oylarını aşağıya çekmeyi de amaçlayan bir projeyi... İktidar partisi olan-biteni bir 'proje' olarak görmediği için gafil avlanmalıymış... Seçmenin nasıl olsa yine kendisine teveccüh edeceği inancıyla yanlış bir aday listesi hazırlayabilirmiş sözgelimi.

Bazı sivil toplum kuruluşlarıyla partilerin çıkışları ve vaatleri de iktidarı köşeye sıkıştıracaktı...

"Sen bunlara okurun ilgisini zirveye vurduracak farklı ayrıntılar da eklersin artık" dedi dostum ve ekledi: "İktidar partisinin oylarını aşağı çekecek, konuya ancak bir 'proje' olduğunu bilerek yaklaşabileceklerin hesaplayacağı türden yanlışlıklar... Bir puan oradan, üç puan buradan, beş puan savaştan götürecek..."

Bana roman yazdırma heveslisi dostum 'savaş' konusunda olağanüstü hassas biri. 1 Mart (2003) tezkeresi Meclis'ten geçseydi, topraklarımıza on binlerce Amerikan askeri yerleşeceği için ortalığın karışacağına, sıkıyönetim ilânının kaçınılmaz olacağına ve ardından da askerî darbe geleceğine kendini fena halde inandırmış halde.

Ne zaman 'savaş' muhabbeti açılrsa, dostumun, verilecek kayıplar kadar savaşın Türkiye'nin demokrasisini ne kadar ve nasıl etkileyeceğini hesaplamaya başladığını biliyorum.

"Bu durumda 'proje' yabancı kaynaklı. Eskisi kadar istemedikleri bir iktidarın alaşağı edilebilmesi için gerekirse savaştan bile medet umulabileceğini ima etsem bana kim inanır?" sorumu, dostum, "Sana 'makale yaz' demedim ki, yazacağın ne de olsa bir gerilim romanı" diye cevapladı.

Aklıma, birkaç akşam önce bir yemekte, bir hanımefendinin, "Göreceksiniz, AK Parti'yi bu seçim öncesinde çok dövecekler" demesi geldi.

Herhalde romanımı bir 20 yıl daha yazamayacağım.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Osmanlı'dan ders almak denince...

Taha Kıvanç 2011.03.27

Yazıları artık 'Star'da da yayımlanan İngiliz Independent gazetesinin deneyimli yazarı Robert Fisk iki günlüğüne geldiği İstanbul'dan bayağı etkilenmiş.

"Arapların bugüne kadar sahip oldukları tek başkentti" diyor İstanbul için... Hotel Grand Bretagne'de karşısına Arap çöllerinde Türk askeri fotoğrafı çıkmış... "Burası neresiydi?" sorusunu başka bir soru izliyor: "Filistin, Suriye, Arabistan?"

Andrew Mango'nun 'Atatürk' adlı eserinden, batmakta olan imparatorluğun Arap diyarlarındaki serüvenine, Mustafa Kemal ve Enver Bey'in Libya günlerine dair anekdotları da aktarmış İngiliz yazar. Çok cephede savaşan Osmanlı, Libya'da İtalyanları bir an önce mağlup edip başka diyarlara gitmenin hesabındayken, "Mustafa Kemal bir şeyi keşfetmişti" diyor: Sırt sırta savaştıkları Libyalı liderlerin esas derdinin para olduğunu... Savaş uzadıkça ellerine daha çok para geçtiği için, ellerini çabuk tutmuyorlarmış...

Yazının başlığı da ilginç: "Osmanlı maceraları liderlerimiz için dersler içeriyor..."

Tarih cahili saydığı Batılı liderlerin Osmanlı tecrübesinden dersler çıkarmasını bekliyor Fisk...

Hepimize 'tarih-öncesi' bir zaman dilimiymiş gibi görünüyor, ama bundan 100 yıl önceye kadar bizim olan topraklarda meydana geliyor son zamanlardaki hareketlenmeler: Tunus, Mısır, Yemen, Libya, Suriye... Bunların her biri, İstanbul'dan gönderilen mülki ve askerî erkân tarafından yönetilirdi.

Daha çok dini ve felsefi eserleriyle bilinen Prof. Mehmet Ali Ayni hayatının önemli bir bölümünü mutasarrıf, kaymakam ve vali olarak geçirmişti. Hayatının o dönemini 'Hatıralar' adlı kitabında (Yeditepe Yayınları, 2009) anlatır. Yemen'de, Amare'de (Irak), Lazkiye'de (Suriye) yaşadıklarını okurken, Osmanlı'nın yönettiği yerlerdeki halkın ruh halini de öğreniyorsunuz.

Osmanlı'nın hüküm sürdüğü yerlerde okullarda Türkçe dersi verildiğini herhalde tahmin edersiniz. Lazkiye'de ortaokul müdürü Haşim Bey, İttihatçı eğilimde biriymiş. Her öğrencinin bir Türkçe manzume ezberlemesini şart koşmuş. Sultan 2. Abdülhamid'i metheden mısralarla başlayan bir şiir okununca dellenmiş Haşim Bey, öğrencinin elindeki kâğıdı parça parça etmiş...

Mehmet Ali Ayni, "Halife-i Müslimin ve Emir-ül Müminin'e nasıl hakaret edersin" diye ayaklanan kent eşrafına rağmen müdürün kaçmasını sağladığını, sonra da bir emr-i vâkiyle görevi başına döndürdüğünü anlatıyor anılarında...

Suriye'de uzun yıllardır yönetimi elinde tutan Esad Ailesi'nin memleketidir Lazkiye... "Lazkiye'deyken Nusayriler ile uğraşmak belli başlı işlerimizdendi" diyor Mehmet Ali Bey. Sultan Abdülhamid halka 'Ehl-i Sünnet' çizgisini kabul ettirmek için çok çabalamış. Köylerde camiler yaptırılmış, mektepler açılmış, nüfusa 'Hüdai' olarak kayıtları geçilmiş.

"Bir Cuma günü Fransız Konsolosu nezdime bir memurunu gönderdi" diye anlatıyor en büyük şaşkınlığını. Sonradan 'Ermeni sorunu' olarak uluslararası dikkate kavuşacak olayların başladığından o zamana kadar haberi yokmuş Mutasarrıf Bey'in. Konsolos, memurunun bir köye gideceğini bildirip yanına Jandarma verilmesini talep etmiş. Mehmet Ali Bey kuşkulunmuş; aynı yöne o da gitmiş... Bir de ne görsün: "Aç, çıplak, hatta yaralı Ermeni kabileleri..."

Derhal duruma el koymuş ve Halep'e yakın Kesep kasabasından kaçıp gelen Ermeni kabilelerini Lazkiye'nin çıkışındaki kullanılmayan bir kışlada toplamış. Teskin edici sözler söylemiş. Bütün ihtiyaçlarını karşılatmış. Tedavilerini yaptırmış.

Eve döndükten kısa süre sonra, gece yarısı, denizin projektörlerle gündüz gibi aydınlandığını görmüş. Suriye sahillerinden toplanan üçbin kadar Ermeni'nin de içinde bulunduğu Fransız savaş gemisiymiş gelen. Mutasarrıf, geminin kaptanına, "Marsilya'ya götüreceğinize gemideki vatandaşlarımızı da bize verin, güvenliklerine ben kefilim" demiş ve Ermenileri, limanın karşısındaki hanlara yerleştirmiş...

Halk "Ermeniler yüzünden kıtlık olacak, hastalık çıkacak" diye huzursuzlanınca yetkisini kullanarak kapalı tutulan dükkânları, fırınları açtırmış...

Sonrasını şöyle anlatıyor: "Fakat iş bu kadarla bitmiyordu; Lazkiye limanı İngiliz, Amerikan harp gemileriyle de dolmuştu. (...) Fransız filosu kumandanı ile nasıl iyi münasebetler tesis ettiysem İngiliz ve Amerikalılarla da anlaştım." Alınan tedbirlerle kışla ve hanlardaki Ermeniler civardaki kiliselere dağıtılmış. Bu arada İstanbul'a telgraf çekerek Hamidiye kruvazörünün de Lazkiye'ye gelmesini sağlamış. "Zira ecnebi filoları arasında bizim sancağımızı taşıyan tek bir sefinenin bulunmaması ayıptı" diyor Mehmet Ali Ayni.

Ortalık yatışınca, güvenlikleri sağlanan Ermenilerin memleketleri Halep ve Kesep'e gitmelerini de sağlamış.

Beyrut'taki Ermeni Patriki bu hizmetlerinden dolayı kendisine 'Le Grand St. Gregoir' nişanı vermiş...

Eksik yazmış Robert Fisk, Osmanlı tecrübesinden sadece yabancıların değil, bizlerin de alacağı çok dersler var...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Al birini...

Taha Kıvanç 2011.03.29

Amerikalıları nasıl bilirsiniz, özellikle de diplomatlarını? Kendi hesabıma, aklı başında, gözü açık, çalıştığı ülkede karşısına çıkanları doğru değerlendirebilecek çapta kişiler olarak düşünmüşümdür Amerikalı diplomatları...

Taraf'ın yayımlamaya başladığı Wikileaks belgeleri Robert Pearson'un bu tanıma yakın durduğunu gösteriyor sözgelimi; anlaşılan Ross Wilson da öyle biriymiş... 'Amerikan diplomatlarının en parlaklarından biri' olduğuna inanılan Eric Edelman ise, yazdığı raporlara bakılırsa, Türkiye'yi hiç anlamadığı gibi az kalsın ülkesini milyonlarca dolara mal olacak bir 'skandal'ın öznesi haline getirecek kadar safmış da...

Birileri kulağına "İlâhiyat mezunu televizyoncu bir tanıdığımız var, her yere kolları uzanan biri; ona on milyon dolarlık verirsek, değişik başkentlerde açacağı ofislerle lobi faaliyeti yürütür ve Suudi Arabistan'ın Mekke ile Medine kentlerinin 'uluslararası statü' kazanmasını sağlayabilir" diye fısıldamış... Özerk hale getirilecek kutsal kentlerde bir tür 'Vatikan' oluşturacakmış hazret...

Edelman projeyi etekleri zil çalarak Washington'a duyurmuş...

İyi de, Suudi Arabistan'dan Vatikan çıkarmak ABD'yi neden alâkadar eder, bileniniz var mı?

Şimdi bakınca gülünç gelen bu hevesi Wikileaks belgesi olarak karşımda bulunca, "Yahu" dedim kendi kendime "Ben buna benzer bir projenin dillendirildiğini hatırlar gibiyim..." Kendimi biraz zorlayınca, tam da Edelman'ın Ankara günlerine denk düşen bir ortamda, Genelkurmay Başkanlığı'nın da adının karıştırıldığı bir projeyi deşifre ettiğim aklıma geldi.

ABD Büyükelçiliği'nin 'Alman soyadlı' siyasi müsteşarı, 'strateji uzmanı' diye tanıttığı birini nereye gitse yanında götürüyordu. Anadolu yollarına beraber düşmüşler, gezi boyunca çektiği fotoğraflarla bir de sergi açmıştı diplomat... İngilizce bilmeyen uzman, yazdığı raporların ABD Büyükelçiliği kadar Genelkurmay'da da dikkatle okunduğunu iddia ediyordu.

Tempo dergisi, bir raporunu yayımladığı 'strateji uzmanı'nın Türkiye'ye "Hilâfet gibi global bir üst kurum oluşturmak..." misyonu biçtiğini kaydediyordu. Garip raporu Kulis'te deşince, şu satırların da içinde yer aldığı bir açıklama göndermişti Amerikalı diplomatın dostu: "Bu yazı, o günkü ABD'nin Ortadoğu politikaları ile ilgili olarak Washington'un karar alma mekanizmalarında tartışılan bir konunun bilgisini vermekte ve aynı zamanda analizini yapmaktadır."

Ne demek istediğini Edelman'ın Washinton'a gönderdiği "Bir hafta içerisinde kendisine on milyon dolar verebileceğimizi söylersek Mekke ve Medine'yi bir tür Vatikan yapacak" mesajından anlayabiliyoruz bugün...

'Tartışılan konu' buymuş işte: Suudi Arabistan'dan Vatikan çıkarıp...

Çaplı bilinen Eric Edelman'a yanibaşındaki Amerikalı diplomat çanta gibi yanında taşıdığı kişi aracılığıyla tanıdığı bir TV programcısını "Etkili biri" diye tanıtmış, sonunda hepsi bir olmuş, Washington'a, 'on milyon dolarlık proje' sunmuşlar... Projeye güç katmak için Genelkurmay Başkanlığı'nın da adını kullanmışlar...

Washington bu oyuna gelmemiş bereket... Genelkurmay Başkanlığı da, uzmanın bir raporunun Genelkurmay için hazırlandığı iddiasını şiddetli bir dille reddetmişti; âdeta "Biz ısmarlamadık, kapımıza bırakıldı" anlamına gelen bir üslupla hem de...

İlginç...

Bir başka ilginç olay da, bir zamanlar çok satan bir gazeteyi yöneten yazarın son yazısından sonra sükün eden yalanlamalar... "Önceki akşam Radikal'deki arkadaşlarla Yakup'taydık" diye başlayan yazıda, yemeğe katılanların son tutuklamalara tepki verdiklerini okuyoruz.

"İçimizdeki en Radikal, en özgürlükçülerden biri olan Tuğrul Eryılmaz çıldırmış vaziyette" deniliyor yazının bir yerinde; bir başka yerinde ise, "Bilgisayarındaki kitap silinen Ertuğrul Mavioğlu 12 Eylül döneminde içerde yatmış" bilgisini sunuyor. 'Tanığı olduğu' bu tepki ve tavırlardan çıkardığı sonuçları paylaşıyor yazar okurlarıyla...

Hep bildiğimiz 'pop yazar' yazılarından biri işte...

Ancak bu yazının bilmediğimiz bir tarafı var: Yazar o akşam Yakup'taymış, ama isimlerini verdiği Tuğrul Eryılmaz ve Ertuğrul Mavioğlu'yla orada karşılaşmamış... Üçü bir araya gelmedikleri gibi yazıya konu teşkil eden türden bir konuşma da geçmemiş aralarında...

Olacak şey değil, ama gerçek bu. Dün Yıldırım Türker bu şaşırtıcı gerçeği Radikal'de yazdı. "Hikayenin ilginç olan noktası" diyor Radikal yazarı, "Bu geceden her ikisinin de haberinin olmaması. Bu mavra, bu muhabbetten Tuğrul'un hiç haberi yok. Ertuğrul M. de gece yarısı gazeteden genç arkadaşlarının ısrarıyla Yakup'a uğramış..."

Peki de, 'pop yazar', hayalî bir buluşmadan, yapılmamış konuşmalardan nasıl olur da zehir zemberek bir yazı çıkarır?

Amerika'nın 'parlak' diplomatı öyle, bizim çok satan gazetemizin yazarı böyle... İkisi de güldürüyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Terazi var, tartı var...

Taha Kivanç 2011.04.01

Yakın tarihlerde etrafımızda neler olmuş öğrenmeye çalışırken başvurduğum Charles S. Faddis'in *Beyond Repair: The Decline and Fall of the CIA* (Tamir Kabul Etmez: CIA'nin Gerilemesi ve Çöküşü) kitabında karşıma şu satırlar çıktı: "İstihbaratla ilgisi yok, ama bir atalar sözünü hatırlatayım: 'Aşçı çok olursa çorba berbat olur.' Bu söz sağduyulu basit bir fikir üzerine oturuyor: Aşçılık bir sanattır. İş doğru yapmak aşçının becerisine ve ustalığına bağlıdır. Çorbayı bir komiteyle pişiremezsin."

"İstihbarat" diyor Faddis, "Bilim değil sanattır. En iyi sanatçıları bul, ne istediğini iyi anlat, sonra yollarından çekil, omuzları üstünden bakarak rahatsız da etme. Sonuç seni heyecanlandıracaktır."

Aynı gün, bu defa New York Times'ta Thomas L. Friedman'ın sütununda, bir Arap atasözü çıktı karşıma: "Binek atını bir komiteye dizayn ettirmişler, deve olmuş..."

İki atasözü birbirinin devamı gibi.

Taraf gazetesi son iki gündür Wikileaks belgelerinden 1 Mart (2003) krizi etrafında Ankara'daki Amerikalı diplomatların Washington'a geçtiği raporlarla notları yayımlıyor. İyi de ediyor. Bu sayede, o dönemde Amerikalı diplomatların ne denli faal olduğunu, olayları nasıl yakından izlediğini öğrenmiş oluyoruz.

Genelkurmay ile Pentagon arasındaki yazışmaları, Taraf, "Çuval baskını geliyorum demiş" başlığıyla özetledi ilk gün. Dün de, ABD'nin PKK ile görüştüğü yolundaki yaygın kabule ışık tutacak belgelerdeydi sıra. Ben de hatırlıyorum, ABD temsilcileri, PKK ile temaslarına dair medyada yer alan iddiaları yalanlamak için olağanüstü çaba sarf ediyordu gerçekten.

Dönemin ABD Büyükelçisi Robert Pearson Washington'a Dışişleri Müsteşarı Uğur Ziyal ile görüşmesini bildirmiş. Ziyal, "Geçmişte Şam büyükelçiliğimizde görev yaptım, CIA'nin yıllar önce -Öcalan'la olmasa bile- PKK ile temas kurduğunu bilirim" de demiş...

1 Mart tezkeresinin Meclis'te reddedilmesinin, Ankara'daki Amerikalı diplomatlar kadar Türkiye'yi çantada keklik gören Washington'daki tiplerin de kimyasını bozmuş olduğu anlaşıyor. Bilgi almak için kapısını çaldıkları bizim medyadan çok bilmiş tipler, Amerikalılara, "Hiç merak etmeyin, tezkere geçecek" garantisi vermiş. O teminata aldanarak alınan politik tavır pek çok diplomatın kariyerini olumsuz etkiledi.

Amerika güya elinde kitle imha silâhları bulunduğu ve bunları yok etmeye yanaşmadığı için Irak'ı işgale karar verdi, değil mi? Mart ayı içerisinde başladı işgal. 19 Mart'ta. Siyasi hazırlıkların hepsi 2003 yılı içerisinde gerçekleşti. Öyle biliyoruz.

Oysa ABD Irak'ı çok önceden gözüne kestirmişti. Neo-Çılgınlar tayfasının 1991'deki ilk Körfez Savaşı'ndan beri 'gücünü yitirmiş Irak' projesi üzerinde çalıştıkları, 1996'da Bill Clinton'u savaşa neredeyse ikna ettikleri biliniyor. George W. Bush ise, "Irak'a gidiyoruz" talimatını 2003'teki bilinen gelişmelerden çok önce vermişti.

Nereden mi biliyorum? Bir CIA ajanının anlatımlarından... "Çorbayı komiteye yaptırırsan bozar" diyen Faddis'in anlattıklarından...

Charles S. Faddis 2008 yılında emekliliğini isteyip özel sektöre geçene kadar uzun yıllar CIA'de 'ajan' ve gizli operasyonlarda ajanları yöneten şef olarak çalışmıştı. Şu yakınlarda birbiri ardına iki kitap çıkardı Faddis; "Amerika terör saldırılarına her an maruz kalabilir, içte ve dışta alınan tedbirler çok yetersiz" tezini anlatmak için...

Libya operasyonu başlayıp "Irak'ta yapılan hatalar tekrarlanmasın" diye ortaya atıldığında, Irak'ta yaptıklarını kendi ağzından dinleme fırsatını buldu dünya kamuoyu. İşte o vesileyle, kitaplarında kısmen değindiği Kuzey Irak operasyonu ile ilgili bilgileri de dillendirdi Faddis...

"2002 yılının temmuz ayından 2003 yılı mayısına kadar Kürdistan dağlarındaki CIA üssünün tepe yöneticisi bendim" diyor Faddis. İstihbarat topluyor ve Saddam rejimine karşı örtülü operasyonlar düzenliyormuş başında bulunduğu birim. ('Willful Neglect' kitabında -s. 92-, "Türkler bize hep engel çıkardı" diyor.)

Bir dediği de şu: *"En önemli görevlerimizden biri, Iraklı üst düzey komutanları silâhlarını bırakmaya ve 2003 baharında başlayacak işgalin öncesinde saflarımıza katılmaya ikna etmektir."* Saddam'dan öylesine korkuyormuş ki komutanlar, ondan kurtulmayı ve Amerikalılar'ın gelmesini arzu etmelerine rağmen, CIA ajanlarının beklediği gibi atak davranmıyorlarmış...

Bu deneyimle, Faddis, *'başkomutan'* Barack Obama'ya, *"Libya'da başarılı olmak istiyorsan, Kaddafi gidene kadar saldırıları kesmeyeceğini şimdiden ilân et"* aklını veriyor *'Savaşa kazanmak için girilir'* başlıklı makalesinde.

Madem atalar sözüyle açtık muhabbeti, öyle kapatalım: *"Terazi var, tartı var, her şeyin bir vakti var."*

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Aday adaylarına nâcizâne tavsiyelerim

Taha Kıvanç 2011.04.03

Herhalde 1995 genel seçimiydi. İlinde çok güçlü bir dostum milletvekili aday adayı olmuştu.

Listelerin Yüksek Seçim Kurulu'na (YSK) gönderildiği günün sabahı, genel merkezde, partinin en yüksek yöneticisiyle birlikte ilinin adaylar listesini hazırlamıştı dostum...

Bu kadarını biliyordum. Bilmediğim, dostumun listenin YSK'ya teslim edilmesini beklemeden Ankara'dan ayrıldığıydı. Onu da akşam saatlerinde yarı yoldan beni aradığında öğrenecektim. Zihnine kuşku üşüşmüş, listenin sorumlusu parti yöneticisi telefonuna cevap vermeyince rahatsızlığı artmıştı.

O sırada cep telefonları yaygın kullanıma henüz girmemişti. Bir kulübeden aradı. Sesi telâşlıydı. Onun nâmına ettiğim bir-iki telefonla kaygısının haklı olduğu ortaya çıktı: Parti genel merkezinden ilinde liste başı olduğu biçimde yola çıkan aday listesi, YSK'ya teslim edilirken, yukarıdan gelen bir talimatla değişmişti.

Evet, anladınız: Dostum liste başından uçuvermişti.

Belleğimi kurcalasam buna benzer başka olaylar da hatırlarım, ama bu olay bir dostumun başına geldiği için belleğimde her an taze... Aday adaylığından adaylık mertebesine yükselenlerin bile, son dakikaya kadar listedeki yerlerinden emin olmamalarını hatırlatan bir anı...

Önümüzdeki seçimde Meclis'e girme ateşi gönüllerine düşmüş tanıdıklarım var. Hemen her partiden... Kimi gözümün içine bakıyor, kimi telefonla, e-posta yoluyla veya SMS atarak, kimi de birilerini araya sokarak kendileriyle ilgilenmemi bekliyor. Olağanüstü değerli insanlar; işlerinde başarılı, millete hizmet aşkıyla dolu, özverili...

"Ne yapabilirim?" diye düşünürken, bazı gazetelerde yapıldığı türden *"Duydunuz mu?"* başlığı altında tanıdığım adayların isimlerini geçirme fikri aklıma geldi. *"Sıfırdan başlayıp milyarlarca hükmeder hale gelmiş, servetinin büyük bir bölümünü fakir-fukara, garip-guraba ile paylaşan, herkesin sevgilisi Filân Bey de aday, biliyor musunuz?"* tarzı bir tanıtım...

Ya da, *"Yıllarca üniversitelerde dirsek çürüterek yeni bir neslin yetişmesine katkılarda bulunmuş Prof. Feşmekân, parlak fikirlerini önümüzdeki dönem Meclis'ten ülkemize duyurma fedakârlığına katlanacak, biliyor musunuz?"*

türü...

Geçtiğimiz yerel seçimlerde yakından tanıdığım iki belediye başkanını -şahsen herhangi bir borç ödeme veya yatırım yapma niyetim olmaksızın ve sadece kısa bir paragrafta- görevlerine devam eder görmek istediğim temennisini dillendirmiştim. Pek çok başka şey anlattığım bir yazıda, öylesine geçerken temas ettiğim halde, temennimi nerelere çektiler, bilemezsiniz...

İsimlerini burada anmamı bekleyen dostlarım arzularını yerine getirmedğim için hiç üzülmesinler. Son yerel seçimde yeniden aday gösterilerek görevlerinin devamını arzuladığımı belirttiğim iki dost belediye başkanı sonunda üzölmüştü çünkü... Onları değil başka iki ismi aday gösterdi partileri...

Reklâmı fazla yapılan aday olacak diye bir kural yok politikada...

Aslında en baştan kendi kendime koyduğum bir kuralı çiğneyerek dostlarıımın adını geçirmiştim; o seçimde yaptığım meslek hayatımın tek istisnası bana da bu yolda ders oldu.

Genellikle uyduğum kuralım şudur: Partilerin iç işlerine karışmamak...

Her partide çatışan taraflar, çekişen hizipler, birbirlerini zayıflatarak kendilerini güçlendirmeye çalışan kadrolar, ya da yek diğerinin altını oyarak hep ayakta kalmak isteyen ferd-i vahidler bulunur. Politikanın doğasıdır bu. O partiye yakın duran, ya da çizgisini benimseyen bir gazetenin veya yazarın, kendisini iç çatışmada taraf haline getirmesi yanlıştır.

Kendi kendime koyduğum bu kuralın doğal sonucu, çekişmelerin en yoğun olduğu seçim öncesi dönemlerde, birini veya birilerini başkalarına tercih etmemektir. "*Falanca dostumdur, milletvekili olmaya lâıktır*" demek bile bir tercihtir, unutmayalım.

Öyle sanıyorum ki, bu seçimde, partiler kendilerini en iyi temsil edecek kadroları Meclis'e sokma yarışına girecekler. Tek tek partilerin oy getirme gücü herhangi bir bilinen ismin gücünden çok daha fazla bugün...

12 Eylül'den (1980) önceki son seçime gidilirken önümde cereyan eden bir konuşmayı hatırlıyorum. Önemli bir sivil toplum örgütü mensupları eski başkanlarının milletvekili yapılmasını talep ettiklerinde, partinin tepe yetkililerinden biri, "*Biz bu seçimde en fazla kurşunu olan adaylarla milletin karşısına çıkacağız.*" demişti.

'*En fazla kurşun*' ile *muradın* 'en fazla oy getiren' olduğunu anlamıştık. İçimden bir "*Eyvah*" sesi yükselmişti cümleyi duyduğumda... Gidilen seçimde bir öncekinin yarısı kadar bile milletvekili çıkaramadı parti; genç sivil toplumcuların önerdikleri isim de aday gösterilmemişti zaten...

Sözün özü şu: Adaylık talih kuşu işidir; adaylığınız kesinleşene ve mazbatanızı elinize alana kadar gelin-güvey olmayın...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Ajan gazeteciler'e bir uyarı

Taha Kıvanç 2011.04.05

Günlerdir gözüm gazetelerde, bizim medyanın her gündeme gelişinde severek tartıştığı bir konu yeniden su yüzüne vurdu diye yerin göğün inlemesini bekliyorum.

'Ajan gazeteciler' konusuna bu defa uzağından bile değinen yok.

Oysa Amerikalılar konuyu ciddiye almışlar. Taraf'ta yayımlanan Wikileaks belgelerinden biri, Ankara'dan geçilen bir raporda, bir Ak Parti yöneticisinin, isim de vererek, "Bizim medyada MİT'e paralı ajan olarak çalışan gazeteciler var" **dediği** zikrediliyor. MİT'in bir zamanlar yöneticiliğini yapmış Mehmet Eymür **tarafından** deşifre edilmişti sözü edilen kişi...

Wikileaks iddiası tartışılmadı, orada kaldı.

Burada defalarca yazdığım ve geçmişte hayli de gürültü kopardığı için, "Herkesin bildiği bir gerçek, eskidi, niye tartışalım?" denilmiş olabilir. Benim için de bayat bir konu gerçekten.

İyi de, işlenen bir cinayet vesilesiyle bir başka isim üzerinden yeniden gündeme gelince de mi tartışmayacağız 'ajan gazeteciler' konusunu?

Geçen hafta Bodrum'dan Haluk Akter adlı 'emekli bir Emniyet müdürü'nün intihar haberi geldi. Gazetelere ilk gün böyle yansıyan haber, ertesi gün başka bir şekle büründü. Emniyet müdürü değildi ölen, eski bir gazeteciydi; intihar etmemiş, cinayete kurban gitmişti. Sonraki gün ise aynı cinayete ilgili daha değişik bir haberle karşılaştık gazetelerde: Öldürülen kişi 'gazetecilik' yapmıştı, ama aslında MİT mensubuydu...

En iyisi Sabah'tan Savaş Ay'ın yazısından ilgili bölümleri **okuyalım**: "29 Mart Salı günü Bodrum'daydım. Gazeteciliğe başladığım yıllarda Hergün gazetesi polis muhabiri olarak tanıdığım Haluk Akter'in evinde ölü bulunduğu haberi geldi."

'Gazeteci' sandığı kişinin 'Emniyet müdürü' olarak tanınmasına şaşırmış Sabah yazarı, ama esas şaşkınlığı kendisi de 'gazeteci' kökenli eski eşin gerçeği açıklamasıyla yaşamış olmalı: "Eski eşinin söylendiği gibi emekli emniyet müdürü değil, Milli İstihbarat Teşkilatı'nda (MİT) Kontrespiyonaj (Casusluğa Karşı Koyma) Amiri bir 'ajan gazeteci' olduğu gerçeğini açıkladı: (...) Haluk çok şey yaşamış ve çok şey biliyordu. Polis Koleji'ni bitirdikten sonra yeteneklerini keşfeden bazı yöneticiler onu MİT'e alıp çok özel ajan olarak yetiştirdi. 1974'te Hergün gazetesi polis muhabiri olarak basın dünyasının içine sızdı. (...) Yıllarca basın yayın organları içinde gazeteci gibi çalıştı. MİT'te Kontrespiyonaj Dairesi Amirliği'ne kadar yükseldi. MİT Başkanı Nuri Gündeş onu evladı gibi severdi."

Şimdi durup derin bir nefes alabilirsiniz.

MİT mensubu biri... 'Özel ajan' olarak yetiştiriliyor... Sonra bir gazeteye 'sızdırılıp' yıllarca değişik gazete ve dergilerde 'gazeteci gibi' çalışıyor... Aynı dönemde MİT'te 'daire amirliğine kadar yükseliyor' da... Medyada ise pek çok ses getiren manşette ya haberi getiren, ya da bizzat yazan konumunda...

Bir hafta önce Bodrum'da öldürülen kişi böyle biri. O gün bugündür hakkında yazılanlara şöyle bir göz atın göreceksiniz: Hergün'den Söz'e kadar değişik gazetelerde ve çeşitli dergilerde çalışmış birinin 'MİT irtibatı' deşifre olmuşken, olayın 'ajan gazeteci' boyutuyla ilgilenen tek bir Allah'ın kulu çıkmamış medyamızdan...

"Rusya hesabına mı çalışıyordu?" diye soran çıkmış, Almanya ile ilişki kuran da, ancak meslek mensuplarını ilgilendiren konuya öylesine olsun temas eden yok...

Oysa bir zamanlar pek çok kez gündeme taşınmıştı bu konu... Vaktiyle çalıştığı gazetelerde omuz omuza mesai vermiş onca kişinin dut yemiş bülbüle dönmesini aklım havsalam almıyor.

Demek ki, artık bu konu önemsenmiyor. Ülkemizde olağan, alışıldık bir hale gelmiş. Ya da mesleğin içinden kişiler iyice kanıksamışlar bu durumu.

Yıllar önce 'ajan gazeteciler' gürültüsü koptuğu bir ortamda, dönemin başbakanı, kendisini ziyaret eden iki kıdemli meslektaş, "Elimde MİT'çi gazetecilerin listesi var" deyip üzerinde bazı isimlerin yazdığı bir kâğıt göstermişti. O meslektaşlardan biri, "Daha ilk ismi görünce feleğim şaşırmıştı" diye aktarmıştı bana yaşadığı deneyimi...

Ne o iki meslektaş, ne eski başbakan bu konuyu açmaktan keyif duyuyor; onların suskunluğu şimdilerde yaygınlaşan şaşırtıcı kanıksamaya da yol açmış olabilir. Meslek büyükleri ve siyasetçiler dert etmiyorsa, kim, neden bu tehlikeli konuya bulaşacak ki?

'Ajan gazeteci' kimbilir geçmişteki hangi ilişkisinin bedelini ödedi ikinci hayatını kurduğu anlaşılan Bodrum'da...

Beş ayda altı eski MİT mensubu öldürülmüş; acaba onların da 'medya' ile herhangi bir ilişkileri var mıydı?

Var idiyse, öteki 'ajan gazetecileri' uyaracağım da...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Özal'ı da uyarmıştım, kusuruma bakmayın

Taha Kıvanç 2011.04.08

Bir ayağı sürekli yurtdışında olan akademisyen dostum, Fransa ziyareti ardından, "ABD'den sonra Avrupa da çöküş halinde" raporunu verdi. Paris'in eski tadı kalmamış. "Katıldığım ortamda hemen herkes 'Siz nasıl oldu da yırttınız?' sorusunu yöneltip durdu" dedi bana...

Öyle batıl inançlarım olsaydı elimle tahtaya vurabilirdim.

Geçen hafta, Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, "Bir bize bakın, bir de komşumuz Yunanistan'a; ülke iflâs etti, adamlar dilenecek haldeler" gibi bir şey söylemiş; Yunanlılar ayaklandı... Yunanistan'da etkin biri, kısa süre önce, "12 adaları satışa çıkaralım, hiç değilse Türkler ilgi duyar, parayla alırlar" bile demişti.

Enflasyonun 41 yıldır görülmemiş bir orana (yüzde 4) düşmesini, ekonomik büyümenin dünya rekorlarını zorlamasını (yüzde 8,9) da eklerseniz tabloyu tamamlamış olursunuz. İktidar partisi bu tabloya bakıp "Ekonominin şahlandığı bir dönemde gidilen seçimde sırtınız yere değmez" diyen uzmanlardan etkileniyor olmalı.

Hiç değilse benim baktığım pencereden görüntü bu: Ak Parti seçime önceki sonuçların fevkinde bir oy alacağını umarak gidiyor...

Sonucun beklenenden farklı olabileceğini düşünenler galiba hep benim etrafımda. Ne zaman "Çantada keklik" anlamına gelecek bir şeyler söylesem, biri lâfımı ağızma tıkayıveriyor. Dostum bu insanlar, ama yine de yüzlerine karşı "Şom ağızlı" diye bağırmamak için kendimi zor tutuyorum...

Geçen gün, bir dostum, "Şu yakınlarda, kulağına, 'Önümüzdeki iki ay içinde bunları seçime gittiklerine döve döve pişman edecekler' beklentisini fısıldayan bir 'hanımefendi'den söz etmiştin. Kimdi o? Öyle düşünmesinin

sebebi neymiş?" diye sordu.

Hemen her çevreyle irtibatı bulunan, asker-sivil her kesimde tanıdığı bol bir iş kadınıydı kulağıma fısıldayan sofra arkadaşım; kanaatini işittiklerinden etkilenererek söylediğini biliyorum.

Önceki iki seçimi büyük başarıyla kazanmış, iki yıl öncesinde yapılan siyasi haklar referandumunda istese 12 Eylül (1980) öncesinin politikacılarını toptan emekli edebileceği halde frene basmış, kendisini Çankaya Köşkü'ne atmayı becermiş özgüveni yüksek Turgut Özal, 1991 seçimine giderken, ANAP için hâlâ "Alternatifi yok ki..." diyordu yakınlarına...

ANAP Türkiye'ye çağ atlatmış, politikanın kurallarını değiştirdiği gibi ülkeyi dünyaya açmıştı... Ne yani, seçmen, iki kazı güdemeyenlere mi, yoksa ülkeyi 70 sente muhtaç edip dilendirenlere mi oy verecekti?

Seçmen o seçimde ülkeyi 70 sente muhtaç edenin partisini birinci yaptı; o da iki kazı güdemeyenle hükümet kurdu ve Çankaya'yı Özal için hapishaneye çevirdi. Ölmeden kısa süre önce cumhurbaşkanlığından istifayı düşünüyordu Turgut Bey, yeniden parti kurup eski politikacıların karşısına dikilmek üzere...

Zayıflatmak, iktidardan düşüremese bile işlevsiz bırakmak için Ak Parti karşısında kurulmuş olan tezvirat cephesi, 1991'de ANAP karşısında oluşturulmuş cepheden çok daha kalabalık bugün...

Turgut Bey, o seçimin öncesinde, kendisine olağanüstü güvendiği için, birçok büyük yanlışlıklara imza atmıştı. 20 Ekim'de (1991) yapılacak seçimden birkaç ay önce (21 Nisan 1991'de) Semra Özal'ın ANAP İstanbul il başkanı olmasına göz yummuştu sözün gelişi... O yüzden en yakınlarını küstürdüğü gibi, ANAP genel başkanlığı ve başbakanlık yolunda Mesut Yılmaz'ın da önünü açmış oldu.

Daha önce endişelerini benimle paylaşmayan dostlarım dahi son zamanlarda kulaklarımı çok çınlatıyorlar. Seçime iki ay kaldı ve her yeni tartışma konusu Ak Parti'den bir miktar oyu çalabilecek bir dalgalanma meydana getiriyor. Yurtiçinde Ak Parti'ye ve Ak Partili politikacılara zaten dış bileyenler 'düşman' haline dönüşüyor; yurtdışında 'reformcu' politikalarına hayranlık duyanlar bile "Bunların kafasında başka tür bir rejim mi var yoksa?" kuşkusunu daha sık dillendiriyorlar...

Yakında başlayacak kampanyalarda muhalefetin muhtemel politik saldırıları için "Hiçbir etkisi olmaz" diyenler hâlâ var aranızda, biliyorum.

1991 seçimi öncesinde Süleyman Demirel'in "Beş lira fazla" ve "Koskotas dosyaları" kampanyaları, Erdal İnönü'nün SHP'sinin "ANAP'ın halkı limon gibi sıkıdığı" reklâmları bayağı etkili olmuştu oysa...

Şimdilerde kafa karıştırmaya yarıyabilecek hayli münasebetsiz olay birikti. Bazı dostlarla oturup 'seçmenin tercihini olumsuz etkileyebilecek olaylar listesi' üzerinde çalıştık; o listede yer alan olayları yalnızca başlık olarak bile buraya taşısam, korkarım, sizlerin de kafası karışabilir.

Paris'ten yeni dönen dostum, yemeğimizin sonunda, "İştahımı kaçırdın" dedi bana.

Ondan özür diledim; sizlerden de özür dilerim.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kurtarıcılar her yerde

Taha Kıvanç 2011.04.10

Daha ilk kıpırdanmalar Libya'da başladığında "Hiçbir şey görüldüğü gibi değil" uyarısını ağızından işittiğim işadamı "Bu işlerin arkasında eski kral ailesinden bir Libyalı var" demişti.

Notlarımda bu kadarı okunuyor. Adamın adı İdris miydi, Muhammed mi, önemsemediğim için yazmamışım...

Oysa her ayaklanan ülkede perde gerisinde kimin olduğu çok önemli.

İki dönem Meclis'te bulunmuş, bu konulara meraklı Tevfik Diker "Suriye'deki ayaklanmayı perde gerisinden yönlendiren kişi yeniden ülkemize geliyor, haberdar mısınız?" diye aradığında söylediği isim bana biraz tuhaf geldi önce. Araplar adlarını Latin harfleriyle yazarken biraz zorlanıyorlar; "Ferid Kadri" dediğindeyse kimi kastettiğini anladım. Kendi yazdığı biçimiyle Farid Ghadry, on yaşından beri ülkesine ayak basmamış bir Suriyeli... 11 Eylül sonrasında Ortadoğu'ya nizam vermek üzere ABD'de planlar yapılmaya başlandığında "Suriye'nin başına bu yakışır" diye bulunan bir işadamı...

Saddam sonrası Irak'ı yönetmek üzere de Ahmed Çelebi'yi (Ahmad Chalabi) bulmuşlardı.

Irak için Çelebi, Libya için Senusi, Suriye için Kadri... Eminim, Suudi Arabistan ve Bahreyn için de uygun yönetici adayları vardır...

Ortadoğu'da kendi gücü iktidarı ele geçirmek için yetmeyen her muhterisin Wshington'daki uğrağı Dick Cheney'in ofisiydi sekiz yıl boyunca... Bizden de pek çok siyasetçi yolunu o ofise düşürdü. "Cheney'in ofisinden birileriyle görüştüm" demek o denli caka satıyordu ki, önemli bir yazarı 'Ergenekon' sürecinde gözaltına alınan gazetenin Washington temsilcisinin "Benimle de görüştüler" müjdesi yazarı bayağı heyecanlandırmıştı; iddianamenin eklerinden okunabiliyor.

Kadri (Ghadry) 2003 yılından beri benim radarıma takılmış bulunuyor; o yılın kasım ayında bir hafta sonu Washington'da "Suriye'nin geleceğinde ben de varım" diye çıkış yaptığı günden beri... ABD başkentinde yaşayan bir işadamıydı Kadri, kendisine akıl verenlerin yönlendirmesiyle 'Suriye Reform Partisi' adıyla bir örgüt oluşturmuştu. Çıkış amacını şöyle izah etmişti: "Suriye'de demokrasi istiyorsanız, biz varız demek..."

Amerikan askerlerinin Irak'ı işgal ettiği ilk günlerde (Nisan 2003), Kadri, "ABD'nin eline tıpkı Irak'ın Baas Partisi'ni yok ettiği gibi Suriye'deki Baas'ı da yok etmek üzere Şam'a gitmek için altın bir fırsat geçmiş bulunuyor" diye yazdı.

2005 yılında, Ahmet Çelebi, Suriyeli dostu Kadri'yi 'Karanlıklar Prensi' Richard Perle'ün evine götürmüştü. Üçlü, Irak'a yapılabenzer bir operasyonu Suriye için de planladılar o görüşmede...

Perle ve Cheney ile dostluğu Kadri'yi bu dostlarının bile beklemediği aşırılıklara sürükledi. Bir yandan "Ben buradayım" mesajını vermek üzere Neo-Çılgınlara ait gazete ve dergilerde yazılar yayımlıyor, bir yandan da İsrail Lobisi ile üyelik ilişkisi kuruyordu Kadri. Amerikalı dostları için ismini bile değiştirmişti; artık ondan "Bizim Frank" olarak söz ediyorlardı.

İsrail'i Washington'da temsil eden AIPAC adlı örgüte üye olmuş, her yıl muazzam bağışlarda bulunmaya başlamıştı.

Bir ayağı da İstanbul'daydı Ferid Kadri'nin... 2005 yılı Haziran ayında Arı Hareketi tarafından İstanbul'da düzenlenen 'BOP'ta Demokratikleşme ve Güvenlik' başlıklı toplantıya katılan "Geleceğin Büyük Ortadoğusu'nun liderleri" arasında o da vardı. Toplantıdaki varlığı "Bir Suriyeli muhalefet şahsiyetinin Türkiye'deki ilk açık faaliyeti" olarak ilân edilmişti.

Daha sonraki gelişlerinde haber kanallarına çıktı Ferid Kadri, Suriye'de yönetimi ele almaya hazır olduğunu ekranlardan da ilân etti.

Ahmed Çelebi Irak'ta ABD'yi rezil edecek işlere girdi; Bush'u bile çileden çıkartıp "Yüzüne tüküreceğim" diyecek raddeye getirecek işlere... Ferid (veya 'Frank' mi demeliyim?) Kadri'nin ne olacağı da ne olduğundan az çok belli.

İş 2008 yılının son günü İsrail gazetelerinde "Araplar karar vermeli" başlığı altında Gazze'de yapılanları az bile bulan yazılar yayımlamaya kadar vardırı. "Ya Gazze gibisin ve yok olacaksın, ya da Dubai gibisin ve kalkınacaksın" formülünü ilk ifade eden odur.

Bir yıl kadar önce Kudüs'e gidip İsrail Parlamentosu (Knesset) Dışışleri ve Savunma Komitesi toplantısına katıldı. (Nedense Suriyeli muhalifler İsrail'i pek seviyor; bir başka muhalif olan İbrahim Suleiman da aynı komite önünde konuşmuştu.)

Tevfik Diker, "Ferid Kadri önümüzdeki günlerde yeniden Türkiye'ye gelip ekranlarımızı şenlendirecekmiş" dediğinde bu yüzden hiç şaşırmadım.

Irak'ı 'kurtaran' Ahmed Çelebi'yi tanıyorum, Suriye'yi 'kurtaracak' Ferid Kadri'yi biliyorum da, Libya için düşünülmüş, Dick Cheney'in ofisinden onaylı 'kurtarıcı'nın tam ismini neden bilmiyorum?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Amerikan büyükelçisinin yanlışları

Taha Kıvanç 2011.04.12

Aslı Aydıntaşbaş görüştüğü ABD Ankara Büyükelçisi Frank Ricciardone'nin genç bir diplomat olarak tanıklık ettiği 12 Eylül (1980) darbesiyle ilgili söylediklerine şaşırmış olmalı. 'Hür dünya lideri' diye kendisini konuşturandıran bir ülkenin diplomatının darbeyi anlayışla karşılaması şaşırtıcı çünkü...

"Tıpkı pop sosyologun 12 Eylül'e sahip çıkması gibi" diyeyim de anlayasınız...

'Pop sosyolog', biliyorsunuz, ne zaman "Darbeler kötüdür" dense hemen ortaya atılıp "12 Eylül öncesinde sokağa çıkamıyorduk, darbe oldu da nefes alabildik" der... ABD Büyükelçisi Ricciardone de aynı görüşte...

Halkoylaması sonucu açılan davalarda darbeci kadroların ifadesinin alınacağı öğrenildiğinde, ülkemizdeki bütün demokratlar, "Oh, nihayet darbelerle hesaplaşıyoruz" diye seviniyor; artık deneyimli bir diplomat olan Ricciardone ise "Her gün sokaklarda kan dökülüyordu, ceset saymaktan bıkmıştı, her şey kontrolden çıkmıştı, Cumhuriyet çöküyordu" diye **anlatıyor** aynı dönemi...

Bir "Bize dua edin de darbe yaptırdık, yoksa haliniz haraptı" dememiş...

O konuşmada beni şaşırtan tek olay Büyükelçi Ricciardone'nin 12 Eylül darbesine koyduğu teşhis değil; darbede Amerikan teşviğini bilmezden gelmesi veya saklamaya çalışmasına şaşırdım esas... "Darbe sizin desteğinizle mi oldu?" sorusuna şu cevabı vermiş: "Sizler buna inanıyorsunuz, ama gerçek öyle değil... O

günlerde insanlar darbenin gelmesini bekliyor ve istiyordu; biz de Elçilik'te tahminde bulunuyorduk, bilmiyorduk..."

"Ama Paul Henze'nin darbeyi 'Bizim çocuklar iktidara el koydu' diye tanımladığı yazılır" itirazına verdiği cevap daha da garip: "O yaz Ron Spiers büyükelçiydi. Kendisinin anılarında görmedim bu sözü, ama böyle bir resmi yazışma olduğunu sanmıyorum."?

Ricciardone'nin hafıza sorunu var. Çünkü "O yaz Ankara'da büyükelçiydi" dediği Ron Spiers yazın gelmesine aylar varken, 1980 yılının ocak ayında (tam tarihi 11 Ocak), ülkesine dönmüş, yerine atanan James W. Spain 1,5 ay sonra (28 Şubat 1980 tarihinde) Ankara'ya gelip göreve başlamıştı.

Bu **bilgiler** ABD'nin Ankara Büyükelçiliği internet sitesinde bulunuyor.

Hafızasında iki büyükelçiye karıştırmış olmalı Ricciardone; anılarını okuduğunu söylediği kişi Spiers olamaz, onun anı kitabı yok çünkü; buna karşılık Spain'in 'In Those Days: A Diplomat Remembers' adıyla çıkan anılarında 12 Eylül öncesi Ankara hemen hemen aynı cümlelerle anlatılıyor:

"Demirel durumu kontrol edemiyordu" diyor, "Ankara'ya tepeden bakan oturma odamızdan her gece silâhlı çatışmaların sesini dinliyorduk; hafta geçmiyordu ki, önemli biri bir siyasi cinayete kurban gitmesin" diyor...

Korumalarının "Siz de silâh taşıyın" tavsiyesi üzerine hem kendisi hem de eşi tabanca kuşanmışlar. .357 magnum. Eşi korumalardan biri hariç herkesten daha iyi nişancıymış, tabii kendisinden de (s. 136)...

12 Eylül ardından başgösteren demokratik hak ve özgürlük ihlâlleriyle ilgili olarak ise, "Bunların çoğu vahşice yapıldığı halde Türklerin büyük bölümü tedbirlere destek veriyordu" diyor Büyükelçi Spain... Ricciardone o zamanki selefinin görüşlerini bugün tekrarlıyor.

Carter yönetimindeki liberaller, Avrupa hükümetleri, insan hakları örgütleri askeri rejime karşı tavır almaya zorlayınca Kenan Evren'e gitmek zorunda kalmış James Spain...

Karşılaşmayı kitabında (s. 138) şöyle anlatıyor: "General Evren'i görmeye gittim. Pek de diplomatik olmayan bir dille 'Ülkeyi demokrasiye götüreceksiniz?' diye sordum. Kenan Paşa bana soğuk bir yüz ifadesiyle baktı ve şunları söyledi: 'Evet, ortalığı temizler temizlemez... Atatürk'ün bizden istediğini yapıyoruz. Demokrasiyi daha önce de iki kez geri getirmiştik. ABD'nin böyle bir soru sorması doğrusu beni yaralıyor.' Washington'a bu cevabı ilettim ve işlerine karışmama politikamızı sürdürdük."

James Spain'in anılarında gerçekten Paul Henze'ye atıf yok. Yok, çünkü CIA'de uzun yıllar Türkiye'yle ilgili görevler üstlenmiş olan Henze o sırada Ankara'da değil Washington'da görevliydi.

Mehmet Ali Birand '12 Eylül: Saat: 04.00' kitabında (s. 286), o sırada Türkiye Masası sorumlusu olduğu Ulusal Güvenlik Konseyi'ndeki görevliyi evinden aradığında 12 Eylül darbesinin yapıldığı haberinin Henze'ye şöyle iletiliğini anlatır: "Paul, your boys have done it." (Paul, seninkiler nihayet yaptı.)

Ricciardone'nin Aslı Aydintaşbaş'a anlattıklarını Milliyet'te okurken, "Acaba seleflerinin anılarına mı göz gezdiriyor şu sıralarda?" sorusu aklımdan geçti; iki görüş arasında bu kadar benzemek olur yani...

Belki sizler de okumuşsunuzdur iki gün süren mülâkatı, Büyükelçi Ricciardone'nin yanıtlarını doğru sanmayasınız diye yazdım bu yazıyı...

Dostuma göre, proje tıklar tıklar işliyor...

Taha Kivanç 2011.04.15

"Üzgünüm, ama sizler gibi düşünmüyorum" dedi dostum.

İtirazı, CHP ve MHP'nin listelerine aldıkları Ergenekon sanığı ve 'merkez-sağ' adaylar yüzünden itibar ve oy kaybedeceği tespitine... "Bu konuda kalem oynatanlar, hepiniz" dedi dostum "Kendi önyargılarınızın esiri oluyorsunuz... Doğru olan, siyasetteki tecrübesi tartışılmaz olan Bülent Arınç'ın görüşü..."

Bülent Arınç eski yüzlerin CHP listelerinde yer bulamamasını olumsuz bir gelişme olarak görenlerin yanlış düşündüklerini söylemiş ve bazı isimler de vererek, "Bu liste CHP'ye oy kaybettirmez; CHP'nin listesini beğenmeyenlerin tabanda hiçbir karşılığı yoktur" demiş...

İlk okuduğumda beni çarpmayan sözleri dostumun ağzından işitince şöyle bir durdum...

"Sen" dedi dostum, "Ne zaman karşılaşsak, 'Kılıçdaroğlu'nun CHP genel başkanlığıyla başlayan süreç, Türkiye siyasetine yeni bir vechе verme projesidir; Kılıçdaroğlu bir projedir' deyip durmuyor musun? Listelerin tezine uygun hazırlandığını görmüyor musun yoksa?"

Türkiye'nin hangi köşesine gidilse dededen babadan CHP'lilerle karşılaşılıyor. Kim aday olursa olsun CHP'ye ve CHP adaylarına oy verecek seçmenler bunlar... Toplam içerisindeki ağırlıkları yüzde 20'yi bulan, hiçbir zaman ve hiçbir sebeple başka bir partiye oy vermeyecek olan kesin kanaatli bir seçmen kitlesi...

CHP yönetimleri için esas başarı, bu hazır kitlenin üzerine kazandırabilecekleri yeni oylarla ölçülebilir ancak. Deniz Baykal ne yaparsa yapsın yüzde 20'lik tabanı fazla artıramadı; hatta 1999 seçiminde o tabanın yarısını Bülent Ecevit'e kaptırarak CHP'yi Meclis dışında bırakmayı bile 'başardı'. Kılıçdaroğlu yüzde 30 ve yukarısını hedefliyorsa Baykal'ın denediğinden farklı şeyler yapmak zorunda... Cumhuriyet mitingi katılımcıları, lâiklik hassasiyetli merkez-sağ seçmen gibi...

"Ha şunu bileydin..." dedi dostum.

Ona göre Süleyman Demirel aynı akıllı bir önceki seçimde Deniz Baykal'a da vermiş, ama sonuç alamamış... "Kılıçdaroğlu projesi biraz da Demirel projesi sayılabilir" de dedi.

Süleyman Bey, dostumla bunları konuştuğumuz gün, "Ben devreye girsem Çin'den, Hindistan'dan sesi duyulurdu" demiş "Bu işlerin arkasında siz mi varsınız?" diye soranlara...

Çin'den ve Hindistan'dan henüz bir ses çıkmadı, ama bizim seçim süreci Avrupa ve ABD'de hayli merak uyandırmış gibi... Amerika'nın Ankara Büyükelçisi gazetelere mülâkatlar veriyor, topluluk önüne çıkıp konuşuyor, mikrofon gördüğü her yerde bir şeyler söylüyor... Yeni öğrendiğini belirterek "Bu ne perhiz, bu ne lâhana turşusu?" demiş Türkiye'deki basın özgürlüğü iddiaları ile uygulamaları için...

Yabancı diplomatların fazla konuşmaları hayra alâmet değildir...

Dostuma yine de itiraz ettim; yabancı ülkelerin -özellikle de Avrupa ve ABD'nin- Türkiye'de Ak Parti gibi 'reformcu' bir parti ve Tayyip Erdoğan gibi 'dediğini yapan' bir başbakan varken başka arayışlar içerisine

girmelerini yadırgayarak... Bölgemizdeki hareketlenmelere ilham kaynağı bir ülke haline dönüşmüşse Türkiye, daha çok Ak Parti ve Erdoğan sayesinde oldu bu...

Fena halde yanılıyordum. Sandık başına gidip oylarımızı kullanana kadar tepemizde sadece partiler boza pişirmeyecek, kampanyaya Batı ülkelerinin başkentleri de bir biçimde katılacakmış... "Göreceksin" dedi dostum, "En kararlı seçmenin eğilimini bile etkilemek üzere bel altı vuruşlar da yaşanacak..."

"MHP'yi iyi tanımıyorlar, ancak Meclis'e girmesini arzu ediyorlar... Asıl üzerinde durdukları CHP... Bizdeki patronların da beklentileri istikametinde, 2002 seçiminde sandıktan CHP-MHP koalisyonu çıkmasını bekliyordu ABD; dönemin ABD Büyükelçisi yanlış mesaj olur diye Ak Parti'ye nezaket ziyaretinde bulunmamıştı... Şimdi de aynı beklenti içerisinde olduklarını sanıyorum."

Taraf'ın yayımladığı Wikileaks belgesi, ülkemizin en büyük sanayi kuruluşunun patronlarıyla 2009'da yapılan görüşmeyi, "2011 seçiminde sandıktan CHP-MHP koalisyonu çıkabilir" diye özetlemişti de, görüşün sahibi, "O zamanın şartları öyleydi, bugün AKP birinci parti" çıkışını yaptı.

Dostuma göre Amerikalıların umudu patronların beklentisinden farklı değil. "Endişeleri, kaygıları farklı sebeplerle olsa da, iki taraf da endişeli ve kaygılı; bu da onları değişik bir iktidar bekleyişine sürüklüyor..."

Ne yani, bütün kamuoyu yoklamaları Ak Parti'yi hâlâ yüzde 50 civarında bir oya hükmeder gösterirken ve KONDA şirketi "Ergenekon sanıkları CHP'ye müthiş oy kaybettirecek" derken mi? Hadi ülkemizin büyük patronları olmayacak duaya 'Amin' dedi, ama kılı kırk yarmasıyla bilinen ABD böyle ham hayal kurar mı?

"Hayaller üzerine proje kurulmaz" dedi dostum, "Projeler somut beklentileri yansıtır..."

Artık ne demek istemişse...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Benim tiyatro serüvenim

Taha Kivanç 2011.04.17

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, F-16 uçaklarının yürekleri ağızlara getiren gösterisinin sonunda, "Çocukken pilot olmaya özenirdim, gözlüklü olduğum için o şansımı kaybettim." demiş...

Ben de çocukken 'tiyatro sanatçısı' olmaya özenmiştim, sınava katılarak şansımı denedim de; sanat dünyasının kaybıyım ben...

Benim çocukluğumda İzmir Devlet Tiyatrosu, Ankara'da hazırlanan oyunları sergilerdi; kalıcı kadroya geçiş çok sonradır. Hafızamı zorluyorum, haftasonu çocuk matinerlerini ve ilk izlediğim oyunları gözümün önünde canlandırabiliyorum: Tahta Çanaklar, Polyanna... Sonraları dünyanın en ünlü yazarlarının oyunlarını izleme fırsatını da bulduğum yerdir İzmir Devlet Tiyatrosu...

Fuar zamanı İzmir tam bir tiyatro kenti olurdu. Muammer Karaca, Sururi kardeşlerin Muzaffer Hepgüler ve Toto Karaca'lı 'İstanbul Tiyatrosu', Ulvi Uraz ve arkadaşları, Haldun Dormen Tiyatrosu... Her gece birine topluca

gidilir, orada öğrenilen espriler uzun bir süre dilimizden düşmezdi. Kaliteli tiyatroyu da Kenterler'in İzmir çıkarmaları sırasında her gece sergiledikleri değişik oyunlardan tadardı İzmir ahalisi...

Daha ilk birkaç oyunluk seyirciliğim hayatımın mesleğinin tiyatro olabileceğini bana düşündürmüş olmalı; ilkokuldaydım ve "Devlet Tiyatrosu çocuk oyuncu arıyor" duyurusunu okuyunca derhal başvurmuştum.

Üç kadın sanatçının jüriliğinde yapılan sınavda çıktım. Bana "En yakın arkadaşının karşıdan karşıya geçerken otomobil altında kaldığını gördün, ne yaparsın?" sorusunu yönelten aklımda Muazzez Kurdoğlu olarak kalmış. Şimdilerde "Acaba Melek Ökte miydi?" diye düşündüğüm de oluyor. Soruya cevap teşkil etmek üzere yaptığım jestlerden benden oyuncu olamayacağını anlamıştı jüri...

İzmir Devlet Tiyatrosu yerleşik düzene geçince şimdinin İzmir Konak Belediye Başkanı Hakan Tartan'ın anne babası olan Fikret-Melek Tartan çifti ile Ragıp Haykır'ın başrolde oynadıkları veya sahneye koydukları hemen bütün oyunları izlemişimdir.

Yıllar sonra, Londra'da, 'City Lit' adlı bizdeki Halkevlerinin mukabili olan kurumdan hiç tereddüt etmeden 'Çağdaş İngiliz Tiyatrosu' adlı bir ders almıştım. Her hafta 'West End'te bir oyun izler, ertesi günden başlayarak o oyunu kendi aramızda tartışırdık. Dönemin ünlü sinema oyuncusu Ingrid Bergman'ı 'On Golden Pond' adlı oyunda sahnenin hemen önündeki sıradan izlediğim dünmüş gibi hatırimda...

Arada tiyatro eseri okuma seansları da var. Memet Fuat'ın 'de' yayınları tarafından çıkarılan hemen bütün tiyatro eserlerini bir dostumla karşılıklı okurduk. Edebiyat dergisinin ilk sayısında Eugene Ionesco'nun günlüklerinden bir bölümü Nuri Pakdil çevirisiyle okuduğumda, derginin kendi çizgisindeki diğerlerinden çok farklı olacağını anlamıştım.

Tiyatro benim için dünyanın en ciddi uğraş alanlarından biridir. Doğduğu Stratford-upon-Avon kasabasına birkaç kez Shakespeare izlemeye gitmişliğim de var.

A. Turan Oflazoğlu'nun tiyatro eserlerine o yüzden bir başka yaklaştımışım.

Oflazoğlu'nun sahneye konulan eserleri içerisinde 'IV. Murad' beni en fazla etkileyenlerden biriydi. Onu tiyatrodan ve sonra TRT'de izlerken, "Osmanlı tarihinden sahneye aktarılacak ne çarpıcı sayfalar var." diye düşünmüşümdür. Son birkaç gündür tartışma gündemimize farklı bir biçimde girmiş olan 'Genç Osman' da Turan Oflazoğlu'nun eseri...

'Genç Osman' namıyla maruf Sultan Osman sonu hazin biten bir hayat sürmüştü. Çelişkiler içinde geçen bir hayat... Aşırılıklarını sona erdirmeye niyetiyle yola çıktığında, Yeniçeriler, kendisinin tahttaki ve hayattaki sonunu getirmişlerdi.

İyi de, benim anlamadığım şu: 'Genç Osman' sergilenirken, başrol oyuncusunun oyunu izlemeye gelenlere sataşması hangi akla hizmet? Okuyalım: "İlk perdenin sonuna doğru, sonradan 'Haka dansı' diye yorumlanan curcuna sahnesinde Yeniçerilerin cüretkârlığını göstermek için seyircilere sataştıkları bir sahne var. ?Orada özellikle ön sıradakilere sataşarak seyirciyi oyunun bir parçası haline getirmeye çalışıyorlar. Eldeki boş kadehi önde oturan birinin eline verip 'Hepsini sen mi içtin?' diye soruyorlar.? 'Halkın çoğu aç, azı toksa...' iğnelemesi yapılırken de 'tok' derken protokol sıralarını, 'aç' derken arka sıraları gösteriyorlar."

Eğer gerçekten böyleyse, ilk kez izleyenler için korkunç bir deneyim olmalı. Sahnede 'curcuna' sırasında, bir oyuncunun sürekli bana sataştığını, giyimim kuşamımla dalga geçtiğini, elime kadeh tutuşturup "Hepsini sen mi içtin?" diye sorguladığını, beni göstererek ileri geri lâflar ettiğini düşünüyorum da, sadece düşüncesi bile aklımı yitirmeme sebep oluyor...

Elif Çakır, star'da, tartışılan gösterimde, sataşmanın ön sırada oturan başörtülü iki izleyiciyi tacize kadar vardırıldığını yazdı. 15 dakika sürmüş taciz... Ne büyük ayıp. Tiyatroyu benim neslime sevdiren her şeye aykırı bir durum bu.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Konseylere varsa, göreceklere de var

Taha Kıvanç 2011.04.19

Yargıda görülmekte olan önemli davaları sonuçlandırmak için gizli bir 'Konsey' kurulmuş; avukatlar, yargıçlar ve üst düzey bürokratlardan oluşan Konsey mahkemelerde istenen sonucun alınmasını sağlıyormuş... Tabii yüklü paralar mukabilinde... **Haberi** veren Sabah gazetesi, "Büyük davalarda yargılanan sanıkları milyon dolarlık rüşvetler karşılığında beraat ettiriyordu" diyor Konsey için...

Konseylere bak, Konseylere...

Alman filozof Nietzsche "Bir şeyin 'mantıksız' olması o şeyin varolmadığı anlamına gelmez, sadece olanın durumunu anlatır" demiş... Bu sözü hatırlamamın sebebi, bu tür işleri görmek için 'Konsey' tarzı bir yapılanmaya başvurmanın ilk bakışta 'anlamsız' ve 'mantıksız' gelmesi... Ancak ben de Nietzsche gibi düşünüyorum; ne kadar mantıksız görünürse görünsün, 'Konsey' türü yapılanmalar bizim ülkemizin bir gerçeği...

Böyle düşünmeseydim, Anavatan Partisi ve DYP gibi tarihe karışmış iki partinin isimleri kadar izleri de kaybolmuş kadük şahsiyetlerinin CHP listelerinden milletvekili yapılmak istenmesini nasıl açıklayabilirdim? Partisinin isminin 'yeni CHP' olduğunu zihinlerimize kazımak isteyen Kemal Kılıçdaroğlu, kendisinin politikaya atıldığı tarihten çok önce miadlarını doldurmuş tarihi şahsiyetleri nereden tanıyor olabilir?

Taraf'ta **okuduğuma** göre CHP'ye o isimleri bir 'Konsey' telkin etmiş... Mehmet Baransu 'Konsey' demiyor da başka tür algoritmik şifreler uyguluyor. Süreci Deniz Baykal'ı CHP'nin başından götüren 'kaset' ile başlatıyor. Bunu gazete manşetlerini de kullanarak belirleyen 'irade' kurultayda MYK ve Parti Meclisi'ne kimlerin gireceğine karar verdiği gibi son günlerin tartışılan aday listelerini de dizayn etmiş...

Kimmiş bunu yapan(lar)? İstanbul'da Beykoz Konakları, Ankara'da ise kamuoyunun yakından tanıdığı bir medya patronuyla bir çalışanı, bazı işadamlarıyla eski siyasetçiler... "Bu ekibin belirlediği isimler" diyor Baransu, "Önce partiye, ardından da listelere konuldu..."

Bu kadar kişiyi işin içine alan yapılanmaya herhalde 'Konsey' diyebiliriz...

Nietzsche'nin uyarısını aklımda tuttuğum için yapılanmanın varlığını inkâr edemem; üstelik geçmişte neler yaptığını içinde yer alanlardan dinlediğim için de biliyorum Konsey'in varlığını... CHP'nin liste başında aday gösterdiği 'sağcı' bir üniversite hocasının seçim bölgesi Zonguldak vesilesiyle yeniden gündeme gelen Bülent Ecevit'in 'hastalığı' döneminde de Konsey bayağı faaldi.

Önce Aslanlı Kapı'dan geçip dertlerini askerlere aktardı Konsey üyeleri... Dertleri, 'hasta' başbakanın, koltuğunu, en yakın yardımcısına terk etmesiydi. "Askerler ikna oldular" diye anlatmıştı kaynağım. "Bunu siz önce en yakın yardımcıya kabul ettirip desteğini devşirin" aklını da askerler vermiş...

Ecevit'in 'en yakın yardımcısı' aralarındaki manevi bağ yüzünden özür beyan etmiş Konsey üyelerine; bunun üzerine askerler devreye girmiş... Sonrasını merak eden Murat Yetkin ile İsmet Berkan'ın [yazdıklarına](#) göz atabilir. Özeti şu: Bir grup dört yıldızlı, "Ecevit çekilsin, yerine siz geçin" teklifini Ecevit'in en yakınının yüzüne karşı Bodrum Orduevi'nde tekrarladılar, sonra da girişimlerini bir gazetenin manşetinden duyurdular.

Hani bazıları "Ecevit'e 'iş göremez raporu' verilmek istendi" iddiasındalar ya, o iddianın gerisinde bu yaşananlar yatıyor işte...

Politikaya Ecevit'in elinden tutmasıyla girmiş olan 'en yakın yardımcı' sonunda Konsey'in projesi içerisine dahil olup çok sayıda milletvekili arkadaşını da örgütleyerek lideri terk etti. Konsey böyle güçlü ve etkili bir yapı...

Sadakatini son anda çiğneyen Ecevit'in eskiden en yakın yardımcısı olan kişi Beykoz Konakları'nda oturuyor.

CHP'ye 'sağcı' politikacıları telkin edenler arasında 'kamuoyunun yakından tanıdığı bir medya patronu' da anılıyor; adres olarak Ankara verilerek... Ankara'da oturan veya Ankara'yla güçlü bağı olan bir medya patronu? Böyle birini çıkartamadım.

'Konsey' ve Ankara denildiğinde bir tek kişi aklıma geliyor: İşgal ettiği mevkiler itibarıyla Konsey'in kapısını aşındırdığı ve 2000 yılından sonraki zorunlu emekliliği döneminde Konsey üyesi gibi davranan eski bir politikacıyı... Onun Köşk'teki varlığını uzatacak '5+5' formülüne bütün gücüyle destek vermişti Konsey; sonradan Ak Parti'yi kuran kadro başkaldırmasaydı anayasa değişikliği için Meclis'te yeterli çoğunluk neredeyse sağlanmıştı da...

Proje tutsaydı, 2000 yılından sonra Türkiye'de siyaset çok farklı yaşanacaktı...

Şunu söylemek istiyorum: Yargı için oluşturulan Konsey nasıl iş üstünde yakalandıysa, siyaset üzerinde ağırlığını hissettiren Konsey de her zaman istediği sonucu alamayabiliyor.

Konsey gözünü seçim sonrasında siyaset alanını yeniden dizayn etmeye dikmiş görünüyor; diksin, istediği sonucu alabilmesi kolay değil...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Fitne' demişti Özal...

Taha Kıvanç 2011.04.21

Yüksek Seçim Kurulu'nun (YSK) bazı bağımsız adaylara engel çıkardığı gün, sıcağı sıcağına, "Bu seçimi yaptırmayacaklar" dedi kuşkucu dostum.

Ona göre, YSK'nın müdahalesiyle açılan yol sonunda seçimin ertelenmesine kadar vardırılabilecek...

İtirazım üzerine, "Böylesine kendi içinde tutarsız bir karar alan kurum, işi seçimin ertelenmesine kadar vardır mı sanıyorsun?" diye sordu. "Turgut Özal'ın 'Sisteme fitne sokuldu' tespitinde bulunduğu 1987 seçimini hatırlasana" da dedi aynı dost...

1987 yılının Eylül, Ekim ve Kasım ayları Meclis'in maratonlu günlerine tanık olmuştu. Yapılan referandumda (6 Eylül 1987) eski politikacıların siyasi hakları geri verilirken de sürece müdahale etmişti YSK; haklarında milletin 'Evet' veya 'Hayır' diyeceği Demirel, Ecevit ve Erbakan gibi eski politikacıların radyo ve televizyonda konuşmasını engelleyerek...

"Konuşma yapacak kişiler parti üyesi olmak zorunda" hükmünü vermişti YSK, siyasi yasakları yüzünden parti üyesi olamayan liderler hakkında...

Referandum günü, Özal, "1 Kasım'da erken seçim yapalım" teklifini seslendirdi. 10 Eylül günü toplanan Meclis teklifi yasalaştırdıktan sonra listelerde yer verilmeyen milletvekilleri seçimin iptalini sağlamak için olağanüstü toplantı istedi. Meclis Başkanı Necmettin Karaduman başvuruyu reddedince, aynı milletvekilleri, bu kez Başkanın tutumunu görüşmek üzere Meclis'i toplantıya çağırdı.

Araya Anayasa Mahkemesi girdi; SHP'nin aylar önce verdiği Seçim Kanunu'nun bazı maddelerinin iptali istemini 9 Ekim 1987 günü önseçim zorunluluğu getirecek biçimde karara bağlayarak... Küskün milletvekilleri bunu bahane edip yeniden toplantı talep etti. Meramlarına erdiler de: Meclis 15 Ekim'de olağanüstü toplandı. Toplantıda seçim tarihi 29 Kasım'a ertelendi.

O dönemde Özal'ın ağzından en fazla çıkan sözcüğün 'fitne' olduğunu hatırlıyorum.

Zihnimde "Bu seçimi yaptırmayacaklar" diyen kuşkucu dostumun hatırlattığı bu tarihi arka-plan olduğu halde oturduğum sabah okumalarında en büyük sarsıntıyı Milliyet'in manşeti yaşattı bana. Gökçer Tahincioğlu'nun haberine göre, YSK, bir ay önce çıkardığı 'aday genelgesi'nde Türk Ceza Kanunu'nun ilgili maddesinin değişmiş halini değil de, değişiklikten önceki halini geçerli kabul etmiş...

Maddenin yeni hali, cezalarını tamamlayanların memnu haklarını otomatik kaldırır ve suçu infaz edilmiş hükümlülerin seçime girebilmesini mümkün kılarken, eskisi bunu 'mahkeme kararı'na bağlıyormuş...

BDP'liler "Memnu hakkımızın iade edildiğine dair belge verin" talebiyle gittikleri mahkemelerin kapısından "Deli misiniz siz, yeni kanuna göre gereksiz olduğu için size belge veremeyiz" diye çevrilirken, YSK belge getirmeyen adaylara "Mahkeme kararı olmadan asla" sertliğiyle mukabele etmiş...

Akıl alacak gibi değil, ama aynen böyle olmuş...

Mahkemeler "Madem YSK istiyor, ne yapalım?" deyip belge verse, ya da kanunun değiştirildiğini anlayan YSK üyeleri "Pardon, yanlışlık bizde" özüyle başvuruları kabul etse, sorun bitecek... Bu satırları yazdığım saate kadar mahkeme yargıçları da YSK üyesi yargıçlar da tavırlarında ısrarcı görünüyordu. YSK Başkanı'nın 'yumuşadığı' işareti sayılan "Belge gelirse durumu değerlendiririz" açıklaması hiç de öyle bir işaret değil sizin anlayacağınız...

Kemal Kılıçdaroğlu 1987 yılında 'fitne' yaşanırken kimbilir neredeydi. Meclis'te esen fırtınaları, isimlerinin üzeri çizilmiş milletvekillerinin birkaç ay daha ömürlerini uzatmak için verdikleri canhıraş mücadeleyi bilmediği belli. Eğer arzu ettiği olur, sorunun çözümü Meclis'e bırakılır ve Meclis de eski üyelerle toplanırsa...

En ciddi sıkıntıyı milletvekillerinin üçte ikisini tasfiye etmiş Kemal Kılıçdaroğlu'nun partisi çeker...

Ak Parti eskileriyle yolunu el sıkışarak ayırdı, CHP'de kafalar kırılmadı belki ama kapılar çarpılarak yollar ayrıldı. "Kılıçdaroğlu iki dönem birlikte grup başkan vekilliği yaptığı isimleri bile aday yapmadı" diyeyim de CHP'deki

durumun vahametini anlayın.

Patırtıdan en fazla kimin yara alacağı bir tarafa, yanlış uygulama yüzünden gerilmiş sinirleri yumuşatması gereken yargı olduğu halde sorunun çözümünü Meclis'e bırakmak, "Bu arada barajı da indirelim" teklifini seslendirmek, "Seçim ertelenirse ertelensin canım, ne olur?" söylemini benimsemek... Akla ziyan bir durum geliyor bana...

"Yoksa kamuoyu yoklamaları alarm zilleri mi çaldırıyor?" sorusunu yönelttiğim bir medya yöneticisi, "Hayır, tam tersine, CHP yükselişte görünüyor" dedi. Partisi yükselişte olduğu halde süreci durdurmanın peşine düşen bir genel başkan Kılıçdaroğlu... Olur mu canım?

Nedense seçim süreci başlamadan "Bu seçimde ne yapıp edip Ak Parti'nin önünü kesmekte kararlılar" duyumunu kulağıma fısıldayan çevresi geniş hanımefendi aklıma geliverdi.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gazeteler de satılır

Taha Kıvanç 2011.04.24

Aklıma, Radikal'de çıkan röportajım sonrasında, "Keşke gazetelerini kime satacağını da söyleseydin bari" diye bana takılan dostumu aramak geldi Milliyet ve Vatan'ın satıldığını duyduğumda...

Önceki hafta Radikal'e verdiğim mülâkatta, "Aydın Bey yabancılara satmamalı" görüşünü açıklamıştım; satış Demirören Grubu ile Karacan Ailesi ortaklığına yapıldı.

Gazeteler yabancıya gitmediği için sevindiğimi biliniz.

Erdoğan Demirören de Karacan Ailesi de 'Milliyet' gazetesine yabancı sayılmazlar. 60 yıl önce Milliyet'i Ali ve Ömer Karacan'ın dedesi Ali Naci Karacan yayınlamaya başlamıştı; gazetenin efsane yayın yönetmeni Abdi İpekçi siyasi suikasta kurban gidince babaları Ercüment Karacan elinden çıkardı. Yeni sahiplerinden genç Ali Karacan Washington Post'ta staj yapıyor ve Milliyet'in başına geçmek için gün sayıyordu oysa...

Yanlış hatırlamıyorsam, Ercüment Karacan'ın sermaye desteği için yaklaştığı kişilerden biri Erdoğan Demirören'di. Aydın Doğan 1979'da satın alınca Erdoğan Demirören'in Milliyet ile ilişkisini de sona erdirmişti. Gazetenin 1952 yılından bu yana geçirdiği değişimlere içeriden tanıklık etmiş Sami Kohen, dün, Demirören Ailesi için de, "Bunlar basın dünyamızda bilinen, tanınan isimler" diyor ve gazetede kimsenin "Bunlar kim?" diye sormadığını belirtiyor.

Neyse...

Gazeteler de satılır. Milliyet'in elden çıkarılacağı, alıcı ilgi gösterirse Vatan'ın da aynı pakette yer alacağı çoktandır bilinen bir şey... Doğan Grubu'yla ilgilenen Amerikalı ve Avrupalı yabancılar Hürriyet dışındaki gazeteleri fazla cazip bulmuyordu... Ali-Ömer Karacan'ın parası dede yadigârı gazeteyi almaya yetmiyordu... Aydın Bey ise ilk göz ağrısını, 'kaç para ver para' elden çıkartmaya kıyamıyordu...

Böyle bir açmaz söz konusuydu; kilidi açan formül Demirören Ailesi'nin ilgisi oldu.

Meliha Okur Sabah'ta Doğan ile Demirören'i alış-verişte biraraya getiren ortak dostu açıkladı: Bircan Eresin... Eresin Otellerinin sahibi Bircan Bey hem Aydın Bey'in hem de Erdoğan Bey'in kadim dostu olarak araya girmiş ve el sıkışmalarını sağlayınca kadar uğraşmış...

Gerçi Hasan Cemal "Bizi buzdolabı fabrikası gibi sattılar" yakınmasında, ama bence başlarına gelen en iyi şeylerden biri bu satış. Patronu tarafından gözden çıkarılmış bir gazetenin yazarı olmaktansa taze bir heyecanı paylaşmak herhalde daha iyidir. Gazeteleri satın alanlar, paralarının değerini daha da artırmak için çaba göstereceklerdir.

Milliyet, Aydın Doğan'ın tek gazetesiyken farklıydı. Ülkenin ilk üç haber kaynağından biri olarak olağanüstü itibarlıydı ve satışı bir milyonun üstünde seyretmeye başlamıştı. İyi reklâm alıyor, habercilik yapıyor, yazıları tartışılıyordu.

Aydın Bey Hürriyet'i satın alınca zaman içerisinde Milliyet'e olan aşkı pörsüdü. Bazısını kendi cebinden finanse ettiği yeni gazeteler Milliyet'ten yüklü sayıda okur götürdüler, sesini çıkarmadı. Şimdi yeni patronlar ile yeni bir aşk gelebilir gazetelere...

Züğürtlerin çenesi bu defa da yoruluyor; iki gazete için ödenmesi taahhüt edilen miktarın azlığı herkesin dilinde... Onbeş yıl kadar önce, dönemin başbakanının teşvikiyle Korkmaz Yiğit medyaya girme hevesine düştüğünde yüksek bedeller ödemişti. Yeni Yüzyıl gazetesine 75 milyon, Milliyet'e 320 milyon dolar ödeyerek... Bugün iki gazete birden yalnızca 13 milyon peşin, kalanı aylık taksitlerle ödenecek 73 milyon dolara gitti.

Kimi "Muvazaa" diyor ve seçim sonrasında alış-verişin iptal edilebileceğini söylüyor; Aydın Bey'in satışın borsaya bildirildiği gün Çin'de olmasını buna bağlayarak... Kimi buna "Muhelif gazeteleri seçime kadar dostlara ödünç verme" ayrıntısını da ekliyor.

Ben öyle düşünenlerden değilim. İki tarafın üzerinde uzun uzadıya düşünerek yaptıkları, satanın, alanın ve çalışanların hayrına bir alış-veriş olduğu kanaatim sağlam. Alanlar marka değerini ödediler, satanlar da hep zarar eden iki gazeteyi baskı ve dağıtım müşterisi olarak kazandılar; çalışanlar ise malına gözü gibi bakacak yeni patronlara kavuştular.

"Win-win-win" durumu dense yeridir...

Korkmaz Yiğit 48 saatliğine patron odasına taşındığında onu öven yazılar çıkmıştı Milliyet'te; bu defa daha ihtiyatlı o dönemin öne çıkmış yazarları... Bazısı, yeni patronlara, "Yazdığım sürece yazılarım yüzünden kimse baskı yapmadı" yanlış bilgisiyle mesaj verme derdinde...

Yanlış bilgi; çünkü basın tarihimizin en kapsamlı sansür olayının geçtiği gazetedir Milliyet (Haziran 2001); dönemin siyasilerini rahatsız etmemek için, bir gecede, tam beş yazarın yazılarına sansür uygulanmıştır.

Milliyet ve Vatan ile çalışanları için, umarım, beklediğim gibi hayırlı olur bu değişiklik...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Râtib Efendi günümüzü yorumluyor

Taha Kivanç 2011.04.26

Ebubekir Râtib Efendi dünyaya ilginç bir dönemde teşrif edenlerden; 18. asrın ortasında (1750) doğmuş, asır biterken hayatı cellâdın elinde son bulmuş... Hakkında kocaman bir kitap yazan Fatih Yeşil 'Bir Osmanlı Kâtibi' olarak tanımlıyor Râtib Efendi'yi...

Siyaseten katlini emreden ve idam haberi geldiğinde "Böyle olacağı malum idi" tepkisini veren dönemin padişahı III. Selim, âdet hilâfına, mallarının müsadere edilmesini engellemiş...

Râtib Efendi'yi aklıma getirmem, günümüzden 250 yıl önce yaşamış bir Osmanlı memurunun merakını 'olayların ardındaki gerçeği' arayıp bulsun diye kendilerine gazete köşeleri emanet edilen çoğu gazetecide görememem...

Dönemin önemi, Avrupa'da saltanatların sarsıldığı, kralların taçlarını kaybettiği, toplumsal kalkışmaların yaşandığı günlere denk düşmesinden kaynaklanıyor. Fransa'da devrim yaşanırken (1789) 'Avrupa'nın göbeği' dediği Viyana'da büyükelçiymiş Râtib Efendi; 'Kutsal Roma İmparatoru' sıfatını da kullanan Prusya Kralı 2. Leopold öldüğünde oradaymış...

Tarihler Leopold'un Viyana'da 1792 yılı Mart ayında 'âniden öldüğünü' yazıyor, ama Râtib Efendi zehirlendiğini rapor etmiş İstanbul'a. Şu cümle onun dilinden: "Nemçe kralının (II. Leopold) helâki füceten olmayup Françe'de cumhurun desisesiyle bir avret tesmim eylediği..." İstanbul'a ölümün üzerinden bir ay bile geçmeden ulaşmış rapor...

Prusya Kralı'ndan bir ay sonra İsveç Kralı Opera'da suikasta uğramış... Râtib Efendi, suikastla ilgili bilgileri, Kral'ın sağlık durumunu, açılan tahkikatı en geniş biçimiyle İstanbul'a geçmiş; İsveç'in Viyana Büyükelçisi'nden aldığı bilgilerle besleyerek...

250 yıl önce meydana gelen olaylardan bize ne, değil mi efendim? Oysa, Râtib Efendi'nin sıcağı sıcağına Saray'a aktardığı bilgiler bu tür olayların kendi başına cereyan etmediğini göstermesi bakımından önemli. Kral'ın hayatına karşı girişilen eylemin peşine düşen İsveç polisi garip bir 'gerçek' ile karşılaşmış: Suikastı bir tetikçi gerçekleştirmiş, ama onu eyleme gönderen 140 kişiden oluşan bir 'gizli örgüt' imiş...

Osmanlı Sefiri'nin Sultan'a gönderdiği rapora göre, örgütün başı olan 'Nobilelerden bir senatör' Kral'a şu itirafta bulunmuş: "Sen sana suikast ideni arayorsun, beyhude kimsenin günahına girme. Bu işi ben itdim. Bu esrarı ancak ben ve benimle ittiifak iden bilür; (tutuklanan) ol yetmiş âdem bizim altımızdır. Anları biz kullandık, kimsenin günahına girme; öldürürsen beni öldür. Lâkin söylemek ihtimalim yokdur. Bu esrar benimle beraber gider ve ben zehri tenavül itmişimdir, iki üç saati geçmez ölürüm. İşte sana söyledim."

İktidar odağını ortadan kaldırmak ve yönetime el koymak üzere oluşturulan 'gizli örgüt'ün lideri, eylemle görevlendirdiği kişi ve 'örgüt üyesi' olmakla suçlanan 70 arkadaşını kurtarmak için suçu üzerine alıyor. Baldıran zehirini de içerek...

Bugün ve bizde böyle bir işe soyunan, kendisini kurtarmak için, örgüt oluşturduğunu inkâr eder, eylemlerle ilgisinin olmadığı yalanını söyler ve kimbilir daha neler yapar...

Tevekkeli, Râtib Efendi, suikastçıdan 'beyzade' diye söz ediyor, suçu kabul edip arkadaşları yerine kendisinden hesap sorulan kişi için de 'asil' sıfatını kullanıyor.

Asalet gerçekten başka bir şey...

Viyana'dan gönderdiği raporlarda 'İhtilâl-i Kebir' dediği Fransız İhtilâli'nin sebeplerini de irdelemiş Râtib Efendi: "Devlete başkaldıranların bir kısmı 'serbestiyetten lezzet' alarak hürriyet talebiyle ayaklanmış olsalar da, esasen İhtilâl'in büyümesine, Fransa'da insanların 'can ve mal' emniyetlerinin kalmaması sebep olmuştur."

Kral güvenliği sağlamak için aristokratlardan silâh ve para talep etmiş, onlar buna ayak sürümüş... Râtib Efendi, XVI. Louis için, "Böylece" diyor, "Milletinden 'tenfir ile tekdir ve elyevm mahbus ve esir' olmasına sebep olmuştur." Para olmayınca ihtiyaç duyulan silâhları alamamış, güvenliği sağlayamadığı için de halkın gözünden düşmüş Kral...

"Fransa halkı bölündüğü için bu hale düştü" de diyor Râtib Efendi...

Sosyolojinin henüz bilinmediği bir dönemde yapılmış 'sosyolojik tespitler' bunlar... Üzerinde biraz durulursa, yazdıkları, günümüzü anlamak için de ipuçları sağlıyor.

İktidarlar güvenliği sağlayamaz, ekonomiyi çeki-düzene kavuşturamaz ve halkın gözünde itibarı kalmaz ise çok kolay sona erebiliyor.

Keşke kukumav kuşu gibi "Ne yapalım?" diye düşünen günümüzün Kaddafi'leri Osmanlı sefiri Râtib Efendi kadar meraklı olsalardı... Râtib Efendi'nin "Özgürlük sarı bir hastalıktır" anlamına gelen bir cümlesi bile var.

Fatih Yeşil'in Tarih Vakfı Yayınları (2010) tarafından yayımlanan eseri göz açıcı gerçekten...

t.kivanc@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ali Karacan'ın mesajı

Taha Kivanç 2011.04.29

BBen bir Hasan Cemal okuruyum. Yalnızca gazete yazılarını değil, kitaplarını da hatmetmişimdir. Şimdilerde ara sıra göz attığım eski gazetesindeyken de yazdıklarını kaçırmazdım.

Zaman zaman düştüğü siyasi hataları göz ardı etmişsem, biraz bu düşkünlüğümünden biraz da onun gerçeği görünce itiraftan çekinmeyen karakterine güvenimdendir...

Hasan Cemal son günlerde rahatsız... Milliyet'in el değiştirmesi gazetede en fazla onu etkilemiş benziyor; hiç değilse yazılarına bakıldığında öyle... Önce kendiliğinden rahatsızlığını beyan eden bir yazıyla çıktı okurlarının karşısına, ardından gazetenin yeni sahiplerinden Ali Karacan'ın kendisine gönderdiği mesajı ve cevabını sütununda yayımladı.

Cesur yazıladı.

Kesinlikle cesur yazıladı, ancak yazılarını dayandırdığı örnek zayıftı.

Dediği şu: Gazeteler gazetecilerindir. Patronları vardır gazetelerin, ancak onlar yayın işine karışmazlar.

Gazeteler el değiştirirken çalışanların da söz hakkı olması gerekir. Nitekim, Wall Street Journal (WSJ) Rupert Murdoch'a satılırken, eski sahipler çalışanların onayını aldıkları gibi hazırlanan yayın kurallarının alıcıya kabul ettirilmesini de sağladılar...

Milliyet böyle el değiştirmede; satıştan yazarlar ve yazı işleri kadrosu her şey olup bittikten sonra haberdar oldu. Hasan Cemal'in rahatsızlığının temelinde de bu gerçek yatıyor...

Rahatsızlığını anlayabiliyorum elbette; ancak WSJ satışını örnek göstermesi de, Murdoch'un patronluğunun kabulü de yanıltıcı. "İyi ki Milliyet Murdoch gibi birine satılmadı" dedirtecek kadar hem de...

Bilmeyenlere kısa bir Murdoch tanıtımı: Memleketi Avustralya'dan dünyaya açılan bir medya patronu... Önce İngiliz medyasına girdi, ardından ABD'dekilere ve başka ülkelerinkine... İngiltere'de ölçüleri hayli tartışmalı 'Sun' gazetesinden sonra 'The Times' ve 'Sunday Times'a talip olduğunda, İngilizler ayaklandılar. Araya Kraliyet Ailesi bile girdi. Murdoch bunun üzerine kendisine sunulan bütün şartları kabul ettiğine dair bir kâğıda imza atmayı kendisi önerdi.

Anlaşmanın en büyük teminatı olarak Times'ın başına getirilen yayın yönetmeninin görev ömrü pek kısa sürdü.

WSJ için de durum bundan farklı değil. Medya çevreleri Murdoch'un ABD'nin en çok satan ciddi gazetesini satın alırken vardığı anlaşmaya uyulmadığı yolundaki eleştirilerle çalkalanıyor nicedir... Murdoch'un sahibi olduğu Times gazetesi artık eski Times değil; WSJ'in da âkıbeti çok yakında Times gibi olacak...

Özetin özeti şu: Önemli olan çalışanların desteğini alarak yapılacak bir anlaşma değildir. Anlaşmayı çiğnediğinde parayı saymış olan patronun elinden gazeteyi kim geri alabilir ki? Önemli olan, gazetenin sahibinin kimliğidir.

Daha önce de yazmıştım. ABD'ye ilk girdiğinde, Murdoch'un hedefi en büyük bulvar gazetesi olan 'New York Post'u satın almaktı. Aldı. Ardından, "Bu kentin belediye başkanını ben seçmeliyim" dedi ve yapılan ilk seçimde başkan adayları arasında en şanssız kişiyi yanına çekti. Edward Koch onun sayesinde üç dönem New York'ta belediye başkanlığı yaptı.

Sözün kısası, Rupert Murdoch gibi bir patronun gazete sahipliğine ulaşırken yaptığı anlaşmayı ideal bir yöntem olarak görmek doğru değildir.

Hep arzu ettiğim bir noktayı dillendirmenin tam sırası: Milliyet hayli zamandır satışa hazırlanan bir gazeteydi; sonunda eski sahiplerinin mirasçılarının da içinde yer aldığı bir ortaklığa satıldı... Gayet makul bir fiyatla... O arada çalışanlar bir ortaklık oluşturup gazeteyi kendilerinin yapma çabasına girebilirlerdi. Neden böyle bir yola gitmediler?

Fransa'nın öndegelen iki gazetesi bu yolla çalışanların oldu. İngiltere'de Times'ın el değiştirmesine gönüllerini sindiremeyen gazeteciler kendileri bir gazete (Independent) çıkardılar... Türkiye'de de pekâlâ başarılabilirdi böyle bir şey...

Kaçan bir fırsat bu.

Ülkemizin önemli gazetelerinin başında geliyordu Milliyet; ama ciddi rakipler karşısında önemini gıdım gıdım yitirmekteydi. Eski sahibinin daha büyük gazetesine dikkatini yoğunlaştırması da Milliyet'in aleyhine işliyordu. Yeni sahipler yeni bir fırsat anlamına gelebilir; gazetecilik konusunda hassas olan çalışanlar için de iyi sonuçlar doğurabilir bu yeni durum.

Daha önce burada 'Gazeteler de satılır' diye bu olumlu beklentimi yazdım zaten.

Bu yazının başlığı 'Ali Karacan'ın mesajı' olduğu halde şu ana kadar bir türlü mesaja sıra gelmedi. cŞimdi sırası. Konuya ilişkin yazımın çıktığı gün Ali Karacan iPad'inden bana şu mesajı gönderdi:

"Yazınızda yazdığınız herşey doğru; Eresin bölümü ve geri verme hariç. Bu işle ilgili en doğru gözlemi yaptığınız için sizi kutlarım. Saygılarımla. Ali Karacan. "

Ben de bilgilerinize sunarım.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kayıp zamanın peşinde...

Taha Kivanç 2011.04.30

"Karşılaştığınız insanların başınişarak konuştuklarını görürseniz şaşırmayın, özellikle bu bölgede yaşayanlar yüzyıllardır öyle konuşurlar" dedi rehberimiz...

Pasaklı İisabel ve kocası Kral Ferdinand, Papa'nın direktifiyle, Katolik olmayanlara iki yoldan birini tercih zorunda bırakmışlar: Ya Hristiyan ol, ya öl...

Endülüs'teyiz. Kısa sürmüş bir büyük medeniyetin tanığı olan topraklarda. Geliş amacımız farklı olsa da, buradaki varlığımızı geçmişten hareketle bugünümüzü sorgulamakla geçiriyoruz; hiç değilse ben öyle yapıyorum.

Tarık bin Ziyad'ın gemilerini yakarak çıktığı sahilde, ordusuna, "Önünüzde deniz gibi bir düşman, arkanızda düşman gibi bir deniz, sizin için tek yol gâlibiyet" demesiyle başlayan fetih hamlesi mimari güzelliklerle gelişti. Çağlara meydan okuyan Elhamra Sarayı'nın her tarafına "Lâ gâlibe illâllah" ('Allah'tan başka gâlip gelecek yoktur') diye yazdırmış gâlip Emevi Sultanı; haleflerinden sonuncusu ise, ardına bakarak kaçarken, annesinin, "Erkek gibi dövüşseydin, şimdi kadın gibi ağlamazdın" azarına muhatap olmuş...

Dünyanın en fazla ziyaret edilen sarayını gâlipler inşa etmiş... Bölgede İslâm'a mal edilebilecek her şeyi yok etmeye yeminli İspanyolların torunları, yüzyıllar boyu ihmal ettikleri Elhamra Sarayı'nı sonunda ihya ederek geçmişleriyle aralarına mesafe koymanın çabasında...

O müze senin bu saray benim türü turistik gezilere çoktandır veda ettiğim halde, Endülüs'ün her karışını görme arzum beni teslim aldı ve bütün bir günü muhteşem Elhamra'yı gezmeye, cenneti andırsın diye planlanmış bahçelerindeki binbir çiçeğı koklamaya, sonra da üzerinde düşünmeye hasrettim.

Özet raporum şudur: Böyle bir yer olamaz; bu zenginlik, bu bilim saygısı, bu gurur, bu heyecan ancak farklı bir inançla oluşturulabilirdi; o zenginlik, bilim saygısı ve gurur bile sonunda yenilebildi yine de... Eksiklik neydi acaba?

Amerika'ya ilk İspanyol gemisinin yola çıktığı yıl (1492) Endülüs'ü mekân tutmuş Müslüman ve Musevilerin en ağır baskılara maruz kaldığı yıldır aynı zamanda. Pek çoğı kaçmış Hristiyan olmayanların, önemli bir bölümü istemeyerek de olsa din değiştirmiş, bir bölümü de eski dinini muhafaza ettiğı halde Hristiyan görünmüş...

Rehberimizin "Endülüs'te yaşayan yerli halk başıra başıra konuşuyorsa, sebebi, daha alçak sesle konuşmasını 'gizli din' taşımasıyla yorumlayacaklara karşı alınan koruma tedbiridir" demesi bu yüzden...

Gırnata'da İslâm'a ilgi son yıllarda çok artmış... Saray'dan çıkınca yüz kadar Müslüman ailenin yaşadığı mahalleden geçerek birkaç yıl önce açılmış mütevazı mescide uğradık. Şili asıllı bir Müslüman, "Sayımız her geçen gün artıyor, sonrasında ihtida töreni yapılmayan Cuma namazı yok gibi" dedi. Genellikle iyi eğitimli, iş-güç sahibi insanlar, eşleriyle birlikte Müslüman oluyormuş...

Flamenko, bilindiği üzere, buraya özgü bir şarkı ve dans türü. Mescidin bulunduğu mahalle son yıllarda turistlerin de uğradığı bir merak ortamına sahne oluyormuş... Çardak altında oturup kahvemizi yudumlarken beş kişilik bir grubun seslendirdiği 'flamenko' şarkılarını dinledim. İçten ve yanık inilti eşliğinde söylenen şarkıları...

Kaybettiklerine yanan, o sırada çektiği dertlere ortak arayan, bir daha kavuşamayacağı için lânetlendiği korkusunu yaşayan insanların yürek yangınını sözleriyle yansıtan flamenko, bana, eski Müslümanların çığılğıymış gibi geldi. O çığlık eşliğinde yapılan dans bile, kendisine, kendisi gibi olanlara kızan çaresiz insanların oradan oraya koşuşmasını andırıyor...

İspanyolların Elhamra Sarayı'nı asırlar boyu kendi kaderine terk etmesinin, 19. yüzyılda yabancı mimar ve arkeologlar tarafından keşfedilip Washington Irving'in 'Elhamra Masalları' eseriyle Batı'ya tanıtılana kadar 'gizli hazine' olarak saklamasının sebebini burayı görünce daha iyi anladım.

Elhamra için Granada'ya gelenler Avrupa'nın İslâmi geçmişiyle tanışıyor, ister istemez...

Türk Hava Yolları Endülüs'ün kalbi olan bu bölgeye haftada üç sefer başlattı, ben de ilk sefere tanıklık etme vesilesiyle geldim. THY'nin İstanbul-Malaga hattı, yalnızca kıtalar arası yolculuklarında İspanya'yı bağlantı noktası yapanlar için değil, kayıp zamanın peşine düşmekten hoşlanan bizim insanlarımız için de büyük bir fırsat... Son yıllarda atılım üstüne atılım yapan THY'nin 139. hattı bu.

Endülüs'e hükmedenler, yaşadıkları mekân olan Elhamra Sarayı'nı bir ideal devletin yönetim yeri olarak düşündükleri için, kuşlarla ve enva-yı çeşit bitkilerle süslü bahçelerine 'Cennet-ül Arifin' ('Bilgelerin cenneti') adını vermişler.

İnsan dün ve bugün arasında mukayese yaparken bu sebeple de kahroluyor işte...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İslâm Avrupa'ya Batı'dan girseydi...

Taha Kıvanç 2011.05.01

Geziye katılanlardan biri "Endülüs'ü biliyordum elbette, ama burada kurulan İslâm uygarlığının ihtişamını Elhamra Sarayı ve çevresini görünce fark ettim; bizim tarih kitaplarımız neden bundan yeterince söz etmez?" deyiverdi.

Yaşadığı derin şaşkınlığa bir cevap veremedim.

İspanyollar tarihlerinde tam 781 yıl (711-1492) Müslümanlar tarafından yönetildiklerini kendilerinden ve dünyanın büyük bir bölümünden saklamak istemişler; ayıp, ama yine de anlaşılabilir bir ayıp. Peki de, zamanının en büyük uygarlık örneği sayılan ve İspanya ile Portekiz dahil bütün İberya yarımadasını kapsayan Endülüs'ü zihin haritamızdan bizler neden çıkarmışız?

En iyisi bir yabancı ansiklopedinin hakemliğine başvurayım, "Endülüs" denilince aklımıza nelerin gelmesi gerektiğini göstermek için:

"Hilâfet dönemi Endülüs'ün altın dönemidir. Ortadoğu'dan ithal edilen gıda maddeleri yanında sulama tarımı sayesinde, Kurtuba (bugün Cordoba) ile diğer Endülüs kentleri etrafındaki bölge Avrupa'nın en ileri tarımsal ekonomisi olmuştur. Avrupa kentleri arasında 500 binlik nüfusuyla Kurtuba en büyük ve en gelişmiş kent olarak bilinen Constantinople'u (bugünkü İstanbul) sonunda geçmişti.

"İslâm Dünyası'nda öncü kültür merkeziydi Kurtuba; Abulcasis (936-1013 yılları arasında yaşamış Kasım Halaf ibn-ül Zehravi) ile Averroes (1126-1198 yılları arasında yaşamış İbn Rüşd) gibi filozofları ve bilimadamlarıyla Endülüs, Ortaçağlar Avrupası'nda en büyük etki kaynağıydı.

"1085 yılında Toledo'nun fethinden itibaren başka ülkelerden Müslümanlar veya Müslüman olmayanlar ünlü kütüphanelerine gelir, çalışmalarını sürdürürlerdi. Michael Scot (1175-1235) meselâ, İbn Rüşd ile İbn Sina'nın eserlerini İtalya'ya taşıdı. Bu etkileşimin Avrupa'da rönesansın gerçekleşmesinde belirleyici bir etkisi olmuştur."

Tarihin tekerleğini geriye çevirmek mümkün değil elbette, ancak dini bağnazlığı bulunmayan Hıristiyan bilimadamları bile, bölgenin kaderini değiştiren 1492 civarındaki altüst oluş için, "Keşke yaşanmasaydı" demekteler bugün. İslâm'ın Avrupa içerisine sokulduğu bu deneme devam edebilseydi keşke...

Avrupa Birliği (AB) ülkeleri, Türkiye zorladığı için, içlerinde bir Müslüman ülke görmek istemediklerini iyice belli etmeye başladılar. Sanki İslâm Avrupa'nın yabancısıymış gibi göstererek hem de... Oysa, Hz. Peygamber'in vefatı üzerinden yüz yıl ancak geçmişken, Müslümanlar, Paris yakınlarına kadar ilerlemişlerdi.

Birçok tarihçi, İberya'dan gelen Müslüman ordularının Tours Savaşı'nda yenilerek geri çekilmek zorunda kalmasını Avrupa'nın İslâm coğrafyasının bir parçası haline dönüşmesini engelleyen bir kırılma noktası olarak görür.

Yüzyıllar boyu, Batılı tarihçiler, Müslümanları 'barbar' göstermeyi yeğledikleri ve bütün temasları yalnızca savaşımlardan ibaret olarak yansıttıkları için, İslâm'ın Avrupa'nın değişik yerlerindeki kültürel mirasını görmezden gelmişlerdir. Oysa İberya yarımadasını 800 yıla yakın yönetmiş olan Müslümanlar, Avrupa kültüründe silinmez izler bırakmışlardır.

İzleri görmek isteyenler için Elhamra Sarayı bile yeterli... Kurdukları kütüphaneler yıkıldığı, kitapları yakıldığı, zamanına göre hayli ileri icatları yok edildiği halde hem de...

Müslüman İspanya'nın Kral Ferdinand ile karısı İzabel'le başlayan Katolik dönemden en önemli farkı, bilime saygı ile farklı inançlara muamelede görülüyor. Endülüs'te asırlar süren Müslüman yönetimler sırasında yakın-uzak coğrafyalardan gelen bilim âşıkları kendilerine hocalık edecek birilerini mutlaka buluyor, yaşadıkları yerlere döndüklerinde edindikleri bilgiler onlara ayrıcalık kazandırıyor.

"Grek ve Latin uygarlıklarının en temel eserleri, Batı dillerine, Endülüs'te Arapçaya tercüme edilmiş nüshalarından nakledildi" diyeyim de durumu anlayın.

Hıristiyanlar ve Museviler dinlerini muhafaza ederek yaşayabiliyordu Endülüs'te ve eğer bir alanda temayüz etmişlerse el üstünde tutuluyorlardı. Elhamra Sarayı'nı gezenler, bağnaz olmayan bir rehber tarafından bilgilendiriliyorsa, sultanların sarayda başka dinden danışmanlarının varlığını da öğreniyorlar. İsim isim...

THY Endülüs'ün kalbi olan Malaga'ya sefer başlattığı için ulaşım çok kolaylaştı. Yüzyıllarca gözlerden sakladıkları, kuşlar ve böceklerle toplumun istenmeyen unsurlarının kullanımıyla tahribe terk ettikleri Elhamra Sarayı'nın 'mücevher' değeri başkaları tarafından ısrarla vurgulanınca, İspanyolların da akları başlarına geldi. Şimdilerde sırf Elhamra Sarayı ve çevresini görmek için 50 milyonun üstünde turist geliyor bu bölgeye.

Üç saat süren saray gezisi için biletleri çok önceden almak gerekiyor. Sanki ayıplarımıymış gibi saklamaya çalıştıkları tarihi miras, İspanyollara, şu ekonomik kriz günlerinde, bayağı bir gelir kaynağı...

Benim ise aklımda hep o soru: Endülüs'teki Müslüman varlığı kalıcı olsa ve Paris önlerindeki Tours Savaşı kazanılsaydı, yani Avrupa İslâm ile Doğu'dan değil de Batı'dan tanışsaydı, bugün durum ne olurdu?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Benzerliğin bu kadarı fazla

Taha Kivanç 2011.05.04

"Terörü yeniden azdıracaklar galiba" dedi dostum. "Üsâme çoktan öldü, başka hesapları var, öldüğünü ondan ilân etmiyorlar" tezinin sahibi olduğu için kendisine daha dikkatle kulak verdim. İlk günün tepkilerini Amerikan medyasından, bize yansımalarını dünkü gazetelerden izleyince haklı olabileceği düşüncesindeyim...

Sovyetler Birliği'nin Afganistan işgalini, Soğuk Savaş'ı sona erdirmeye amaçlı büyük bir fiyaskoya dönüştürmeyi kafasına koymuş ABD'nin bir projesiydi Üsâme bin Laden... Yemen asıllı kalabalık bir Suudlu ailenin fazla insan içine çıkmayan oğluydu Üsâme; ailesinin inşaat işlerinden kazandığı parayla hayatının sonuna kadar refah içerisinde yaşamayı bekleniyordu.

Suudi Arabistan istihbaratı Kral Faysal'ın Adapazarlı eşinin ağabeyi Kemal Adham'ın elindeydi uzun yıllar; ondan sonra yeğenleri örgütün başına geçti. Elit istihbaratçıların Safari Kulübü'nün de kurucusuydu Kemal Adham. Bu 'Safari Kulüp' ismini bir yere kaydedin. Kissinger, İran Şahı, Sedat, Fas Kralı Hasan ve Kont Alexander de Marenches (Fransa) ile Kemal Adham birlikteliği dünyaya hayli sürprizler yaşattı çünkü...

Varlığından ilk kez politikacı-gazeteci Muhammed Hasaneyn Haykal'in 'İran: Untold Story' (İran: Anlatılmamış hikâye) adlı kitabıyla haberdar olmuştuk (s. 112-115). İngiliz gazeteci John K. Cooley de 'Unholy Wars' (Kutsal olmayan savaşlar) adlı kitabında kulüple ilgili daha geniş bilgiler sağladı.

Cooley 11 Eylül'den çok önce çıkan kitabında (s. 122-125) Üsâme bin Laden'i de konu ediyor. Dediği şu: Safari Kulüp 'Afganistan'daki mücadeleye yardım' kararı aldı. Bu kararın uzantısı olarak 'uluslararası cihad birliği' oluşturulması ve başına uygun birinin geçirilmesi işi Suud istihbaratına bırakıldı. Prens Türki bin Faysal da seçimini Üsâme bin Laden'den yana yaptı. "Birliğin kurulmasını, eğitimini, Afganistan'daki operasyonlarını yakından izleyen Prens Türki'ydi; şimdilerde adı çok duyulan 'el-Kaide' örgütünü kuran Bin Laden'di, ama kurduran oydu" diyor Cooley..

11 Eylül uğursuz eylemlerinin hemen ardından meydana gelen bir olay herkesi çok şaşırtmıştı. Washington yönetimi, ABD'de yaşayan ve sayıları bir uçağı dolduracak boyutlara varmış bulunan Bin Laden Ailesi'nin bütün fertlerini bir noktada toplayıp Suudi Arabistan'a tahliyelerini gerçekleştirivermişti.

Düşünebiliyor musunuz? Ailenin bir ferdi New York ve Washington'a uçaklarla gençleri saldırtıyor, ABD yönetimi "Babanız, kardeşiniz bizden ne istiyor?" diye sormak için bilgilerine başvurmadığı gibi, hepsini bir uçağı bindirip selâmetle memleketlerine varmalarını sağlıyor... Amerikan vatandaşına bile merhamet edilmeyen Bush günlerinde, terör eylemlerinden sadece 48 saat sonra yaptı bunu ABD...

Sebebinin 11 Eylül'den bir ay sonra BBC vermişti bu garip tahliyenin... 'Newsnight' programında ABD ile Üsame bin Laden, Bush Ailesi ile Bin Laden Ailesi arasındaki muazzam yakınlığa temas ediyordu BBC. Programda yer alan pek çok çarpıcı örnekten biri şuydu: 1991 yılında, FBI, bir rapor (WF213589) üzerine Bin Laden soyadlı birinin üzerine gitmeye kalktığında, o sırada Beyaz Saray'da oturan Baba Bush, "Sakin ha!" ihtarıyla geri durma talimatı vermişti.

Aynı programdan şunu da öğrenmiştik: Cidde'deki ABD Başkonsolosluğu öğrenci vizesi almak üzere başvuran Suudlulara bile zorluk çıkartırken Üsame bin Laden tarafından seçilmiş gençlere fazla soru sormadan vize veriyor, o gençler de Afganistan'a doğru yola çıkmadan bir yerlerde CIA tarafından eğitiliyordu... Üsame bin Laden'in aylardan beri Pakistan'da saklandığını açıkladı Barack Obama; operasyona geçen ağustos ayından beri hazırlanıyorlarmış... Kaldığı evin tıpatıp aynısını inşa edip saldırının provasını yapmış özel tim...

"Vay be" gerçekten...

Abbotabad kenti Harp Akademisi bulunduğu için askerle kaynıyormuş... Pakistan askerlerini eğiten bazı ABD subayları da yöredeymiş; ajanslar "Kentte bir Amerikan üssü var" haberini de geçti.

İngiliz gazeteci Robert Fisk televizyonlara, "Onun çağrısıyla tam üç kez Bin Laden'le görüştüm" deyip görüşmelerin nasıl yapıldığını anlattı gün boyu. Hamid Mir adlı Pakistanlı gazeteci de, ABD ordusu Üsame bin Laden'i fellik fellik ararken görüntülü bir mülakat yapmayı başarmıştı 'dünyanın en tehlikeli teröristi' ile...

Herkese ulaşabilen, isteyen herkesin ulaşabildiği Bin Laden aslında Amerikalılar'ın burnunun dibindeymiş...

Bizde Hizbullah'ın bir kışlada kurulduğu çok söylendi. Hizbullah lideri Güneydoğu'da değil İstanbul'da düzenlenen bir operasyonla öldürüldü. Pek çok kişi, "Yalan, daha önce öldürülmüştü" dedi onun için...

Dostum "Baharı kışa çevirebilirler" dedi.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sis nasıl olsa dağılır, merak etmeyin

Taha Kıvanç 2011.05.06

Bir gün karşılaşırsak Üsame bin Laden'e yönelmek üzere şu soruyu içimde taşıdım: "Yaptıklarından memnun musun?" Talimatıyla yapıldığı söylenenler yüzünden dünya son 10 yılda Müslümanlar için iyice yaşanmaz hale geldi. Amacı bu idiyse, başarılı olduğu muhakkak...

2006 tarihli bir kamuoyu yoklamasında şu soru yöneltilmişti Amerikalılara: "11 Eylül saldırılarına devlet yetkilileri bir biçimde katılmış veya yapılacağını öğrendiklerinde Ortadoğu'da savaş açmak istediklerinden durdurmak için kollarını kıpırdatmamış olabilir mi?"

Açık-seçik bir soru. Soruya muhatap Amerikalıların yüzde 20'si "Çok muhtemeldir" cevabını vermiş, yüzde 16'sı da "Muhtemeldir" cevabını...

Her üç Amerikalı'dan biri 11 Eylül'de devletin parmağı olduğuna inanıyordu 2006 yılında; Üsame bin Laden'in öldürüldüğünün açıklandığı pazar akşamından sonra 'kuşkucular' daha da artmıştır herhalde.

Aptalca olduğunu düşünmesem operasyonun özellikle kafa karıştırarak biçimde planlandığına inanacağım. Bütün bakanlarını, istihbarat başkanlarını, danışmanlarını Beyaz Saray'da toplamış Barack Obama, 'Savaş Kabinesi' gibi; kurulmuş düzenekten Pakistan'da olan-biteni canlı izlemişler... Önlerinde belgeler var; başına verilen fotoğrafta belgelerden biri buzlandırılmış, bir başkasının üzerindeki "Sadece bu odada okunmak için, dışarıya çıkartılamaz" ibaresi özellikle korunmuş...

Operasyondan hemen sonra, Beyaz Saray adına yapılan açıklamada, "Üsâme ve yanındakiler silâhlıydı, ondan öldürüldüler" denilirken, üçüncü gün "Silâhsızdılar" bilgisi verilmesi bile kafa karıştırmaya yarıyor.

Sızıp hedefin kulağına gitmesin diye birkaç yakını dışında kimselere söylememiş Obama neler olacağını; Beyaz Saray'a çağrılanlar da içeri girdikten sonra bilgilendirilmişler. Söylenen bu. Öte yandan, operasyona hayli zaman varken, sosyal medyada, "Üsâme bin Laden öldürüldü" haberi dolaşmaya başlamış...

Sohaib Athar Abbottabad'da yaşayan biri; o gece kentin üzerinde helikopter uğultusu duyduğunu yatmadan önce (mahalli saatle gece 01.00'de) Twitter hesabından takipçilerine göndermiş... Onun bu yaptığı, "Bilmeden operasyonu haber verdi" diye duyuruldu dünyaya...

Esas önemsedğim haberin kaynağı Keith Urbahn adlı 27 yaşında bir genç. Washington'da yaşıyor. Bush dönemi Savunma Bakanı Donald Rumsfeld'in yakını. Bakanlıkta özel kalem müdürlüğünü yapmış, ayrıldıktan sonra anılarını yazmasına katkıda bulunmuş. Pazar günü ilk o duyurmuş Üsâme bin Laden'in öldürüldüğünün Obama tarafından ilân edeceğini... New York Times, Washington Post, CNN'in Beyaz Saray'a yakın isimleri bile Obama'nın ne söyleyeceğini bilmezken...

Urbahn, "Elbette Rumsfeld'ten öğrenmedim" deyip duruyor şimdi. Evdeymiş, eşiyle sohbet ederken bir televizyon programcısı kendisini arayıp "Bin Laden'in öldüğü Obama tarafından açıklanacak, Rumsfeld'i ekrana çıkartıp yorumlatabilir miyiz?" diye sormuş, böylece öğrenmiş olayı... O da twitter'a şunu yazmış: "Güvenilir bir kaynaktan öğrendim; Üsâme bin Laden öldürülmüş... Sımsıcak haber..."

Böylesine masum anlatıyor, ama kaynağının ismini vermediği için kimseleri inandıramıyor...

Obama televizyonda konuşurken sosyal medya çılgın bir trafiğe sahne olmuş; bir ara saniyede dörtbinden fazla mesaj atılıyormuş...

İnsanoğlu böyle bir yaratık işte. Saklaması için tevdi edilmiş sırları çok fazla kendisine saklayamıyor. Yunan mitolojisinden 'eşek kulaklı Kral Midas' efsanesini bilirsiniz: Başındaki muazzam tacın içine saklandığı için Kral Midas'ın koskocaman kulakları olduğu halk tarafından bilinmezmiş... Bir tek berberi bilir, o da öldürüleceği korkusuyla susarmış... Sonunda o da dayanamamış, bir kuyuya, "Kralın eşek kulakları var" diye bağırması... Sesi bütün kuyulardan yansıyarak halka ulaşmış...

Bugünün itiraf kuyusu da Twitter ve Facebook gibi sosyal medya araçları. Keith Urbahn da Kral'ın berberi gibi işte, kendisine anlatılanı yalnızca en yakınlarının takip ettiği Twitter hesabına fısıldayıvermiş... New York Times'ın acar muhabiri Brian Selter de fısıltıyı oradan alıp herkese duyurmuş... Urbahn'ın takipçi sayısı 10'larla ifade edilirken, birkaç dakikada binlere ulaşmış doğal olarak... (Dün baktım, 7333 kişi arkasına takılmıştı...)

'Savaş Kabinesi'nin infazı hep birlikte seyrettiği bilinmesine rağmen Amerikalılar olayın anlatıldığı gibi olduğuna inanmakta zorlanıyor; en fazla takıldıkları nokta, başına 25 milyon dolarlık ödül konduğu halde altı yıl boyunca aralarında yaşadığı söylenen 'dünyanın en tanınmış teröristi'ni Pakistan gibi bir ülkede kimsenin ihbar etmemesi...

İngiliz Telegraph gazetesi muhabirlerinin Abbottabad'dan yazdıklarına göre, halk ısrarla "Burada hiç Arap görmedik" demektedir.

Sis bulutunu ortadan kaldırmak istese Washington, kendilerinin izlediklerini herkese izlettirerek bunu bir günde başarabilir...

Komploculuğu yaygınlaştırma komplosu mu yoksa bu?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gerilimi zorlayan sonucu yanlış hesap ediyorsa...

Taha Kıvanç 2011.05.08

Amerikalılar buna 'brinkmanship' diyorlar; deyim, 'herhangi bir konuda en yüksek çıkarı elde edebilmek için ipleri en aşırı noktaya kadar germek' anlamına geliyor.

Karşıdaki kişileri başka hiçbir türlü razı olmayacakları bir davranışa sürüklemek için kullanılan bir taktik bu...

Hani iki kişinin birbirlerinin parmağını ağızlarına alarak sıktıkları ve ilk kimin 'hoh' diyeceği biçiminde oynanan oyun var ya, onun benzeri işte... Sonunda hangisi 'hoh' derse desin ikisinin de parmağı mosmor olur, acısı ve şişkinliği haftalar boyu sürer...

Özellikle savaşlar öncesinde uygulanıyor bu taktik; tarihte pek çok savaş gerilimden medet umanların yanlış hesapları yüzünden çıkmıştır...

Kampanyalar devam ederken BDP'nin 'bağımsız aday' olarak seçim meydanına sürdüğü politikacıların bir bölümü böyle bir oyunu başlatmış görünüyor. Kapkara bir tablo çiziliyor önce, "Daha da karanlık günler gelecek" korkutmasıyla birlikte... Onların söylemiyle paralel olarak birileri de konvoaya ateş açarak polisleri hedef alan eylemler düzenliyor...

Bir taraf söylem ve eylemle karşı tarafın parmağını kırıya ısıtırken, karşı tarafın eli armut toplamıyor ya, o da hem söylem olarak keskinleşiyor, hem de karşı-eylemlerle "Boyun eğmeyeceğim" mesajını vermeye çalışıyor...

Ortalık toz duman...

Bağımsız olarak seçildiğinde BDP'ye gidecek milletvekili sayısı bu taktikle kaç artar dersiniz? Bir mi, iki mi, üç mü? Hadi 15 olsun. Değer mi? Özellikle de ülkenin büyük bir bölümü bu taktik yüzünden BDP'lilerin temsil ettiği iddiasında bulundukları platform hakkında iyice biliniyorsa...

Yüksek Seçim Kurulu (YSK) bazı bağımsız adayların seçime katılmalarını engellemeye kalktığında hemen herkes buna tepki gösterdi. BDP'ye sempati besledikleri için mi? Hayır, yalnızca yapılanı 'demokrasi' adına yanlış buldukları için... BDP'yi ortaya çıkaran şartlar yerli yerinde dururken adaylarının Meclis'e girmesini önlemeye kalkmanın 'demokratik' olmadığını düşündüklerinden...

Daha önemli bir sebep ise şu: Eğer bu ülkeye barış gelecek ve terörü geride bırakıp refah yolunda daha kararlı adımlar atılacaksa 'demokratik açılım' veya 'Kürt açılımı' denen girişimin başarıya ulaşması gerekiyor; burada da BDP'ye görevler düşüyor. YSK'nın engelleyici kararına açılıma ciddi darbe vurduğu için de karşı çıktı.

Hiç değilse ben bu sebeplerle karara karşı çıktım.

Pek çoklarının "Hak etmiyorlar" ile başlayıp buraya taşıyamayacağım çok daha sert itirazlarına rağmen... 'Ergenekon' iddianamelerine giren hedef listeleri ile Hrant Dink suikastı, barıştan yana olmanın bu ülkede kendi başına tehlike arz ettiğini gözlere sokuyor olduğu halde...

Şimdi iki taraf da karşısındakinin parmağını koparacak kadar sıkı hamlelerini yaptı, bundan sonra ne olacak? "Daha kötü günler önümüzde" diyenin kastı ne olabilir? Ya da, "Biz bu yola merhum Adnan Menderes'in söylediği gibi kefenimizi giyip çıktık" resti ne tür karşı-hamlelerin yapılacağı anlamına geliyor?

İnanın bilmiyorum; dahası, bilmek de istemiyorum.

Okumalarım bana tarihin kaçırılan fırsatlarla dolu olduğunu öğretti. Bir tek kişinin hatası bile tarihin tekerleğini yanlış istikamete sevk edebiliyor. Şu yakınlarda ziyaret ettiğim Endülüs'te, yıkılış, yabancı güçlerin doğrudan saldırılarıyla gerçekleşmedi; saldırganlara yardımcı olanlar arasında saldırılan beyin kardeşleri de bulunuyordu. Kardeşinin beyliği yıkılınca kendisinin beyliğine gün doğacağını düşünen, saldırganların sonunda kendi beyliğinin de işini bitirmek üzere kendisini hedef haline getirdiği soğuk gerçeğiyle yüz yüze gelmişti Endülüs'te...

Bizdeki durum o kadar vahim değil elbette, ancak önümüzdeki seçime kadar geçecek bir aya sonucu şimdiden kestirilemeyecek yanlışlıklar sığabilir pekâlâ; telâfisi asla mümkün olmayabilecek yanlışlıklar... Benim bütün endişem bu.

Eskiden böyle ortamların kendiliğinden meydana geldiğine inanılır ve aksine görüş bildirenler hoş olmayan sıfatlarla yaftalanırdı. Neyse ki, geçmişten ders alındı da artık olan-bitene doğru perspektiften bakılıyor. Bu sebeple de kafası çalışanlar ürküten son gelişmelere "Bu işin içinde bir iş var" merakıyla yaklaşıyor. O merak da, doğal olarak, ilk akla gelenin ötesini araştırıp soruşturmaya sürüklüyor insan zekâsını...

Gerdiler, gerdiler, gerdiler... Bu taktikle beklenen, kopma tehlikesi yüzünden, karşı tarafın, "Yeter, tamam" deyip direnmekten vazgeçmesi olabilir; iyi de kendilerine bu akı verenlerin amacı farklıysa ne olacak? Akıl verenler, aslında ipin kopmasını istiyor, karşı tarafın gerilime pabuç bırakmayacağını da hesaplarına katıyorsa?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Üsküdar'a giderken 'Kâtibim' söylendi, hem de kiminle?

Taha Kivanç 2011.05.09

Teknemiz Üsküdar açıklarındayken aklıma geldi; karşımda oturan Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Ban-Ki Moon'a "Cumhurbaşkanı Gül, bahsiniz ne zaman geçse, sizin 'Üsküdar'a giderken' türkümüzü çok güzel söylediğinizi anlatıyor" dedim. Hangi dilde olduğunu bilmeden melodisine tutulup öğrenmiş türküyü...

Fazla zorlamaya gerek kalmadan o mırıldandı, sazlar eşliğinde söyledik 'Kâtibim' türküsünü; İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş ile Boğaz'da tekne gezisine davetli beş gazeteci ve Ban-Ki Moon, hep beraber...

BM Genel Sekreteri içten bir insan... Gençliği rejim karşıtı gösterilere katılarak geçmiş; "Bir kitabı baştan sonra ilk kez ABD'de Harvard Üniversitesi'nde master yaparken okudum" diye anlattı o günlerini...

Kadir Topbaş geçtiğimiz ay BM Yerel Yönetimler Danışma Komitesi'ne başkan seçildi. Hem de oybirliğiyle... İstanbul BM'nin pek çok kuruluşunun mekânı haline geliyor zaten. Bölgesel Nüfus Ofisi de en son İstanbul'u merkez seçti. BM Genel Sekreteri, Kriz Yönetimi Direktörlüğü (Levent Bilman) ile kendisinin Pakistan Temsilciliğine (Engin Soysal) iki Türk diplomatı atadı.

Galiba New York ve Cenevre'den sonra BM'nin kendine ait bir yerleşkeye sahip olduğu üçüncü kent olacak İstanbul... Kadir Topbaş ağırladığı Ban-ki Moon'a "Dört koldan uygun bir yer arıyoruz" müjdesini verdi.

Çeşitli vesilelerle gittiği ülkelerde devlet ve hükümet yetkilileri tarafından konuk edilir BM Genel Sekreteri; bütün bir akşamını bir kentin belediye başkanının kendisi için hazırladığı özel bir programa hasretmesi herhalde bir ilk.

"Son yıllarda Türkiye dünyada en fazla yükselen değer" dedi Ban-Ki Moon ve şunları ekledi: "Büyük bir güç kazandınız ve bu gücünüzü dünya barışının gerçekleşmesi için kullanıyorsunuz... Görev sürem içerisinde hemen her ihtilâflı konuda Türkiye'nin büyük yardımını gördüm. Bu konumunuzun ileriki günlerde de devamını umuyorum..."

Ülkemiz bugünden başlayarak büyük bir organizasyonu gerçekleştiriyor; 'En Az Gelişmiş Ülkeler Zirvesi' İstanbul'da yapılıyor. 192 ülkeden katılımı. 40 devlet ve hükümet başkanı, 47 uluslararası örgütün başı ve 10 bine yakın delege ülkemize geldi. Gerçekten fakir 48 ülkenin insanlarını onurlu bir hayata kavuşturmanın formülleri aranacak dört gün boyunca...

Zirve sonunda yayımlanacak 'İstanbul Belgesi'nin Türkiye'nin gözbebeği olan kentin adının uzun yıllar dünyanın dilinden düşürmeyeceğini hatırlattı Ban-Ki Moon...

Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'ndan 22'si İslâm coğrafyasından olan 48 ülkeyi Türkiye'nin on yıllığına himaye altına alacağını dinlemiştim bir gün önce... "Seyahat edenlerin biletlerinden, ya da internet kullanıcılarından birer sent bu amaçla ayrılrsa muazzam bir yekün ortaya çıkar" demişti Davutoğlu...

Önümüzdeki on yıl Türkiye'nin global iddiaları bakımından da ilginç geçeceğe benziyor.

Tekne gezisi için hava soğuktu, ortalık kararmıştı da, ancak İstanbul'dan müthiş etkilendi yabancı konuklar.

Moon'un basın danışmanı Reuters adına izlediği 2002 Dünya Kupası'nda tribünleri dolduran bazı Korelilerin, Kore-Türkiye milli maçında, kocaman bir Türk bayrağı açtığını hatırlattı.

Ne de olsa diplomat, BM Genel Sekreteri üzerimize alınmamızı istemediğini belli ederek basın özgürlüğünün demokrasiler için önemini özellikle vurguladı konuşmasında... Onun diplomatça sözlerini, ben, "Keşke bu konuyu ihmal etmeyip biraz daha ciddiye alsanız" temennisi olarak anladım.

*

Halk güncel sorunlara nasıl bakıyor?

MetroPoll araştırma şirketi çok taze bir anketle iki önemli konuda toplumun nabzını tuttu: ÖSYM'nin yaptığı YGS Sınavı ile Üsâme bin Laden'in öldürülmesi... Merak edersiniz diye halkın bu iki konuyu nasıl algıladığına dair kısa bir özet sunuyorum:

Dediğim gibi, bu, bir 'algı' değerlendirmesi. Yüzde 76 sınavın 'âdil ve dürüst' yapılmadığını, yüzde 72 ÖSYM kurumuna güvenmediğini, yüzde 56 hükümetin sorumluluk taşıdığını söylemiş. Yüzde 68 en büyük sorumlu gördüğü ÖSYM başkanının istifa etmesi gerektiği kanaatini belirtmiş...

Üsâme bin Laden konusunda bizim halkımız Amerikalılardan daha demokrat, hukuka daha saygılı görünüyor. Silâhsız yakalandığı halde öldürülmesini yüzde 62 onaylamamış (onaylayanlar yüzde 25). "Bin Lâden İslâm Dünyasını temsil etmez" diyenlerin oranı yüzde 78... Yüzde 71 "Bu olay terörü azdırır" derken, yalnızca yüzde 11 "Terör bundan böyle azalır" demiş...

Kafalar bir konuda hâlâ karışık: Neredeyse her iki kişiden biri (yüzde 49) "11 Eylül ABD içinde bir gücün işi" kanaatinde...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Seçime bir ay kala manzara

Taha Kıvanç 2011.05.14

Başbakan Tayyip Erdoğan çıktığı son televizyon programında ellerindeki seçim anketini şöyle özetledi: Ak Parti yüzde 45-48, CHP yüzde 25-27... MHP için ise "Sınırdan" dedi...

Programın başından sonuna coşkusunu koruduğu halde bir tek 'anket' sorusunda düşünceli göründü Başbakan Erdoğan... "Biz açık ara öndeyiz" ya da "Kazanacağımız çok belli" gibi övünç ifade eden cümleler yerine "Anketler böyle söylüyor" demesi dikkatimi çekti...

"Acaba kampanyanın gidişinden memnun değil mi?" diye düşünmeden edemedim...

Seçimin Ak Parti için 'çantada keklik' olduğu görüşüne kuşkuyla yaklaşıyorum. "Anketler yalan söylüyor" diyebilecek durumda değilim elbette, ancak Ak Parti'yi yüzde 50 civarında gösteren araştırmalara "Şimdilik böyledir" ihtiyatıyla yaklaşmayı tavsiye ederim. Terör eylemlerinin azması kadar kampanyaya taşınan tartışma konuları da, henüz kimsenin dikkatini çekmeyen iç ve dış kaynaklı bazı bel altı vuruşlar da dikkatlerden kaçıyor sanki...

Evet, "Kötü şeyler olabilir" diyen BDP'li bağımsız adayın çıkışı ile içimdeki kuşkular örtüşüyor...

Kaset tartışması beni çok rahatsız ediyor; Başbakan Erdoğan'ın tartışmayı ele alış biçimi de... Başka hiçbir yerde karşılaşmadığım sözlerini Başbakan Erdoğan'ın dün Taraf'ta okuyunca hayli rahatladım. Yalova'da, "Ortaya çıkan kasetler çete işi" demiş ve şunu da eklemiş Taraf'ın yazdığına göre: "Biz siyasetin kasetler yoluyla dizayn edilmesine, tasarlanmasına, şekillenmesine karşı çıkıyoruz."

Hah şöyle... Biraz geç, ama olsun...

Görüşme fırsatı bulduğum bir yakını, "Kasetler konusuna neden tersten yaklaşıyor?" soruma, "Tayyip Erdoğan 'özel hayat' kavramına yüklenen modern anlamı benimsemiyor" cevabını vermişti. Yalova'da ise, gerektiği gibi, yani siyasetçi gözüyle bakmaya başladığı anlaşılıyor olaya... Bu değişiklik önemli.

Milliyet'te Güneri Cıvaoğlu, dün, Prof. Seyfettin Gürsel'den naklen, MHP'nin baraja takılması ihtimalinin 'yüzde sıfır' olduğunu yazdı. En muhtemel senaryo, oyların ve milletvekili sayısının şu biçimde gerçekleşmesiymiş: AKP 44.9 (314); CHP 27.8 (152), MHP 12.4 (54) ve BDP (30)...

Çevremde farklı düşünenler de var, ama çoğunluk sandıktan bu tabloya uygun bir sonuç çıkacağına inanıyor...

Alanda çalışan bir Ak Parti yetkilisi, "Kalabalıklar iyi, ancak bir şey beni ürkütüyor" dedi bana... Ürktüğü, meydanları dolduran kalabalıkların da, araçlarla dolaşılın mahallelerde karşılarına çıkanların da biraz fazlaca sessiz görünmesiymiş... "Geçen seçimlerde ve referandumda yaşanan coşku yok insanlarda" dedi.

Yalnız kaset tartışması veya meydanlardaki atışmalar olsa neyse, gazetelerin ekonomi sayfalarında karşıma çıkan haberler bile, iktidarın içte ve dışta seçimi etkileyecek bir kuşatmaya uğradığını aklıma getiriyor.

Forbes 500 listesinde en tepelerden kolay kolay düşmeyen bir patron doğalgaz özelleştirme ihalesini kazanmıştı; aa bir ne görelim, ödemesi gereken meblâğı bulamadığı için yatırdığı kaporayı yakmak zorunda kaldı. 100 milyon dolar gibi yüklü bir miktar devlete irat kaydedildi.

Neden acaba? Soruya cevap bulmam için fazla uğraşmam gerekmedi: İhaleye girerken görüştüğü ve kendisine "Arkandayız" mesajını veren yabancı bankalar, çeşitli bahaneler ileri sürüp son dakikada kıvırtmışlar...

Enerji ve Maliye bakanları milyar dolarlık ihalenin gerçekleşmemesi sebebiyle kararlar bağlamış durumda. Haklılar; çünkü oradan gelecek paraya güvenerek yapılmış harcama planları suya düştü, her şeyi silbaştan hesaplamaları gerekecek...

Yabancı bankalar son dakika kazığının parası yanan işadamına mı, yoksa iktidara mı attılar dersiniz?

Başbakan Yardımcısı Ali Babacan'ın cari açık ile ilgili söylediklerini gazetelerde okumasaydım, kuşkuya kapılsam bile, onu sizlerle paylaşmaktan çekinirdim. Cari işlemler hesabının bu yılın ilk çeyreğinde geçen yıla göre beklenenden yüksek olarak bir mislinden fazla arttığını söyleyen Babacan sebebi şöyle açıklamış: "Türkiye'deki bazı uluslararası şirketlerin elde ettikleri kârın bir kısmını mart sonunda temettü olarak yurtdışına taşımaları..."

Neymiş, neymiş?

Seçime giden bir ülke Türkiye... Yatırımlarına iyi dönüş sağlayan bir ekonomik sistemin süregitmesi için, yabancı bankalar ve şirketlerin, iktidarı rahatlatacak biçimde davranması beklenir değil mi böyle bir ülkede? Hayır, öyle yapmamışlar. Yabancı bankalar bütçe hesabını şaşırtacak bir nekeslikte davranmışlar doğalgaz özelleştirmesini kazanan işadamına, yabancı şirketler de 'cari açık' tedirginliğini artırma pahasına kârlarını yurtdışına tam da bu zamanda taşımışlar...

Bilginiz olsun: Seyfettin Gürsel'in en düşük ihtimalli senaryosunda bile iktidar partisi yüzde 40 oy alıyor ve 271 milletvekili çıkartıyor...

Cumhurbaşkanı danışmanı dediğin...

Taha Kivanç 2011.05.16

Her şeyi ne kadar ciddiye alıyoruz, hiç ciddiye alınmayacak şeyleri bile...

Başka ülkelerde 'Twitter' yüzünden yargıya gidildiği olmuş mudur acaba? Sanmıyorum. Sınırlı sayıda insanın görebildiği, okuduğunda fazla önemsemediği küçük küçük takılmalar yüzünden epey insan birbiriyle mahkemelik bizde...

Yakında 'öldürme' vak'alarıyla karşılaşsak şaşırmayacağım. Tıpkı Cumhurbaşkanı'nın genç bir danışmanının kimse fark etmesin diye takma isimle yazdığı 'twitler' yüzünden çarmıha gerilmek istenmesine şaşırmadığım gibi... Yakın arkadaşlarıyla paylaştığı siyasiler ve yazarlar hakkında hisleri, "Böyle danışman mı olur?" sorusu eşliğinde yayınlara yol açtı çünkü...

'Danışman' dediğin nasıl olur?

Sorumun cevabını vermek üzere iki önceki Cumhurbaşkanı'na danışmanlık yapmış iki 'değerli' zâtın yazdıklarına göz attım. Biri yalnızca danışmanı olduğu kişinin okuyacağını bilerek, diğeri ise herkes okusun diye kaleme almış notlarını; birkaç dostuyla şakalaşırken değil yani...

Bozkurt Güvenç notlarını sonradan 'Demirel'e Yazdıklarım' adlı bir kitapta (Büke Kitapları, 2005) topladı. Bazısını Süleyman Bey'in kendi fikri sanarak dinlediğimiz, bazıları danışmanlığını yaptığı kişide eksikliğini gördüğü genel kültür konularına takviye olsun diye yazılmış notlar bunlar... Bazen "Hoca, bu konuda ne yapayım?" diye sormuş Demirel, 'sosyoloji profesörü' Güvenç de düşüncelerini iletmış...

Okurken, zamanında 'Twitter' olsaymış Bozkurt Güvenç'in de dostlarıyla paylaşmak isteyeceği hisleri olduğunu düşünmeden edemedim; kendisini tutamayıp okuyucusu olan tek kişiye bile 'dedikodu' tadında bazı görüşler aktarmasından hareketle...

İstanbul'da 24 Mayıs 1999 günü yapılan Taksim Toplantısı'na katılacak Demirel'e hazırlık notları sunmuş. Bir yerinde şöyle cümleler var: "Merve Kavakçı olayı bir sonuçtur; ancak (Baba) Prof. Kavakçı'nın 1980'li yıllardaki yükseliş öyküsü Cumhuriyet'e egemen güçleri teşhise ve doğru anlamamıza yardımcı olabilir. Lâik Cumhuriyete karşı yatırımlar daha o zamandan başlamıştı." (s. 307)

Hemen üstünde de şu cümle yer alıyor: "Kanaatimce, MGK'nın tarihi 28 Şubat 1997 kararları, Derin Devletin bilinç altındaki kaygılarının bilinç düzeyine çıktığını ve Cumhuriyet muhafızlarının uyandığını ve tehlikeli gidişe dur demeye kararlı olduğunu gösteriyordu. Kanaatimce bu süreç devam etmektedir ve edecektir."

Görüşler dört yıldızlı bir komutana ait değil, 'profesör' unvanını da taşıyan 'Cumhurbaşkanı danışmanı' sıfatlı bir üniversite hocasına ait...

Sıradan tespitlerini kaleme alırken bile dedikodu tadında dokundurmalarda bulunmaktan kaçınmayan bir hocaya hem de... "Ansiklopedilerden yoksunuz" diyecek değil mi; tezini güçlendirmek amacıyla örnek verirken kendini tutamayıp o sırada yürütülen bir tartışmanın da parçası oluveriyor Prof. Güvenç, "Sabah Grubunun çok tartışmalı Grollier Americana çevirisi" diyerek (s. 339)...

Öyle diyenler o günlerde Sabah'ın gazabına uğruyordu; Hoca 'twit' atsaydı işi zordu...

Kendisine göre 'karşı-devrimci' tanımı ve o tanıma uyan kişilerin tasnifini de yapmış Hoca... Ona göre, sözgelimi Peyami Safa da bu gruba giriyor (s. 345). Hatta başka yerde okumadığım türden iddiaları da birbiri ardına sıralıyor danışman: "Komünistler Türk Devrimi'nin tepeden inmesi, tabanı olmayan bir asker-burjuva hareketi olduğunu, İslâmcılar ise 'İngiliz işbirlikçisi' (casusu) Atatürk'ün Türkiye'yi İslâm'dan uzaklaştırdığını iddia ederler." (s. 345)

'İslâmcılar' dediklerinin böyle bir iddiaları mı varmış?

Prof. Güvenç'in dönemin YÖK Başkanı Kemal Gürüz (s. 340) ile yazılarından alıntılar yaptığı yabancı uzmanlar hakkındaki görüşleri de ilgiyle okunuyor. "İstanbul doğumlu bilge tarihçi" diye andığı Edgar Morin'in "Musevi asıllı" olduğunu kayda geçirmeden edemiyor nedense... (s. 479). Bir yabancı dergide okuduğu makaleyi 24 Aralık 1994 tarihli notunda Demirel için şöyle özetliyor: "Kudüs'te yayımlanan Maarif dergisine göre, Beyaz Saray'ı yönlendiren danışmanlardan yedisi Yahudi asıllı imiş..." (s. 488).

Kitabın 'S. Demirel' imzalı giriş yazısı 'Örnek Bir Hizmet' başlığını taşıyor da Bozkurt Güvenç Demirel'e kendisiyle ilgili takılmalarda bile bulunuyor. Belki de hizmetini 'örnek' kılan bu tür 'buyurgan' ilişki tarzıdır... Siyasi yasaklı olduğu ilk günlerde Risale-i Nur Cemaati'ne yakın duruyordu Demirel; dergilerinde yayınlanmak üzere konuşmalar yapıyor, sonradan 'İslâm ve Demokrasi' adıyla kitaplaşan yazılar yazıyordu.

Okuyalım: "Güncel 'Şeriat ve Demokrasi' tartışmalarında Başbakan Demirel'i Cumhurbaşkanı Demirel'e karşı kullanarak tartışmaların içine çekip yıpratmak amacıyla seçildiği izlenimi veren bu makalelerin gözden kaçmış olabileceği ihtimalini düşünerek bilgilerine arz ederim." (s. 246)

Ben de arz ederim efendim.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Süleyman Bey "Partileri karıştırmam" diyor

Taha Kıvanç 2011.05.17

Süleyman Demirel TRT-1'de yayınlanan 'Politik Açılım' programında muhalefet partilerinin listelerine dava arkadaşlarını yerleştirdiği tespitine kızmış. Program sonrası aradığı Derya Sazak'a "Bir tecavüze maruz kaldım" demiş...

Bazı siyasiler ve gazetecilerle ilgili hislerini 'Twitter' üzerinden paylaşan Cumhurbaşkanı Gül'ün genç danışmanı konusuna kafa yorduğum bir sırada yaşanan olay beni alıp geçmişe taşıdı. Süleyman Bey'in Cumhuriyet yazarı Cüneyt Arcayürek'i "Gel, danışmanım ol" diye Çankaya'ya davet ettiği 1993 yılı yazına...

Mesleğimizin eskilerinden Cüneyt Arcayürek'in danışmanlığı döneminde internet henüz kullanımda değildi; insanların hislerini ânında başkalarıyla paylaşacakları günlere en az iki nesil vardı daha. Bu yüzden bilgi, düşünce ve hislerini yıllar sonra bir dizi kitaba dönüştürmek üzere kâğıtlara döktü 'Cumhurbaşkanı danışmanı'...

Eski Cumhurbaşkanı 'Politik Açılım' programında hangi yoruma takılmış acaba? Hem de ânında tepki verecek kadar? "Eliyle seçtiği 20 kadar kişi Meclis'e giriyor; istediği zaman elini partilerin içine sokup karıştırmak üzere"

tahlili olabilir. Derya Sazak "En çok, 20'ye yakın aday listesini muhalefete dikte ederek TBMM'de 'grup kurdurma' eleştirisine içerlemiş" diyor zaten...

Kendisi Çankaya'ya çıkınca DYP'nin başına gelmek isteyen yakınlarını cesaretlendirmedeği için Tansu Çiller'in liderlikte önu açılmıştı. Hürriyet'in 'Leydi'nin topuk sesleri' manşeti eşliğinde DYP genel başkanlığı ile başbakanlığa Çiller erişti... Erişti, ama hemen ardından kendisiyle Demirel arasına yüksek bir duvar örmeye başladı; yine Hürriyet ve başka gazetelerin alkış desteğiyle...

Derya Sazak'a "Ben öyle şeyler yapmam" anlamına gelen sözler sarf eden Süleyman Bey, Çiller'in tavrına seyirci kalmak niyetinde değildi. Her gün görüştüğü 'danışmanı' Cüneyt Arcayürek 'Etekli Demokrasi' adlı kitabında "Çankaya 'kadından' giderek umudunu kesiyor, hatta zaman zaman öfkeye kapılıyordu" diye aktarıyor Demirel'in hislerini...

İlginç olan, bu hisse eşlik eden şu sözleri Demirel'in: "Farkında olmadığı bir şey var" demiş Çiller için ve eklemiş: "DYP grubuna bir parmak atsam, indiririm." Demirel'in uzun bir süre 'parmağını oynatınca grupta Çiller'i devireceğine' inandığını yazıyor Arcayürek... (s. 237-38).

DYP'nin içindeki adamlarıyla Çiller'i genel başkanlıktan etmeyi planlamış Demirel; bugünlerde "Ben öyle bir şey yapar mıyım hiç?" dediği işi yapmış yani...

Ülkedeki gelişmeleri Çankaya'daki odasından izleyen Cüneyt Arcayürek'in daha sonraki gözlemleri de önemli: "Çiller'in genel başkanlıktan uzaklaştırılmasını istiyordu. Bu kesindi. (..) Demirel Çiller'in DYP'nin başından gitmesine yönelik hareketin içindeydi. Elbette göstermiyordu bu katkısı. Ama içindeydi." (s. 287-88).

O dönemde 'Twitter' devrede olsa, Cumhurbaşkanı danışmanı, Erdal İnönü'nün şu cümleyi sarf ettiğini kitabına saklamaz hemen duyururdu herhalde: "Başbakan acemi, öğreniyor..."

Çiller o günlerde Türkiye'nin en önemli sorununu çözmek için hareketlenmiş. Zihninden bir takım formüller geçmeye ve bunları Demirel'le paylaşmaya başladığında "Git, bu konuları askerlerle görüş" tavsiyesi gelmiş Cumhurbaşkanı'ndan. Çiller'in formüllerini şöyle özetliyor Arcayürek: "Kürtçe radyo kuruluyor. Televizyonda Kürtçe yayın başlıyor... Okullarda Kürtçe seçmeli ders oluyor... Kürt dil ve tarih kurumları oluşturuluyor..." (s. 240).

1993'te bu siyasi formüllerle çözüm arayışına giren Çiller, Demirel ve askerlerin yönlendirmesiyle sonradan yolunu tam tersi istikamete çevirmişti, hatırlayacaksınız...

Arcayürek'e danışmanlık görevi teklif ettiği gün, Demirel, biraz ötedeki yaverini göstererek "Devlet bunlar" demiş (s. 228)... Demirel'in siyasi hayatı boyunca askerden çekindiğini, hep darbe endişesi taşıdığını da kayda geçiriyor danışmanı. Bir kitapta da yer alan bir öyküyü aktarıyor 'Etekli Demokrasi'de; 1981 martında kendisini ziyaret eden ve "Sizin ülkede neden ordu ikide bir darbe yapıyor?" sorusunu yönelten yabancı parlamenterlere anlattığı öyküyü...

Demirel'in yabancı parlamenterlere anlattığı öyküye göre, Almanya, İngiltere ve başka Batı ülkelerinde önce millet oluşmuş, sonra ordu; bizde ise millet kendisinden önce varolan ordu için oluşturulmuş... (s. 231).

Neyse... Son not Turgut Özal'ın vefatı üzerine Çankaya'ya çıktığı günlere ait; Demirel'in başbakanlığı döneminden... Yine 'danışmanı' düşmüş notu: "Basına 500 günde 2.6 trilyon liralık teşvik dağıtıldı. / Kimileri 'hibe' niteliğindeki teşviklerden bir bölümü 'sıfır' ile yüzde 36 arasında değişen çok düşük faizlerle ödenen fon kaynaklı kredilerden oluşuyor." (s. 332).

"Ben öyle işler yapmam" diyor Demirel, oysa Çiller için devredeymiş...

Kılıçdaroğlu'nun işi seçimden sonra da zor...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP lideriyle bir günüm

Taha Kıvanç 2011.05.21

Nicedir zihnimde taşıdığım soruyu Amberin Zaman (Habertürk) sordu CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'na: "Başbakan'dan 'Recep' diye söz ediyorsunuz ve anladığım kadarıyla gücenmesini bekliyorsunuz... 'Recep'te gücenecek ne var?"

Bütün belgelere 'Recep Tayyip Erdoğan' diye imza atıyor Başbakan... Kemal Bey, "Var, var" dedi ve ekledi: "Bayağı rahatsız oluyor..."

Seçim kampanyaları liderlerin birbirlerini rahatsız edecekleri bir dille sürdürülüyor; bir tek kişiyi hedef alan iğneleyici sözler yüzünden aynı özelliğe sahip pek çok kişinin rahatsız olması göze alınabiliyor. Aslı Aydintaşbaş (Milliyet) ile beni Tunceli'den Elazığ'a taşıyan şoförümüz gibiler meselâ... Kampanyada sıkça 'Alevi' sözcüğünün kullanılmasına duyduğu tepkiyi, şoförümüz, "Allah aşkına söyleyin, benim Aleviliğimden başkalarına ne?" sorusuna yükledi.

Liderler çıktıkları seçim gezilerine kısıtlı sayıda gazeteci de götürüyor. Tunceli gezisinde Utku Çakırözer (Cumhuriyet) de vardı dördüncümüz olarak... Kürsüde aslan kesilen liderleri en doğal halleriyle uçakta görmek ayrı bir şaşkınlık yaşıyor gazeteci millete; ama herhalde doğal halinde sergilediği munislik ile kürsüde büründüğü hırçın kimlik arasındaki farkın en açık olduğu lider Kılıçdaroğlu olmalı...

Munis gerçekten. Kendisiyle, eşiyle, çocuklarıyla ilgili soruları bile aile dostu olduğunuz hissini verecek tarzda cevaplıyor. Kampanyanın üslubundan, sertliğinden herkesten fazla şikâyet ediyor. "Özel hayatımda küfürün hiç yeri olmamıştır; ağızımdan çirkin bir söz çıktığını bugüne kadar kimse duymamıştır" da diyor...

Kamuoyu önünde girmeye pek yanaşmadığı Dersim üzerine muhabbete başladığında konuya ilgisinin derinliğini hemen anlıyorsunuz.

Anamuhalefet partisinin seçim kampanyasını yürüten kadroyu kalabalık sanıyorsanız, yanılıyorsunuz. Liderin yanında bir tek kadim dostu ve hemşehrisi Ali Kılıç var, bir de Barış Bozkurt... Ali Kılıç kampanyanın hem beyni, hem uygulayıcısı; genç Barış Bozkurt ise yol boyunca yaptığı anonslarla lideri tanıtıyor, CHP adına oy istiyor...

Her gün birkaç yerde ve yüksek perdeden konuşması gereken bir hatibin, sesi en kıymetli hazinesi... Başbakan Erdoğan'ın ılık suya kattığı 'kestane balı' ile sesini koruduğu biliniyor; CHP lideri Kılıçdaroğlu ise 'kaya şekeri' kullanıyor aynı amaçla.

Yollarda seçim otobüsünden yayınlanan içinde Kılıçdaroğlu'nun ismi de geçen CHP'nin kampanya müziği pek gönül alıcı değil; biteviyeliği yüzünden bir süre sonra asap bozucu olmaya başlıyor... Âşık İhsani'nin "Yakındır" nakaratlı şiirinin yeni bestesini de çalışıyorlar...

İsminin bu seçime karıştırılmasına kızdığı kadar var Süleyman Demirel'in... Kendisiyle eski cumhurbaşkanı arasına bayağı bir mesafe koymaya özen gösteriyor Kemal Bey; birkaç sıradan karşılaşma ile bir-iki teşekkür ve

taziye mesajı, o kadar... Kendisi SSK genel müdürüyken bir kez yüzyüze görüşmesi olmuş... Isparta'daki Süleyman Demirel Üniversitesi'nde bir etkinlikten aynı uçakla Ankara'ya dönmüşler... Bir de Zonguldak konuşması sonrası, tebrik için aranmış...

Konuya "Benim yanımda bile aradı" boyutunu getiren Balçiçek İlter de, "Kemal Bey değil, yardımcılar aranmaktan 'İllâllah' deme noktasına gelmişti" açıklamasını yaptı. Demirel daha fazla etkileyebileceği kişiler üzerinden yürütmüş olmalı ikna faaliyetini...

Burada kendimi tutamayıp "Peki ya Hüsamettin Cindoruk?" diye soruyorum. Hüsamettin Bey, aday isimleri belirlenirken, "Bu seçimde CHP'yi destekleyeceğiz" açıklamasıyla herkesi şaşırtmış, Kılıçdaroğlu'yla görüşeceğini de kendisi söylemişti. Kemal Bey "Sevdiğim, saydığım bir zattır" diyor Cindoruk için, ancak onunla da adaylar üstüne bir konuşması olmamış...

Öyleyse neden çok sayıda 'sağcı' aday var CHP listelerinde?

Cevabı şu: "AKP'ye Ertuğrul Günay gidiyor, kimse sormuyor. Deniz Baykal da geçen seçimde İlhan Kesici'yi aday yapmamış mıydı? CHP'yi daha geniş kitlelere açma, ya da kapımızın farklı eğilimden insanlara kapalı olmadığını gösterme amaçlıdır o isimler... Mehmet Haberal'ı da, Turhan Tayan'ı da ben seçtim."

'Yeni CHP'nin eskisinden önemli bir farkının bu olduğunu özellikle vurguluyor. Bu arada, lideri iyi tanıyan bir isimden, genel başkan seçildikten sonra dini cemaatlerle de yakınlaşma arayışına girdiğini, ancak beklenen ilgi görülmediği için hayal kırıklığı yaşadığını öğreniyorum.

"Partiniz içinde '13 Hazirancılar' olduğunu biliyorsunuz herhalde" diye başlayan sorunun devamı şöyle geliyor: "Sizin başarısız olmanızı bekliyorlar, hemen ertesinde yerinizden etmek üzere harekete geçecekler... Bunlara ne dersiniz?"

Demek böyleleri de var. "Karşı çalışma yapanlar var mı, bilmiyorum" cevabı geliyor Kemal Bey'den...

Tunceli mitingi umudunu yükseltti CHP liderinin...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İlhan Bey'in planı gerçekleşiyor gibi...

Taha Kıvanç 2011.05.25

Fotoğraflar sözcüklerden daha etkili olabiliyor.

Van/Başkale'de BDP ilçe başkanı tarafından yakalarına parti rozeti takılan MHP ilçe örgütü yöneticilerinin fotoğrafı çok etkileyiciydi.

MHP'den BDP'ye örgüt transferi yaşanabilmesi ne kadar ilginç değil mi?

Bir gün önce Bozkurtlu, üç hilâlli rozet taşıyorsun, ertesi gün yakana BDP'nin çınarlı rozetini takıyorsun... Halkın cenazelerini almak için sınırı geçmesi, bir konuşmanın rencide etmesi, kasetlerin yüklediği mahçubiyet diye sıralamış gerekçelerini eskiden MHP ilçe başkanı olan yeni BDPlî...

Sakalım olmadığı için kimseler dinlemiyor, ama bir kez daha kayda geçireyim: Bu seçim çok partili siyasi tarihimizin en kritik -bu sebeple de en ilginç- seçimi olmaya aday... Şimdiye kadar 'siyaset' adına bildiklerimizi değiştirmeye aday bir seçim...

Tunceli'den dönerken, CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu, sandık yaklaştığında oylarını artıracak yeni çıkışları olacağını söylemişti de "Şapkasında acaba ne tavşanlar var" merakına düşmüştüm... Van ve Hakkâri'de yaptığı 'demokratik özerklik' projesine sahip çıkan konuşmaları o tavşanlardan biri sayıyorum ben...

'Ulusalıcı' CHP'liler rahatsızlık duyuncaya kadar hafifçe çark ediverdi zaten Kılıçdaroğlu...

Muhtemelen Güneydoğu'dan milletvekili çıkaramayacak CHP; kurmayları bu çıkışlarla başka bir şeyi amaçlıyor: Oylarını ülke çapında artırmayı...

Ak Parti'nin iktidar olduğu ve üçüncü dönemde de öyle kalmayı amaçladığı için telâffuz edemediği her konuyu CHP lideri partisi adına dillendirmekten geri durmuyor. Üç oy oradan, beş oy buradan alırsa ve bunlar daha önce CHP'ye gitmeyen oylarsa, sandıktan farklı bir tablo çıkabileceği hesabı bu...

Yanlış değil bu hesap...

Kasetlerin MHP tabanında nasıl bir etki yaptığını tahminde zorlanıyorum. MHP'ye Başbuğ'dan beri oy veren Orta Anadolu seçmeni muhafazakâr değerler üzerinden oy kullanacağı için, kaseti çıkanlar "İlişkim var, ama imam nikâhlı bir ilişki bu" diye kendilerini savunuyorlar. Çeşitli sebeplerden Ak Parti'ye oy vermeyen CHP'ye de eli gitmeyen kıyı şeridindeki seçmen kitlesinin bu gerekçe yüzünden MHP'den vazgeçebileceği gerçeğini unutuyorlar.

'İmam nikâhlı eş' o seçmen kitlesi için sorunlu...

Ne, "MHP'ye oy verenler hiçbir durumda CHP'ye oy vermez" mi dediniz? Yanılıyorsunuz. Özellikle 2007 seçiminden hemen önce başlayan bir 'iki partiyi birbirine yakınlaştırma' operasyonu ile CHP ile MHP tabanları birbirine geçişli hale getirildi. Bugün kamuoyu yoklamalarının ayrıntılı tablolarına bakıldığında, "Oyum CHP'ye" ve "Oyum MHP'ye" diyenlerin neredeyse yarıya yakını ikinci tercih olarak öteki partinin adını anıyor.

Toprağı bol olsun, İlhan Selçuk'un çabalarıyla gerçekleşen fiili durumdur bu ve 2002 seçiminde Tayyip Erdoğan'ın arkadaşlarıyla kurduğu yeni partiyle iktidara gelişi üzerine çerçevesini çizdiği bir siyasi koalisyon tezinin sonucudur. 6 Haziran 2003 günü 'Pencere' sütununda yayımlanan şu satırları daha önce de Kulis'e

taşımıştım:

"Kemalistler, milliyetçiler, Milli Görüşçüler (ya da radikal İslâmcılar), sağın ve solun lâik kesimleri muhalefette birleşiyorlar. Halkın şikâyetlerini arkasına alan bu ilginç gelişme, Türkiye Cumhuriyeti'nin güvenliğine duyarlı güçler tarafından da izlenmektedir."

O günlerde Ankara'ya kadar gelip Aslanlı Kapı'dan geçerek bazı görüşmeler yapmıştı İlhan Selçuk; bunu kendisine refakat eden Cumhuriyet'in Ankara temsilcisinin günü gününe aldığı notlardan biliyoruz. Geniş cephe oluşturma çabalarını 'güvenliğe duyarlı güçler'in de izlediği, bir temenni değil, ilk elden istihbarattı sizin anlayacağınız...

Bu çabaların sonucudur CHP ile MHP tabanları arasındaki geçişlilik...

2007 seçimi İlhan Selçuk ve Cumhuriyet sayesinde iki partinin kitleleri arasındaki geçişliliğin ilk denemesi oldu. Seçimden bir hafta önce (26 Haziran 2007) "MHP aslına rücu etti" cümlesiyle ilân etti olanı İlhan Bey. Şu cümle

de o **yazı**dan: "Bir ülke ki, midesiyle düşünen erbab-ı siyaset ve medya tayfası dincilikten yakınmaz, milliyetçilikten ürker. MHP, bu tayfanın uykusunu kaçırıyor."

İki gün sonra MHP'nin kocaman bir seçim reklâmı Cumhuriyet'in 'Pencere'li ikinci sayfasında çıktı. Soldan gelen kendisine yönelik eleştirilere **cevabı**nın taç beyti ise şuydu Cumhuriyet yazarının: "Ben lâik Atatürk Cumhuriyeti'nin varoluşu ve bütünlüğü için, dün bana işkence etmiş olanlarla bugün el ele vermeyi yurtseverliğin doğal ve sade gereği sayıyorum."

MHP yöneticileri BDP'ye geçer de, bazı seçmenlerinin oyları CHP'ye gitmez mi?

"Bu seçim kritik ve bu sebeple ilginç" demem boşuna değil...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir zamanlar dokunan yanardı

Taha Kıvanç 2011.05.28

Ne yani, Milliyet gazetesi el değiştirdi diye İnan Kırâç hakkında yayın serbestisi mi geldi? Kaç gündür medyada adı üzerinde fırtınalar koparıyor. Dün önemli bir ifşaat da Vatan gazetesinde çıktı.

Konuya müdahil olmazsam kalemim şişer...

İnan Kırâç ülkemizin en büyük patronu Vehbi Koç'un damadı. Profesyonel ömrünün büyük bölümünü ağabeyi Can Kırâç'ın başında olduğu Koç Holding'te geçirdi İnan Bey... Can Kırâç 1991'de holdingin başından çekildi; İnan Bey de onu izledi. Can Bey erkene aldığı emeklilik günlerini evinde kolajlar yaparak geçiriyor; İnan Bey ise ayrılırken devraldığı Karsan'da araç üretiyor.

En son Karsan mamulü otomobili New York taksisi yapma çabasıyla gündeme geldi İnan Kırâç...

Şahsen Kırâç Ailesi'ne ilgim hayli eskilere dayanır.

1991 seçiminden başbakan çıkmak üzere hazırlanan Süleyman Demirel, meydan meydan dolaşıp, "Özal'ı Çankaya'dan indireceğiz" demeye başlamıştı. Hatırlatmama gerek var mı, bilmem: 1991 Can Kırâç'ın Koç Holding'in başından âni bir kararla çekildiği yıldır.

Lâfına değer verdiğim kulağı delik bir dost, "Süleyman Bey Çankaya üzerinde uyguladığı baskıyla Turgut Özal'ı yıldırıp sahaya çekme, boşalacak adrese de Can Kırâç'ı gönderme hesabının içinde" tezini fıslıdayıverdi.

Etrafa kulak verince böyle bir hesabın gerçekten var olduğunu fark ettim...

Olayı "Vehbi Bey Can'ını Demirel'e ödünç veriyor" diye özetleyen aynı dost, "Bu denklemde önemli kişi İnan Kırâç'tır, Can Bey'e saygı duyar Demirel, ama İnan Bey'i dinler" demişti bana...

Kırâç Ailesi'nin iki ferdi de, Can Kırâç o günlerde kıyasıyla birbirine girmiş Hürriyet ile Sabah gruplarının patronlarını bir yemek masası etrafında buluşturana kadar, iş hayatı dışındaki meşgaleleriyle hiç gündeme gelmemişti... Erol Simavi ve Dinç Bilgin'in yemekten kardeş kardeş ayrıldığını görünce bildiklerimi okurlarla paylaştım.

Zaman'da çıkan (11 Eylül 1991) 'Demirel'in cumhurbaşkanı adayı' başlıklı yazım büyük gürültü kopardı. Gazete köşelerinde, haftalık siyasi dergilerde konu işlendi durdu. Gürültü, Can Kırac 10 Ekim'de (1991) bana gönderdiği nazik mektupla aday olmadığını açık bir dille bildirene kadar sürdü.

Can Bey nezaketini hiç yitirmedi, 'kendisini önemli hissetmesini sağlayan' o iki ay için hâlâ bana teşekkür eder, gönderdiği mesajlarla...

Bazıları CHP'de Kemal Kılıçdaroğlu'nun liderliğe yürüyüşü ve Önder Sav ile kadrosunun tasfiyesi sürecinde İnan Kırac'ın oynadığı rolle ilgili Mehmet Baransu imzalı **haber** çıktığında şaşırmış göründü. Oysa İnan Kırac'ın sürekli 'racon kestiği' bilinir.

Galatasaray Kulübü'nde "O gitsin" dediği gider, "Şu gelsin" dediği başkan olur... Son yayınlar üzerine yaptığı düzeltmede, siyasetle ilişkisini işleri ve ekonomiyle sınırlamış olsa da, gerçeğin bunun çok ötesinde olduğunu en iyi iş dünyası bilir.

Her kritik ortamda yanına beş öndegelen işadamını da alarak Ankara yoluna düşer İnan Kırac. İktidar partileriyle arayı bozmaz, Ak Parti de bunun istisnası değildir. Ancak Vehbi Bey'in siyasi mirası gözüyle baktığı CHP'yi sürekli yakın gözetimi altında tutar...

Eski bakanlardan Mehmet Turgut anılarında Vehbi Koç'un siyasete ilgisinin aşırı sola uzandığını başından geçen bir olaya dayanarak **anlatır**. 1965'te TİP'e seçimde kullanmaları için araçlar tahsis etmiştir Koç Holding. Mehmet Turgut "Bu ne iş?" diye sorunca, "Orada da tanıdıklarım var, ne yapayım?" cevabını vermiştir...

Onun yolundaki İnan Bey de Cumhuriyet gazetesinin büyük hissedarıdır bugün...

İnan Bey önce Kemal Kılıçdaroğlu'nu "Önder Sav, Mustafa Özyürek, Onur Öymen gibilerden uzak dur" diye uyarmış... Deniz Baykal'a da aynı isimleri parti yönetiminden uzaklaştırması tavsiyesinde bulunmuş... Kurultay'a hazırlanan Baykal'ın yakınlarına "Onlar varsa, beni listenize almayın" demiş Kılıçdaroğlu...

Sonrası malum. Baykal gitti, Kılıçdaroğlu geldi, o grup CHP yönetiminden silindi...

Dün Vatan'da Sanem Altan ilginç bir anekdot **aktarıyor**. Çetin Emeç'in eşi Bilge Hanım'ın yıllar sonra "Yakalanan katilin gerçek olduğunu düşünmüyorum" dediği **röportajı** yapan Sanem Altan'dı. Röportaj sonrasında ağlamaklı hale getirecek biçimde "Bitmiş kapanmış bir konuyu neden açıyorsun?" diye Bilge Emeç'i azarlamış İnan Kırac...

'İslâmi terör' hesabına kaydedilmiş suikastla ilgili büyüyen kuşkular bir işadamını neden böyle garip tepkiler vermeye sevk eder ki?

Bir zamanlar dokulmazdı; Milliyet ile Vatan etki alanından çıkınca böyle oldu galiba...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir iddia da benden: İnan Bey Tepebaşı'na merkez kuracak mı?

Bazen merakım beni tuhaf keşiflere sürükler. Bu defa da öyle oldu. "İnan Kırac'ın yan yana en fazla görüntü verdiği siyasetçi kim olabilir?" sorusuna cevap aramak üzere arşive dalınca yaşadım tuhaflığı...

Arşivlerde en fazla İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş'la fotoğrafı var İnan Bey'in...

TRT'nin eskileri nasıl becermişler, bilmiyorum, İstanbul'un en değerli yerleri TRT'nin elinde bugün... Tepebaşı'ndaki TRT binası sözgelimi, 'Kaşıkçı elması' değerinde... Bina TRT'nin üstüne kayıtlı, fakat arsanın yüzde 95'i İstanbul Belediyesi'nin... İnan Kırac yere talip olduğu için Kadir Topbaş'la pek çok yan yana fotoğrafı bulunuyor.

Kadir Bey açısından bunda şaşılacak bir yön yok. İnan Kırac binayı alıp kaçmayacak, kültür merkezi haline dönüştürecek; Belediye Başkanı projeyi desteklemeyip de ne yapsın? Ayrıca Başbakan Tayyip Erdoğan da projenin destekçilerinden; "Verin İnan Bey'e, ister kültür merkezi yapsın, ister müze" talimatını veren Tayyip Bey...

Hani benim bu işe karşı olduğum sanılmasın. TRT'nin Tepebaşı binasına en yakışır işlev kültür merkezi olmaktır. Bu işi İnan Kırac'ın kurduğu vakıf yapacaksa, bırakalım vakıf binayı alsın ve yapsın...

Şaşırdığım nokta farklı benim: Bir yandan bugünkü iktidardan beklentisi var İnan Kırac'ın, Başbakan'dan Belediye Başkanı'na herkesi ayaklandırmış, küçücük Pera Müzesi'ni kocaman bir merkeze dönüştürme çabasında; bir yandan da Tayyip Erdoğan'ın başbakanlıktan gideceği üzerine iddialı bahislere girebiliyor...

Nasıl şaşırmam?

En iyisi Cüneyt Arcayürek'in Cumhuriyet'te yazdıklarını aktarmak:

"Geçen pazartesi (23 Mayıs) bir toplantıdaydım. Dağılırken (adını vermeyeceğim) ünlü bir işadamı oturduğu yerden seslendi. Gazetenin genel yayın müdürü İbrahim Yıldız yanımdaydı o sırada; önünde durdum. İşadamı, altını çizen ses tonuyla: / 'Sizinle bahse girerim, CHP bu seçimde birinci parti olacak!' dedi.

"İlginç. Anketler aksini söylüyor, ama işadamı bu kadar kesin bir ifadeyle sonucu, adını vermediği ama saptamalarına inandığı bir kesimden aldığı bilgilere dayanarak söylüyordu. / Pek çok alanda ses getiren ünlü, milyar dolarlarla bozuk para gibi oynayan bir işadamına, benim gibi gazeteden aldığından dışında geliri olmayan biri olarak sordum: 'Kaybedersem size ben ne alabilirim ki... Nihayet bir yemek. Peki ama siz bahsi kaybederseniz ne alacaksınız?' / Yineledim: 'Ya siz! CHP birinci parti olmazsa... Siz bana ne alacaksınız?'

"Gayet net, kesin, yadsınamaz ses tonuyla derhal, duraklamaksızın yanıt verdi: 'Ne isterseniz' dedi."

İki gün sonra 'adını vermediği' işadamının İnan Kırac olduğunu açıkladı Cumhuriyet yazarı...

Yine Cumhuriyet'te, bu kez Leyla Tavşanoğlu, 'Türkiye'yi iyi tanıdığını' belirttiği bir üst düzey Beyaz Saray görevlisinin şu değerlendirmesini okurlarıyla paylaştı: "AKP'nin oy oranı doyuma ulaştı. Alabilecekleri tavan oran 2009 yerel seçimlerindeki yüzde 38'dir. Buna karşılık CHP yükselişte görünüyor. 25-30 bandında olduklarını tahmin ediyorum. MHP'nin de baraj sorunu olduğunu düşünmüyorum."

Washington'da "CHP yükselişte" diye etekleri zil çalan Amerikalı ile "Her bahse varım" iddiasını seslendiren İnan Bey'in tespitleri arasında bir fark sırtıyor: Amerikalı CHP için "25-30 bandında" demiş; İnan Bey ise "Birinci parti çıkacak" iddiasında... Benzerlik ise şu: Amerikalı da İnan Bey de sandığa yansımaları bekledikleri sonuçla bayram edecekleri izlenimini veriyorlar...

Amerikalı'yı anladım da, hükümetten ve belediyeden beklentileri hayli yüksek olan, istediklerini alma yönünde desteklenen İnan Kırac'ın Ak Parti'nin iktidarı kaybetmesini neden bu denli gönülden istediği...

2002 ve 2007 genel seçimlerinde, 'İstanbul Dükaliği' da denilen çevre, sandıktan AKP birinci bile çıksa hükümeti CHP ile MHP'nin kuracağına müthiş inandırılmıştı. Hürriyet ve Milliyet gazetelerinin o günlerdeki yayın politikaları bu beklentiyle çizilmişti.

Onları da İnan Kırac'ın "Bahse girerim" iddiasıyla söylediği "AKP ikinci parti olacak" türü bir değerlendirme yönlendirmiş olmasın?

Emine Uşaklıgil dedesinin kurduğu Cumhuriyet gazetesinin elinden nasıl kaçırıldığını anlattığı 'Benim Cumhuriyet'im' kitabında, gazeteyi esas yönetenlerin yer aldığı Cumhuriyet Vakfı'nın yönetim kurulunda Koç Vakfı'ndan Hakan Görür'le birlikte İnan Kırac'ın da üye olduğunu yazıyor (s. 429). Kırac, Cumhuriyet Vakfı Danışma Kurulu Başkanı imiş... Ayrıca gazeteyi parayla destekleyenlerin oluşturduğu Yenigün AŞ'nin de ortaklarındanmış (s. 430).

Galiba Arcayürek'le bahis de Cumhuriyet Vakfı toplantısı sırasında yaşandı.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir milyon TL değerinde soru

Taha Kivanç 2011.06.01

Sabahın köründe arayan dostum, "Teessüf ederim sana" diye başladı eleştirisine... Koç Holding'in eski yöneticilerinden, Vehbi Koç'un damadı, Galatasaray Kulübü, Galatasaray Üniversitesi ve Cumhuriyet gazetesi yönetiminde bulunan İnan Kırac'ın seçimde CHP'nin birinci parti olacağı iddiasına değinen yazılarımdı diline doladığı...

"Her şeyi yazmışsın, ama 'Bu nasıl olacak?' diye sormayı unutmuşsun" dedi.

Kamuoyu yoklamaları Ak Parti'yi rakiplerinden açık ara önde gösteriyor. Kolayca kapatılabilecek türden, bir-iki puan farklılık bir üstünlük değil Ak Parti'ninki; en yakın rakibiyle arasında neredeyse 20 puan fark var. İnan Kırac'ın girdiği bahsi kazanması için Ak Parti'nin en az 25 puan kaybetmesi, Ak Parti'den kaçan her oyu CHP'nin kazanması gerekiyor...

Dostumun "Nasıl olacak?" diye sorduğu bu...

Cumhuriyet gazetesinden Leyla Tavşanoğlu'nun Beyaz Saray'da üst düzey yetkili olduğunu söylediği birine atfen aktardığı seçim tahminine göre, 12 Haziran'da, Ak Parti yüzde 38 oy alabilecek... Bu oran da itibarlı şirketlerin büyük bir bölümünün araştırmalarından 7 ila 10 puan aşağıda...

Aynı soru Amerikalı için de sorulabilir: "Bu nasıl olacak?" Seçmenler anketörlere verdikleri cevaplarla çelişecek biçimde oy kullanmaz normalde; şimdiki eğilimlerini sandıkta değiştirmeleri için ciddi sebepler gerekir... Önümüzdeki on gün içerisinde seçmenlerin anketörlere verdiği cevaplardan pişmanlık duyup tercihlerini değiştirecekleri gelişmeler mi bekleniyor?

"Kampanyalar başlamadan çok önce 'Bu seçimi berbat edecekler' beklentisini yazmaya başlayan sen nasıl olur da bu basit soruyu sormazsın?" dedi dostum. Haklı.

İlhan Selçuk, toprağı bol olsun, 2007 seçimi öncesinde Ak Parti'yi iktidardan edip yerine CHP-MHP koalisyon hükümetini getirmek için kolları sıvadığında iki şey yapmıştı: İlki, birbiri ardına birkaç yazı yazarak, Amerika'ya, "Biraz da bizimkileri destekle" mesajı vermektir. Açık açık. Niyetini gizlemeye çalışmadan... İkincisi de, Cumhuriyet'i Washington'da temsil eden Elçin Poyrazlar'ı Dick Cheney'in ofisine göndererek aynı mesajı sözlü olarak da iletmektir.

"Ulusalıcıları destekle" mesajını vermek üzere yazılmış üç yazısının sonuncusundan (18 Kasım 2006) bir bölümü buraya aktarayım: "Bush yönetimi ne yapmalı?.. Bir yandan İlimli İslâm Devleti tasarımı dinci iktidarı, öte yandan terör örgütü PKK'yi kullanarak Türkiye'yi sıkıştıran Başkan Bush bu tutumundan vazgeçmelidir; zararın neresinden dönerse dönsün, kârdır... AKP'nin toplum temelinde oy desteği zayıflıyor, geriliyor; ülkede Amerika düşmanlığı yükseliyor, yoğunlaşıyor... ABD'nin Ortadoğu tasarımı 'revizyon'a, Türkiye'de ise yeni bir iktidara gerek var!.."

Bir şeyi daha unutmayalım: Amerikalılar İlhan Selçuk'u daha 1960'lı yıllarda ülkelerine davet edip bir ay boyunca onun seveceği yüzlerini görmesini sağlamışlardı. Dönünce kaleme aldığı 'Güzel Amerikalı' kitabı yalnızca bir baskı yüzü gördü; bugün arasanız bulamazsınız...

Cumhuriyet Vakfı Danışma Kurulu Başkanı İnan Kıraç "CHP seçimden birinci parti çıkacak" dediğinde, ya da bir yazarı "AKP'nin oyu azami yüzde 38" beklentisini Washington'dan taşıdığına, bu yüzden, ciddiye alırım.

Nasıl ciddiye almam? Obama döneminde de Beyaz Saray üzerinde etkili Neo-Çılgınlar tayfası ile Cumhuriyet arasında doğrudan bir hat var. Elçin Poyrazlar çağrılı gittiği Cheney'in ofisinde kendisine "Erdoğan'ın karşısında kim rakip olabilir?" diye sorulduğunu gazetesinin yayın yönetmenine söylemiş; o da İlhan Selçuk'a görüşmeyi şöyle özetlemişti: "Bizim kızla bilgi alış-verişinde bulunmuşlar. En çok merak ettikleri, Türkiye'de AKP'ye karşı muhalefet var mı, yok mu? İlimli İslâm meselesi... El-Kaide meselesi... AKP'ye kim muhalefet edebilir? Kim yükselebilir? AKP'den sonra ne olabilir... Bunları sormuşlar..."

Yayın yönetmeni, İlhan Bey'e, "Görüşmeler sürecektir" raporunu da vermişti...

Belli ki, Cumhuriyet ile Neo-Çılgınlar arasında Bush döneminde kurulmuş köprü hâlâ işliyor...

Şimdi artık dostumun sabah sabah kafama kaktığı soruya gelebiliriz...

Washington'da Ak Parti'nin oy oranının yüzde 38'e düşeceği hesaplanıyor... Ürettiği aracı New York taksisi olarak pazarlamak üzere geçtiğimiz birkaç ayı ABD'de geçiren İnan Kıraç daha ileri gidip "Sandıktan CHP birinci parti olarak çıkacak" iddiasıyla önüne gelenle bahse giriyor...

Ak Parti'nin oyları şimdilerde araştırmalarda çıkandan 15 puan kadar aşağıya düşecekse bu nasıl olacak? İktidar partisinin oylarının budanmasıyla sonuçlanacak ne gibi gelişmeler yaşanacak seçime kadar geçecek süre içerisinde?

Ne, nasıl, kimler devreye girdiği için olacak? Sizin bir fikriniz var mı?

ABD'nin kara listesinde, ama İsrail'in gözbebeği

Taha Kıvanç 2011.06.05

"Sami Ofer ölmüş" dediklerinde aklıma onlarca değişik konu üşüştü de en fazla nerede gömüleceği merakımı çekti. "Acaba onu da kendisinden önceki ünlü işadamları gibi Kudüs'te Zeytin Dağı'nın eteklerine mi gömecekler?" diye düşündüm.

Merakımı gideren haberi Ha'aretz gazetesinde okudum: Hayır, Ofer Kudüs'e değil Tel Aviv'e, Trumpeldor Mezarlığı'na gömülecekmiş... Bugün saat 16.00'da...

İsrail devlet olarak kendi çıkarları istikametinde davranan işadamlarına sonuna kadar sahip çıkıyor; başlarına hoş olmayan işler gelse veya başkalarına zarar verici işlere bulaşsalar bile... Nitekim, dünyanın en zengin işadamlarından olduğu (Forbes dergisi listesinde 79. sıradaydı bu yıl) bilinen Sami Ofer, ölümünden hemen önce, ABD Senatosu tarafından kara listeye alınmıştı; ama İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu kendisini yere göğe sığdıramadığı bir dille övdü...

ABD'nin 'kara liste'ye almasının sebebi, Ofer Grubu'nun, İsrail'in '1 numaralı düşman' ilân ettiği İran ile ilişkisinin tespit edilmesi idi; meğer Oferler, ABD'nin koyduğu yasağa kulak asmamış ve İran'a tanker satmış...

Bu işleri bilmeyenlere tuhaf gelebilir; oysa İsrail'in gözbebeği saydığı başka işadamları da zamanında İran'la iş yapmakta hiçbir beis görmemişlerdi. Marc Rich sözgelimi. 'Sıfırdan dolar milyarderliğine' tırmanan biriydi. Belçika doğumluydu, fakat servetini ABD'de yapmıştı. Milyarlar kazanırken vergi ödemeyi ihmal ettiği için yüklü para ve uzun hapis cezasına çarptırılmış, bu sebeple ABD'ye giremez olmuştu.

Marc Rich'in iş yaptığı ülkelerin başında İran geliyordu, daha sonra da Saddam'ın Irak'ı ile Kaddafi'nin Libya'sı...

Sekiz yıllık başkanlık süresini doldurduğu ve Beyaz Saray'dan taşındığı gün, Bill Clinton, siyasi hayatının son işi olarak, Marc Rich'i kanun önünde temizleyen bir karara imza attı. ABD başkanlarının böyle bir yetkisi var. Clinton'un yetkiyi Rich için kullanması çok toz kaldırmıştı.

Ardından sökün eden gerçek herkesi şaşırttı: Servetini ABD ile İsrail'in 'düşman' bellediği ülkelerle yürüttüğü ticaretten sağlamış olan Marc Rich'in hukuken anasından doğduğu günkü gibi masumiyete kavuşmasını sağlayan 'af', Clinton'un başının altından çıkmamıştı; onu buna İsrail'in o zamanki başbakanı Ehud Barak zorlamıştı. Barak, affı sağlamak için, Clinton'a, "O bizim için yalnızca yaptığı mali yardımlar bakımından değerli değil; sayısız Mossad operasyonuna yardımcı olduğunu bilin" demişti.

Telefonda söylenen bu sözler, Clinton'un son dakika affını sonradan soruşturan Kongre tarafından kurulmuş komisyonun elde ettiği kaset kayıtlarından öğrenildi.

Ne kadar garip ilişkiler, değil mi? Amerikalıların bize bile dönüp "Bunlarla ilişkiyi kesin, kesmezseniz haliniz fena olur" tehdidini savurduğu ülkelerle milyar dolarlık işler yaptığı halde, Marc Rich'in değeri İsrail Devleti'nin gözünde büyüyor. Sami Ofer ve oğulları ABD'nin kara listesine aldığı bir ülkeye tankerler satıyor, ama Netanyahu arkasından "İsrail Devleti kendisine şükran borçludur" açıklamasını yapıyor...

Siyasi tarihe 'İran-Kontra Skandalı' olarak geçen İran'a silâh satışı olayında, ABD'li bürokratları Tahran'a taşıyan uçak da Edmond Safra adlı İsrail Devleti'nin bir başka gözbebeği işadamı tarafından tahsis edilmişti.

Onun için, siz siz olun, kimin eli kimin cebinde hesabını yabana atmayın... Hemen her görünür olayın bir de görünmez yüzü olabileceğini asla unutmayın...

İsrail Devleti'nin dünyanın dört bir tarafında iş yapan işadamlarıyla perde gerisi ilişkilerini fâş eden bir belgesel filmin (2009) üzerinde yoğunlaştığı aile Oferler'di. Mickey Rosenthal adlı İsrailli gazetecinin 'Şakşuka Yöntemi' adlı belgeseli ülkeyi karıştırdı. Rosenthal belgelerle açıklıyordu devletin bazı kuruluşlarının nasıl üç otuz paraya Ofer'e sattığını...

Film festivallerinde büyük ödüllere lâyık görülen belgeselin gösterimi aile tarafından engellendiği gibi, yakın ilişkide bulunan gazete ve televizyon yöneticileri aracılığıyla medyada sözünün edilmesi de kısıtlandı...

Ülkemizde de Tüpraş, Galataport ve Kuşadası Limanı ihalelerine girmişti Ofer Grubu, ancak kazandığı ihaleler mahkeme kararlarıyla bir bir iptal edildi. O sıralar medyayı "Bakalım kim, ne yapacak?" dikkatiyle izlemiştim; o sebeple şunu yazabilecek durumdayım: En sonuç getirici sert yayınlar Doğan Grubu gazetelerince yapılmıştı.

Şu bilgiyi de o günlerde Milliyet'te okuduğumu hatırlıyorum: "Ofer kardeşlerin büyüğü David Ofer 1994 yılında vefat etti. O, işadamı değil bürokrattı. Uzun yıllar İsrail Emniyet Departmanı'nı yönetti."

İsrail Devleti'nin bir yas ilân etmediği kaldı Sami Ofer için...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ayhan Çarkın'ı gözümüz gibi koruyalım

Taha Kıvanç 2011.06.07

'Susurluk' ilçesinin siyasi jargonumuza 'kirli işler' çevirmekle görevli bir çetenin varlığının kanıtı olarak girdiği ilk günden beri, "Bakalım bizde de bir Vincenzo Vinciguerra çıkacak mı?" diye merak eder dururdum. Aradan dolu dolu onbeş yıl geçti; o kadar yıldır ismi Susurluk'taki kazayla birlikte anılanlardan Ayhan Çarkın o göreve soyundu.

Bazen duyarsız görünen kişilerin vicdanı, geçmişte içinde yer aldığı dehşetengiz yanlışlıkların hesabı sorulmadan geçirtilmesine elvermez. Tıpkı İtalya'da yargıç Felice Casson'un canhıraş biçimde yürüttüğü 'Gladio' soruşturmasını izlerken, "Bunlar fotoğrafın bütününe galiba göremeyecekler" diyen Vincenzo Vinciguerra'nın ortaya atılması gibi...

'Gladio' örgütünün varlığını, eylemlerini, yürüttüğü faaliyetleri bugün bütün dünya biliyorsa, bunu, aslında örgütün tetikçisi olan Vinciguerra'nın kendiliğinden ortaya atılıp "1972 yılında Peteano'da üç polisin ölümüne yol açan bombalama eylemini ben yaptım" itirafına borçluyuz...

Casson'a şu bilgileri sağladı Vinciguerra itirafta bulunduğu 1984 yılında: "İtalya'da epey bir zamandır 'gerilim stratejisi' izleniyor. Bunun arkasında ülkenin istihbarat örgütlerine paralel olarak NATO tarafından oluşturulmuş bir gizli yapılanma var. İtalyan siyasi ve askeri önderleri bu yapılanmadan haberdar. Örgüt komünizm tehlikesi düşünülerek oluşturuldu. Elemanları yabancı güçler tarafından İtalya'da yürütülen operasyonlarda kullanıldı."

Stratejinin uygulandığı dönemde girişilen bütün eylemlerin arkasında 'Gladio' örgütünün bulunduğunu açıklayan Vinciguerra, kendisinin katıldığı Peteano bombalama eyleminin üzerinin de örgüt tarafından örtüldüğünü söyledi.

İşin ilginç yönü şudur: Vincenzo Vinciguerra tanıklık etmek üzere ortaya atıldığında istese savcılarla cezasını hafifletici bir pazarlık yapabilecekken böyle bir talepte bulunmadı; bunun sonucu olarak o gün bugündür müebbet hapis cezasını çekiyor.

Ayhan Çarkın "1994'te Ankara'da öldürülen dört kişinin eylem timinde yer aldım" itirafında bulunurken, Vinciguerra'dan farklı olarak 'etkin pişmanlık yasası'ndan yararlanmak istemiş. Bu imkân sağlanırsa başka itirafçıların da çıkacağını söyleyerek...

Umarım çıkar...

Kendisini sorgulayan savcılara, Vinciguerra, 'gizli devlet' gibi çalışan örgütün iz şaşırtmak için giriştiği çabaları da örneklendirmişti. "Arjantin'deki aşırı solcu Montoneros örgütünün aslında askeri cuntayla ilişkileri vardı. Aynı durum İtalya için de geçerli. Bizde de resmen devlet-karşıtı görünen bazı örgütler aslında devletin görevlendirdiği kişilerce yönetildiler" demesi önemliydi.

Beklenmedik bir şey daha yaptı Vinciguerra, Arjantin ile İtalya örneklerini birbirine bağlayan kişinin adını da verdi savcılara: Licio Gelli...

P-2 Mason Locası'nın Büyük Üstadı'nın ismi bir Gladio tetikçisi tarafından ilk kez, "Uluslararası bir komplonun başı" olarak anılınca, P-2 yapılanması içerisinde yer alan siyasiler ve bürokratlar 'tetikçi' Vinciguerra'nın itiraflarını değersizleştirmek için devreye girdiler, P-2 üyesi gazeteciler ve yazarlar iftira dolu yayınlarla ortamı bulandırmaya başladılar.

Göz açıcı bir başka ayrıntı da şu: Tetikçi Vinciguerra, eylemlerde kullanılan silâh, teçhizat ve bombaların bilgisi dahilinde olan zula yerlerini aktarmıştı savcılara... 1970'li yıllardaki 'sol gösterip atılan sağ yumruk' tarzındaki gerilimi artırıcı eylemleri 18 yıl sonra soruşturan yargıç Casson'un Vinciguerra'dan aldığı bilgiler ışığında sorular yönettiği Jandarma (Carabinieri), "Konuya ilişkin belgeler imha edildi" cevabını vermişti.

Yakın geçmişimizdeki karanlık eylemlere de ışık tutacak bir bilgi kırıntısı daha: CIA Gladio örgütü için Çekoslovakya'dan silâh ve bomba satın almıştı. Örgütün zulalarında Kalaşnikoflar yanında C-4 patlayıcılar da bulunuyordu.

Konuyu genişliğine irdeleyen ve aktardığım bilgilerin çoğunu ödünç aldığım İngiliz gazeteci Philip Willan, Soğuk Savaş döneminde Sovyet askerlerine arkadan vuracak Gladiocuların ellerinde Sovyet yapımı silâh bulunmasının mantığını açıkladıktan sonra şunu da ekliyor: "Barış zamanında ise, aslında aynı tetikçilerin yaptığı eylemlerden dolayı solcular kınanabiliyordu. Gladio'nun elindeki Sovyet-yapımı silâhların Kızıl Tugaylar'ın eline nasıl geçtiği ilginç bir hikâye olabilir..."

Bizde 'Susurluk' adıyla ünlenen yapılanmanın tetikçilerinden birinin ortaya atılıp "Bine yakın can alıcı eylemde görev aldım" demesi, ardından zamanında Ankara'yı kasvete boğan dört Kürt asıllı önemli kişiye karşı girişilen suikastlarda bulunduğunu itiraf etmesi çok önemli bir gelişme.

Seçime gidilen günümüz ortamında gözlerden saklanmasına izin verilmemesi gerekecek kadar önemli hem de...

İtalya'da Vincenzo Vinciguerra'nın savcılara anlattıkları, mahkemeye taşıdığı ifşaatlar onun yüreğinin soğumasını sağlamıştı. Bir şeyi daha: Vincenzo yaptıklarını anlatmasaydı, muhtemelen başka bir tetikçinin kurşunlarına hedef olacaktı.

Hapiste, ama hiç değilse sağ şimdi...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Su uyur, Monşerler uyumaz

Taha Kıvanç 2011.06.10

Hıncal Uluç ve Mehmet Y. Yılmaz başta olmak üzere pek çok yazarın meslekteki ilk ustası Mehmet Ali Kışlalı (MAK) artık yazmıyor, ama Monşerler çalışmaya devam ediyor...

Geçen seçimde devreye soktukları bir 'yalanı' allayıp pullayıp yeniden yaygınlaştırmış Monşerler...

Monşerleri şöyle **tanıtıyor** MAK: "Bir kısmını Galatasaray Lisesi'nden, bir kısmını Mülkiye'den, bir kısmını da, rahmetli Abdi İpekçi'nin ihdas ettiği Milliyet diploması muhabiri olarak 1960'lı yılların başında tanıdığım, şimdi hepsi olmasa da çoğu büyükelçilik yaptıktan sonra emekli olmuş" tipler...

Kışlalı'nın 'Monşerler' diye tanıttığı tipler yabancı yayınları izleyip ilginç bulduklarını listelerinde yer alan kendi gibilerle paylaşıyormuş...

Ben ülkemizin en kıdemli gazetecisinin yalancısıyım; MAK da bizzat tanıdığı eski büyükelçilerin yanıltma kampanyalarının mağduru...

Geçen hafta Erdal Şafak Sabah'taki köşesinde dört yıl önce yaşananları bugüne taşıyarak **özetledi** de dikkatim ayağa kalktı. Meğer 'Monşerler' yeniden harekete geçmiş ve 2007 seçimi öncesinde MAK aracılığıyla yaygın hale getirme çabasına girdikleri yalanı bir kez daha etrafa göndermeye başlamış...

Sizlere de gelmiş olabilir tezviratları... IMF'de başekonomist iken yaptığı çıkışlarla ismini duyurmuş, Harvard profesörü Kenneth Rogoff güya şunları söylemiş çıktığı bir televizyon programında: "Türkiye kriz yokmuş gibi davranıyor ama kriz giderek daha fazla etkili olmaya başladı. 2001 krizinden farklı olarak uçuruma yuvarlanan Türkiye'nin çevresinde tutunabileceği bir dal da yok. Çünkü herkes kendi derdinde. Türkiye seçime kilitlenmiş, olan bitenin farkında değil..."

Nerede? BBC'de yayınlanan Stephan Seckur'un 'Hardtalk' programında...

Her yerde kulağınıza takılan "Ekonomimiz görüldüğü kadar sağlam değil" iddiası işte Monşerler tarafından yaygınlaştırılan ekonomi profesörü Rogoff'un sözde söylediklerine dayanıyor...

'Sözde' değişim iddianın bütünüyle yalan oluşundan... 2007 seçimi öncesinde de aynı iddia ortaya atılmış, kısa bir soruşturma, BBC ekranlarından sarf edildiği ileri sürülen görüşün Harvard profesörünün ağzından çıkmadığını ortaya koymuştu.

İddianın yalan olduğunu tespit ettim, Kulis'te **değerlendirdim**, MAK ve yetiştirdiği gazetecilerden 'tık' çıkmadı... İnsan, "Beni aldatmışlar" türü bir küçük açıklama olsun bekliyor...

Ülke-TV'de her gün ilginç konuklarla güncel konuları işleyen Ersoy Dede, MAK'ın yazısındaki iddiayı okuyunca, aklına Harvardlı hocaya işin aslını sormak gelmiş... Gönderdiği e-postaya cevap gecikmemiş: "İddia, programda söylediklerime uzaktan yakından benzemiyor..."

Ken Rogoff'un cevabını okuyunca beni bir merak aldı. Sonuçta Hardtalk BBC'nin en itibarlı programlarından biri; öyle olduğu için de eski günlere ait olanlara bile ulaşılabilir. Ayrıca Prof. Rogoff ünü sebebiyle ekonomi alanı meraklılarının takibine mazhar; bu sebeple program 'YouTube' arşivinde de bulunuyor.

Programı izledim. İlk izleyişimde Türkiye'nin adının geçtiğini fark etmedim bile; ikinci izleyişimde bir tek yerde geçiverdiği kulağıma takıldı... Öylesine...

Oysa MAK ve onu yanlış bilgilendiren Monşerler Rogoff'un ağzından en kötü senaryoyu yazmış durumdalar: Rogoff önce bir kısım kalkınma halindeki ülkenin çok zor durumda olduğunu ve iflâsa doğru gittiklerini söylüyormuş... "Türkiye de bunlar arasında mı?" sorusuna uzun uzun Türk ekonomisi hakkında bilgisini gösteren rakamlar veriyor ve IMF ile ilişkilerden söz ediyormuş...

Sonra? Sonra da şu cümleleri birbiri ardına sıralıyormuş: "Türkiye kriz yokmuş gibi davranıyor ama kriz giderek daha fazla etkili olmaya başladı... Durum giderek daha vahimleşecek. Devlet gelirleri acımasızca düşecek. Nisan'dan sonra işler daha kötüleşebilir. Türkiye seçime kilitlenmiş. Olan bitenin farkında değil. Başbakan Erdoğan gazetelerin okunmamasını istiyor. Bence öncelikle onları Erdoğan okumalı."

Ne senaryo ama...

Monşerler aslı astarı olmayan bu kötü senaryoyu dört yıl önceki seçimin hemen öncesinde MAK aracılığıyla herkese ulaştırmıştı. Kulis'te, "Yalan bu, Rogoff Türkiye hakkında olumsuz tek bir söz bile etmedi" diye yazdım, tezviratlarının etkisini bir parça olsun engelledim. Artık MAK yazmıyor, ama Monşerler yavelerini bu seçim öncesinde de saçmaya devam ediyor...

Bazıları "Seçimdir, ne yapsan yeridir" gibi bir inanışa sahipler. Vur, oradan da vur, buradan da... Oradan vurduğun etkili olmadı mı, çevir bir de buradan vur... Bu inanış yüzünden, seçim kampanyası, yaşı küçüklere izletilmeyecek çirkin filmlere döndü.

Erdal Şafak, "Saçma sapan iddialarla boşuna vakit harcamayın" tavsiyesiyle bitirmiş yazısını. Doğru bir tavsiye. Su uyur, Monşerler uyumaz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Seçim bu defa da anketleri yanılttı (mı)

Taha Kıvanç 2011.06.13

Seçime iki hafta kala, grup halinde bulunduğumuz yere gelen bir kadın medya çalışanı, "Dün akşam müthiş bir kâbus gördüm" diye özetledi rüyasını...

Rüyada sandıktan yüzde 70 oy alarak çıkıyormuş Ak Parti... Seçime bir hafta kala yanımıza geldiğinde ise yüzünde güller açıyordu aynı medya çalışanı dostumuzun... Rüyasında Ak Parti'nin oyunu bu defa yüzde 39 olarak görmüş...

Bu defa da âdetimiz üzre erkenden aile boyu sandık başına gittik; oyunu ilk kullananlardan biri yine ben oldum. Gözlerim etrafta "Acaba bizimkiler yine erkenci mi?" merakıyla dolaştı durdu. Sandığa erkenden koşanların kimliği seçimi hangi partinin önde bitireceğinin de göstergesi bence...

Her seçim sabahı yaptığım gözlem bugüne kadar beni hiç yanıltmadı...

Dün yapılan seçim, partiler açısından olduğu kadar, partilerin performansını değerlendiren kamuoyu araştırması yapan şirketler açısından da bayağı iddialı geçti. Televizyon ekranlarına çıkmaya başladıkları ve birbirleriyle atışmayı da kabul ettikleri için, anket şirketlerinin iddialarından hepimiz haberdarız.

Siz bu yazıyı okurken sandıklar çoktan açılmış ve partilerin aldığı oylar belirlenmiş olacak. Her seçim ertesinde yaptığım gibi, hangi şirketin beklentisinin verdiğimiz oylarla örtüştüğünü görebilmeniz için, anketlerin sonucunu burada topluca sunacağım. Kimi yasaklar başlamadan kısa süre önce açıklanmış sonuçlar bunlar... Kimi de yasaklı dönemde yapıldığı için yayınlanmadı, özel çabayla elde ettim o sonuçları...

A&G, bilindiği gibi, Adil Gür'ün başında bulunduğu şirket... A&G'nin son hafta içinde elde ettiği bulgu (yüzde olarak ve toparlama yoluyla) şuydu: AKP 48, CHP 29, MHP 13...

Mustafa Şen'in başında bulunduğu GENAR şirketinin 30 Mayıs - 4 Haziran tarihleri arasında gerçekleştirdiği anketin "12 Haziran günü sandık başına gittiğinizde hangi partiye oy vereceksiniz?" sorusuna verilen cevaplar şöyleydi: AKP 47.7, CHP 26.2, MHP 13.8...

Sandığa düşecek oyu en iyi tahmin edebilmek amacıyla Konda şirketi, 3 - 5 Haziran tarihleri arasında alana çıktı ve seçime kısa süre kala şu sonucu açıkladı: AKP 46.5, CHP 26.8, MHP 10.8... Konda yöneticilerinden Tarhan Erdem TV ekranlarında MHP'nin baraj çizgisine çok yakın durduğunu söyledi.

MHP'nin baraj sorunu olduğunu düşündüren bir anket Andy-Ar şirketi tarafından seçime on gün kala açıklandı. Andy-Ar'ın araştırmasının sonucu şu: AKP 52.3, CHP 24.8, MHP 9.8...

Prof. Özer Sencar'ın başında bulunduğu MetroPoll şirketinin 28 - 29 Mayıs tarihlerinde yaptığı anket ilginç bir sonuç vermekte. MetroPoll yüzde 15'i bulan kararsızlar, protestocular ve cevap vermeyenleri işin içine katmayınca ortaya şöyle bir tablo çıktı: AKP 34.8, CHP 23.1, MHP 15.9... MetroPoll'e göre muhtemel tablo şöyle olacak: AKP 44-48, CHP 26-28, MHP 13...

Konsensus araştırma şirketi de Habertürk gazetesi için yürüttüğü araştırmanın en taze sonuçlarını on gün kadar önce açıkladı. AKP 48.6, CHP 28.3, MHP 11.5...

Görüyorsunuz, çeşitli araştırmalarla oyu önceden öğrenilmeye çalışılan seçmen, şirketlerin de kafasını karıştırmış... Ak Parti'nin oyunu yüzde 53'e yakın tahmin eden de var ciddi kurumlar arasında, yüzde 40'lara kadar düşüren de... MHP'yi baraja yakıştıran da var, oyunu yüzde 16 tahmin eden de...

Ne hikmetse, 12 Haziran seçimine, daha öncekilerden bayağı farklı olarak, seçmenlerin kafası hayli karışık olarak gittik... Bunda liderlerin meydanlara yansıyan çekişmeleri kadar medyanın tavrı da büyük rol oynadı...

Bu yıl önceki seçimlerden farklı olarak daha fazla sayıda yazar siyasi kimliğini belli etme ihtiyacı duydu. Zaten eğilimlerini biliyorduk, ama bu defa kendi kalemlerinden açık etmeyi yeğledi pek çok yazar... Birkaç Ak Parti seçmeni de vardı yazarlar arasında, ancak çoğunun gönlünün BDP ve CHP'de olduğu bir kez daha kayıtlara geçmiş oldu.

Benim cebimde siyaseti yakından izleyen gazeteci ve akademisyenlerin seçim sonuçlarına dair tahminleri de var. Tek tek herbirini buraya taşıyıp sandıktan çıkan sonuçla yüzleri mosmor etmek yerine kabaca bir özet yapmayı tercih ediyorum: Onların tahminleri de araştırma kuruluşlarından çok farklı değil; Ak Parti'nin oylarını tavana vurduran da var, yerlerde süründüren de...

Herkes gönlünden geçeni 'tahmin' olarak sunmuş, sizin anlayacağınız...

Yine de birilerinin tahmini yanlış çıkacak... Bakalım kimlerin?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Seçim gecesinde kim, nerede, ne yaptı?

Taha Kivanç 2011.06.15

Seçim gecesini stüdyoda geçirdiğim için heyecanı yaşayamadım.

Seçim gecesini dostlarıyla birlikte geçirdi pek çok insan... O gece İstanbul'un 'entel' kesiminin gözde mahallesi Cihangir ile zenginler ve ünlülerin oturduğu bir sitede ilginç konuşmalara tanık olundu.

Nereden mi biliyorum? Cihangir'deki evde o gece yaşananları Cem Erciyes tatlı bir üslupla Radikal'de yazdı. Diğerini, niye yalan söyleyeyim, hayal gücüme dayanarak bütünüyle kendim uydurdum.

Cihangir'de o gece için pek çok evde yemek davetleri verilmiş, küçük partiler düzenlenmiş... "Herkesin merakla beklediği seçim sonuçlarını topluca karşılamının hazırlıkları yapıldı" diyor Radikal yazarı...

Kendisinin katıldığı davet bir oyuncunun evinde verilmiş. Davetliler arasında bir TV dizi yönetmeni, bir film yönetmeni, bir yazar ile bir de iktisat profesörü bulunuyormuş. Çok politik bir ekip değilmiş toplananlar; çoğu oyunu CHP'ye veya bağımsız adaya veren kişilermiş...

"Konudan uzaklaşmamak için tahminleri alıyorum" diye anlatıyor gece yaşananları Cem Erciyes. En çarpıcı tahmin ekonomi profesöründen gelmiş: "AKP yüzde 35-40, CHP 30-35, MHP 15 civarı.." Erciyes, "Ben kendisini pek iyimser buluyorum. Az sonra ilk sonuçlar ekrana düşüyor: AKP yüzde 55, CHP yüzde 19..."

İlk tepki iktisat profesöründen pek anlamlı gelmiş: "Çüş!"

Biri, "Bu bir Stockholm sendromu" demiş... Halk Erdoğan'ın gücünden etkileniyormuş... "Yeni Osmanlılık hoşuna gidiyor insanların" da demiş aynı kişi...

Yurtdışında yaşayan bir başkasının derdi oralarda yanlış tanınmak imiş... Davete sonradan katılan bir gazeteci, "İyi bir demokrasi için bu kadar güçlü bir parti doğru değil" hikmetini paylaşmış... Dizi yönetmeni, "Bir ülkeyi 12 sene aynı başkan yönetiyorsa bir sorun vardır" demiş...

Hayal kırıklığı yaşadıkları bir seçim gecesinden aynı hayal kırıklığını bir daha yaşayacakları sonraki seçim gecesine kadar birbirlerine veda etmiştir Cihangir sâkinleri...

Öfkelerini yazdıkları senaryolara ve yönettikleri dizilere yansıtmak üzere...

Eh, onların kendilerini ifade etme mecrası olarak diziler var. Dizilerini seyredenlerin hiç değilse bir bölümü, çoğu kez apaçık verdikleri öfke mesajlarından etkilenerek, sayelerinde iktidara karşı olanlar cephesine sınıksız sarılıyorlar.

Zengin işadamlarıyla değişik meslek gruplarından ünlülerin toplandığı öteki evde seçim davetine katılanların o kadar olsun bir tesellileri bulunmuyor. Aralarından bazıları yeniden dizaynına katkı sundukları CHP'nin bu

seçimden birinci çıkacağı umudunu taşıyor... Bazısı CHP listesinden seçilecek yerlerden aday olduğu ve parti merkezinde bulunması gerektiği halde geceyi 'kader arkadaşları' ile geçirmeyi uygun bulmuş...

Tesadüfen kullanmıyorum 'kader arkadaş' deyimini... Tayyip Erdoğan 'dava arkadaş' diyor siyasete atıldığı ilk günden beri aynı yolu beraber yürüdüğu kişilerden söz ederken; konak görüntülü evde toplananlar ise çok değişik meşgalelerin içinde yoğruldukları halde aynı kaderi paylaşıyorlar...

2000 yılı sonrasında yapılan her seçimde yenilme ve sayılarının azalması kaderini...

Son 15 gün içerisinde yazdıklarıyla 'beyaz Türkler'in yeni mahallesine çekilmiş eşini bile şaşırtan gazeteci, etrafına baktığında, 2007 seçiminde birlikte üzüldüğu bazılarının son seçim gecesi aralarında bulunmadığını hüzünle fark ediyor.

Patronuyla göz göze geliyorlar bir an ve 2002 ile 2007 seçimlerinde sandıktan CHP-MHP koalisyonu çıkacağına inandırdığı adamın gözlerinde "Bu defa da beni aldattın" ifadesini okuyor... O an zihninden Alman partnerine söyledikleri ve alınan seçim sonucunu hangi kılıfa sokacağı düşüncesi geçiyor...

Ak Parti çevrelerinde iyi tanınan bir işadamı da orada, ama geldiğine pişman mı ne? Hepsine tepeden bakan işadamına dönüp "Tayyip Bey bile bu kadarını beklemiyordu" diyor o işadamı... Zaten konağı ilk terk eden de o oluyor. "Balkon konuşmasını yerinde dinlemek üzere Ankara'ya uçacaktır" diye konuşuluyor arkasından...

Hemen herkes, birkaç televizyon kanalı da bulunan bir işadamına, "Hadi, sen yine yaşadın" diye takılıyorlar. O işadaminin da yüzü nedense asık. Yoksa yakınında yer alan bazılarının "Bunlar gidici patron, biz daha dengeli davranalım" tavsiyesini dinlemeseydi mi? Tavsiye edilen 'denge' politikası yüzünden ana ekranın küfürbazlara emanet edildiği acaba fark edilmiş midir?

En fazla sevineceği beklenen yüzü asık patron da evden erken ayrılıyor. Ardından "Herhalde ekrana müdahale etmeye..." diyorlar.

Kalanlar "Bundan sonra ne yapmalı?" sorusuna cevap arıyorlar.

Ne yapacaklarını yakında öğreniriz nasıl olsa...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'ABD'ye söyleyin, darbeyi bu gece yapıyoruz...'

Taha Kivanç 2011.06.19

"Kenan Evren kaç yaşındadır acaba?

90? 92? Daha mı fazla? O yaşta bir insan, Cumhuriyet Savcısı'na ifade verirken, kendi aleyhine sonuçlanacağını bilse dahi, nasıl olur da, sadece doğruları aktarmaz?

Nasıl olur da o yaşta biri doğrulardan şaşar?

Cumhuriyet Savcısı Hüseyin Görüşen'in iki hafta önce evine giderek ifadesini aldığı Kenan Evren'e yönelttiği sorular görüşmenin ardından kamuoyunun bilgisi dahiline girmişti. Dün de, bir gazete, cevapları yayınladı.

Ne cevaplar ama...

TSK İçiş Hizmet Kanunu'nun 35. maddesine dayanarak, olaylar artık iyice içinden çıkılmaz hal aldığı anda, akan kanları durdurmak için idareye el koymaya karar vermişler... Amerika'ya haber vermemişler; tanklar Ankara'da JUSMAT adlı ABD örgütünün önünden gece yarısı geçerken, Amerikalılar, "Ne oluyor?" diye sorunca, "Nasıl da iki saat sonra darbe olacak, söyleyin" demiş Evren... 11 Eylül günü akan kanın 13 Eylül günü dindiği bilgisi yanlışmış; her şeye hâkim olmak altı aylarını almış... Kendisi de, Org. Bedrettin Demirel de, "Darbe için şartların olgunlaşmasını bekledik" dememiş...

İtiraf ettiği tek hata, Yunanistan'ın NATO'nun askeri kanadına dönüşüne izin vermesi; Amerikalılar o konuda kendisini aldatmışlar...

Belki de 12 Eylül'ün (1980) çok öncesinde başlayan ve halkın kabul etmesi için hayli zaman beklendiği bilinen darbe hazırlıklarından dolayı bilgi sahibi olduğu için Kenan Evren'i mazur görmeliyiz. Esas darbeler, bu işi onunla mı, yoksa onu aşarak mı veya emekli olması sonrasında mı yapmayı ciddi ciddi düşünmüş olmalılar...

Şu gerçek tanıklıklarla biliniyor: 12 Eylül trenine en son binen kişiydi Kenan Evren...

Darbeci olmadığı veya darbelere karşı olduğu için değil, esas darbeci kadro onda bazı 'hatalı yönler' gördüğü için...

Cumhuriyet Savcısı'na, Evren, "Ben aslında darbe konusunda ikircikliydim, sıkıyönetimle kanın durdurulabileceğine inanıyordum, siyasileri uyaran bildirilerle yetinmekten yanaydım" deseydi, emin olun, söyledikleri anlattıklarından daha yakın olacaktı gerçeğe...

Esas kadrodan Harp Akademileri Komutanı Org. Bedrettin Demirel darbenin fazla beklenmeden yapılmasından yanaydı ve darbeye destek vermesi beklenen isimlerin çoğu da onun gibi düşünmekteydi. Org. Demirel birkaç kez Evren'le görüşüp "Hemen müdahale edelim" diye kendisini sıkıştırdı. Evren, "Beni çok sıkıştırıyorlardı, ama bıçak kemiğe dayanana kadar beklemeyi tercih ettim" diye özetlenebilecek notlar düşmüştür anılarına...

Org. Bedrettin Demirel, 1988 yılında, Milliyet'ten Yener Süsoy'a, "12 Eylül için şartların iyice olgunlaşmasını bekledik" diyecektir... 'Şartların olgunlaşması' ile kast edilenin ne olduğu herhalde âşikâr...

Aynı röportajda başka ilginç noktalara da temas etmiştir Org. Demirel... Sözgelimi, TSK'nın elinde hemen her yıl yenilenen 'Dev-Kurt' (devleti kurtarma) adlı bir planın olduğu noktasına...

Şöyle diyor Org. Demirel: "Kısa adı Dev-Kurt olan devleti kurtarma planı hep vardır Genelkurmay'da. Yıllardır vardır. 12 Eylül'de zuhur etmiş bir plan değildir. Devlet görevini yapamayınca 12 Eylül'de Dev-Kurt kuvveden fiile çıktı." Hani birileri, "2003'te hazırlandığı iddia edilen bir darbe planında daha sonraki yıllara dair bilgiler nasıl yer alıyor?" diye soruyor ya, daha 1988 yılında açık edilmiş 'Dev-Kurt' adlı planın varlığı bu soruya cevap teşkil ediyor...

Gerekli görüldüğü zaman devreye sokulana kadar sürekli güncelleştirilen bir plan olmalı 'devleti kurtarma planı'... Beni hayal kırıklığına uğratan, darbeden yalnızca iki saat önce ABD'nin haberinin olduğu ayrıntısı... Tanklar JUSMAT'ın önünden geçiyormuş, Amerikalılar sormuş, Evren de "Söyleyin" demiş...

Yalan demiyorum, mutlaka bu da olmuştur... Ancak "Yaptık" haberini iletmeye yaramıştır o bilgilendirme...

Saatlemeye göre, o gece Beyaz Saray'da görevli Paul Henze'nin Başkan Jimmy Carter'a bir konser sırasında ulaşıp "Bizim çocuklar darbe yaptı" cümlesiyle iletmediği, JUSMAT'tan alınan bilgi olmalı...

Evren'in geciktirip durduğu darbenin bir an önce yapılmasını istiyordu Amerikalılar; bunun için baskı da yapıyorlardı. Dolaylı baskılar işe yaramayınca dönemin Hava Kuvvetleri Komutanı Org. Tahsin Şahinkaya 'Nato gezisi' bahanesiyle Washington'a çağırılmış, ABD Savunma Bakanı ve Genelkurmay Başkanı ile ayrı ayrı yemeklerde buluşmuştu.

Yemekler, Türkiye'den gelen konuğa, "Daha ne duruyorsunuz?" mesajının zeminiydi. Org. Şahinkaya 11 Eylül (1980) günü Ankara'ya dönmüş, darbe ertesi gece sahneye konmuştu.

Doğruyu söylese Evren, gerçeği aktarsa Şahinkaya, ne kaybederler ki?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Demokrat şefkatlidir, hafif de unutkan...

Taha Kivanç 2011.06.21

Demokrasiler ile askeri rejimler arasındaki en büyük farklardan biri, ilkinin şefkatli, ötekinin intikamcı olmasıdır... İlki yapılanları unutmaya da unutmış görünür, öteki asla unutmaz...

27 Mayıs (1960) darbesinin ardından 'köpek davası' ve 'bebek davası' dahil yüzlerce dava görüldü Yassıada'da; insanlar "Kuyruklar" diye aşağılandı. 1950-1960 döneminde sorumluluk taşıyanlar uzun süre siyasi haklarından mahrum edildiler...

Benzer bir durum 12 Mart (1971) darbesi sonrasında da yaşandı. Avrupa'ya işçi göçü 1960'larda başlamıştı, ama beyin göçü 'siyasi sığınmacı' kimliğinde 1970'lerde Avrupa ülkelerinin kapısına dayandı. O dönemde açılan davalardan hâlâ sonuçlanmayanlar var.

Aynı durum daha da genişleyerek 12 Eylül (1980) darbesince yaşatıldı.

Oysa 1950'de uzun sürmüş bir tek-parti iktidarını deviren DP'nin sloganı, geçmişin hesabının sorulmayacağını ilân eden "Devr-i sabık yaratmayacağız" idi. Eşref Edib'in 'Kara Kitap' adlı eserinde sosyal, Ahmet Gürkan'ın 'İsmet Paşa'nın Beytülmalî' kitabında mali boyutları sergilenen yanlışlıkların üzerine gitmedi DP iktidarı...

Yapılanları unutmış görüldü, hesabını sormadı. DP sözcüleri muhalefetin şirretliği dayanılmaz hale geldiğinde hatırlattılar eski dönemde yapılanları; o kadar...

Referandumla (12 Eylül 2010) halk tarafından yargıya görev verilene kadar 1960, 1971, 1980 ve 1997 askeri müdahalelerini gerçekleştirenlerin üzerine gitmedi hiçbir siyasi iktidar; o dönemlerde yapılan uygulamalardan mağdur olanlar hakkını aramadı.

Unutmayalım: Darbeciler hesaplarını özel mahkemelere havale ediyorlardı. Yassıada Mahkemesi hukuk sistemi aşılıyor kurulmuştu; sonraki bütün darbelerin ardından açılan siyasi davalar savcılar ve yargıçların subay olduğu Sıkıyönetim Mahkemelerinde görüldü.

Hiçbir siyasi iktidar, ne kadar kızarsa kızsın, rakibi siyasi partilerin kapatılmasını istemedi; 27 Mayıs (1960) DP'yi kapattı ilk... 12 Mart (1980) MSP'yi... 12 Eylül (1980) CHP dahil hepsini... 28 Şubat (1997) RP ve FP'yi... Daha

sonra 'darbe' yapılamadı, ama yine de parti kapatmaya teşebbüs edildi; iktidar partisi (Ak Parti) postu zor kurtardı.

Her darbe öncesinde askere "Gel, gel" yapan işadamları ile darbelere gerekçe hazırlayıcı haber yapanların, "Daha ne duruyorsunuz?" çağrısında bulunan yazılar yazarların davranışları da birkaç akademisyenin merakına bırakıldı. 12 Eylül darbesinin lideri Kenan Evren, sonunda isyan edip "Sizler değil miydiniz, kolumuzdan tutup idareye el koymaya davet eden, şimdi nasıl oluyor da dediğinizi yaptığımız için bizi eleştiriyorsunuz?" çıkışını yaptı bir kitapla; siviller yine sessiz kaldı.

Ak Parti hayli karmaşık bir dönemden sonra iktidara geldi, isteseydi önceki dönemin kirli çamaşırlarını Meclis çoğunluğunu kullanarak ortaya dökebilirdi; bunu özellikle yapmadı. Bütün yaptığı, demokrasiyi kesintiye uğratanlarla yargının uğraşmasının önünü açan anayasa değişikliği oldu...

Dahasını da yaptı Ak Parti lideri Tayyip Erdoğan; son seçim kampanyası sırasında kendisine edilen hakaretlerle ilgili olarak siyasilere ve medya mensuplarına karşı açtığı davaları geri çekti. Helâllaştı. Bunun önemli bir jest olduğuna hiç kuşku yok.

Halkın yarısının desteğini almış bir siyasi kadronun yapması beklenebilecek türden hiçbir taşkınlık yaşanmadı seçimden bu yana; tam tersine, gerçekten ancak 'ileri demokrasi' ülkelerinde rastlanabilecek türden bir 'sorumluluk hissi' köktüğü fark ediliyor iktidar partisi mensuplarının omuzlarına...

Eskiden böyle siyasi ortamlar için 'bahar havası' deyimini kullanılırdı; deyim bu defa akıllara gelmiyorsa, muhalefetin tavrından... Parti içi rakiplerle uğraşmak zorunda bırakılan CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu bu yeni durumu tam kavrayamadığını belli ediyor çelişkili mesajlarıyla... MHP lideri Devlet Bahçeli ise sanki seçim olmamış, kampanya hâlâ devam ediyormuş hissini veren açıklamalar yapıyor...

Başbakan Erdoğan'ın davaları geri çekmesinin ardından medyada güzel bir esinti fark ediliyor: Basit takımların yerini daha analitik, olanı izaha çalışan yazılar almaya başladı. Kimileri yanlış kişilerle omuz omuza durduğunu galiba ilk kez fark etti. Körü körüne desteklediklerinin gözlerini gerçekten kör ettiğini anlayanlar da çıkmış olmalı içlerinden...

Her devrin adamlarını hesaba bile katmıyorum; onlar şöyle bir silkinip dirsek zoruyla araya girmeye çabılıyorlar.

Çabalasınlar, hiçbir mahzuru yok; sürekli yanılttıkları okurları kendilerini okumaya devam ediyorsa, ya da okurlardan "Bizi aldattınız" nidaları yükseldiği halde patronları buna aldırıyorsa, onlara kim ne diyebilir?

"Demokrasi şefkatli olmayı gerektirir" demiştim değil mi? Bir de bazı yanlışlıkları unutmayı...

Sizler de öyle yapın...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ne oldum dememeli...

Taha Kivanç 2011.06.23

Helâlleşen helâlleşene... Başka ne yapabilirim ki? Uzaktan seyredip gülüyorum...

En son haber şu: Seçim öncesinde "Sandıktan birinci parti olarak CHP çıkacak, istediğiniz bahse varım" diyen ünlü işadamı İnan Kırâç helâlleşmiş Başbakan Tayyip Erdoğan'la...

Ortağı Jan Nahum'un verdiği bilgiye göre, Tayyip Bey'in patronlara karşı dillendirdiği "Sizlerden her şeyiyle yerli bir otomobil istiyorum" hedefini yerine getirmek üzere çalışıyorlarmış... "Temmuz sonuna prototipi yetiştiriyoruz" demiş Jan Bey...

İşte ben buna 'helâlleşme' derim.... İnan ve Jan Beylerin Karsan firması New York'ta girdikleri taksi ihalesinde başarılı olamadı. Neyse ki İstanbul'da da 'tek-tip taksi' uygulamasına geçilecekmış; şanslarını bir de burada denerler...

Bilmeyenler bilsin: Vehbi Koç'un da damadı olan İnan Kırâç ülkemizin en eli açık işadamlarındandır. "Bütün çağdaş işlerin içindedir" diyeyim de anlayın... Yalnızca son yıllarda Pera Müzesi ile başlayan sanata ilgisine, Tepebaşı'ndaki TRT binasını İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nden alıp kültür merkezine dönüştürme niyetine bakarak söylemiyorum bunu...

Cumhuriyet gazetesini yaşatsın diye kurulmuş bir vakıf var; o vakfın en büyük destekçisi İnan Bey yönetim kurulunun başkanı... TEMA Vakfı'nın kurucusu... Galatasaray Kulübü'nü perde gerisinden yönlendirdiği, başkanları seçtiği söyleniyor... Galatasaray Üniversitesi'nin kuruluşunda çok çalıştığı biliniyor; Bedrettin Dalan'ın kurduğu Yeditepe Üniversitesi'nin mütevelli heyeti üyesidir de...

Zaten "Sandıktan CHP birinci parti çıkacak" iddiasına girdiğini Cumhuriyet Vakfı toplantısında birlikte yer aldıkları Cüneyt Arcayürek yazmıştı. Cüneyt Bey önce adını vermeden söz etti bahisten, sonra da bahse kiminle girdiğini ifşa ediverdi.

Epey tartışıldı iddiası; Başbakan Tayyip Erdoğan kızgınlığını belli etti. "Taraf olmak bir işadamı için risktir" bile dedi.

Neyse, Hürriyet'in dünkü manşetine göre, İnan Kırâç helâlleşmiş Tayyip Bey'le... Ziyaret sırasında sadece 'yerli oto' konusunu mu konuşmuşlardır acaba? Merakı galip gelip "Böyle bir iddiaya girmek nereden çıktı İnan Bey?" sorusunu da yöneltmiş olabilir mi Başbakan Erdoğan?

Ya da, Vatan'dan Sanem Altan'ın gündeme taşıdığı, suikasta kurban girmiş basın mensuplarından Çetin Emeç'in eşinin, "Katili yakalandı, ama mahkum edilenin gerçek katil olduğunu sanmıyorum" dediğini öğrenince, "Bitmiş, kapanmış bir konuyu niçin açıyorsun?" diye azarlamak için telefon etmesinin sebebinin sorgulanması mıdır?

ostlardan bazıları "Helâlleşmek için önce özür dilenmeli" görüşündeler; ben farklı düşünüyorum... Ama merakların karşılıklı tatmini için vesiledir önemli bir işadamlarının seçimden güçlenerek çıkmış iktidar partisinin lideriyle görüşmesi...

Sırf merakımı tatmin için, "Aslanlı Kapı'ya bu defa da uğradınız mı?" diye de sorabilirdi Başbakan Erdoğan...

Vaktiyle en tepe yöneticisi olduğu Koç Holding, herhalde savunma sanayiine olan ilgisinden, askerle de yakındır. Vehbi Koç'un kendi eliyle tuttuğu gündükte bu ilginin somut örnekleri var. Rahmi Koç da Ankara'ya nadir gelişlerinde mutlaka Genelkurmay'ı ziyaret eder...

Can Dündar'ın kitaplaştırdığı (Yapı Kredi Yayınları) günlüğe göz gezdirirken ilginç bir anekdotla karşılaştım. 12 Mart (1971) darbesini yapan kadronun başı Org. Memduh Tağmaç'la ilgili bir anekdot...

Okuyunca siz de "Nereden nereye?" diyeceksiniz...

Emekli olunca Org. Tağmaç, "Geçmişte memlekete hizmeti dokundu, kendisine bir otomobil hediye edeyim" diye düşünmüş Vehbi Bey. Konuyu genel sekreteri aracılığıyla önce Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'a açmış... Tağmaç ailesiyle Fenerbahçe'de kalıyormuş; Gayrettepe Akademililer Sitesi'ndeki kendi evinin inşaat işi bitinceye kadar...

Kendi dairesine taşınınca Vehbi Bey'i kahve içmeye çağırmış Memduh Paşa... Vehbi Koç otomobil hediye etme konusunu açınca, teklifi şu sözlerle reddetmiş: "Bu teklifi yapmakla beni son derece memnun ettiniz. Kendim, karım otomobil kullanmayı bilmiyoruz. Şoför tutacak halimiz yok. Arabayı alınca, iki oğlum var, bunlar kullanacaktır, bana bir faydası olmayacak. Onun için hediyeniz arabayı alamayacağım..."

Ne kadar nazikçe, değil mi? 1970'lerin darbe de yapmış Genelkurmay Başkanı Orgeneral'in şu anlattıklarını da hafızanıza kaydetmenizi isterim: "Otobüse, dolmuşa biniyorum, tanıyan oluyor, yerini bana veriyor; veya hiç tanıyan olmuyor, itilip kakılıyorum, bundan da çok sıkılıyorum." (2. Cilt, s. 139).

Görüşmeden kendine "Hayat baştan aşağı bir sinema, bir tiyatro" düşüncesinin akla düşürdüğü dersler çıkarmış Vehbi Koç...

Dün Radikal gazetesinde Avni Özgürel 'Ejder' adını verdiği birinden söz ediyordu. İlk karşılaştığımızda "Ejder de kim?" diye sormayı düşünüyorum.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Komplo var komplodan içeri...

Taha Kivanç 2011.06.26

Dostum, "Her şeyi düz okumaktan vazgeç, biraz da tersinden okumaya bak" dedi...

Kastettiği, seçim sonrasının getirdiği rehaveti yaşayamadan kapımıza dayanan siyasi kriz: BDP-destekli bir milletvekili Yüksek Seçim Kurulu (YSK) kararıyla Meclis dışı bırakıldı; 'Ergenekon' tutuklusu üç milletvekilinin Meclis'e girmesi de mahkemeler tarafından engellendi...

Sırada 'KCK davası' tutuklusu BDP-destekli milletvekilleri var...

Her kafadan bir ses çıkıyor, çıkmasına, ancak hepsi de olana aynı açıdan bakıyor. "YSK tuzak kurdu" diyen de var, "BDP bile bile lâdes dedi" diyen de... Kimi "Mahkemelerin tutuklulara geçit vermeyeceğini biliyordu YSK, ama seçime girmelerini engellemedi" diyor, kimi de "CHP'ye yakın hukukçular CHP'yi tutuklu adaylar konusunda uyarmıştı, şimdiki feryatları sahte" diyor...

Görüyorsunuz, herkes 'komplocu' takılıyor artık; ağzını açan, görüneni görünmeyen yönleriyle yorumluyor...

"İşte bu noktada sana daha fazla iş düşüyor" dedi her şeyi tersinden okumamı tavsiye eden dostum... Herkesin 'komplocu' teoriler geliştirmesine başlı başına 'komplo' gözüyle bakıyor o ve biraz daha gayret sarf edip hepsinin gerisindeki 'esas tezgâh' için kafamı çalıştırmamı istiyor...

Onun kanaati şu: Göz göre göre yapılırsa komplo, 'komplo' olmaktan çıkar; "Olan bitene hep bir ağızdan 'komplo' diye bağırlıyorsa, komployu başka yerde aramak gerekir..."

Ergenekon süreci Türkiye'deki en sürekli 'komplo' tezgâhını ortaya çıkardı. Ortaliğin bulanması gereken her ortamda görev üstlenmeye hazır bekleyen bir kafa karıştırıcılar grubunun varlığından söz edilirdi; 'Ergenekon' davasında yargılananlar o grup olduğu iddiasıyla mahkeme karşısındalar...

'Susurluk' da kafası karışmış insanların istenilen yöne doğru hareketlendirilmesi ve istenmeyen unsurların yok edilmesi için bir kenarda tutulan tetikçilerin varlığını ortaya çıkarmıştı. Siyasi suikastları işleyen, kitle eylemleriyle toplu ölümlere yol açanları...

'Balyoz' davasında ise 2000 sonrasında demokratik sistemi baltalamak ve askeri yönetim getirmek üzere planlar yaptığı öngörülen üniformalılar yargılanıyor. Savcılara göre, 'Balyoz', 2003 yılı mart ayında tatbikatı yapılmış bir darbe planı...

Ülkemizde 'komplo' denildiğinde ilk bunları göz önüne getirmek gerekiyor. 'Derin devlet' adıyla anılan yapılanmayla onun devamlılığını sağlayan darbeler demokratik düzene karşı birer 'komplo'...

"Tam üstüne bastın" dedi dostum. "Bizde 'komplo' denildiğinde bunların anlaşılması gerekirken, sen ve senin gibi birkaç kişi suikastlar işlenir, kitleler hareketlendirilirken, 'Bunlar komplo' demeye kalktığınız için, adınızı 'komplocu'ya çıkarmadılar mı? Yani komployu değil de komployu ortaya çıkarmayı 'komplo' imiş gibi göstermediler mi?"

Yaptılar gerçekten... Dostum, "Şimdi de aynı çarpıtma işlemi devam ediyor" görüşünde...

Verdiği örnek şu: Susurluk ve ilintili örgütlenmeler, kurucusu ABD tarafından, 'Soğuk Savaş' sonrasında gözden çıkarılmıştı. Ancak Irak'ı işgale giderken, ABD, bir taşla birkaç kuş vurmayı da mümkün kılacak bir hazırlığı destekledi. Yıllar sonra o hazırlığın ve içinde yer alanların üzerine gidildiğinde de hiç memnun olmadı ABD...

"Balyoz davasıyla birlikte işin renginin değişmesinin ardında bu gerçek yatıyor..." Bu, dostumun tespiti... Ona göre, bir el, yargılamanın boşa çıkması için müthiş faaliyet gösteriyor. "Ben olsam" dedi dostum sözünün burasında, "Orada burada çıkmaya başlayan 'yeni' belgelere biraz daha kuşkuyla yaklaştırdım..."

Sebebi şuymuş: İtirafklar olmadığı takdirde davalarda yalnızca belgeler üzerinden hüküm verilirmiş; belgelerin sahilhiği üzerine düşürülecek en ufak bir kuşku gölgesi, bütün yargılamayı sakatlamış... İlk ele geçirilen belgeler, ses kayıtları, Kozmik Oda bilgileri yeterliymiş; şimdilerde bulunan belgelere ihtiyaç yokmuş. Tersine, bir odak 'yeni belgeleri' ilk belgelerin üzerine kuşku düşürmek için üretmiş bile olabilirmiş...

"Hani avukatlar şimdilerde 'Bunları bir odak üretiyor' diyorlar ya, bilerek söylüyor olabilirler" dedi dostum...

'Komplo diye ortalığı bulandıranların komplo diye işaret ettiklerinin ardındaki komplo' diye adlandırdığı böyle bir şeymiş...

YSK, Silivri mahkemeleri, onlar üzerine yorum yapanlar, partilerden gelen açıklamalar... Bunların hangisinin sahil hangisinin sahte olduğunun zor anlaşılacağına inanıyor dostum. O yüzden de fuzuli konulara kafa yormak, zorlamalara vakit harcamak yerine, esas tabloyu görmek için bir adım daha geriye bakmamı istiyor.

"Bakarsan göreceksin" dedi bana. Bir dediği de şu: "Ak Parti, hükümet veya Tayyip Erdoğan da sana tavsiye ettiğim açıdan bakmalı tabloya; yoksa zarar görebilir..."

Komplocu kafa işte, ne olacak...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Papandreu ne dedi, duydunuz mu?

Taha Kivanç 2011.06.28

Yunanistan'da Yorgo Papandreu Hükümeti'nin güvenoylamasından başarıyla geçmesini sağlayan cümleyi işittiniz mi? Papandreu, "Hemen yanibaşımızdaki komşumuz Türkiye IMF'den nasıl kurtulduysa biz de aynı şekilde kurtulacağız" dediği için...

Milletvekilleri, "Bizim başbakan doğru ülkeyi kendine örnek almış" diye düşünmüş...

Oysa Türkiye de az daha IMF'nin kucağına düşüyordu, hatırlayacaksınız... O dönemde tehlikeye işaret eden az yazı yazmadım. Kendimi kutlama şaşkınlığına düştüğümü sanmayın sakın, aslında gözümü açan kişiye işaret etmek istiyorum: O sırada Taraf'ta yazan şimdinin Sabah yazarı Süleyman Yaşar'a...

Birileri ısrarla "Türkiye mutlaka IMF ile anlaşmalı" diye bastırıyor, Süleyman Yaşar ise her seferinde yeni kanıtlar ileri sürerek bunun ne kadar gereksiz olduğunu anlatıyordu. Ben de onun bıraktığı yerden Kulis'te tartışmayı sürdürüyordum.

Ne hikmetse Türkiye'yi IMF'ye muhtaç hale getiren kişiler ve çevrelerdi ısrarla IMF'nin kapısına gidilmesini isteyenler; kendi hataları veya beceriksizlikleri yüzünden düşülen durumdan ceplerini doldurarak çıkmanın hesabını yapıyorlardı.

Geçmişte kimbilir kaç kez tekrarlandığı üzere...

Türk ekonomisinin kısır döngüsü böyle oluşmuştu çünkü. Kendileri sürekli müsriflik yapan, açıklarını kapatmak için borçlanan, kazançlarını yurtdışında tutan, acil para gerektiğinde dışarıdaki kendi paralarını yüksek faizli kredi olarak Türkiye'ye getiren bazı işadamları, IMF ile yapılacak anlaşmaya bel bağlamışlardı. IMF 11 milyar dolar kredi verecekti Türkiye'ye, hükümet de dışarıya olan borçlarını ödeyebilsinler diye parayı onlara aktaracaktı.

"Yandık, bittik, öldük" diye bağırان manşetler ve "IMF'yle anlaşılmazsa kriz derinleşir" yorumları onların etkileri altındaki gazetelerde çıkıyordu. Hemen her gün... Etki alanları dışındaki siyasiler, bürokratlar, bilimadamları, yazarlar bile, hiç gereği olmadığını çok iyi bildikleri halde, sırf onları kırmamak için, ağızlarını açıp "Bu yanlıştır" demiyorlardı... Böyle bir ortamda, Türkiye, birkaç kez IMF'yle anlaşmanın eşiğine kadar gitti geldi.

Papandreu'nun "Biz de Türkiye gibi yapacağız" dediğini okuyunca, "Biz de Yunanlılar, İrlandalılar, Portekizliler ve İspanyollar gibi yapsaydık, acaba şimdi ne durumda olurduk?" sorusu aklıma geliyor...

Herhalde IMF'ye 50 milyar doların üzerinde borçlanır ve diğerleri gibi bugün kendimizi üç-beş IMF bürokratinin insafına terk etmiş olurduk...

En az 25 yıldır ülkemizde IMF'nin sürekli bir temsilcisi var. Bundan on yıl öncesine kadar hem IMF'nin ülkemizdeki temsilcisinin hem de sık sık Türkiye'ye gelip ekonomimizi mercek altına alan başka görevlilerinin isimlerini ezbere bilirdik.

Şimdi yine bir temsilcisi var IMF'nin Ankara'da, ama adamın adını bilenimiz olduğunu sanmıyorum...

Hayli zaman önce bazı ekonomi hocalarıyla birlikte Washington'a uğramışken ABD başkentindeki uluslararası kurumlarda çalışan bürokratlarla bir sofraya etrafında buluşmuştuk. Benim masama düşen genç ekonomistlerden biri şunu söylemişti: "İnanmayacaksınız, ama maaşlarımızı Türkiye sayesinde ödüyor IMF..."

Şimdilerde Yunanlılar, Portekizliler, İrlandalılar, İspanyollar ödüyor IMF çalışanlarının maaşlarını...

Büyük ihtimalle, IMF, uluslararası memur alırken Türkiye'den başvurulara öncelik veriyordur; bizimkilerin ekonomik sorunların çözümünde daha usta olmaları varsayımıyla...

Bizler "Kriz lobisine dikkat", "Faiz lobisi gereksiz yere IMF'ye itiyor" diye yazarken karşı çıkanlar, 12 Haziran sonrası gerçekleri fısıldamaya başladılar. Aşağıda okuyacaklarınız sandıktan neden Ak Parti'nin oylarını artırdığını anlatmak üzere en kalabalık ekonomi sayfasına sahip gazetede çıktı. Okuyalım:

"Ak Parti'nin 8.5 yıllık iktidarı süresince, gayri safi milli hasılanın 1 trilyon lirayı aşması, Türkiye'nin dünyanın 3'üncü, Avrupa'nın en hızlı büyüyen ülkesi olması, kamu net borç stoğunun GSYH'ya oranının yüzde 30'un altına inmesi, IMF'ye olan borcun 5.1 milyar liraya gerilemesi, ihracatın 114 milyar dolara yükselmesi, enflasyonun yüzde 6.4'e düşmesi gibi makro ekonomik iyileşmeler yaşanması bu hükümetin artıları arasında yer alıyor."

Faizler düşmüş, emekli maaşları yükselmiş, sağlık bütçesi artırılmış, yeni hastaneler yapılmış, sosyal yardımlar yaygınlaşmış...

Bakın daha neler olmuş: "Sosyal yardım ve sağlık alanındaki iyileştirmeler yoksul seçmeni etkileyen en önemli konular olarak öne çıkıyor. Eğitim, sağlık, sosyal koruma, emekli aylıkları, sosyal yardım ve primsiz ödemelerle doğrudan gelir desteği ödemelerinin toplamı 2002'deki 47.5 milyar lira seviyesinden 2011'de 210 milyar liraya yükseldi." (Hürriyet, 15 Haziran 2011).

Yakında cari açığın ekonomi için muhtemel tehlikesinden bile söz etmez hale gelirlerse şaşırmayacağım.

Değişimi Papandreu mu sağladı, yoksa seçmen mi? Ne dersiniz?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gözlerim faltaşı gibi açıldı

Taha Kıvanç 2011.07.01

Uzun yolculuğun ardından yoğun havaalanı trafiği içerisinde koşuştururken önümü kesen bir tanıdık, "Kemal Kılıçdaroğlu aradığı adresi bulmuş herhalde" deyiverdi.

Dediğini hazmetmeye çalışırken bir hüküm cümlesi daha patladı: "Her işin ardında başka bir iş var diyorsun ya, bu işin ardında da Tayyip Erdoğan'ı tek adam yapma senaryosu olabilir..."

Kemal Kılıçdaroğlu'nun ağzından masumca kaçtığını sanıp "Neredeymiş Ergenekon örgütü, adresini söyleyin de gidip üye olayım" lâfı üzerinde fazlaca durmamıştım. Tanıdığımın kast ettiği bu olmalı. Sonunda yalnızca

'Ergenekon' davasını zayıflatmaya yarayacak boykot eylemine başvurması CHP'ye dışarıdan bakanlara sonunda üye olacağı aradığı adresi bulduğunu düşündürüyor demek ki...

Biliyorum, sayıları az da olsa, 'Ergenekon' ve 'Balyoz' gibi Silivri davalarını ciddiye almayanlar var. O azınlığın bir bölümü, davaların, Ak Parti karşıtlarıyla hesaplaşmaktan ibaret intikamcı bir girişim olduğunu sanıyor. Ortaya ne kadar belge, kanıt konsa, tanıklar çıkıp konuşsa da o azınlığın kanaatini değiştirmeyeceğini sanıyorum.

Akıllarına bir an bile, "Ya bunlar gerçekse, ya yapmışlarsa?" kuşkusu gelmiyor...

Oysa ciddi bir dava süreci bu ve sağlam bir zemine dayanıyor. Ciddiyetinden önceleri kuşku duyanlar bile, hiç değilse aradan geçen bunca zamanda, yargıçların tavrından, kanaatlerinin yanlış olabileceğini düşünmeliydi. Şunca mahkemenin onca yargıcı bir hiç uğruna bunca zamanını heba etmeyi göze alır mı?

Münasebetsiz bir lâf, ama hadi bir yargıç kafa kola alındı diyelim. Silivri'de görevli savcılar ve yargıçlar küçük bir ordu teşkil ediyor; her yaştan ve her kıdemden hukukçu var içlerinde... Bazı kararlar oybirliğiyle alınmadığına göre, tek bir eğilimden insanlar olduğu da söylenemez hukukçuların...

Ee, o halde?

CHP, Meclis'te yemin boykotu kararıyla, Silivri'de yürütülen yargılamayı boşa çıkartmayı hedefliyormuş... Önce milletvekili seçilen üç sanığın salıverilmesini sağlayacak, ardından da "Onlar çıkabildiğine göre diğerlerini neden hâlâ içeride tutuyorsunuz?" kampanyası açılacaktı...

Tanıdığım dan havaalanında işittiğim senaryo buydu.

Haydi hayırlı olsun bakalım...

"Tayyip Erdoğan'ı 'tek adam' haline getirme teşebbüsü ne iş ola?" soruma tanıdığım şu cevabı verdi:

"CHP sözcüleri, başta Kemal Bey olduğu halde, her şeyi Tayyip Erdoğan'dan beklemeye başladılar. Kılıçdaroğlu, 'Başbakan sorunu çözeceğine söz versin, girelim, yemin edelim' bile dedi. Mahkemelerin verdiği kararlarla Meclis'e gitmelerinin önü kesilen milletvekilleri için kararı verenleri suçlamak yerine yine hükümet ve Tayyip Erdoğan suçlanıyor. Oysa yargı, bizim sisteme göre, bağımsız... Bağımsız yargının yetki alanında olan bir konuda Tayyip Bey ne yapabilir ki? Bekledikleri, tek adam rejimlerinde olduğu gibi, Başkan Baba'nın yargıya talimat vermesi değilse?"

Doğru söze ne denir?

Uzak kaldığım birkaç günü telâfi etmek üzere biriken gazetelere göz attım. Gözlerim fal taşı gibi açıldı. CHP'nin seçim-sonrasında 'boykot' ile taçlanan stratejisini 'yeni CHP' adının da mimarı olan Gürsel Tekin çizmemiş mi?

'Eski CHP' denilen Deniz Baykal döneminde asla yapılmayacak bir eylem türünün, partiyi Ak Parti gibi merkeze çekerek her kesimden oy almasını sağlama fikrinin sahibi Gürsel Tekin'in fikri olabileceğini aklım almadı.

Süheyl Batum? Olabilir... Muharrem İnce? Olabilir... Ama Gürsel Tekin?

12 Haziran'da ortaya çıkan tabloyu CHP için 'başarısızlık' olarak göstermeyi başaranlar, faturayı da Gürsel Tekin'e çıkardılar. O ise, "Yahu, arkadaşlar, oydaşlar, partimizi 1980 sonrasında aldığı en yüksek oya kavuşturmadık mı? İlk kez her kesimden oy almaya başlamadık mı? MHP'nin baraja takılma sorunu olmasaydı, 'Kızılçılma' projemiz yüzünden o partiye de oy verebilecek hale getirdiğiniz yüzde 3'ten az olmayan oranda bir seçmen kitlesi bizde kalacak, oyumuz yüzde 30'a dayanacaktı" demek yerine...

Uydurmamışlarsa, Gürsel Tekin "Meclis'i boykot edelim" ile başlamış, 'yemin boykotu'na razı olmuş...

Allah akıl fikir versin...

Fena halde inandırılmış olmalı CHP'liler sandıktan birinci parti olarak çıkacaklarına...

Konuyu açtığım dostum, "Doğru" dedi kulakları hizasında konuşulardan hareketlerle... CHP'nin öndegelenleri seçim gününe kadar dengeleri altüst edecek bir gelişmenin yaşanacağına inanıyorlarmış... İçeride büyük bir terör eylemi ve ardından şehit cenazeleri... Veya dışarıda Ak Parti'nin cilâsını bozacak çapta bir gelişme...

İddiaya girmeleri bundanmış...

Toz duman yatışsın, öfkeyle kalkmanın CHP'ye ve Kılıçdaroğlu ile kadrosuna maliyetini öğreniriz...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir gerilim romancısının maceraları

Taha Kıvanç 2011.07.03

"Son zamanlarda" dedi bir başka memlekette kahve üzeri sohbet ettiğim dost okur, "Eskisi kadar sık romanlardan söz etmiyorsunuz; oysa Robert Ludlum'u ben sizinle keşfetmiştim..."

Onun gibi düşünen ve hayıflanan çok okur olduğunu biliyorum. Robert Ludlum, Tom Clancy gibi Amerikalı, John LeCarre ve Frederick Forsyth gibi İngiliz 'gerilim' yazarları, bazı muhtemel global gelişmeleri önceden roman konusu yapmalarıyla ünlüdür...

Robert Ludlum öleli on yılı geçti, onun adıyla hâlâ roman yayınlanıyor...

Büyük edebiyatçı değil bu isimler, öyle bir iddiaları yok, yine de okurken romanlarını elinizden bırakamıyorsunuz. Gerilimi nerede artırıp nerede düşüreceklerini biliyorlar. Casusluk ve entrika dünyasına fazla uzaktan bakmadıklarını da hissediyorsunuz. İçlerinden bazıları istihbarat örgütleriyle yolları resmen kesişmiş insanlar zaten...

Çok iyi bildikleri bir dünyayı yazıyorlar. Kimileri, "Örgütten aldıkları bilgilerle yola çıkıyor" iddiasında...

Yeni yeni adını duyuran bir yazar da bu ustaların yolunda: Claire Berlinski... Şimdiye kadar iki romanı (**Loose Lips** ve **Lion Eyes**) çıktı; arkasının gelmesi bekleniyor... Yeni yazara beni çeken, ikinci romanının İstanbul silüetli kapağı oldu. Yazar Amerikalı, ama bir süre Paris'te yaşadıktan sonra İstanbul'a yerleşmiş...

'Lion Eyes' (Arslan gözleri) bu iki kentte yaşıyor; bir de İran'ın Isfahan kentinin adı çok geçiyor...

Aslında romandan hareketle bir şeyler yazmayı düşünürken, birkaç gün önce karşıma Radikal'de bir not çıkıverdi. Ezgi Başaran "Nerede bu NATO ülkeleri?" başlığı altına düşmüş notu. **Okuyalım:**

"İstanbul'da yaşayan Amerikalı gazeteci Claire Berlinski geçen hafta Silivri'deki Balyoz duruşmasını izlemiş ve yazmış. Özetle 'Amerika'da böyle dijital delillerin mahkemeye kabul edilmesi mümkün değildir. Dava herhalde

10 dakika sürer ve düşerdi' diyor. Sonra da çok makul olan sorularını sıralıyor: 'Sanıklar bir NATO müttefikinin üst rütbeli askerleri. Öyleyse Silivri'deki tek Türk olmayan gazeteci niçin benim? The New York Times nerede? AB ve NATO'dan temsilciler nerede? Hele de Ortadoğu böyle kaynıyorken..."

Sorunlarımızla bu denli yakından ilgilenen bir Amerikalı romancı... Hımmm... Ezgi Başaran, "Türkiye'de hukukun üstünlüğü dünyanın umurunda değil" dediğini de yazmış Berlinski'nin...

İlgim, ister istemez, romancıdan eylemci Berlinski'ye kayıverdi; oysa romancı Claire Berlinski, kurduğu entrikalar ve bunların geçerli olduğunu zihinlere daha iyi yerleştirmek için kendisinin de romanın kahramanı gibi CIA tarafından eğitilmiş bir ajan olduğu yolunda imasıyla yazdığını okutturuyor...

Yine de kısaca değineyim: Robert Ludlum, Frederick Forsyth gibi alanın iyileri büyük ihtimalle istihbarat örgütlerinden beslenmişlerdir; yalnız bunu ima bile etmezler... Oysa Claire Berlinski romanın kahramanına kendi adını vermiş; kahraman da? Evet, CIA ajanı...

Kulis'te kendisinden pek çok kez söz ettiğim CIA'nin eski elemanlarından İran uzmanı **Robert Baer** "Roman 'içeriden biri' tarafından yazılmışa benziyor. (..) CIA'de çalışmak isteyen herkesçe okunmalı" diye övmüş 'Lion Eyes' romanını...

Romanın girişine koyduğu bir kitap eleştirmenine ait değini de şu sorularla bitiyor: "Berlinski CIA'den biri mi? 'Çiftlik'te bulundu mu? İşi öğrensın diye CIA'nin CST biriminde eğitildi mi?"

Şimdi 'eylemci' Claire Hanım'a geçebiliriz...

Öyle anlaşılıyor ki, son birkaç yıldır İstanbul'da yaşıyor genç romancı ve Türkiye'deki siyasi olaylarla da yakından ilgileniyor. İktidardaki Ak Parti'ye ve Başbakan Tayyip Erdoğan'a bayıldığı söylenemez; tam tersine dili döndüğü kadar Türkiye'den 'SOS' işaretleri gönderiyor esas memleketi ABD'ye... "Nerede NYT, nerede Washington Post?" diye sormasına bakmayın, o gazetelerde de çıkıyor yazıları, görüşleri ana medyada yankı buluyor...

Mavi Marmara olayından sonra gecesini gündüzünü "Türkiye elden gidiyor" mesajını yaymaya harcadığı **anlaşılıyor**. Galiba bir belgesel de çekmiş Mavi Marmara'nın planlı-programlı bir 'kışkırtma eylemi' olduğunu ispatlamak için...

Dahası, Türkiye ile ilgili insaflı yazılar kaleme alanların üzerine gidiyor Claire Berlinski; birileri olumlu bir şeyler mi yazmış Türkiye ve Ak Parti hakkında, hemen peşlerine düşüp yazdıklarını yalanlama çabasına giriyor.

"Cemaat" denildiğinde veya Orhan Pamuk'un adı anıldığında tüylerinin diken diken **olduğunu** hissediyorsunuz... Yüksek rütbeli askerlerin 'darbe' suçundan yargılanması ise yüreğini dağlıyor...

İrkçi da, hem de en koyusundan... Bir **yazısı**nda "Bütün Türkler yalancıdır" diyor ve ekliyor "Yalan söylediklerinin farkında bile değiller..."

Keşke romancı kalsaydı...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Olmaz demeyin, bal gibi olur

Taha Kıvanç 2011.07.05

CHP'de yaşananlar ile İMF başkanlığından zindana düştüğü halde avukatı tarafından ipten alınan Dominique Strauss-Kahn (DSK) olayı arasında varolan irtibatı yalnız ben mi görüyorum?

Oysa paralellik hemen kendini belli ediyor...

DSK'ın bir 'komplo'ya kurban gittiği daha ilk andan belliydi. Parayla almaya alıştığı bir hizmeti bedavaya getirmesi düşünülemez konumda biri o. New York'ta evi olduğu halde otelde kalması şaşırtıcıydı. Rakibi Nicolas Sarkozy ile yakın dost birinin otel zincirinin New York şubesini tercih etmesi ise akıl almaz bir gaflet...

Gitti, doğru avukatı buldu ve tabloyu tam tersine çeviriverdi. Şimdi bütün medya ilk elde "Namussuz DSK" diye haykırırken şimdilerde "Namussuz kat hizmetlisi" manşetleriyle olayı yansıtıyor...

Skandal yüzünden cumhurbaşkanı olma şansını yitirdiğini düşünenler durumu yeniden gözden geçirme ihtiyacı duyuyordur. Yokluğunda adaylığını ilan eden Jacques Delors'un kızı bile, "DSK adaysa ben yokum" deyip adaylıktan vazgeçebileceğini duyurdu.

Bir de bakmışsınız, en adi suçluların konulduğu Rikers cehennemine girmiş bir cumhurbaşkanı oluvermiş Fransızların... "Olmaz" demeyin bal gibi olur...

Olduğunu varsayalım bir an için; öyle bir durumda hangi olay 'komplo' sayılabilir? Kat hizmetlisine saldırdığı sanıldığı için cumhurbaşkanı seçilme şansının zedelenmek istenmesi mi? Yoksa yargının elinden kat hizmetlisi suçlanarak kurtarılması ve Fransız halkının gözünde mağdur kılınıp Elysee Sarayı'na girme noktasına gelmesi mi?

Yoksa becerikli bir çevre sayesinde birinci komplodan kurtarılan DSK, düştüğü zelilane durumu lehine çevirme komplosu mu kurdu gözlerden uzak çile çekerken?

ABD ile Fransa arasında yaşanan 'skandal-komplo' olayı, ilk bakışta, yemin boykotu yüzünden CHP'nin Meclis'te kendisini kilitlemesini pek andırmıyor. Ancak Türkiye'de yaşananı biraz deşeleince bizdeki olayın oradakiyle benzediği fark edilebiliyor.

Deniz Baykal'ı CHP genel başkanlığından, Önder Sav ve arkadaşlarını uzun yıllar boyu oturdukları yönetici koltukları ve milletvekilliğinden eden 'kaset' bir komploymdu. "Ben aday olmam" diyen Kemal Kılıçdaroğlu'nu ikna eden Önder Sav, genel başkan adayının "Sav ve arkadaşları Parti Meclisi'ne gireceklerse ben yokum" dediğini sonradan işittiğinde aklından kimbilir neler geçmiştir...

Kılıçdaroğlu'na "Onları Parti Meclisi'ne alma" aklını veren kişinin daha önce kendilerine "Kılıçdaroğlu'nu başınıza getirin" diyen kişi olduğunu Önder Sav artık biliyor.

CHP'den iyi haber alan meslektaşlar "Bu işler konaklarda kotarıldı" diyorlar. Daha önce de siyaset hayatında etkili bir odak CHP'den iktidar alternatifi çıkarmak için devredeymiş; önce "Baykal'la olmaz" demişler ve kaset çıkınca Kılıçdaroğlu'nu suyun başına getirmişler... Yeni genel başkanı CHP'nin başına getirmede kullandıkları kişileri yeni genel başkan eliyle tasfiye etmişler...

Müthiş komplolar bunlar...

Aynı meslektaşlar, şimdi de, "Kılıçdaroğlu'na önce 'Meclis'i boykot et', ardından 'Yeminden kaçın' aklını aynı odak verdi" iddiasını dillendiriyorlar. Konuyu Parti Meclisi'nde tartıştırmadan boykotu dayatmış Kemal Bey; en büyük desteği de partiyi geniş kitlelere açma projesinin mimarı Gürsel Tekin'den almış...

Geçen gün, "Süheyl Batum veya Muharrem İnce olsa hadi neyse, fakat Gürsel Tekin?" hayretimi burada dile getirmiştım. Beni bile şaşırtan bir kimlik sapması görülüyor CHP'de...

"Peki, öyle olsun, ama yine de CHP'de yaşananlar ile New York-Paris hattında DSK'nın başına gelenler arasındaki benzerlik ne?" diye sorduğunuzu iştir gibiyim. Komployu tersine çevirmeyi bilmişti DSK, CHP ise yemin boykotuyla kendisini kilitleyerek siyaseten batağa batmış görünüyor...

İMF'nin eski başkanının hayatının akışını değiştiren olayın kaderi avukatı eliyle farklı bir mecraya oturdu. CHP'de ise Kılıçdaroğlu'nu partinin başına getirip birkaç ayda anamuhalefet lideri yapanlar, şimdi zihinlerde onu 'Ergenekon' ile bütünleştirip siyasette işlevsiz hale getirdiler...

Fransa'nın tam tersi bir durum...

'Komplo' söz konusuysa şu yakınlarda yaşananlarda, Kılıçdaroğlu'na karşı bir 'komplo' olabilir ancak...

Ben de sizin gibi düşünüyorum. Galiba Kemal Bey CHP içerisindeki yükselişini borçlu olduğu odak tarafından, bilerek ve isteyerek, zor duruma düşürüldü... 'Yemin boykotu' CHP açısından tam bir dönüm noktası...

Düşünün bakalım: Kılıçdaroğlu'nun akıl aldığı, verdiği akıllarla CHP'nin sandıktan birinci parti çıkacağına kendini inandırmış, ona "Şunları, şunları parti yönetiminden tasfiye et" aklını vermiş kişi esas güç odağıyla barış çubuğu tüttürme girişiminde bulundu mu şu yakınlarda?

Nedamet çoğu kez pahalıya malolur.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Nereden nereye geldiğimizi anlayasınız diye...

Taha Kıvanç 2011.07.07

Son günlerde nereye gitsem "Kimler bakan olacak?" sorusuyla karşılaşıyordum, sonunda Tayyip Bey beni de rahatlatmıştı.

Hem bakanların adlarını öğrendiğim için bu rahatlama, hem de bakan olarak atanan kişilerin kimlikleri açısından...

'Ustalık dönemi' deniyordu ya, gerçekten de 'usta' bilinenler çoğunluğu teşkil ediyor Bakanlar Kurulu'nda... Denge sağlayan herkes yerli yerinde; yeniler de varolan dengeyi artıracak kişiler... "Hükümet çok tırpan yiyecek" diyenlerin dedikleri yanlış çıktı. Keşke kültür ve turizmin birbirine benzemezliğini gördükleri için yapısal değişiklik sırasında bu iki konuyu tek kişinin himmetine bırakmaktan da vazgeçselerdi.

Dikkat ettiniz mi, bilmiyorum: Eskiden listenin Cumhurbaşkanı onayına sunulacağı gün kurulacak hükümette kimlerin yer alacağına dair tahminlerini yayınlardı gazeteler; çoğunlukla doğru çıkardı tahminleri... Okurlar "Nereden bildi?" merakına düşer, bazı okurlar da "Siyasi öngörüler ne kadar kuvvetli bizimkilerin" diye gazetesine hayranlık duyardı.

Oysa gayet basit bir sebebi vardı bu 'bilgi' isabetinin: Geçmişte hükümetlerin kuruluşlarında gazeteler bayağı etkin bir rol oynardı... Öndegelen holdinglerin tercihi olduğu bilinen bakanlar yanında, dönemin 'yandaş'

gazetelerinin sahip ve yöneticilerinin verdiği isimler de Bakanlar Kurulu içerisinde yer alırdı...

İnanmadınız mı?

Öyleyse şu satırları birlikte okuyalım: "Ben eskiden Vatan'dan daha çok satan, en çok satan bir gazeteyi, en çok izlenen televizyonu ve en büyük dergi grubunu yöneten adamdım. Böyle bir gücün, patronu kadar tepesindeki isimdim. Sabahtan akşama kadar başbakanlarla konuşurdum. O dönemde gerçekten birtakım yanlış işlere girdik. Hükümetlerarası taraf tuttuk, savaştık, sanki seçime biz giriyormuşuz gibi rakibi olduk, kabine listelerini önceden gördüm filân."

Sabah gazetesini vaktiyle çıkaran Zafer Mutlu "Kabine listelerini önceden gördüm" demekle hayli mütevazı davranmış; kendisinin tavsiyesiyle bakan koltuğuna oturtulan siyasiler vardı o dönemde... Yalnız 'tövbekâr' olduğu dönemde değil, daha önce ve sonrasında da... Bizim medya kimin cumhurbaşkanı olacağına da karar vermek üzere 'haçlı seferi' açmaktan çekinmemiş bir medyadır...

Yine mi inanmadınız?

Alper Görmüş 2000'li yılların başında Süleyman Demirel'in Çankaya'daki süresini uzatmak için ortaya atılmış '5+5 formülü' hayata geçsin diye Sabah gazetesinin bir ay kadar süren müthiş çabalarını araştırma konusu yapmıştı.

Önce 1 Mart'ta "Demirel garantiledi" manşeti geliyor Sabah'tan ve tartışma başlıyor... Arada bazı uzmanların görüşleri yansıtılıyor manşete... Ay sonunda en ciddi uyarı geliyor: "Fatura çok ağır olur..." Nedenmiş o? Sabah uzun bir gerekçe sunuyor Demirel'in görev süresinin uzatılmasının yararlarıyla ilgili. Okuyalım: "Çankaya krizi daha ilk günde borsayı vurdu, faiz yükseldi istikrar bozuluyor kaygısı başladı (..) Demirel'in önemi - '5+5' paketini zora sokan gelişmeler hem içte, hem de dışta ciddi tedirginliğe yol açtı. Demirel'in hükümetin dördüncü ortağı gibi çalıştığını, birçok krizin çözülmesinde anahtar rolü oynadığını hatırlatanlar, şimdi hükümette doğacak sıkıntı sonucu Türkiye'nin yıllar sonra yakaladığı sihirli formülü kaybetmesinden korkuyor. Devamı da var: "Korkular başladı: Siyasi istikrar kaybolacak. Ekonomik program zora girecek. Özelleştirme aksayacak. Dış ilişkiler olumsuz etkilenecek. AB'ye uyum süreci kesintiye uğrayacak. Terörle ve mafya ile mücadele aksayacak."

Kısacası, "Demirel'in görev süresi uzatılmazsa kıyamete hazır olun, ülke batacak" diye manşetinden ilân ediyor Sabah...

Nisan ayı başında "Batı: 5+5 çıkmazsa hükümet çöker" manşetiyle hayali diplomatlar ağzından dış odakları da devreye sokuyor gazete...

Başarılı olamıyor yine de... Korkutma taktiği tutmuyor. FP içindeki sonradan Ak Parti'yi kuracak kadro Demirel'in görev süresinin uzatılması baskılarına direniyor ve anayasa değişikliği gerçekleşmiyor... Sonuçta üzülüyor mu Sabah'ı çıkaranlar, süresini uzatmaya çalıştıkları Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel köşesine zoraki çekildi diye?

Deli misiniz siz? Kısa süre önce 'Demirel seçilmezse kaos olur' velvelesini salan Sabah sonunda şu manşeti de atıyor: 'Babadan kalma siyaset bitti.'

Şunlar da aynı haberden: "Oy avcılarının yem borusu kesildi. Artık politikacı 'Kim ne verirse 5 bin lira fazlası benden' nutukları atamayacak. (..) Ve Demirel modeli politikalar tarihin karanlık sayfalarına gönderildi." Geçmişte hükümetlere bakan atayan, başbakanları yönlendiren, cumhurbaşkanlarının ömrünü uzatmayı görev

bilenler, şimdilerde yeni Bakanlar Kurulu'nda yer alacakları tahmine bile kalkışmıyorlar... Her neyse. Bize düşen, ağır sorumluluk üstlenen siyasilere başarılar dilemek... Başarılar...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Çete' demiyorum, aman yanlış anlaşılmasın

Taha Kıvanç 2011.07.09

Hürriyet'in dün birinci sayfasından "Telekulakçı gazete kapanıyor" başlığıyla verdiği **haberi** okurken, içimden "Aydın Bey'in verilmiş sadakası varmış" düşüncesi geçti...

Gazetelerin başına ihtirası fazla, özgüveni tavana vurmuş, belkemiği olmayan yöneticiler getirdiğinde, patronların âkıbetinin hayırlı olmayabileceğini gözlere sokan bir haber bu...

'News of the World' (NOW) İngiltere'nin en çok satan gazetesi 'Sun' haftada bir gün tatil yaparken pazar günleri yayınlanır ve kardeşi Sun'dan da fazla satar... Rupert Murdoch müthiş kazançlı gazeteyi kapatma kararı aldı. Yarın son kez ve reklâmsız olarak yayınlanacak NOW; günün hasılatı da hayır kuruluşlarına verilecek...

Neden?

Murdoch'un İngiltere'deki bütün yayın faaliyetlerinin başına getirdiği Rebekah Brooks (kızlık soyadı Wade), vaktiyle kendisinin yönettiği Sun ve NOW gazetelerinin yöneticilerinin tepesinde "Daha fazla satacak gazete yapın" diye boza pişiriyordu. Adamlar ne yapsın? Halkın iştahını kabartacak, "Vay bel!" dedirtecek haberler bulabilmek için gazetecilere yasaklanmış alanlara girdiler...

Mahrem hayatlara tecavüz ettiler; telefon dinlediler, rüşvetle ve şantaj yoluna saptılar... Sonunda gözleri o kadar döndü ki, Kraliyet Ailesi mensuplarına, operasyonlarda hayatlarını kaybetmiş askerlere, cinayet kurbanlarına uzattılar telekulaklarını...

İngiliz basını "Hack etmedikleri telefon, dinlemedikleri önemli kişi kalmamıştı" diye yazıyor kaç zamandır... Milly Dowler adlı 13 yaşında cinayete kurban gitmiş bir çocuğun telefonunu 'hack'layıp polisin ve savcılığın soruşturmasını takibe aldıkları ortaya çıkınca önemli reklâmverenler tepki göstermiş, ölen askerlerin ailelerinin de telekulak mağduru olduğu anlaşılınca gazetenin bütün itibarı kaybolmuştu...

Şaka değil, 168 yıldır yayınlanan bir gazeteden söz ediyoruz.

Gazetenin sahibi Murdoch'un başına bu işleri açtığı için Rebekah Brooks'u görevden alacağını ve NOW yönetiminde köklü değişiklikler yapacağını **bekliyordu** herkes, ama yanıldılar... İlk tutuklamalar dün başladığı, Başbakan David Cameron "Rebekah istifa etmeli" dediği halde, gözbebeğini harcamak yerine 200'den fazla gazetecinin işine son vermeyi yeğledi Murdoch...

Rebekah... Rebekah... Nedir senin önemin?

Piers Morgan'ın neşeli anılarında sıkça karşıma çıkan bir isimdi Rebekah; Piers o sıralar Sun'un rakibi Daily Mirror'u yönetiyordu. Sun Irak Savaşı'na körü körüne destek verirken, Mirror yapılanın yanlış olduğunu savunuyordu...

Morgan anılarında ('The Insider', s. 396) Murdoch-Rebekah ikilisinin kendisine yaptığı bir şakayı anlatır. Saddam heykelinin Bağdat'ta yıkıldığı gün, Rebekah Wade sahte bir Sun manşeti çizdirmiştir bütün sayfayı kaplayan; Saddam yerine Piers'in yüzünü taşıyan heykel yıkılıyormuş gibi... Altında da 'Mirror düşüyor - Başka bir karanlık rejim daha devriliyor' yazıyormuş...

Rupert Murdoch ile Rebekah Wade (Brooks) kaderlerini kenetlemiş bir ikili...

İkiliyi dörtlüye tamamlayan iki sürpriz isim daha var: Biri, Sun ve NOW türü gazeteciliği Almanya'da 'Bild' ile sürdüren Kai Diekmann... Diğeri? Evet, bildiniz: Kai Bey'in yâr-i vefakârı, ülkemizin ünlü 'pop sosyologu'...

Bundan tam iki hafta önce, Londra'da, Kensington Garden'de, dörtlü yeniden biraraya geldi: Murdoch, Rebekah, Kai Bey ve bizim pop sosyolog...

Alman gazeteciden 'Kai Bey' diye söz edişimin bir sebebi var: Bild gazetesinin yönetmeni bir süredir Almanya'yı temsilen Hürriyet gazetesinin yönetim kurulunda... Yani artık 'bizden biri' o da... Dörtlü olarak Londra'da buluştuklarında Kai Bey'in yeni görevini de kutlamışlar: Murdoch'un Times gazetesinin de yönetim kuruluna üye olmuş Kai Bey...

'Yükselen gazeteci' başlığını boşuna açmamış yazısında pop sosyolog...

O oradayken İngiltere Murdoch'un gazetesinin telekulakla herkesi dinlettiği haberiyle çalkalanır, reklâmverenler tepkilerini eyleme dönüştürürken, artık 'Brooks' soyadını taşıyan Rebekah'yı "Welcome to the Club" diye **karşılamiş** pop sosyolog...

Kadının ne kadar şaşırdığını tahmin edersiniz... "Ne kulübü?" diye sormadan edememiş... Bizimkinin getirdiği açıklama şu: "Telefonu dinlenenler kulübü..." Rebekah gülmeye başlamış; herhalde masa arkadaşının 'kara mizah' yaptığını zannederek...

Evet, gazetelerin sahibi patronlar, ama çıkaranlar kendi aralarında bir kulüp oluşturacak yakınlıktaki profesyoneller... İçlerinden biri yönetimden ayrıldığında kulüpte kalmayı sürdürüyor. İngiltere, Almanya ve Türkiye bağlantısı böylece sağlanıyor...

Patron iyi para kazandıran, 168 yıl kesintisiz çıkmış gazetesini yönetim yanlışlığı sebebiyle kapatıyor, ama en tepe yöneticisine dokunmuyor...

Düşen hisse senetleri yüzünden kısa sürede 400 milyon Dolar kaybetti Murdoch...

Herhalde anladınız yazının girişinde neden "Bereket Aydın Bey'in verilmiş sadakası varmış" dediğimi...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Her dört kişiden biri ajan ise...

Taha Kıvanç 2011.07.12

Gündem o kadar yoğun ki, futbolda şikeden daha az önemli olmayan nice konu gazete sütunlarında öksüz kalıyor... Önemli konuların öksüz kalmasını da benim yüreğim kaldırmıyor...

Cuma günü Radikal'de İsmail Saymaz imzalı "Mersin'de beş Protestan'a bir ajan düşüyor" haberi sözgelimi: Mersin ve Tarsus'ta toplam 20 Protestan yaşıyormuş... Protestan Cemaati üyelerinden üç kişinin 'Jandarma elemanı' olduğu biliniyormuş zaten; o üç kişiden biri 'başpapaz' konumunda biri, diğer ikisi de İncil satışı yapan bir yayınevinin çalışanıymış...

Zirve Davası'yla ilgili soruşturmalar sırasında, bir gizli tanık, bir dördüncü 'ajan' ismi daha vermiş... O eleman Mersin Jandarma istihbaratında görev yapan bir astsubaya bağlı olarak sızmış Protestan Cemaati içerisine... "Doğru mu?" diye sorduklarında, "Evet" demiş astsubay, "Kendisini misyonerlik faaliyetleri konusunda haber elemanı olarak kullandım..."

20 kişilik Cemaat'in dörtte biri 'tescilli ajan', sizin anlayacağınız... Acaba geri kalan 16 kişi gerçek Protestan mıdır dersiniz?

Misyoner faaliyetleri söz konusu olduğunda benim zihnime hemen 30 yıl kadar önce yaşadığım bir olay üşüşür. Milli Gazete'yi yönetirken, dindar insanların çocuklarını gönderdiği bir özel okulda İngilizce öğretmeni olan bir genç ziyaretime gelmiş, yakınlarının yoğun bir Hristiyanlık propagandasına maruz kaldığını anlatmıştı.

Yanında 'vaftiz töreni' fotoğrafları getirdi aynı genç... Bana, "Ne olur, misyonerlerin bu tehlikeli faaliyetini deşifre edin, gençleri kurtarın" ricasında bulunarak...

"E, ne olmuş?" demeyin, çünkü devamı var... 2001 yılı sonunda, iki gazetede ayrı ayrı manşet oldu aynı genç, birkaç da TV programına çıktı; 'Türkiye'deki Protestan Cemaati'nin lideri' sıfatıyla... 15 yıl önce bana misyoner faaliyetlerini 'ihbar eden' gencin kendisi de sonunda Hristiyan mı olmuştu? Acaba?..

Bilemem... Karanlık ortamlarda kimin elinin kimin cebinde olduğunu bilemezsiniz çünkü...

Almanya'da başlayıp Ankara'da Kanal-7 yöneticilerinin tutuklanmasıyla devam eden 'Deniz Feneri e.V' davası da, bana en baştan itibaren hayli karanlık göründü. Söylenenlerle yapılan arasında bayağı farklar var çünkü...

Dava neredeyse bütünüyle 'e.V'nin mali işlerine bakan birinin 'itirafçı' haline dönüşmesi sonrası anlattıklarına dayanıyor. Onun yönlendirmesiyle Almanlar dava açtılar, onun verdiği bilgiler istikametinde gelişti dava, onun suçladığı kişileri mahkum etti Alman mahkemesi... Bütün bunları yaparken, 'muhabir vatandaş' ile ilgilenen Alman istihbarat örgütünden bir üst düzey yetkili de, duruşma salonunda hazırды... Bütün duruşmalarda...

Bir ara Başbakan Tayyip Erdoğan'ın adını da davaya bulaştırmaya kalkıştı Almanlar...

İşin bir başka ilginç tarafı şu: Almanya'da da ABD'de olduğu gibi uzun sürecek davaların mahkeme-dışı anlaşmaya bağlanması mümkün... Savcılık suçlu olduğunuzu üstlenmeniz karşılığında daha az ceza istiyor, mahkeme de kabul ediyor... Bu dava da mahkeme-dışı çözüldü, ama nedense aylar boyu duruşmalar devam etti. Mahkeme duruşmalar sonunda en başta anlaşılan cezayı verdi...

Neden? Acaba sebep, duruşmaların medyaya malzeme teşkil etmesini sağlamak olabilir mi? Çünkü mahkemenin sürdüğü günlerde, Almanya'da ve Türkiye'deki malum gazeteler ve televizyonlarda büyütüldü bu dava...

Üzerine öldürücü darbelerle saldırılan dernek Almanya'daki hamiyetli vatandaşların muhtaç coğrafyalara para ve aynı yardım yapmasını sağlıyordu. Almanlar bu tür derneklerin varlığından hiç mutlu değiller. Kontrol edemedikleri, kendi dış politika tercihlerine uymayan yardımlar hoşlarına gitmiyor ve bu sebeple rahatsızlar; bir de Almanya'daki bankalarda yatıp kullanıma girecek paraların sınırları dışına çıkmasından...

Benzer faaliyetler yürüten başka dernek ve örgütlere de ibret-i âlem olmasını istedikleri için de, mahkeme-dışı anlaşmayla en baştan karara bağlandığı halde aylar süren duruşmalara konu ettiklerini düşünmüştüm Almanların...

Olabilir mi? Bana hâlâ olabilir gibi geliyor...

Anlayamadığım konu şu: Ankara'daki savcılar Almanya'da görülen mahkemede yargılanmamış isimleri sorgulamaya alır ve sonrasında tutuklama kararı verirken, herhalde bu kuşkuları hiç kaale almamış olmalı... Oysa hiç değilse içeriden bilgiler aktarmış 'sayın muhbir vatandaş' durumundaki derneğin Almanya'daki mali işler sorumlusunun Alman istihbarat örgütüyle ilişkisini ortaya çıkarmaya çalışabilirler...

Savcılar konuyu bir de bu yönde irdelemeli, mahkeme de "Bu işin arkasında başka bir iş olabilir mi?" sorusuna cevap aramalı. Unutmasınlar: Almanlar başbakan iken Tansu Çiller'in adını da uyuşturucu kaçakçılığı skandalına karıştırmaya kalkışmışlardı.

Onlar bunu hep yapıyor zaten...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İstihbarat boyutunu nasıl unuturuz?

Taha Kıvanç 2011.07.14

Önce kısa bir hatırlatma: 1997 yılı başlarında Almanya'nın Frankfurt Eyalet Mahkemesi'nde zanlıların ikisinin Türk birinin İtalyan olduğu bir uyuşturucu davası görülmekteydi. Uzun yargılama süreci boyunca bir kez bile geçmemiş bir iddia, yargıç Rolf Schwalbe'nin ağzından son duruşmada duyuldu.

Schwalbe, sanıkları beş ve dokuz yıllık cezalara çarptırırken, mahkemenin konunun takibinde çok zorlandığını, çünkü uyuşturucu kaçakçılığı yapanların Türkiye'de resmen korunduğunu ifade etti...

O günlerde yayımlanan bir haberi aktararak hafızalarınızı tazeleyeyim: "Schwalbe, sözlü olarak açıkladığı kararın son bölümünde, uyuşturucu kaçakçısı ailelerin 'bir bayan bakanla' kişisel ilişki içinde olduklarını söyledi. / Alman Haber Ajansı muhabiri Hans Bilger, kararın okunmasından sonra Mahkeme Başkanı'na, 'bakanın kim olduğunu' sordu. Schwalbe, bunun üzerine, Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Tansu Çiller'in adını açıkça ifade etti."

Alman medyası yargıcın açıklamasını işaret fişeği kabul etti ve cümbüşü başlattı. Refahyol Hükümeti'nin ortağı Çiller üzerinden Türkiye siyasetini sarstı Almanya...

Başbakan Necmettin Erbakan 28 Şubat sürecinde üzerlerine "İrtica" diye gelenleri savuşturma çabası gösterirken, ortağı Tansu Çiller de uyuşturucu kaçakçılığıyla ilgisi olmadığını ispatlama gayretindeydi...

Nice sonra özür diledi Almanlar, yargıç Schwalbe'nin iddiasının geçersiz olduğunu açıklayarak... Ancak nihai açıklama geldiğinde, Refahyol Hükümeti çoktan devrilmişti...

İsterseniz özeti Hürriyet'in yayın yönetmeni Enis Berberoğlu'nun o günlerde yazdığı yazıdan aktarayım: "Hatırlarsınız bir Alman yargıcının edepsizliği yüzünden sadece Tansu Çiller değil, Türkiye'nin tüm yönetici kadrosu uyuşturucu kaçakçısı ilân edilmek üzereydi. Sonunda mahkeme bu iddiaların mesnetsiz olduğunu kabul etti, iki ülke arasında muhtemel kriz önlendi."

Hatırladınız mı? Biliyorum, zamanında ne kadar ısrarla tartışmış olursak olalım, böylesine ülkeyi sarsan olayları bile aradan bir müddet geçince unutuveriyoruz...

Zaten ülke üzerinde hesabı olanlar da insanımızın bu özelliğine güveniyorlar. O güvenle daha önce sahnelemiş oldukları oyunları bir daha bir daha önümüze getirmekten çekinmiyorlar... Hafızası sağlam, arşivi kuvvetli olanlarımız için bıkkınlık verici bir durum bu...

1997 yılına ait bu olayla ilgili küçük bir ayrıntı daha verip daha güncel bir örneğe geçeyim: Alman yargıcın hükümetin 2. ortağı ile ilgili iddiası, Tansu Çiller'in ülkemizin en güçlü medya grubuyla kamuoyu önünde büyük bir kavgaya girdiği sırada gündeme gelmişti...

Almanya'da kurulu yardım örgütü 'Deniz Feneri e.V.'nin üzerine ilk gidildiği günlerde de Ak Parti hükümetiyle ülkemizin en güçlü medya grubu arasında kıyasıya bir kavganın cereyan ettiğini bilmem söylemem gerekir mi? Evet, öyleydi. Kıyasıya bir kavga vardı. Kavganın sonunda iktidarın el değiştirmesinin beklendiği bile iddia ediliyordu.

Daha önemli ayrıntı şu: Frankfurt Eyalet Mahkemesi'nin yargıcı Jochen Müller, 'e. V.' davasının başlarında, bir yerlerde ele geçirildiğini ileri sürdüğü bir kağıt parçasını gündeme taşıyarak, Almanya'da toplanan paraların Ankara'da Başbakanlığa teslim edildiğini söyleyebildi. Onun orada ortaya attığı bu iddia, kavgada cephe tutan medya grubunun gazeteleri ve kanalları tarafından Türkiye'ye de taşındı.

Başbakan Tayyip Erdoğan dakika geciktirmeden yapılmak istenenin densizliğini haykırınca, Almanlar olayın doğrudan siyasi boyutunda ısrardan vazgeçtiler...

Olayın doğrudan siyasi boyutunu unuttular ve unutturdular, ama dolaylı siyasi boyutunu hep ayakta tuttular.

Akşam gazetesinin o günlerde benimle sıcağı sıcağına yaptığı mülâkattan da bir bölüm aktarayım:

Mülâkatın bir yerinde, "Almanya Deniz Feneri'nde de bir yanlışlık varsa, içine adam sızdırarak Almanlarca yapılmıştır" dediğimde, mülâkatı yapan, "Bundan nasıl bu kadar eminsiniz?" sorusunu yöneltince şu cevabı vermiştim:

"Almanya'daki Anayasayı Koruma Örgütü baştan sona bu olayın içinde. Komiser Böhm bu örgütün bir elemanı. Özel bir mahkeme olduğu da anlaşılıyor. Yargılamadığı, mahkum etmediği insanlar hakkında karar metnine ifadeler koyuyor. Bir de haber gönderiyorlar, 'Biz de buraya müdahil olalım'. Hangi davada olunmuş ki bunda olsun. Bir tür intikamcı duygularla hareket etmek ancak Türkiye siyasetine ağırlık koymak isteyen istihbarat örgütlerinde olur. Nitekim hatırlayalım, ilk konu gündeme geldiğinde siyasi bağlantılardan bahsettiler, hatta Tayyip Erdoğan'ın ismi bile yine Almanlar tarafından telâffuz edildi. Belli ki bu işten başka şeyler çıkartmaya çalışıyorlar. Almanlar'dan biri çıkıp da 'Bunu nereden uyduruyorsun' demedi bana." Sadece hatırlatmak istedim.

Tamil Kaplanları mı? Ağzından yel alsın...

Taha Kıvanç 2011.07.17

Herkesin ağzında bir 'komplo' lâfıdır dolaşıyor. Doğaldır. Anlaşılması zor ortamlarda zihin görünmeyi araştırır. Çoğu kişi için o zihinsel faaliyet 'komplo alanı' oluyor işte... Silvan'da 13 eri şehit eden yangın, bazıları için, o alanın içinde kalıyor...

Dostum, "Hiç hakları yok" dedi PKK çevrelerinden yükselen 'komplo' iddiaları hakkında... PKK'ya yakın bir ajans, "Yangın bombayla başlamadı, helikopterler ve uçaklardan açılan ateş sonucu çıktı" iddiasını seslendirmiş ya... "Elinde yanıcı maddeyle sokakta dolaşırsan, çıkan yangını sana mal ederler" görüşünde dostum...

PKK ve ona yakın duranların çoktan "Biz şiddetten medet ummuyoruz" demeleri ve silâhlarını en yakın devlet görevlisine teslim etmeleri gerektiğine inanıyor dostum...

Artık dünyada şiddetle sonuç almanın yolu kapandı. Şiddetten arındırılmış bir dil, demokrasi ve özgürlük için sürdürülen mücadelede, en otokratik rejimleri dize getirebiliyor...

Ya silâhlı mücadele, ya savaşa sonuç almada ısrar? "Sri Lanka'da fırsat yakalamışken silâhlı mücadeleden vazgeçmeye yanaşmayan Tamil Kaplanları örgütünün âkıbetini unuttun mu?" diye sordu dostum...

Tamil Kaplanları Sri Lanka'da ülkenin kuzeybatısında bağımsız devlet kurmayı amaçlayan bir örgüttü. 1983 yılından beri silâhlı mücadele yürütüyordu. Örgüt, hükümetin, "Silâhı bırak, görüşelim" çağrısına kulak tıkayıp eylemlerine devam edince kaderini mühürlemiş oldu. Başlatılan topyekün savaş sonucu 2009 yılı mayıs ayında örgüt Sri Lanka Silâhlı Kuvvetleri tarafından yenildi; lideri Velupillai Prabhakaran öldürüldü.

"Bugünün dünyası böyle bir dünya" dedi dostum...

Margaret MacMillan 'Paris 1919: Six Months That Changed the World' (Paris 1919: Dünyayı Değiştiren Altı Ay) eserinde Paris'te toplanan ABD, İngiltere ve Fransa liderlerinin ilk büyük savaş (1914-1918) sonrası dünyayı dizayn etmelerini anlatır. İkinci büyük savaş sonrası düzen ise, Rusya'yı da yanlarına alan üç büyükler tarafından, bu defa Yalta'da çizilmiştir.

"Ne yani" dedim dostuma, "Şimdi de...?"

"Şu sıralarda Libya Temas Grubu vesilesiyle İstanbul'da gerçekleşen buluşma nicedir süregiden benzer bir sürecin parçasıdır ve Türkiye o çalışma içindeki en önemli ülkelerden biridir. Böyle bir ülkenin terörle dikkatinin dağıtılmasına dünya sistemi izin vermez. Benim korkum, çözüme en yakın olunan noktada, bir-iki cazgırın dolduruşuna gelip duvara çarpmaları..."

Gafil bulunup "Sri Lanka..." diyecek oldum, dostum "Ağzından yel alsın" diye haykırdı.

İşin 'komplo' boyutu şu, dostuma göre: Bugünlerde birbiri ardına meydana gelen ve insanların kafasını fena halde karıştıran olayların hepsi, aslında seçim öncesi için planlanmış, ancak iktidarın uyanıklığı ve dışarının müsamahasızlığı sebebiyle o zaman hayata geçirilememiş şeyler...

Ben "Şike olayı?" ile başlayıp son günlere damgasını vurmuş birkaç konuyu soru olarak yönelttikçe, dostum, hepsine "Evet" cevabını bastı...

Seçimden önce meydana gelselerdi sandık sonucunu müthiş etkilerdi bu olaylar... Dostum, "Ak Parti'nin rakiplerinden biri için, 'Son ana kadar seçimin kaderini lehlerine değiştirecek bir şeylerin olmasını beklediler'

diye yazmadın mı kısa süre önce; işte bekledikleri bu türden olaylardı" dedi...

Düşünün, seçimden önce, bütün spor camiasını dehşete düşüren, FB, GS, BJK, TS taraftarlarını kızdıran olay oluyor... Ya da, çok sayıda şehit cenazesi gittiği illeri ayaklandırıyor... Ya da...

Hiç düşünmemiştim bu olayların aslında seçim öncesi için planlanmış olabileceğini; dostuma göre, nasıl olmuşsa plan iktidar tarafından bozulmuş... Plancılar hazırlıklarını seçim sonrasına bırakmışlar...

Plancıların takvimi ertelemeleri planlarının farklı sonuçlar vermesini imkân dahiline sokmuş oluyor bir yandan... Öyle ya, seçim öncesi 'şike' dalgası veya şehit cenazeleri, vatandaşları iktidara karşı bileyebilecek iken, şimdilerde aynı olaylar hiç beklenmedik sonuçlar doğurabilir...

"Teröre muhatap ülkelerde sona doğru yaklaşıldığında hep bir kırılma noktası görülmüştür. O nokta ya iki tarafça fark edilip iyi değerlendirilerek çıkış yolu kısaltılır; ya da tek taraf fark eder o noktayı, fark edemeyen taraf kaybeder... Ama hemen kaybeder, ama sonra... Mutlaka kaybeder..."

Avrupa'nın ekonomik krizlerle başa çıkma zorunda kaldığı bu dönemi Türkiye'nin terörden kurtulması açısından şans olarak görüyor dostum: "Avrupa'nın elini uzatamadığı ortam Türkiye'nin elinin güçlü olduğu ortamdır; sorununu kendi başına çözebileceği bir ortam..."

BDP içinde de olanı doğru değerlendirebilecek çapta insanlar var çok şükür...

Vardır herhalde, değil mi?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Avustralyalılar medyadan tasfiye oluyor galiba...

Taha Kıvanç 2011.07.19

"Hayrola, bizi Avrupa ve Amerika'dan tasfiye harekâtı mı başladı?" diye soruyor Rupert Murdoch'un medya imparatorluğunun temelini teşkil eden Avustralya'dan dostları...

İmparatorluğu dipten sarsılan imparator ise, karar almada yaşadığı üç günlük tereddüdün kendisini de parmaklıklar ardına götürüp götürmeyeceği endişesini yaşıyor...

Bilmeyenlere hatırlatayım: İngiltere'nin The Times ve Sunday Times ile Sun gazetelerinin patronu olan Murdoch aslında Avustralya kökenli... Babasından devraldığı küçük gazeteyi ülkesinde büyüttükten sonra İngiltere'ye yelken açtı. Oradan da ABD'ye... New York Post onun, Fox televizyonu da; ülkenin en çok satan gazetesi Wall Street Journal'i de kısa süre önce satın aldı.

Dünyanın pek çok ülkesinde yüzlerce gazetesi ve TV kanalı bulunan Murdoch İmparatorluğu'nun Türkiye'de de uzantısı var: Fox-TV...

İngiltere'nin en çok satan haftalık gazetesi News of the World (NoW) Murdoch'a aitti; patlayan skandal yüzünden altın yumurtlayan tavuğu kendi elleriyle kesmek zorunda kaldı. Hemen kapattı. NoW gazetesinde tanıyıp önce onun başına getirdiği, daha sonra günlük Sun gazetesine genel yayın yönetmeni atadığı, sonunda İngiltere'deki bütün medya operasyonlarının başına getirdiği Rebekkah Hanım'ın kellesini kurtarabilmek için...

Gazete kapattı... İngiliz ve Amerikan gazetelerine tam sayfa ilânlar vererek yapılanlardan duyduğu üzüntüyü beyan etti... Rencide ettiğine inanılan aileleri ziyaret ederek herbirinden ayrı ayrı özür diledi...

Hepsini, evlâdı gibi sevdiği Rebekkah Brooks'u yerinde tutabilmek için yaptı Murdoch, ama başarılı olamadı; 44 yaşındaki Rebekkah Hanım tutuklandı.

Global medya imparatorunun "Acaba beni de içeri alırlar mı?" endişesi herhalde büyümüştür...

Bir tezim var benim: Uzun yıllar aynı kişilerle çalışan patronların gözleri perdeli oluyor ve bu da onların sonunu getirebiliyor... Son örnek Murdoch işte: "Bu âdiliği haberim olmadan yapmışlar; ben de her şeyden haberdar olması gereken yöneticimi kovdum" diyebilseydi, bugün kendisini anlayışla karşılamaya hazır pek çok kişi "Rebekkah'yı bu kadar koruduğuna göre, demek o da bu kirli işlerin içinde" noktasına gelmezdi...

Konuyu daha önce burada yazdığımdan biliyorsunuz: NoW tirajını artırmak için sulu haberciliğe, bunun için de yasa-dışı yollara başvurmuş... Kraliyet Ailesi'nden başlayarak önemli herkesin telefonlarını dinletmiş... Irak'ta ölen askerlerin ailelerine, hatta cinayete kurban giden küçük bir kıza kadar...

İngiltere ayaktaydı günlerdir, şimdi ABD ayaklandı... Murdoch kablodan yayın yapan BSkyB kanalının tüm hisselerini almayı umuyordu devletten; skandal patlayınca umudu yok olduğu gibi "Times ve Sunday Times bu adamın elinde kalmasın" kampanyalarına muhatap oluyor şimdilerde...

ABD'de ise "Etik kurallara aldırmayan, insanların mahremiyetine tecavüz edebilen, siyaseti etkilemek için elinden geleni ardına komayan birinin elinde gazeteler ve TV kanalları bulunması tehlikelidir" diyenler çığ gibi büyüyor...

Rebekkah yüzünden hep...

Kızıl saçlı, cerbezeli biri Rebekkah Brooks... İlk eşi bir TV dizisinde kabadayı rolünde oynuyordu; kabadayıyı sokak ortasında dövdüğü için karakolluk ve mahkemelik olmuştu. İş yerinde insanlara nasıl davrandığını, nasıl bir yayın anlayışına sahip olabileceğini o olaydan çıkarmış olmalısınız...

Bizim 'pop sosyolog' ile de arkadaş Rebekkah Hanım ve onun kankası sayılan Alman Bild gazetesi yönetmeni Kai Diekmann ile de çok yakın... Kai Bey bu yıl Rebekkah Hanım sayesinde Murdoch medya grubunun yönetim kuruluna üye olarak girdi...

Birkaç hafta önce Kai Bey, Rebekkah Hanım ve bizim pop sosyolog Londra'da Kensington Garden'de buluşup yemek yediler. Rebekkah Hanım'a "Welcome to the Club" ("Bizim kulübe hoş geldin") dediğini yazdı pop sosyolog... Kadının yasal olmayan dinlemeden başının fena halde ağrıdığını ve yakında bu yüzden içeri gireceğini öngöremeyen bir 'sosyolog' işte...

Rebekkah Brooks yüzünden Murdoch'un kayıpları milyarlarca dolar... Paracıkların gittiğine mi yansın adam, Global Medya İmparatorluğu'nun sona erdiğine mi, bütün dünyanın gözünde 'en fazla nefret edilen kişi' durumuna geldiğine mi?

Yıllarca kendisinden medet uman siyasiler, arkasını sıvazladığı için önü açılan bürokratlar, ondan korkan işadamları, bu duruma düştüğünde, Murdoch'la aralarına kapkalın bir duvar çekme gayretine girdi.

Zor bir durum, çok zor... Bunları başına açan kişiden vazgeçemediğinden kendi başına iş açmış oldu Murdoch...

Avustralyalılar "Dünya sistemi bizi tasfiye mi ediyor?" endişesini boşuna duymuyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kriz mi geliyor, yoksa...

Taha Kıvanç 2011.07.22

Ekonomiden anlamam, ama dostlarım "Ne oluyoruz?" diye benim de kapımı aşındırıyor.

Önce Ak Parti Genel Başkan Yardımcısı Bülent Gedikli bir şeyler söyledi, dün de ekonomiden sorumlu Başbakan Yardımcısı Ali Babacan aynı konuya vurgu yaptı... İkisi de şunu söylüyor: "Kriz her an patlayabilir, tasarruf edin..."

Davul ve zurnayla gelmeye kalksaydı kriz, ancak bu kadar sesi duyulurdu...

Ne oluyoruz gerçekten?

Krizin kapımıza dayandığını görmek için büyütece ihtiyaç yok aslında. Kapı komşumuz Yunanistan 'İflâs masası'nın insafına kendini terk etti; 'Duyun-u Umumiye' tarzı bir borç yapılandırılmasına razı... İrlanda, İspanya ve Portekiz'de işlerin yolunda gitmediğini Sağır Sultan bile duydu da, İtalyan ekonomisinin 'S.O.S.' işaretleri vermesi herkesi şaşırttı...

İrlanda, Portekiz, İspanya, İtalya sıkıntıya girerse, ithalat ve ihracatını çeşitlendirse bile ticaretini büyük çapta Avrupa ile yapan Türkiye'nin dalgalanmalardan uzak kalabilmesi herhalde mümkün olmaz...

Herkes bu kadarını görüyor da, iktidar partisi ve hükümet adına yapılan açıklamalar yine de garip karşılanıyor. Öyle ya, 'Global Ekonomik Kriz' bütün dünyayı sarsarken biz de doğal olarak bundan etkilenmiştik; ama o zaman Başbakan Tayyip Erdoğan her aşamada "Kriz Türkiye'yi teğet geçti" cümlesiyle korkuları yatıştırmıştı.

Şimdi ise, korkmayı korkutuyorlar...

Öyle yaygın ki dünyadaki ekonomik kargaşa, hiç sarsılmayacak sanılan ülkeler bile önlerini göremiyor... Ülkelere not veren bağımsız kuruluşlar bütçe açığını hesapsız kitapsız dolar basarak kapatmaya çalışan ABD'yi önce tehdit ettiler, sonra reyting indirimine gittiler. Türkiye'nin performansını iyi bulduğu için notunu yükselten kurum hem de...

'Bir ekonomi bilen', Güngör Uras, Türk ekonomisinin son durumuna dair şu bilgileri veriyordu dün: "Biz dünyada riskli ülkelere ayrılmış durumdayız. Bugün riskli ülkelere risk ölçüsü, bütçe açığının ve dış borcun milli gelire oranı."

Rakamlar yalan söylemez; Uras'ın verdiği rakamlar şöyle: "ABD'nin bütçe açığının milli gelire oranı yüzde 10.5, kamu borcunun milli gelire oranı yüzde 100'ün üzerinde. Bütçe açığı Fransa'da yüzde 7.0, İngiltere'de yüzde 10.5, İtalya'da yüzde 4.6, Almanya'da yüzde 3.3 oranında. AB tanımına göre kamu borcu Almanya'da milli gelirin yüzde 83'ü, İtalya'da yüzde 119'u, Fransa'da yüzde 81'i, Yunanistan'da yüzde 142'si oranında. Bizde bütçe açığı milli gelirin yüzde 3'ünün altında, AB tanımlı kamu borcu yüzde 45'in altında dolanıyor. İşte bizi kriz korkusu yaşayan ülkelere ayıran bu göstergeler..."

Yazısını okuyunca Ayşe Teyze ne anlamıştır bilemem, ama ben hayli zorlandım.

Neden iktidarda olanlar tasarrufçuyu korkutuyor?

Etrafıma sorduğumda aldığım cevaplar iki noktada toplanıyor: Tüketimi frenleyerek yanlış ve lüzumsuz harcamaların önüne geçmek istiyor ekonomi kurmayları... Bu bir. İkincisi de, ithalât-ihracat arasında açılan makası ihracat lehine tersine çevirmek arzusundalar...

İki sektör akıl almaz bir büyüme gösterdi yakın zamanlarda: Mesken ve otomobil... İnsanlar küçük tasarruflarıyla yapı firmalarının, otomobil satıcılarının kapısına dayandı ve banka kredisi destekli alımlar yaptı. İstanbul başta olmak üzere büyük kentlerin etraflarında, otoparkında lüks otomobiller duran muazzam siteler yükseldi son yıllarda...

Her iki ferdi de çalışan orta halli aileler bu sayede sınıf atlamış görünüyor...

Galiba İrlanda'da yaşananın bizde tekerrür etmesinin önüne uyarılarla geçilmek isteniyor...

Japon 'gelecek bilimci' Kenichi Ohmae, 'Görünmeyen Kıta' adlı kitabında şimdilerde iflâsın eşiğine gelmiş İrlanda'yı "21. yüzyılın en parlak ülkelerinden biri" diye selâmlıyordu. Ekonomik sıkıntı kendini ilk emlâk sektöründe belli etti İrlanda'da... Krediyile başını soktuğu bir evin sahibi olmak yetmemiş İrlandalı'ya, "Madem bu kadar kolay, bir de kiraya vermek için ev alayım" demiş...

Ödenemeyen krediler yüzünden başgösteren sıkıntılar bazılarının işini kaybetmesine sebep olmuş; bu da alınan kredileri ödeyemeyenlerin sayısını artırınca...

Vanity Fair'de (Mart 2011) okuduğum ve konuya ilgi duyan herkesin göz atmasını dilediğim 'İrlandalıların gözleri yaşardığında...' başlıklı araştırma şu girişle başlıyor: "Önce İzlanda. Ardından Yunanistan. Şimdi de kendilerine özgü gizemli bir mantığın sonucu iflâsa sürüklenen İrlanda... 2000 yılında âniden Avrupa'nın en zengin halkları arasında sayılırken, İrlandalılar, ülkelerini birbirlerinden satın almaya karar verdiler. Sonra... Bankaları ve hükümetleri onları mahvetti."

Bana, Gedikli ve Babacan derginin bu zihin açısı yazısını okumuş gibi geliyor...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)